Uuring
“Tallinna elanike suhtumine jäätmekäitlusesse”

Tellija: Tallinna Säästva
Arengu ja Planeerimise Amet
ja Eesti Jäätmekäitlejate Liit

OÜ Alkranel
2002

Sisukord

Sissejuhatus **4**

1. Tallinna linn **6**
1.1. Küsimustele vastamine 7
1.2. Kokkuvõte Tallinna linna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 18

2. Haabersti **22**
2.1. Küsimustele vastamine 23
2.2. Kokkuvõte Haabersti elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 34

3. Lasnamäe **36**
3.1. Küsimustele vastamine 37
3.2. Kokkuvõte Lasnamäe elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 47

4. Pirita **49**
4.1. Küsimustele vastamine 50
4.2. Kokkuvõte Pirita elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 61

5. Kesklinn **63**
5.1. Küsimustele vastamine 64
5.2. Kokkuvõte Kesklinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 74

6. Mustamäe **76**
6.1. Küsimustele vastamine 77
6.2. Kokkuvõte Mustamäe elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 87

7. Põhja-Tallinn **89**
7.1. Küsimustele vastamine 90
7.2. Kokkuvõte Põhja-Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 99

8. Kristiine **101**
8.1. Küsimustele vastamine 102
8.2. Kokkuvõte Kristiine elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 112

9. Nõmme **114**
9.1. Küsimustele vastamine 115
9.2. Kokkuvõte Nõmme elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse 125

10. Tunnuste statistika **127**
10.1. Vanusest lähtuvalt 127
10.1.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse lähtuvalt küsitletute vanusest 153
10.2. Haridusest lähtuvalt 156
10.2.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse lähtuvalt küsitletute haridusest 185
10.3. Sissetulekust lähtuvalt 189
10.3.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse sissetulekust lähtuvalt 214
10.4. Elamutüübist lähtuvalt 217
10.4.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse elamutüübist lähtuvalt 243

11. Tallinna elanike suhtumine jäätmekäitlusesse – Korrelatsioon 246
11.1. Statistilised seosed 246

12. Kokkuvõte 254

LISAD

LISA 1 Küsitluse ankeet
LISA 2 Kogu valimi statistika graafikutel
LISA 3 Küsitletute arv linnaosades

Sissejuhatus

Uuring “Tallinna elanike suhtumine jäätmekäitlusesse” viidi läbi Tallinna Säästva Arengu ja Planeerimise Ameti ning Eesti Jäätmekäitlejate Liidu tellimusel. Küsitluse viis läbi ja sellele järgnenud statistilise andmetöötluse teostas OÜ Alkranel 6. aprillist - 20. juunini 2002. aastal. Tulemuste kokkuvõtmiseks ning järelduste tegemiseks koostati käesolev aruanne. Aruande koostamisel osalesid Alar Noorvee, Antti Tooming, Elar Põldvere ja Kristo Kärmas OÜ-st Alkranel.

Uuringu “Tallinna elanike suhtumine jäätmekäitlusesse” eesmärkideks oli välja selgitada:

- Tallinna elanike võimalused erinevate jäätmete käitlemiseks;
- Tallinna elanike jäätmekäitlusalane informeeritus;
- Tallinna elanike jäätmekäitlusalane käitumine;
- Tallinna elanike jäätmekäitlusalased hoiakud ja suhtumine jäätmekäitlusesse;
- Tallinna elanike valmisolek jäätmete sorteerimiseks;
- Tallinna linnas jäätmete sorteerimist hõlbustavate meetmete väljaselgitamine.

Küsitluse läbiviimise aluseks oli Tallinna Säästva Arengu ja Planeerimise Ameti ning Eesti Jäätmekäitlejate Liiduga koostöös koostatud ankeet, milles oli 29 jäätmekäitlus-teemalist küsimust. Küsitluse ankeet on esitatud aruande lisas 1.

Uuringu käigus küsitleti kaheksas Tallinna linnaosas juhusliku valiku alusel 850 inimest. 850-st küsitletust 210 inimest küsitleti intervjuu meetodil ning 640 telefoni teel. Küsitletute arv linnaosade kaupa on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Küsitletavate arv linnaosade kaupa

Linnaosa	Elanikke	Küsitletavate arv	telefonitsi	intervjuu
Haabersti	34 753	102	85	17
Kesklinn	40 720	96	71	25
Kristiine	26 399	76	57	19
Lasnamäe	107 566	179	137	42
Mustamäe	61 315	146	104	42
Nõmme	34 673	108	85	23
Pirita	7 941	42	29	13
Põhja-Tallinn	51 938	101	72	29
Kokku	365 305	850	640	210

Joonis 1. Tallinna linnaosad

Kaheksasaja viiekümne inimese suurune valim on piisav statistiliste järelduste tegemiseks Tallinna linna kohta. Käesolevas aruandes on alljärgnevalt võetud kokku küsitluse tulemused ja toodud välja statistilised seosed nii kogu Tallinna linna kui ka linnaosade kohta eraldi. Aruande viimane osa kirjeldab uuringu tulemusi lähtudes tunnustest, millest olulisemaks võib pidada elamutüüpi ja vanust.

Andmete töötlemine ja analüüs toimus arvutiprogrammi *MS Excel* statistikapaketi abil. *MS Excel* on üks juhtivaid tabelarvutusprogramme, mis võimaldab teha kõiki sotsioloogilise uuringu jaoks vajalikke statistilisi arvutusi.

1. Tallinna linn

Kogu Tallinna linnas küsitleti uuringu ”Tallinna elanike suhtumine jäätmekäitlusse” käigus 850 inimest. Igale küsitlejale esitati 29 jäätmekäitlusteemalist küsimust.

Küsitletute vanuseline struktuur oli järgmine:

Vanus

	arv	%
kuni 20	97	11,4
20-40	305	35,9
40-60	263	30,9
üle 60	185	21,8
	850	100,0

Hariduse järgi jaotusid küsitletud järgnevalt:

Haridus

	arv	%
alg	23	2,7
põhi	62	7,3
kesk	247	29,1
keskeri	241	28,4
kõrgem	277	32,6
	850	100,0

Leibkonna suuruse järgi:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	129	15,2
2	235	27,6
3	209	24,6
4	191	22,5
üle 4	86	10,1
	850	100,0

Sissetuleku järgi jagunesid küsitletud järgnevalt:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	253	29,8
2000-4000	307	36,1
4000-6000	178	20,9
üle 6000	110	12,9
	848	99,8

Küsitluses osalenud linnaelanikud jagunesid sissetulekust lähtuvalt suhteliselt ühtlaselt. Siiski oli mõnevõrra rohkem vastanuid, kelle sissetulek jäi kas alla 2000 või 2000 – 4000 krooni piirimaile (kokku 65,9% vastanutest). Vähem oli vastanuid, kelle sissetulek pereliikme kohta ületas 6000 krooni (12,9%).

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid uuringus osalenud inimesed:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	235	27,6
ridaelamu	22	2,6
2-20 korteriga korterelamu	167	19,6
üle 20 korteriga korterelamu	426	50,1
	850	100,0

1.1. Küsimustele vastamine

Alljärgnevalt on toodud välja kokkuvõte uuringus osalenud Tallinna linna elanike vastustest küsitluse käigus esitatud küsimustele. Andmed on esitatud küsimuste kaupa tabelitena, millele on lisatud kommentaare ja küsitluse käigus ilmnenud tähelepanekuid.

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	794	93,4
ei	54	6,4
	848	99,8

Kaks küsitlusele vastanut ei osanud antud küsimusele vastata, mistõttu on vastanute summa 848 inimest.

Üldiselt võib märgata, et Tallinna elanikud peavad jäätmekäitlust oluliseks teemaks ning arvavad, et jäätmekäitlusele tuleb tähelepanu pöörata. Linnaelanikud on enesele teadvustanud, et keskkonnahoid on oluline. Järgnevate küsimuste vastustest selgub aga, et siiski tuleb veel palju teavitustööd ära teha, et iga tänane tallinlane hakkaks jäätmekäitlusele senisest enam mõtlema ja kaasaegse jäätmekäitluse põhimõtetest lähtuvalt käituma.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	74	8,7
rahuldav	440	51,8
puudulik	335	39,4
	849	99,9

Antud küsimusele ei vastanud 1 küsitletu. Küsimuse vastustest selgub, et elanike arvates tuleb efektiivse jäätmekäitlussüsteemi ellurakendamiseks Tallinnas veel palju muuta. Vaid 8,7% vastanutest hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks. Jäätmekäitluse korraldust peab puudulikuks 39,4% kõigist vastanutest.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	194	22,8
ei ole piisavalt informeeritud	654	76,9
	848	99,8

Antud küsimusele ei osanud vastata 2 küsitletut. Ilmselt võib neid pidada vähe informeeritud inimeste hulka kuuluvaks.

Antud küsimuse vastustest selgub, et väga oluline on jätkuvalt tegeleda keskkonnateadlikkuse edendamisega ja jäätmekäitlusalase teavitustööga. Tervelt 76,9% küsitletutest arvab, et pole jäätmekäitluse korraldusest piisavalt informeeritud. Vähene informeeritus võib osalt olla põhjuseks, miks eelmises küsimuses anti jäätmekäitluse korraldusele Tallinnas üldiselt negatiivne hinnang.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	78	9,2
Tallinna jäätmekavaga	76	8,9
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	66	7,8

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	147	17,3
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	703	82,7
	850	100,0

Antud küsimus toob välja ühe põhjuse, miks küsitletud jäätmekäitluse korraldamise kohta vähe informeeritud on – väga vähe küsitletutest on tutvunud jäätmekäitlusalaste õigusaktidega. Vaid 17,3% linnaelanikest on üldse mõne jäätmekäitlust reguleeriva õigusaktiga tutvunud. Valdavalt on õigusaktidega tutvutud seoses oma töö ja väga vähe isiklikust huvist lähtudes.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	409	48,1
vanapaber	514	60,5
klaastaara	659	77,5
kompostitavad jäätmed	164	19,3
metall	274	32,2
ohtlikud jäätmed	429	50,5
olmeelektroonika	119	14,0
autorehvid	164	19,3
mahukad jäätmed	115	13,5

Paljud küsitletud on vastanud, et on erinevate jäätmeliikide käitlemise kohta teavet saanud. Vaid 13,5% vastanutest pole ühegi jäätmeliigi käitlemise kohta teavet saanud. Ülemisest tabelist lähtub, et valdavalt on teavet saadud plasttaara, klaastaara, vanapaberi ja ohtlike jäätmete käitlemise kohta. Ülejäänud jäätmeliikide kohta on infot saanud suhteliselt väike arv vastanutest. Kõigi ankeedi küsimuses toodud jäätmeliikide käitlemise kohta on teavet saanud ainult 6,9% vastanutest, mis näitab et kompleksset ettekujutust jäätmekäitlusest omavad vaid väga vähesed linnaelanikud.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	546	64,2
raadiost ja TVst	501	58,9
infovoldikutest	87	10,2
internetist	75	8,8
mujalt	105	12,4

Enamasti on küsitletud jäätmekäitluse kohta teavet saanud ajalehtedest, ajakirjadest ja raadiost ning televisioonist, mis näitab, et edasise teavitustöö käigus on samuti otstarbekas kasutada nimetatud infokanaleid. Küllalt palju on märgitud, et infot on saadud mujalt – töölt, koolist, välismaal reisides, ise jäätmekogumiskohti märgates, samuti tuttavatelt ja sugulastelt, jäätmekäitlejatelt, õigusaktidest. Kõige enam on vanemate inimeste puhul märgitud infokanalina töökohta ja nooremate vastajate puhul kooli. Koolide õppekavadesse on keskkonnateema juba sisse lülitatud ja teatud määral haritakse kooliõpilasi ka jäätmekäitluse vallas. Kindlasti oleks edaspidi efektiivne linnaelanike teadlikkuse tõstmisel teha koostööd koolide ja ettevõtetega, et jagada teavet just inimestele töökoha ja kooli kaudu.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	635	74,7
ei	215	25,3
	850	100,0

Sisuliselt ¾ küsitlusele vastanutest soovib edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. Sama hulk vastajaid arvas 3. küsimuses, et ei ole jäätmekäitluse osas piisavalt informeeritud.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	383	45,1
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	383	45,1
kogumispunktide asupaigad	559	65,8
kogumisaktsioonid	335	39,4
jäätmekäitlusettevõtted	189	22,2
muudatused ja uued nõuded	245	28,8

Küsitluse tulemusena selgus, et kõige hinnatum teave, mida linnaelanikud soovivad, on teave kogumispunktide asupaikade kohta. Samuti soovitakse täpsemalt teada, kuidas

jäätmeid sorteerima peab ja milline on jäätmete liigitus. 39,4% vastanutest tunneb huvi heakorrakampaaniate ajal toimuvate kogumisaktsioonide vastu. Näib, et kogumis-aktsioonid on rahva seas populaarsed ning nende läbiviimist tuleb kindlasti jätkata.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	484	56,9
raadiost ja TVst	435	51,2
infovoldikutest	312	36,7
internetist	171	20,1

Küsimuse nr 6. vastustest võib näha, et sobivaimaks info levitamise viisiks on enamlevinud meediakanalid (raadio, TV, ajakirjandus). Samas tasub jätkuvalt jäätmekäitlusalase infokandjana kasutada spetsiaalseid infovoldikuid, mis võiksid olla saadaval suuremates kauplustes ning üha laiema Internetikasutajate hulga tõttu levitada informatsiooni Internetilehekülgedel. Viimane on kahtlemata üks odavaimad infokanaleid, mille populaarsus on järjest enam kasvamas.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	741	87,2
mitte eriti vajalik	87	10,2
ei ole vajalik	22	2,6
	850	100,0

Tallinna linnaelanike suhtumine kaasaegsesse, säästva arengu põhimõtetest lähtuvasse, jäätmekäitlusesse tundub olevat positiivne. 87,2% vastanutest peab prügi sorteerimist vajalikuks ja vaid 2,6% vastanutest leiab, et prügi sorteerimine pole vajalik. Edasine jäätmekäitluskorraldusalane töö peab viima selleni, et kõik, kes jäätmete sorteerimist vajalikuks peavad, jäätmete liigiti kogumist ka alustaksid.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	475	55,9
ei	375	44,1
	850	100,0

Küsitluse käigus selgus, et pisut üle poole vastanutest sorteerivad mingil määral oma majapidamises tekkivaid jäätmeid. Siiski piirdub enamike jaoks jäätmete liigiti kogumine vaid klaastaara ja vanapaberi eraldi kogumisega ning teisi jäätmeliike eraldatakse vähem. Mida ja kui palju sorteeritakse, on esitatud 13. küsimuse vastustes.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	109	12,8
pole ruumi	194	22,8
puudub vajalik teave	105	12,4
keeruline üle anda	355	41,8
ei teki nii palju jäätmeid	162	19,1

Kõige enam vastasid küsitluses osalenud, et sorteerivad jäätmeid vähe või ei sorteeri üldse, kuna neid on keeruline üle anda – seda arvab 41,8% vastajatest. Teiseks põhjuseks tuuakse, et kodus on jäätmete eraldi kogumiseks vähe ruumi. Ligi 1/5 vastanutest arvab, et neil ei teki nii palju jäätmeid, et neid peaks sorteerima. Antud juhul on vaja taas tagasi tulla teavitustöö olulisuse juurde. Linnakodanikele peab selgitama, et jäätmete sorteerimine on oluline alati, ükskõik, kui vähe või palju kellelgi jäätmeid tekib.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	141	16,6
vanapaberit ja pappi	326	38,4
klaastaarat	379	44,6
metalli	89	10,5
plasttaarat	124	14,6
ohtlikke jäätmeid	190	22,4

Nagu juba eelpool mainitud, sorteerivad Tallinna elanikud kõige enam klaastaarat (seda teeb 44,6% vastanutest) ning vanapaberit ja pappi (38,4% vastanutest). Enamasti prügi sorteerimine klaastaara ja vanapaberiga piirdubki. Klaastaara sorteerimine piirdub aga enamasti ilmselt selle klaastaaraga, mida taarapunktides kokku ostetakse. Vanapaberit sorteerivad põhiliselt need inimesed, kellel on ahiküte kas kodus või suvilas ning võimalus paberi- ja papijäätmed ära põletada. Teiste jäätmeliikide osas pole pilt kuigi hea. Kõiki ülejäänud küsitluses esitatud jäätmeliike sorteerib vähem kui ¼ vastanutest.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	54	6,4
üsna lihtne	198	23,3
mitte eriti lihtne	298	35,1
keeruline	299	35,2
	849	99,9

Antud küsimusele ei osanud vastata üks küsitluses osalenu. Üle 70% vastanutest hindab jäätmete sorteerimist oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist mitte

eriti lihtsaks ja keeruliseks. Väga lihtsaks peab jäätmete sorteerimist Tallinnas uuringu andmeil vaid 6,4% elanikest.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	128	15,1
klaastaarat	396	46,6
metalli	42	4,9
plasttaarat	81	9,5
patareisid	153	18,0
teisi ohtlikke jäätmeid	31	3,6

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	474	55,8
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	376	44,2
	850,0	100,0

Antud küsimuse vastused kinnitavad veel kord, et kõige enam sorteerivad inimesed klaastaarat, mille üleandmine taara kokkuostupunktides on suhteliselt lihtne. Vanapaber ja papp, mida samuti suhteliselt palju sorteeritakse, põletatakse suures osas ära ja tunduvalt vähem vanapaberit viiakse kogumispunktidesse (sorteerib vanapaberit 38,4% vastanutest ja kogumispunkti on viinud 15,1% vastanutest) ning seega jõuab ka vähe vanapaberit taaskasutusse.

Ohtlikest jäätmetest on levinud patareide eraldamine. Teisi ohtlikke jäätmeid sorteeritakse tunduvalt vähem.

Uuringu käigus selgus, et vaid veidi üle poole (55,8 %) vastanutest on erinevaid jäätmeid kogumispunktidesse viinud viimase kolme kuu jooksul.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	124	14,6	725	85,3
plastiktaara	129	15,2	721	84,8
klaastaara	334	39,3	515	60,6
metall	57	6,7	792	93,2
ohtlikud jäätmed	103	12,1	746	87,8

Antud küsimuse juures ei osanud vanapaberi ja papi, klaastaara, metalli ja ohtlike jäätmete kogumispunktide kohta vastata üks inimene.

Enamik linnaelanikest leiab, et kogumiskonteinereid erinevate jäätmeliikide jaoks pole Tallinnas piisavalt. Kõigi jäätmeliikide, välja arvatud klaastaara puhul, on üle 80% vastanutest konteinerite ja kogumispunktide arvu pidanud ebapiisavaks. Ka klaastara osas ei saa öelda, et kogumispunkte ja –konteinereid oleks piisavalt, sest 60% vastanutest arvab, et neid võiks rohkem olla.

Kogumispunktide ja –konteinerite vähesus Tallinnas on ka ilmselt põhjuseks, miks linnaelanikud jäätmeid vähe sorteerivad. 12. küsimuses vastasid paljud küsitletud, et jäätmete vähese sorteerimise peamiseks põhjuseks on jäätmete üleandmise keerulisus ning 14. küsimuses hinnati prügi sorteerimist ja kogumispunkti viimist mitte eriti lihtsaks ja keeruliseks, samuti sooviti 8. küsimusest lähtuvalt just kõige rohkem infot kogumispunktide asupaikade kohta. Üheks võimalikuks meetodiks teadlikkuse kasvatamise kõrval, olekski kogumispunktide ja –konteinerite võrgustiku tihendamine.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	228	26,8
ei	622	73,2
	850	100,0

Jäätmekäitlusalaseid harjumusi pole enese hinnangul muutnud ligi ¾ vastanuist. Ilmselt on siiski nende elanike arv, kes tegelikkuses on hakanud midagi teisiti tegema, suurem. Muutused tunduvad lihtsalt sedavõrd loomulikud, et inimesed ei oskagi neid välja tuua.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	163	19,2
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	32	3,8
kasutan legaalseid prügilaid	9	1,1
muud	44	5,2

Põhiliselt olid küsitletud vastanud, et on jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud seeläbi, et on asunud jäätmeid sorteerima. Muude variantide all märgiti näiteks, et on jäätmeveo firmat vahetatud, et plekkpurke ja taarat antakse “prügikollidele”. Ilmselt on vähenenud jäätmete põletamine, tegelema on hakatud klaasi ja paberi eraldi kogumisega.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	694	81,6
ei	156	18,4
	850	100,0

Iseenesest on 81,6% vastanutest valmis jäätmete liigiti kogumisega alustama ja sellega aktiivselt tegelema. Väga tihti on lisatud, et ollakse valmis jäätmeid liigiti koguma, kui selle tarbeks elukoha lähedale kogumiskonteinereid paigutataks ja ei oleks vaja sorteeritud jäätmeid oma kodust kaugele viia. Peetakse oluliseks, et oleks võimalikult mugav jäätmete sorteerimisega tegeleda, erilist lisavaeva ei taha vastanud jäätmete liigiti kogumisel näha. Teatud hulk inimesi arvab, et nad ei ole valmis ka paremate tingimuste loomise korral prügi sorteerima.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	396	46,6
kord kahe nädala jooksul	137	16,1
kord kuus	70	8,2
kord kahe kuu jooksul	11	1,3
ei oska öelda	235	27,6
	849	99,9

Antud küsimusele ei vastanud üks küsitletu. Lasnamäe, Mustamäe ja Haabersti elanikud olid väga tihti kommenteerinud, et kord nädalas prügikonteinerit tühjendada on liiga vähe ning konteinerit peaks tühjendama 2-3 korda nädalas. Küllaltki tihti oli mainitud, et konteinerit peab tühjendama, siis kui ta täis on, mis iseenesest on ressursi kokkuhoiu mõttes loogiline.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	632	74,4
kompostin lahtiselt aunas	177	20,8
kompostin komposteris	41	4,8
	850	100,0

Põhiliselt kompostivad oma jäätmeid väikeelamute elanikud, kellel on selleks võimalus oma krundil. Paar korda mainiti, et komposteeritavaid jäätmeid viiakse suvilasse. Kompostitavate jäätmete suvilasse viimine on siiski väga harv. Valdavalt kompostivad Tallinna elanikud oma jäätmeid lahtiselt aunas. Komposterina (kompostimisnõuna) on enamasti kasutusel laudadest ehitatud kast.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	282	33,2
ei	567	66,7
	849	99,9

Antud küsimusele jättis üks küsitluses osalenu vastamata. Küsitluse tulemusena selgus, et 1/3 vastanutest põletab oma jäätmeid. Peamiselt põletatakse jäätmeid ahiküttega majapidamistes, kuid ka paneelelamute elanikud Lasnamäelt ja Mustamäelt kinnitasid korduvalt, et vanu ajalehti/ajakirju viiakse suvilasse ja maakodudesse, kus neid põletatakse. See seletab ka, miks tunduvalt rohkem inimesi on 13. küsimuses märkinud, et sorteerivad vanapaberit, kui 15. küsimuses, et on vanapaberit kogumispunkti viinud.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	262	30,8
plastmassi	56	6,6
aiajäätmeid	138	16,2
pakendeid	123	14,5
kilekotte	61	7,2
tekstiilijäätmeid	79	9,3

Kõige sagedamini põletatakse vanapaberit ja pappi. Paberit põletab 30,8% Tallinna elanikest, ehk praktiliselt kõik, kes üldse jäätmeid põletavad (jäätmeid põletab 33,2%). Küllaltki palju põletatakse ka erinevaid pakendeid ja isegi kilekotte ning tekstiilijäätmeid. Pakendite puhul on küll mõned korrad lisatud, et kilepakendeid ei põletata. Vaatamata sellele võib öelda, et suur osa küsitlusele vastanutest, kes oma jäätmeid põletavad, põletavad ära kõik, mis vähegi põleb. Mõnel korrad mainisid vastanud isegi, et põletavad vana mööblit. Mööbel tükeldatakse ja põletatakse.

Tundub, et on oluline teha selgitustööd, mida võib põletada ja mida mitte. Tuleb tutvustada, mille põletamine kahjustab esiteks inimeste enese tervist ja mille põletamine võib ka nende küttekoldeid kahjustada.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	124	14,6
jäätmeveofirma viib ära	572	67,3
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	146	17,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	7	0,8
	849	99,9

Antud küsimusele jättis üks küsitluses osalenu vastamata. Enamik küsitletutest märkis, et nende mahukad jäätmed viib ära jäätmefirma. Seejuures tõstetakse enamasti oma mahukad jäätmed lihtsalt tavalise prügikonteineri kõrvale ja oodatakse kuni need minema toimetatakse. Samas on tihti märgitud, et vanamööbel viiakse näiteks suvekodusse ja sisustatakse sealsed ruumid. Paar korda on mainitud ka vanamööbli põletamist ja sugulastele-tuttavatele kinkimist. Samuti on mainitud, et mahukaid jäätmeid on üle antud heakorrakampaaniate ajal.

Küsitluse ankeedis polnud algselt varianti, et mahukaid jäätmeid ei teki, kuid 14,6% küsitluses osalenuist vastasid antud küsimusele, et neil pole selliseid jäätmeid tekkinud. 17,2% Tallinna elanikest kinnitas, et viivad oma mahukad jäätmed ametliku kogumiskohta või prügi mahapaneku kohta. Vaid 0,8% vastanutest julges tunnistada, et viib oma jäätmeid omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	86	10,1
panen olmejäätmete konteinerisse	458	53,9
tellin jättmefirmalt äraveo	208	24,5
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	92	10,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	0,5
	848	89,6

Antud küsimusele jättis kaks küsitletut vastamata. Üle poole linnaelanikest paigutab ehitus- ja remonditöödel tekkinud jäätmed olmejäätmete konteinerisse. ¼ vastanutest tellib jäätmeveo firmalt eraldi äraveo. Tõenäoliselt tellitakse jäätmeveofirmalt äravedu alles siis, kui jäätmed lihtsalt olmejäätmete konteinerisse ära ei mahu. Väiksemate remonditööde puhul paigutatakse remondijäätmed enamasti ilmselt olmejäätmete konteinerisse. 10% vastajatest toimetab ise oma jäätmed ehitusjäätmete mahapaneku kohta. Vaid 0,5% kasutab omavolilisi prügi mahapaneku kohti. Ometi piisab aga ka nendest vähestest, et linnaäärsed teeservad ja metsaalused prügiga täituksid. 10% vastanutest leidis, et neil ei teki selliseid jäätmeid.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	19	2,2
neid ei teki	468	55,1
panen olmejäätmete konteinerisse	57	6,7
viin oma transpordiga ehitusjäätmete	22	2,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	6	0,7
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	180	21,2
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	97	11,4
	849	99,9

Antud küsimusele jättis vastamata 1 küsitluses osalenu, kuid ilmselt võib teda paigutada lahtrisse “ei tea”. 55,1% küsitluses osalenutest vastas, et neil ei teki vanu autorehve. 21,2% küsitluses osalenuist annab vanad rehvid ära rehvivahetusega tegelevale firmale. Üle 10% vastanutest, aga hoiab vanu rehve kodus, kuni selgub, mida nendega ette võtta. Küllalt palju rehve paigutatakse olmejäätmete konteinerisse. Korra märgiti lisatud, et vanad rehvid viiakse suvilasse, kus need jaanitule ajal põletatakse. 0,7% on julgenud tunnistada, et viivad vanad rehvid omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla.

See, et 2,2% vastanutest ei tea, mida vanade rehvidega teha ning 11,4% hoiab vanu rehve kodus, kuni selgub, kuhu neid viia, näitab ka selles osas edasist põhjalikku selgitustöö vajadust. Seejuures võib 5. küsimusest lähtudes välja tuua, et vanade rehvide käitlemise kohta on infot saanud vaid 19,3% linnaelanikest.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	191	22,5
panen olmejäätmete konteinerisse	504	59,3
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	51	6,0
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	93	10,9
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	11	1,3
	850	100,0

Antud küsimuse juures polnud samuti algselt ankeedis varianti, et elektroonikajäätmeid ei teki. Küsitluse läbiviimise käigus selgus, et paljudel vastanutel pole elektroonika-jäätmeid tekkinud. Variandi "ei teki" alla mahtusid ka need vastanud, kes märkisid, et vana olemelektroonika on viidud suvilasse või maakodusse ning seal kasutusel, või on vana olmeelektroonika kingitud sugulastele-tuttavatele kasutamiseks. Seejuures oli küllalt sagedasti märgitud vanade seadmete suvekodus kasutamist.

Tulemustest selgub jällegi, et rohkem kui pooled vastanuist (59,3%) paigutavad vana olmeelektroonika ja olmetehnika olmejäätmete konteinerisse. Võimalust kauplusse vana seadet üle andes uut odavamalt saada on kasutanud vähesed. Ilmselt on põhjus ka sääraste võimaluste suhtelises vähesuses. Elektroonikajäätmete käitlemisega tegeleva firma on üles otsinud 10,9% küsitluses osalenuist. 1,3% vastanutest on tunnistanud, et vana olmeelektroonika ja –tehnika viiakse omavolilisse prügi mahapaneku kohta.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	232	27,3
rentinud tooteid nende ostmise asemel	30	3,5
kogunud jäätmeid eraldi	196	23,1
parandanud vanu tooteid	232	27,3
keeldunud postkastireklaamist	73	8,6
muud	49	5,8

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	535	62,9
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	315	37,1
	850	100,0

Jäätmete kogust on teadlikult püüdnud vähendada 62,9% vastanutest. Põhiliselt on seejuures märgitud tarbimisharjumuste muutmist ning vanade toodete parandamist. Muude variantide all on märgitud jäätmete põletamist, pakendite kokkupressimist. Tarbimisharjumuste muutmisega seoses on hakatud korduvalt kasutama kilekotte ja klaaspurke. Jäätmeliike on hakatud eraldi koguma ning loobutud teatud pakendiga kauba ostmisest.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	119	14,0
arstimid	707	83,2
hõõglamp	531	62,5
külmik	598	70,4
värvid	737	86,7
jääkõlid	779	91,6
akud	799	94,0

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	290	34,1
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	560	65,9
	850	100,0

Täiesti õigesti hindas jäätmete ohtlikkust 34,1%. Üle 90% vastanutest pidas ohtlikeks jäätmeteks jääkõlisid ja vanu akusid. Kõige enam arvati, et ohtlike jäätmete hulka ei kuulu hõõglambid ja külmikud. Samas oli 14% vastanutest arvanud , et ka vana diivan võib olla ohtlik.

Antud küsimus näitab taas küllaltki selgelt jäätmekäitlusalase teavitustöö vajadust, kuna 65,9% vastajatest ei oska jäätmeid õigesti liigitada. Selgelt tuleb välja, et teavitustöö on olnud piisav vaid vanade akude ja jääkõlide osas. Sellele on ilmselt kaasa aidanud jääkõlide ja akude kogumiskonteinerite paigutamine tanklatesse.

1.2. Kokkuvõte Tallinna linna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Tallinna elanikud peavad jäätmekäitlust oluliseks teemaks ning arvavad, et jäätmekäitlusele tuleb keskkonnahoiust lähtuvalt senisest enam tähelepanu pöörata. Hetkel ei ole Tallinna elanike üldine teadlikkus jäätmekäitluse vallas veel kuigi kõrge. Märgatavad on vajakajäämised inimeste käitumises jäätmete sorteerimisel ning jäätmekäitlusalases suhtumises.

Kindlasti on vaja Tallinna linnal veel palju jäätmekäitluse korraldamisel ning linnaelanike teavitamisel ära teha. Vaid 8,7% vastanutest hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks. Puudulikuks peab jäätmekäitluse korraldust 39,4% vastanutest. Osaliselt on siin tegu vastanute vähese teadlikkusega, kuid jäätmemajanduse edasise planeerimise käigus tuleb arvestada, et linnaelanikele tuleb luua paremaid tingimusi jäätmete üleandmiseks.

76,9% kõigist küsitletutest arvab, et ei ole jäätmekäitluse korraldusest piisavalt informeeritud, mistõttu on jätkuvalt väga oluline tegeleda keskkonnateadlikkuse edendamise ja jäätmekäitlusalase teavitustööga.. Vähene informeeritus võib olla ka põhjuseks, miks jäätmekäitluse korraldust Tallinnas üldiselt negatiivselt hinnatakse.

Üheks vähese teadlikkuse põhjuseks on asjaolu, et väga vähesed küsitletutest on tutvunud jäätmekäitlusalaste õigusaktidega. Vaid 17,3% linnaelanikest on üldse mõne jäätmekäitlust reguleeriva õigusaktiga tutvunud. Valdavalt on õigusaktidega tutvutud seoses oma tööga ja väga vähe isiklikust huvist lähtudes. Kindlasti ei saa aga loota, et eriti paljud linnaelanikud hakkasid otsima jäätmekäitluse kohta käivat teavet just õigusaktidest. Teadlikkuse tõstmiseks on oluline kasutada teisi kanaleid. Teisteks kanaliteks sobivad mitmesugused linnavalitsuse kampaaniad, mille käigus tehakse koostööd erinevate meediakanalitega.

Enamasti on vastajad jäätmekäitluse kohta teavet saanud ajalehtedest, ajakirjadest ja raadiost ning televisioonist, mis näitab, et edasise teavitustöö käigus on samuti otstarbekas kasutada nimetatud infokanaleid. Valdavalt on teavet saadud plasttaara, klaastaara, vanapaberi ja ohtlike jäätmete käitlemise kohta. Ülejäänud jäätmeliikide kohta on teavet saadud vähem ning puudulikult. Kõigi küsimuses toodud jäätmeliikide käitlemise kohta on teavet saanud ainult 6,9% vastanutest, mis näitab et kompleksset ettekujutust jäätmekäitlusest omavad vaid väga vähesed linnaelanikud.

Küllalt palju on märgitud, et jäätmekäitlusalast informatsiooni on saadud mujalt – töölt, koolist, välismaal reisides, ise jäätmekogumiskohti märgates, samuti tuttavatelt ja sugulastelt, jäätmekäitlejatelt, õigusaktidest. Korduvalt on mainitud infoallikatena just kooli ja töökohta. Kindlasti oleks efektiivne linnaelanike teadlikkuse tõstmisel teha koostööd koolide ja ettevõtetega.

¾ vastanutest soovib edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. Kõige enam soovitakse teavet kogumispunktide asupaikade, jäätmete liigituse ohtlikusse ja sorteerimise kohta.

Kõige soositumad infokanalid on uuringus osalejate arvates ajakirjandus ja meediakanalid. Paljud sooviksid infot ka infovoldikutest ning Internetist. Kõige lihtsam on inimesteni jõuda kindlasti meedia vahendusel.

Jäätmete sorteerimist peab oluliseks ligi 90% vastanutest. On lootust, et edasipidise teavitustöö abil võib saavutada küllalt häid tulemusi jäätmete sorteerimise juurutamisel. Hetkel tegeleb Tallinnas jäätmete osalise sorteerimisega 55% linnaelanikest. Valdavalt sorteeritakse klaastaarat ja vanapaberit. Kõiki teisi jäätmeliike sorteeritakse vähe. Kogumispunktidesse on Tallinna elanikud viinud kõige enam klaastaarat, mille üleandmine taara kokkuostupunktides on suhteliselt lihtne Vanapaber ja papp, mida samuti suhteliselt palju sorteeritakse, põletatakse suures osas ära ja tunduvalt vähem vanapaberit viiakse kogumispunktidesse Ohtlikest jäätmetest on levinud patareide eraldamine. Teisi ohtlikke jäätmeid sorteeritakse tunduvalt vähem. Peamise jäätmete vähese sorteerimise põhjusena on Tallinna elanikud välja toonud selle, et sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda. Enamik linnaelanikest leiab, et kogumiskonteinereid erinevate jäätmeliikide jaoks pole Tallinnas piisavalt. Kõigi jäätmeliikide, välja arvatud klaastaara puhul, on üle 80 % vastanutest konteinerite ja kogumispunktide arvu pidanud ebapiisavaks. Üle 70% vastanutest hindab jäätmete sorteerimist kodus ja nende kogumispunkti viimist mitte eriti lihtsaks või keeruliseks tegevuseks. Peamiste

probleemidena tuuakse välja piiratud jäätmete üleandmise võimalusi ning kodust ruumipuudust, mis sorteerimist raskendab.

Jäätmekäitlusalaseid harjumusi on viimase kolme aasta jooksul muutnud ¼ vastanutest. Peamiseks harjumuste muutuseks on märgitud jäätmete sorteerimisega alustamist. Võib järeldada, et suur osa linnaelanikest, kes jäätmeid sorteerivad, on sellega alustanud just viimase kolme aasta jooksul.

81,6% vastanutest on valmis jäätmete liigiti kogumisega alustama või sellega senisest aktiivsemalt edasi tegelema. Sageli märgiti, et jäätmeid ollakse valmis liigiti koguma, kui selle tarbeks elukoha lähedale kogumiskonteinereid paigutataks, ja ei oleks vaja sorteeritud jäätmeid oma kodust kaugele viia. Inimesed loodavad, et neile tehakse jäätmete sorteerimine võimalikult mugavaks. Kui jäätmete üleandmine jääb endiselt keeruliseks, siis ei ole ilmselt paljud elanikud valmis jäätmete sorteerimisega tõsiselt tegelema hakkama.

Põhiliselt kompostivad oma jäätmeid väikeelamute elanikud, kellel on selleks paremad võimalused. Valdavalt kompostivad Tallinna elanikud oma jäätmeid lahtiselt aunas. Oma jäätmeid põletab 1/3 vastanutest. Peamiselt põletatakse jäätmeid ahiküttega majapidamistes, kuid ka paneelelamute elanikud Lasnamäelt ja Mustamäelt kinnitasid korduvalt, et vanu ajalehti/ajakirju viiakse suvilasse ja maakodudesse, kus neid küttekolletes põletatakse. Praktiliselt kõik, kes Tallinnas jäätmeid põletavad, põletavad vanapaberit ja pappi. Paljud põletavad aiajäätmeid ja erinevaid pakendeid. Küllaltki levinud on ka kilekottide ja tekstiilijäätmete põletamine. Oluline on teha selgitustööd, milliseid jäätmeid võib põletada ja milliseid mitte.

Mahukate jäätmetega käitub suur osa Tallinna elanikest sarnaselt – mahukad jäätmed viiakse olmejäätmete konteineri juurde ning oodatakse kuni jäätmekäitlusfirma need minema transpordib. 17% vastanutest transpordib mahukad jäätmed oma transpordiga ametlikule prügimäele. Korduvalt on mainitud, et vanamööblit kasutatakse näiteks mööblina suvekodus või on seda sugulastele-tuttavatele kingitud.

Ehitus- ja remonditöödel tekkinud jäätmed paigutab üle poole linnaelanikest olmejäätmete konteinerisse. ¼ vastanutest tellib jäätmeveo firmalt eraldi äraveo.

55% küsitluses osalenutest vastas, et neil ei teki vanu autorehve. Autorehve tekib 42,6% vastanutest ja nad annavad need enamasti üle rehvivahetusega tegelevale firmale. Üle 10 % vastanutest, aga hoiab rehve kodus, kuni selgub kuhu neid viia. Küllalt palju rehve paigutatakse olmejäätmete konteinerisse. See, et 2,2% vastanutest ei tea, mida vanade rehvidega teha ning 11,4% hoiab vanu rehve kodus, näitab vanade rehvide osas edasise põhjaliku selgitustöö vajadust.

Rohkem kui pooled vastanuist paigutavad vana olmeelektroonika ja olmetehnika olmejäätmete konteinerisse. Võimalust kauplusse vana seadet üle andes uut odavamalt soetada, on kasutanud vähesed. Suhteliselt paljud on maininud, et vana tehnikat

kasutatakse suvilates või maakodudes. Elektroonikajäätmete käitlemisega tegeleva firma otsib elektroonikjäätmete tekkides üles 10% vastanutest.

Jäätmete kogust on teadlikult püüdnud vähendada ~63% vastanutest. Põhiliselt on seejuures märgitud tarbimisharjumuste muutmist ning vanade toodete parandamist. Peale selle on mainitud jäätmete põletamist, pakendite kokkupressimist. Tarbimisharjumuste muutustest on korduvalt mainitud kilekottide ja klaastaara korduvkasutamist ning seda, et on loobutud teatud pakendiga kauba ostmisest.

65,9% linnaelanikest ei oska ohtlikke jäätmeid õigesti liigitada. Kõige enam on eksitud hõõglampi ja vana külmikut mitte ohtlikuks pidades. Antud tulemus annab tunnistust Tallinna elanike ebapiisavast teadlikkusest jäätmekäitluse vallas.

2. Haabersti

Haabersti linnaosa tuumiku moodustab Väike-Õismäe suurpaneelelamutest koosnev elurajoon, mis on rajatud põhiliselt seitsmekümnendatel aastatel. Linnaosa territooriumi suurus on 18,6 km^2. Elanike arv 35 335. Haabersti linnaosast küsitleti juhusliku valiku alusel 102 inimest, neist 85 telefoni teel ja 17 intervjuu meetodil.

Küsitluses osalenute vanuseline struktuur oli järgmine:

Vanus

	arv	%
kuni 20	15	14,7
20-40	48	47,1
40-60	26	25,5
üle 60	13	12,7
	102	100,0

Haridusest lähtuvalt jaotusid küsitletud:

Haridus

	arv	%
alg	2	2,0
põhi	10	9,8
kesk	31	30,4
keskeri	25	24,5
kõrgem	34	33,3
	102	100,0

Enamik vastanuist jaotus ühtlaselt keskharidusega, keskeriharidusega ja kõrgharidusega elanikeks.

Perekonna suuruse alusel jaotusid Haaberstis küsitletud järgnevalt:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	14	13,7
2	24	23,5
3	26	25,5
4	29	28,4
üle 4	9	8,8
	102	100,0

Sissetulekust lähtuvalt jaotusid Haabersti küsitletud:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	19	18,6
2000-4000	40	39,2
4000-6000	26	25,5
üle 6000	17	16,7
	102	100,0

Suure osa Haaberstis vastanute sissetulek pereliikme kohta jäi vahemikku 2000-4000 krooni kuus.

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid küsitletud:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	55	53,9
ridaelamu	1	1,0
2-20 korteriga korterelamu	3	2,9
üle 20 korteriga korterelamu	43	42,2
	102	100,0

Ehkki enamik elanikkonnast elab Haaberstis Õismäel, on ka väikeelamute osatähtsus Haaberstis suur. Kuna suurte korterelamute elanike jäätmekäitlusalased käitumismallid on enamasti küllalt sarnased, siis koostati valm tänavate alusel nii, et kajastamist leiaks ka väike- ja ühepereelamutes toimuv jäätmekäitlusalane tegevus.

2.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	93	91,2
ei	9	8,8
	102	100,0

Vaid 8,8% Haaberstis küsitluses osalenutest ei pea jäätmekäitlusele tähelepanu pööramist oluliseks. Enamik (91,2% vastanutest) peab jäätmekäitlusele tähelepanu pööramist keskkonnahoiust lähtuvalt oluliseks.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	9	8,8
rahuldav	48	47,1
puudulik	45	44,1
	102	100,0

44,1% Haabersti elanikest hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas puudulikuks ning 47,1% vastanutest rahuldavaks. Heaks peab jäätmekäitluse korraldust vaid 8,8% vastanutest. Ilmselt arvataksegi seepärast, et jäätmekäitlusele tuleks senisest enam tähelepanu pöörata. Negatiivse hinnangu põhjuseid leiab veel ka järgnevate küsimuste vastustest.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	25	24,5
ei ole piisavalt informeeritud	76	74,5
	101	99,0

Üks Haabersti linnaosas küsitletutest ei osanud sellele küsimusel vastata. Tõenäoliselt võib aga lugeda ka tema nende hulka kuuluvaks, kes pole jäätmekäitluses korraldusest piisavalt informeeritud.

Jäätmekäitluse korraldusest on enese hinnangul hästi informeeritud vaid 24,5% Haaberstis küsitluses osalenutest. Võib järeldada, et see võib olla üheks põhjuseks, miks jäätmekäitluse korraldust negatiivselt hinnatakse. Kindlasti näitab see aga seda, et tuleb veel teha palju teavitustööd jäätmekäitluse üldise olukorra parandamiseks.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	13	12,7
Tallinna jäätmekavaga	5	4,9
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	7	6,9

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	18	17,6
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	84	82,4
	102	100,0

Võrreldes teiste linnaosadega, on Haabersti elanikest mõnevõrra suurem osa jäätmekäitlusalaste õigusaktiga tutvunud. Siiski pole 17,6% vastanutest just kuigi suur arv. Kõige rohkem on Haabersti elanikud tutvutud jäätmeseadusega.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	49	48,0
vanapaber	58	56,9
klaastaara	71	69,6
kompostitavad jäätmed	17	16,7
metall	23	22,5
ohtlikud jäätmed	53	52,0
olmeelektroonika	15	14,7
autorehvid	17	16,7
mahukad jäätmed	10	9,8

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	6	5,9
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	19	18,6

Kõigi küsitluse ankeedis märgitud jäätmeliikide kohta on Haaberstis teavet saanud vaid 6 vastanut. Ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud 18,6% vastanutest, mis on pisut kõrgem valimi keskmisest tulemusest.

Kõige enam on teavet saadud Haaberstis klaastaara käitlemise kohta (69,6%). Üle 50% vastanutest on teavet saanud ka vanapaberi ja ohtlike jäätmete käitlemise kohta. 48% on informeeritud plasttaara käitlemisest. Väga vähe on saadud infot kompostitavate jäätmete käitlemise kohta. Arvestades asjaoluga, et Õismäe kõrval on Haaberstis oluline osa ka väikeelamu piirkonnal, tulek kompostimisalast informatsiooni piirkonnas rohkem levitada. Samuti on vähesed vastanud saanud informatsiooni mahukate jäätmete, elektroonikajäätmete ning vanade autorehvide käitlemise kohta. Antud jäätmeliikide käitlusest teavitamisele on vaja senisest enam tähelepanu pöörata. Veidi üle 50% vastanutest märkis, et on saanud infot vanapaberi ja ohtlike jäätmete osas. Loomulikult ei ole ka see arv piisav ja kindlasti tuleb kompleksset teavitustööd jätkata kogu jäätmekäitluse vallas.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	58	56,9
raadiost ja TVst	49	48,0
infovoldikutest	26	25,5
internetist	13	12,7
mujalt	25	24,5

Haabersti elanikud on saanud kõige enam teavet jäätmekäitluse kohta ajalehtedest, ajakirjadest ning raadiost ja televisioonist. Tavalisest rohkem on märgitud Haaberstis muid variante: 5 korral on mainitud, et infot on saadud tuttavatelt, 6 korral, et infot on saadud töölt, 6 korda on märgitud, et infot on saadud ise jäätmekogumiskohti märgates ja tähele pannes, paaril korral, et infot on saadud koolist, lisaks veel vanemate käest ja jäätmekäitlusfirmalt RagnSells AS.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	77	75,5
ei	25	24,5
	102	100,0

¾ Haabersti elanikest on ka edaspidi huvitatud jäätmekäitlusalasest informatsioonist.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	49	48,0
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	47	46,1
kogumispunktide asupaigad	68	66,7
kogumisaktsioonid	41	40,2
jäätmekäitlusettevõtted	22	21,6
muudatused ja uued nõuded	42	41,2

Kõige enam soovivad küsitluses osalenud Haabersti elanikud, et neid teavitataks kogumispunktide asupaikadest (66,7% vastanutest). 48% soovib teada saada, kuidas jäätmeid sorteerima peaks ning 46,1% huvitab jäätmete liigitus ja nende ohtlikkus. Paljud on huvitatud jäätmekogumisaktsioonide kohta käiva teabe saamisest ning muudatustest teemaga seotud õigusaktides.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	59	57,8
raadiost ja TVst	54	52,9
infovoldikutest	52	51,0
internetist	36	35,3

Eelistatuimaks infoallikaks on ka Haaberstis ajakirjandusväljaanded, samuti raadio ja televisioon. Üldisest Tallinna valimist erinevalt soovib väga suur osa Haabersti elanikest (51%) saada infot infovoldikutest ning küllalt kõrge on ka infoallikana Internetikasutajate hulk (35,3%).

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	93	91,2
mitte eriti vajalik	8	7,8
ei ole vajalik	1	1,0
	102	100,0

91,2% Haaberstis küsitluses osalenute hinnangul on jäätmete liigiti kogumine oluline ja vaid üks küsitletutest on pidanud jäätmete sorteerimist ebaoluliseks tegevuseks. See näitab Haabersti linnaosa elanike küllalt positiivset suhtumist ja annab lootust, et

Haaberstis on võimalik jäätmekogumispunktide võrgustiku tihendamise abil ning edasise teavitustöö abil saavutada häid tulemusi sorteeritud jäätmete kogumisel.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	64	62,7
ei	38	37,3
	102	100,0

Ehkki üle 90% vastanutest peab jäätmete liigiti kogumist vajalikuks, tegeleb jäätmete sorteerimisega tunduvalt vähem Haaberstis küsitletutest (62,7%).

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	16	15,7
pole ruumi	18	17,6
puudub vajalik teave	14	13,7
keeruline üle anda	39	38,2
ei teki nii palju jäätmeid	19	18,6

Peamiselt on jäätmete vähese sorteerimise põhjusena välja toodud sorteeritud jäätmete üleandmise keerukust, vähemal määral on põhjendatud jäätmete mittesorteerimist ruumipuudusega ja sellega, et ei teki nii palju jäätmeid. Samuti on 15,7% vastanutest maininud, et neil pole aega jäätmete liigiti kogumisega tegelemiseks.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	20	19,6
vanapaberit ja pappi	41	40,2
klaastaarat	55	53,9
metalli	12	11,8
plasttaarat	21	20,6
ohtlikke jäätmeid	25	24,5

11. küsimuse vastuste kohaselt ületab jäätmete liigiti kogujate osakaal 60% vastanutest. Peamiselt piirdub enamiku vastanute jäätmete sorteerimine vaid klaastaara ja vanapaberi eraldi kogumisega. Vähemal määral tegeletakse ka teiste jäätmeliikide eraldamisega.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	8	7,8
üsna lihtne	21	20,6
mitte eriti lihtne	31	30,4
keeruline	42	41,2
	102	100,0

41,2% Haaberstis küsitluses osalenutest peab jäätmete sorteerimist kodus ja seejärel jäätmete kogumispunkti viimist keeruliseks. 30,4% peab seda mitte just eriti lihtsaks. Kokkuvõtvalt võib öelda, et 71,6% vastanutest peab jäätmete sorteerimist pigem keeruliseks. Vaid kokku 28,4% vastanutest peab jäätmete sorteerimist üsna lihtsaks või väga lihtsaks. Vaatamata sellele on jäätmete sorteerijate osakaal Haaberstis küllaltki suur. Parandades jäätmete üleandmise tingimusi, võib loota, et Haaberstis jäätmete liigiti kogujate hulk kasvab veelgi.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	21	20,6
klaastaarat	59	57,8
metalli	7	6,9
plasttaarat	10	9,8
patareisid	17	16,7
teisi ohtlikke jäätmeid	3	2,9

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	70	68,6
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	32	31,4
	102,0	100,0

Valdavalt on kogumispunktidesse viidud klaastaarat, mõningal määral ka vanapaberit ja patareisid. Ülejäänud jäätmeliike on kogumispunktidesse viidud harva. Järgmise küsimuse vastused selgitavad osaliselt selle põhjust.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	20	19,6	82	80,4
plastiktaara	15	14,7	87	85,3
klaastaara	37	36,3	65	63,7
metall	6	5,9	96	94,1
ohtlikud jäätmed	5	4,9	97	95,1

Enamik vastanutest ei pea ühegi jäätmeliigi kogumiskonteinerite arvu Haabersti linnaosas piisavaks. Kõige rohkem tuntakse puudust klaastaara kogumispunktidest. Vanapaberi ja plastiktaara osas hindab kogumiskonteinerite arvu ebapiisavaks üle 80% vastanutest ja metallijäätmete ning ohtlike jäätmete osas üle 90% vastanutest. Kuna

kogumispunkte on ebapiisavalt, siis on ka arusaadav, miks jäätmete sorteerimist ja kogumispunkti viimist keeruliseks peetakse ja suhteliselt vähe jäätmeid kogumispunktidesse viidud on.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	46	45,1
ei	56	54,9
	102	100,0

Haaberstis on viimase kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud pisut alla poole vastanutest (45,1%).

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	32	31,4
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	5	4,9
kasutan legaalseid prügilaid	5	4,9
muud	12	11,8

Enamik, kes oma harjumusi on muutud, on asunud jäätmeid sorteerima. Muude variantide all on märgitud: on alustatud klaasi eraldi kogumist (2 korral), või vanapaberi eraldi kogumist (1 korral), samuti on märgitud, et on hakatud rohkem jäätmeid põletama ja samuti on keegi maininud, et on hakanud jäätmeid vähem põletama. Lisaks on märgitud, et nüüd viiakse kõik jäätmed prügikasti. Peale selle on alustatud jäätmete sorteerimisega ka näiteks töö juures.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	91	89,2
ei	11	10,8
	102	100,0

Jäätmete liigiti kogumisega on valmis edaspidi tegelema või seda alustama ligi 90% vastanutest, mis on väga hea tulemus. Nagu juba eelpool mainitud, võib Haaberstis saavutada kogumispunktide võrgustiku tihendamisega ja teavitustööd tehes häid tulemusi jäätmete liigiti kogumise juurutamisel.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	41	40,2
kord kahe nädala jooksul	21	20,6
kord kuus	21	20,6
kord kahe kuu jooksul	2	2,0
ei oska öelda	17	16,7
	102	100,0

Kuna suur osa Haabersti elanikest elab suurtes korterelamutes, siis pidasid väga paljud küsitluses osalenud vajalikuks märkida, et ka kord nädalas prügikonteinerit tühjendada on liiga harv. 3 korda arvati, et konteinerit peaks tühjendama kolm korda nädalas ja 5 korral mainiti, et seda peaks tegema 2 korda nädalas. Väikeelamute elanikud pidasid enamasti vajalikuks tühjendada konteinerit kord kahe nädala jooksul või kord kuus.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	61	59,8
kompostin lahtiselt aunas	31	30,4
kompostin komposteris	10	9,8
	102	100,0

59,8% vastanutest ei komposti jäätmeid. Jäätmete kompostimisega tegelevad arusaadavalt peamiselt väikeelamute elanikud ning põhiliseks kompostimismeetodiks on aunkompostimine.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	44	43,1
ei	58	56,9
	102	100,0

Oma jäätmeid põletab 43,1% vastanutest, seega enamik väikeelamutes elavates inimestest, kellel on ahiküte. Korra on ka märgitud suure korterelamu elaniku poolt, et põletab vanapaberit ja pakendeid maal suvilas.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	42	41,2
plastmassi	11	10,8
aiajäätmeid	26	25,5
pakendeid	17	16,7
kilekotte	7	6,9
tekstiilijäätmeid	10	9,8

Kõige enam põletatakse vanapaberit - seda teevad sisuliselt kõik, kes oma jäätmeid põletavad. Küllalt paljud põletavad samuti aiajäätmeid ja erinevaid pakendeid.

Hämmastav on Haabersti puhul see, et 44-st jäätmeid põletavast vastanust tervelt 11 on märkinud, et põletavad ka plastmassi. Kahtlemata on vajalik juhtida elanike tähelepanu sellele, mida nad võivad põletada ja mida mitte ning selgitada, et plastmassi põletamine on tervisele ja keskkonnale väga ohtlik.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	19	18,63
jäätmeveofirma viib ära	62,00	60,78
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	18,00	17,65
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3,00	2,94
	102,00	100,00

Algselt puudus küsitlusankeedist variant, et mahukaid jäätmeid ei teki. Siiski oli küllalt palju vastanute hulgas neid, kellel väidetavasti pole mahukaid jäätmeid tekkinud.

Haaberstis on valdavaks sama skeem, mis mujal Tallinnas. Mahukad jäätmed pannakse olemjäätmete konteinerite kõrvale ning oodatakse kuni jäätmekäitlusfirma need minema viib (nii toimib 60,8% vastanutest). 17,6% vastanutest kasutab oma transporti mahukate jäätmete prügilasse viimiseks. Kolmel korral on märgitud, et mahukad jäätmed viiakse omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla. Paaril korral on ka märgitud, et vanamööbel viiakse maale suvilasse ning kasutatakse seda seal.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	20	19,6
panen olmejäätmete konteinerisse	31	30,4
tellin jättmefirmalt äraveo	39	38,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	11	10,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,0
	102	100,0

38,2% Haaberstis küsitletutest on vastanud, et remondi- ja ehitusjäätmete tekkimise korral tellivad nad selleks jäätmeveo firmalt äraveo. 30,4% vastanutest paigutavad oma ehitusprahi aga olmejäätmete konteinerisse. 19,6% vastanutest on vastanud, et neil pole remondijäätmeid tekkinud ja nad ei tea ka mida nendega peale peab hakkama.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	11	10,8
neid ei teki	41	40,2
panen olmejäätmete konteinerisse	5	4,9
viin oma transpordiga ehitusjäätmete	2	2,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	29	28,4
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	13	12,7
	102	100,0

10,8% vastanutest ei oska öelda, mida nad vanade rehvidega tegema peaks. Lisaks on 12,7% vastanud, et hoiab vanu rehve kodus, kuni selgu, mida nendega ette võtta. Arvestama peab ka seda, et vaid 16,7% vastanutest on Haaberstis vanade autorehvide käitlemise kohta teavet saanud. 40,2% vastanutest on märkinud, et neil ei teki vanu autorehve. 28,4% annab vanad rehvid üle rehvivahetusega tegelevatele firmadele.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	43	42,2
panen olmejäätmete konteinerisse	38	37,3
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	7	6,9
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	12	11,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	2,0
	102	100,0

42,2% Haabersti elanikest on vastanud, et neil ei teki elektroonikajäätmeid. Mõnel korral on seejuures lisatud, et vanad seadmed on kellelegi ära kingitud või viidud maale. Enamasti paigutatakse aga tekkivad olmeelektroonikajäätmed olmejäätmete konteinerisse, üsna harva pöördutakse elektroonikajäätmete käitlusega tegeleva firma poole või viiakse vanad seadmed kauplusesse, et uut odavamalt osta. Kahel korral on märgitud, et tehnikajäätmed viiakse omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	37	36,3
rentinud tooteid nende ostmise asemel	7	6,9
kogunud jäätmeid eraldi	39	38,2
parandanud vanu tooteid	37	36,3
keeldunud postkastireklaamist	9	8,8
muud	11	10,8

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	75	73,5
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	27	26,5
	102	100,0

Haaberstis on 73,5% vastanutest püüdnud jäätmete kogust vähendada. Peamiselt on seda tehtud tarbimisharjumusi muutes, jäätmeid eraldi kogudes ning vanu tooteid parandades. Muude variantide all on kolmel korral märgitud, et jäätmekoguste vähendamise eesmärgil jäätmeid põletatakse. Peale selle on mainitud, et on hakatud klaasi eraldi koguma ning ei osteta liigselt pakendatud kaupa. Poest ostetud kilekotte kasutatakse korduvalt ja kompostimiseks sobivaid orgaanilisi jäätmeid kompostitakse. Korra märgiti, et jäätmetekke vähendamiseks ei osteta klaastaaraga kaupa. Viimane ei ole päris õige seisukoht, sest klaastaarat on enamasti võimalik üle anda kogumispunktides või visata spetsiaalsetesse konteinerisse, kus klaas uuesti ringlussesse suunatakse. Kui klaastaara tagasi kogumispunkti viia, siis saaks korduvkasutuse abil just jäätmeteket vähendada.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	19	18,6
arstimid	88	86,3
hõõglamp	71	69,6
külmik	78	76,5
värvid	91	89,2
jääkõlid	95	93,1
akud	100	98,0

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	39	38,2
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	63	61,8
	102	100,0

Haaberstis on jäätmete ohtlikust õigesti hinnanud 38,2% vastanutest, mis on pisut üle Tallinna keskmise tulemuse, milleks oli 34,1%. Kõige enam on eksitud selles, et hõõglampi ja vana külmikut ei ole märgitud ohtlikeks jäätmeteks. Samas arvavad vastajad, et vana diivan on ohtlike jäätmete hulka kuuluv. Pea kõik vastanud on ohtlike

jäätmete alla õigesti liigitanud vanad akud ja jääkõlid. Pisut on eksitud värvijäätmete ja arstimite osas.

2.2. Kokkuvõte Haabersti elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Haabersti elanikest arvab üle 90%, et jäätmekäitlusele peaks senisest enam tähelepanu pöörama. Seejuures hindavad enamik Haaberstis küsitletutest jäätmekäitluse korraldust suures osas puudulikuks ning rahuldavaks, mis pole just eriti kõrge hinnang jäätmekäitluse korraldusele. 2/3 vastanutest arvab, et nad pole jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas ka piisavalt informeeritud. Õigusaktidega on tutvunud ligi 1/5 vastanutest. Enamasti on tutvutud jäätmeseadusega.

Rahuldaval tasemel on erinevate jäätmeliikide käitlemise kohta infot saanud Haaberstis klaastaara, vanapaberi, ohtlike jäätmete ja plasttaara käitlemise kohta. Vähesed on informeeritud mahukate jäätmete, elektroonika jäätmete remondijäätmete ja vanade autorehvide käilemise osas. Peamiselt on Haabersti elanikud teavet saanud ajakirjandusest ning raadiost ja televisioonist, aga ka töölt ja koolist ning tuttavatelt.

Edaspidi soovib jäätmekäitluse kohta teavet saada ¾ vastanutest. Seejuures ollakse eeskätt huvitatud informatsioonist jäätmekogumispunktide asupaikade kohta, jäätmete sorteerimise ja liigituse kohta. Samuti tuntakse huvi jäätmekogumisaktsioonide vastu. Sobivate infokanalitena on suhteliselt ühtlaselt märgitud ajakirjandus, meedia ja infovoldikud. Keskmisest tunduvalt kõrgem on nende osakaal, kes sooviks teavet saada Internetist.

Üle 90% vastanutest peab jäätmete liigiti kogumist oluliseks, seejuures tegeleb mingil määral jäätmete sorteerimisega pisut üle 60% vastanutest. Peamiseks vähese jäätmete sorteerimise põhjuseks on toodud, et sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda. Põhiliselt tegeletakse Haaberstis klaastaara ja vanapaberi sorteerimisega.

Natuke üle 70% vastanutest peab jäätmete sorteerimist pigem keeruliseks, kui lihtsaks ja seda eeskätt seetõttu, et jäätmekogumispunktide ja kogumiskonteinerite arvu peetakse Haaberstis liiga väheseks. Peamiselt on Haabersti elanikud viimase kolme kuu jooksul kogumispunktidesse viinud klaastaarat, teisi jäätmeliike vähem.

Jäätmekäitlusalaseid harjumusi on muutnud Haaberstis viimase kolme aasta jooksul 45% vastanutest, seda peamiselt jäätmete sorteerimisega alustamise läbi.

Jäätmete liigiti kogumisega on valmis edaspidi tegelema ligi 90% vastanutest. Seejuures rõhutatakse, et seda juhul, kui täiendatakse kogumispunktide võrgustikku.

Oma jäätmeid kompostib 40% vastanutest. Kompostitakse jäätmeid väikeelamu piirkonnas. Samuti põletatakse väikeelamu piirkonnas küllalt palju jäätmeid - põhiliselt vanapaberit ja aiajäätmeid, küllalt palju ka pakendeid.

Mahukad jäätmed paigutatakse Haaberstis enamasti lihtsalt olmejäätmete konteineri kõrvale ja oodatakse kuni jäätmekäitlusfirma selle ära viib. On mainitud ka, et vanamööblit kasutatakse suvilas. Vähesed kasutavad omatransporti mahukate jäätmete viimiseks kogumiskohta.

Mõnevõrra parem on olukord remondi- ja ehitusjäätmete osas, kus üle 1/3 vastanutest tellib jäätmeveofirmalt ehitusjäätmete äraveo. Ülejäänud paigutavad oma ehitusjäätmed aga enamasti olmejäätmete konteinerisse. Ka elektroonikajäätmetest maandub suurem osa olmejäätmete konteineris.

Vanu autorehve ei teki küsitluse tulemustest lähtudes 40% vastanutest. Ülejäänute hulgas on üsna võrdselt neid, kes annavad vanad rehvid üle rehvivahetusega tegelevale firmale ning neid, kes ei oska vanade rehvidega midagi peale hakata.

Jäätmeteket on püüdnud vähendada ligi ¾ vastanutest. Peamiselt tarbimisharjumusi muutes, jäätmeid eraldi kogudes ja vanu tooteid parandades. Korduvalt on mainitud, et jäätmeid põletatakse nende koguse vähendamise eesmärgil.

Ohtlikke jäätmete liigitamisel on Haabersti elanikud olnud tublid. Peamised vead on tekkinud väärarvamustest, et vana külmik ja hõõglamp ei kuulu ohtlike jäätmete hulka.

3. Lasnamäe

Lasnamäe linnaosa piirneb Kesklinna ja Pirita linnaosadega. Lasnamäe linnaosa territooriumi pindala on 30 km^2, mida võib tinglikult jagada kaheks erinevate funktsioonidega tsooniks – elamu- ja tööstuspiirkonnaks. Ehituslikult kujutab Lasnamäe elamupiirkond endast paneelelamute kogumit.

Elanike arvult on Lasnamäe linnaosa Tallinna kõige suurem - 107 566 inimest, mis moodustab 29,4% kogu linna elanike arvust. Lasnamäe linnaosast küsitleti 179 inimest, neist 42 intervjuu meetodil ning 137 telefoni teel.

Küsitluses osalenute vanuseline struktuur oli järgmine:

Vanus

	arv	%
kuni 20	24	13,4
20-40	66	36,9
40-60	53	29,6
üle 60	36	20,1
	179	100,0

Hariduse järgi jaotusid küsitletud järgnevalt:

Haridus

	arv	%
alg	2	1,1
põhi	17	9,5
kesk	45	25,1
keskeri	66	36,9
kõrgem	49	27,4
	179	100,0

Leibkonna suuruse järgi:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	25	14,0
2	59	33,0
3	42	23,5
4	41	22,9
üle 4	12	6,7
	179	100,0

Keskmine pereliikmete arv Lasnamäe linnaosas küsitletud inimeste hulgas oli 2.

Sissetuleku järgi jagunesid küsitletud järgnevalt:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	58	32,4
2000-4000	64	35,8
4000-6000	34	19,0
üle 6000	21	11,7
	177	98,9

Kaks vastajat ei soovinud avaldada oma sissetulekut, seetõttu on tabeli kogusummaks 177 küsitletut.

Tulemustest on näha, et 1/3 vastanute sissetulek kuus pereliikme kohta on alla 2000 krooni (32,4%) ja teisel kolmandikul jääb vahemikku 2000 – 4000 krooni.

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid uuringus osalenud inimesed:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	4	2,2
ridaelamu	1	0,6
2-20 korteriga korterelamu	22	12,3
üle 20 korteriga korterelamu	152	84,9
	179	100,0

Valdav enamik (85%) Lasnamäe linnaosa elanikest elab suurtes korterelamutes, mis tingib ka selle piirkonna jäätmekäitluse iseärasuse. Võrdlemisi väikestes köökides ei jätku ruumi jäätmete sorteerimiseks ja jäätmepunktide vähesuse tõttu on probleemne jäätmete üleandmine.

3.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	170	95,0
ei	9	5,0
	179	100,0

95% Lasnamäe linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks. Selline suhtumine on kindlasti heaks eelduseks korraliku jäätmekäitlus-struktuuri arendamiseks selles linnaosas.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	11	6,1
rahuldav	94	52,5
puudulik	73	40,8
	178	99,4

Antud küsimusele ei vastanud üks küsitletu. Lasnamäe elanikest pooled (52,5%) hindavad jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks. Samas peab aga tervelt 40,8% küsitletutest jäätmekäitluse korraldust puudulikuks ning vaid 6,1% hindab jäätmekäitluse korraldust heaks. Võib oletada, et elanikud ootavad linnavalitsuselt jäätmekäitluse paremat korraldamist.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	16	8,9
ei ole piisavalt informeeritud	163	91,1
	179	100,0

Valdav enamik (91,1%) Lasnamäe linnaosas küsitletutest arvab, et pole jäätmekäitluse korraldusest piisavalt informeeritud, mistõttu on vajalik elanikele suunatud jäätmekäitlusalase informatsiooni laiem levitamine.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	7	3,9
Tallinna jäätmekavaga	5	2,8
Tallinna jäätmehooldusеeskirjaga	3	1,7

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	11	6,1
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	168	93,9
	179	100,0

Väga väike osa küsitletud kodanikest on tutvunud jäätmekäitlusalase seadusandluse ja eeskirjadega. Ilmselt ei ole elanikud veel enesele teadvustanud kaasaegse jäätmekäitlussüsteemi sisseviimise vajalikkust ning jätkavad vanaviisi talitades, omamata ettekujutust, millised nõuded on jäätmekäitluseks kehtestatud.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	96	53,6
vanapaber	117	65,4
klaastaara	131	73,2
kompostitavad jäätmed	43	24,0
metall	57	31,8
ohtlikud jäätmed	86	48,0
olmeelektroonika	38	21,2
autorehvid	38	21,2
mahukad jäätmed	31	17,3

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	27	15,1
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	31	17,3

Vaatamata sellele, et 90% Lasnamäel vastanutest arvab, et ei ole jäätmekäitlusalaselt piisavalt informeeritud, on elanikud siiski saanud teavet klaastaara (73,2%) ja vanapaberi (65,4%) käitlemise kohta. Pooled vastanutest on infot saanud plasttaara (53,6%) ning ohtlike jäätmete (48,0%) kohta. Vähem teavad inimesed olmeelektroonika, autorehvide, kompostitavate ning mahukate jäätmete käitlemise kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	101	56,4
raadiost ja TVst	106	59,2
infovoldikutest	14	7,8
internetist	11	6,1
mujalt	30	16,8

Lasnamäe linnaosa elanikud on jäätmekäitlusalast informatsiooni saanud põhiliselt televisiooni ja raadio vahendusel (59,2%) ning ajakirjandusest (56,4%). Muude variantide all märgiti, et infot on saadud välismaal käies, tööalasest kogemusest ja erialast kirjandust lugedes. Internetist on jäätmekäitlusalast teavet otsinud ja saanud vähesed vastanutest, mis näitab, et inimeste huvi antud teema vastu on suhteliselt tagasihoidlik. Tõenäoliselt tasub Lasnamäel jäätmekäitlusalase info levitamiseks kaaluda spetsiaalsete infovoldikute levitamist, kuna seni väidab voldikutest informatsiooni saanud olevat vaid 7,8% vastanutest, mille põhjal võib arvata, et inimesteni ei ole sellised voldikud veel jõudnud.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	133	74,3
ei	46	25,7
	179	100,0

Peaaegu ¾ Lasnamäe linnaosas küsitletud elanikest (74,3%) soovib jäätmekäitluse kohta edaspidi teavet saada. Olgugi, et esimesest küsimusest lähtuvalt peab ligi 100% Lasnamäe elanikest jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks, pole nende huvi ise antud teemasse süveneda ja selle kohta infot koguda sama suur.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	74	41,3
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	90	50,3
kogumispunktide asupaigad	112	62,6
kogumisaktsioonid	74	41,3
jäätmekäitlusettevõtted	36	20,1
muudatused ja uued nõuded	51	28,5

Lasnamäe elanikke huvitab kõige enam teave kogumispunktide asupaikade kohta (62,6%). Jäätmete liigituse ja ohtlikkuse kohta soovib infot saada 50,3% küsitluses osalenud inimestest. Ka antud küsimuse vastustest võib järeldada, et vastanud elanikud ei orienteeru põhilistes jäätmekäitlusvaldkondades kuigi hästi ning edaspidise teavitustöö käigus tuleks parandada elanike suhtumist ja valmidust jäätmeid liigiti koguda.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	84	46,9
raadiost ja TVst	89	49,7
infovoldikutest	78	43,6
internetist	33	18,4

Nagu küsimuse nr 6. vastustest selgus, on sobivaimaks info levitamise viisiks meediakanalid (raadio, TV, ajakirjandus). Kuna Lasnamäel oli spetsiaalsetest infovoldikutest jäätmekäitlusalast teavet saanud vähesed vastanud, on otstarbekas kaaluda jäätmekäitlusalaste infovoldikute levitamist antud linnaosas. Järjest enam tuleks informatsiooni üles panna ka Internetilehtedele. Seejuures on muidugi oluline jälgida, et Internetis olev materjal vastaks tegelikule olukorrale, ega oleks eksitav ega aegunud.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	155	86,6
mitte eriti vajalik	22	12,3
ei ole vajalik	2	1,1
	179	100,0

Enamus inimesi (86,6%) saab aru, et jäätmete sorteerimine lihtsustab nende taaskasutust ja säästab keskkonda. Vaid 1,1% vastanutest leiab, et prügi sorteerimine pole vajalik. 12,3% vastanutest arvab, et jäätmete eraldi kogumine pole eriti vajalik.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	98	54,7
ei	81	45,3
	179	100,0

Küsitluse käigus selgus, et pisut üle poole (54,7%) Lasnamäe elanikest sorteerivad mingil määral majapidamises tekkivaid jäätmeid. Enamasti piirdub jäätmete liigiti kogumine vaid klaastaara ja vanapaberi eraldi kogumisega ning teisi jäätmeliike eraldatakse tekkivast jäätmevoost vähe.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	30	16,8
pole ruumi	57	31,8
puudub vajalik teave	29	16,2
keeruline üle anda	111	62,0
ei teki nii palju jäätmeid	34	19,0

Jäätmete vähese sorteerimise peamiseks põhjuseks peetakse Lasnamäe linnaosas sorteeritud jäätmete üleandmise keerukust, mis tähendab, et linnaosas on erinevate jäätmeliikide jaoks liiga vähe konteinereid ja kogumispunkte või asuvad nad liialt hajutatult. Teise olulise aspektina märkisid Lasnamäe elanikud (1/3 vastanutest), et nende korterites on jäätmete sorteerimiseks liiga vähe ruumi.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	12	6,7
vanapaberit ja pappi	68	38,0
klaastaarat	71	39,7
metalli	10	5,6
plasttaarat	24	13,4
ohtlikke jäätmeid	19	10,6

Nagu juba eelpool mainitud, sorteerivad enamik vastanutest põhiliselt klaastaarat (39,7%) ning vanapaberit ja pappi (38%). Teiste jäätmete liigiti kogumine pole nii levinud ja selles osas on tõenäoliselt vaja teha rohkem selgitustööd ning parandada tingimusi jäätmete üleandmiseks. Klaastaara all mõeldakse enamasti pudeleid, mida viiakse taara kokkuostu punktidesse. Vanapaberit sorteerivad inimesed, kellel on ahiküte (neid on Lasnamäel suhteliselt vähe), aga ka need, kes viivad makulatuuri kogumiskonteineritesse.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	3	1,7
üsna lihtne	35	19,6
mitte eriti lihtne	66	36,9
keeruline	75	41,9
	179	100,0

Ligi 75% vastanutest hindab jäätmete sorteerimist oma kodus, ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist, mitte eriti lihtsaks või keeruliseks.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	26	14,5
klaastaarat	74	41,3
metalli	5	2,8
plasttaarat	14	7,8
patareisid	13	7,3
teisi ohtlikke jäätmeid	1	0,6

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	95	53,1
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	84	46,9
	179	100,0

Viimase 3 kuu jooksul on Lasnamäe linnaosas kogumispunkti jäätmeid viinud 53,1% vastanutest. Peamiselt viiakse kogumispunkti klaastaarat (41,3%), järgnevad vanapaber, plasttaara kui ka patareid.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	25	14,0	154	86,0
plastiktaara	19	10,6	160	89,4
klaastaara	67	37,4	112	62,6
metall	6	3,4	173	96,6
ohtlikud jäätmed	10	5,6	169	94,4

Antud küsimuste vastustest selgub ka üks peamisi põhjuseid, miks Lasnamäe elanikud prügi sorteerimist keeruliseks peavad ja eriti palju prügi ei sorteeri. Ligi 85% küsitletutest arvavad kõigi jäätmeliikide osas (v.a. klaastaara), et kogumispunkte pole piisavalt.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	31	17,3
ei	148	82,7
	179	100,0

Enamus küsitletutest (82,7%) pole enda arvates viimase kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	22	12,3
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	1	0,6
kasutan legaalseid prügilaid	1	0,6
muud	12	1,4

Inimesed, kes arvasid, et on viimase kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi mingil määral muutnud ütlesid põhiliselt, et on hakanud jäätmeid sorteerima ja jälgivad kaupade ostmisel teatud määral nende keskkonnasõbralikkust.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	143	79,9
ei	36	20,1
	179	100,0

Ligi 80% küsitletutest on valmis edaspidi jäätmete liigiti kogumisega tegelema. Seda ollakse nõus tegema, kui selle tarbeks paigutatakse linnaosasse rohkem kogumis-konteinereid.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	97	54,2
kord kahe nädala jooksul	9	5,0
kord kuus	2	1,1
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	71	39,7
	179	100,0

Üle poolte Lasnamäe elanikest peavad oluliseks jäätmekonteineri tühjendada kord nädalas. Väga tihti mainisid suurte paneelelamute elanikud, et konteinereid tuleks tühjenda sagedamini, sest tihti on konteinerid täis ja prügi pannakse ka konteinerite kõrvale. Suur hulk inimesi aga ei osanud midagi vastata, millest võib jällegi järeldada kodanike pinnapealset suhtumist antud teemasse.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	165	92,2
kompostin lahtiselt aunas	12	6,7
kompostin komposteris	2	1,1
	179	100,0

Lasnamäe linnaosas piirab kompostimist elamutüüp, sest põhiliselt sorteerivad jäätmeid eramajade elanikud, kes teevad seda oma aias. Lasnamäe puhul on aga põhiliselt tegu suurte korterelamutega. Paaril korral mainiti ka, et komposteeritavaid jäätmeid viiakse suvilasse, kus neid kompostitakse.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	16	8,9
ei	163	91,1
	179	100,0

Sarnaselt eelmisele küsimusele on ka jäätmete põletamise osakaal Lasnamäe linnaosas väike, sest korterelamutes puuduvad selleks võimalused. Korduvalt märgiti, et vanu ajalehti/ajakirju viiakse suvilasse ja maakodudesse, kus neid kasutatakse tulealustusmaterjalina küttekolletes.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	16	8,9
plastmassi	6	3,4
aiajäätmeid	8	4,5
pakendeid	11	6,1
kilekotte	6	3,4
tekstiilijäätmeid	7	3,9

Põletatakse praktiliselt kõiki jäätmeliike, mis pole aga inimeste tervise ja keskkonna seisukohalt teadagi ohutu tegevus. Edaspidine teavitustöö peaks jäätmete põletamise nüansse inimestele kindlasti selgitama.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	40	22,3
jäätmeveofirma viib ära	124	69,3
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	13	7,3
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	1,1
	179	100,00

Ankeedis polnud algselt varianti, et mahukaid jäätmeid ei teki, kuid ometi oli küllalt palju vastanuid, kellel ei teki või pole senini mahukaid jäätmeid tekkinud (22,3%). Seega võeti see vastusevariant aruandes arvesse.

Ligi 70% vastanutest mainis, et nende mahukad jäätmed viib ära jäätmekäitlusfirma, mis aga sisuliselt tähendab seda, et mahukad jäätmed asetatakse jäätmekonteineri kõrvale ja need viiakse prügiauto poolt ära.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	12	6,7
panen olmejäätmete konteinerisse	144	80,4
tellin jättmefirmalt äraveo	16	8,9
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	6	3,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,6
	179	100,0

Algselt polnud ka 25. küsimusel vastusevarianti, et ehitus- ja remondijäätmeid ei teki. Kuna tihti mainiti, et neid ei teki, siis see variant lisati.

Küsitluse tulemusena selgus, et sarnaselt eelmisele küsimusele paigutatakse suurem osa ehitus- ja remondijäätmeid olmejäätmete konteinerisse - nii toimib 80,4% vastanutest.

Antud jäätmeliigi osas tuleb senisest enam teha selgitustööd ning samas tuleb luua linnaelanikele rohkem võimalusi tekkivate ehitus- ja remondijäätmete üleandmiseks.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	2	1,1
neid ei teki	99	55,3
panen olmejäätmete konteinerisse	21	11,7
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	5	2,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	2,2
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	34	19,0
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	14	7,8
	179	100,0

Üle poole Lasnamäe linnaosa küsitletutest (55,3%) vastas, et neil ei teki vanu autorehve. Need, kellel vanu autorehve tekib, annavad need vastavale firmale (19%) või panevad olmejäätmete konteineritesse. See näitab jällegi selgitustöö vajalikkust, et teavitada linnaosa elanikke kasutatud rehvide üleandmise võimalustest.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	46	25,7
panen olmejäätmete konteinerisse	119	66,5
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	3	1,7
otsin firma, kes tegeleb antud esemetega	10	5,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,6
	179	100,0

Antud küsimuse juures on 25,7% küsitletutest vastanud, et neil ei teki olmeelektroonika- ja tehnika jäätmeid. Kellel aga sedalaadi jäätmeid tekib, paigutavad need enamasti olmejäätmete konteinerisse (66,5%).

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	39	21,8
rentinud tooteid nende ostmise asemel	7	3,9
kogunud jäätmeid eraldi	24	13,4
parandanud vanu tooteid	36	20,1
keeldunud postkastireklaamist	18	10,1
muud	12	6,7

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	99	55,3
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	80	44,7
	179	100,0

Lasnamäe linnaosas on jäätmete kogust püüdnud vähendada 55,3% vastanutest. Põhiliselt on selleks muudetud tarbimisharjumusi (21,8%) ja parandanud vanu tooteid (20,1 %).

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	46	25,7
arstimid	158	88,3
hõõglamp	124	69,3
külmik	124	69,3
värvid	163	91,1
jääkõlid	166	92,7
akud	167	93,3

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	50	27,9
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	129	72,1
	179	100,0

Jäätmete ohtlikkust on Lasnamäe linnaosas õigesti hinnanud 27,9% vastanutest. Antud küsimus näitab küllaltki selgelt taas teavitustöö vajadust, sest elanike jäätmekäitlusalane keskkonnateadlikkus on veel suhteliselt väike.

3.2. Kokkuvõte Lasnamäe elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Enamik Lasnamäe linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks. Lasnamäe elanikest hindavad pooled (52,5%) jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks. Samas peab aga tervelt 40,8% küsitletud elanikest jäätmekäitluse korraldust puudulikuks ning vaid 6,1% hindab jäätmekäitluse korraldust heaks.

Valdav enamik (91,1%) küsitletutest arvab, et pole jäätmekäitluse korraldusest piisavalt informeeritud. Väike osa kodanikest on tutvunud jäätmekäitlusalase seadusandluse ja eeskirjadega. Erinevatest jäätmeliikidest on kõige enam teavet saadud klaastaara ja vanapaberi käitlemise kohta, samuti on küllalt paljud infot saanud plasttaara ning ohtlike jäätmete kohta. Jäätmekäitlusalast teavet on Lasnamäe elanikud saanud valdavalt ajakirjanduse ja elektroonilise meedia kaudu.

Peaaegu ¾ Lasnamäe linnaosas küsitletud elanikest soovib ka edaspidi jäätmekäitluse kohta infot saada. Põhiliselt soovitakse teavet kogumispunktide asupaikade, jäätmete sorteerimise, liigituse ja ohtlikkuse kohta. Seejuures on soovitumateks infokanaliteks märgitud ajalehed, ajakirjad, raadio ja televisioon.

Ligi 90% Lasnamäe linnaosas küsitletutest peab üldiselt jäätmete sorteerimist vajalikuks, kuid jäätmete osalise sorteerimisega tegeleb siiski natuke üle poole vastanutest. Enamasti piirdub jäätmete liigiti kogumine vaid klaastaara ja vanapaberi eraldi kogumisega ning teisi jäätmeliike sorteeritakse vähe. Peamise jäätmete vähese sorteerimise põhjusena on märgitud, et jäätmeid on keeruline üle anda ja sorteerimiseks ei ole korterites ruumi.

Jäätmete sorteerimist hinnatakse pigem mitte eriti lihtsaks ja keeruliseks. Selle üheks peamiseks põhjuseks on ilmselt asjaolu, et enamik küsitletud elanikke arvab, et erinevate jäätmeliikide jaoks pole kogumiskonteinereid piisavalt.

Jäätmekäitlusalaseid harjumusi on kolme viimase aasta jooksul Lasnamäe elanikest muutnud vaid 17%, seejuures on põhiliseks muutuseks olnud jäätmete sorteerima hakkamine. Ligi 80% Lasnamäe elanikest on valmis alustama või jätkama jäätmete liigiti kogumist.

Enamasti peetakse vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit kord nädalas - nii arvas veidi üle poole Lasnamäe elanikest.

Lasnamäe linnaosas piirab jäätmete kompostimist ja põletamist elamutüüp, sest põhiliselt teevad seda eramajade elanikud.

Mahukatest jäätmetest ja ehitus- ning remonditöödel tekkivatest jäätmetest paigutatakse enamik olmejäätmete konteinerisse. Samuti toimitakse olmeelektroonika ja olmetehnika jäätmetega. Autorehve annavad paljud elanikud üle rehvivahetusega tegelevale ettevõttele, kuid palju on ka neid, kes rehvidega midagi peale hakata ei oska.

Jäätmeteket on püüdnud vähendada üle poole Lasnamäe linnaosas küsitletud elanikest. Põhiliselt on selleks muudetud tarbimisharjumusi ja parandanud vanu tooteid. Jäätmete ohtlikkust on õigesti hinnanud 28% küsitletud Lasnamäe elanikest.

4. Pirita

Oma heade looduslike tingimuste ja rekreatsioonivõimaluste tõttu (mereäärne supelrand, jõgi, jahisadam ja muud sportimisvõimalused, ulatuslikud metsaalad) on linnaosa Tallinna üks prestiižemaid. Valdav elamutüüp Pirital on ühepereelamu. Elanike arv 7 771. Pirita linnaosast küsitleti uuringu käigus 42 inimest, neist 29 telefoni teel ja 13 intervjuu meetodil.

Vanuse järgi jaotusid küsitletud Pirita linnaosas järgnevalt:

Vanus

	arv	%
kuni 20	5	11,9
20-40	18	42,9
40-60	13	31,0
üle 60	6	14,3
	42	100,0

Juhusliku valiku tulemusena sattus kõige rohkem küsitletuid vanusevahemikku 20 – 40 aastased (42,9 %) ja vanusevahemikku 40-60 aastased (31 %).

Hariduse järgi jaotusid Pirita linnaosas küsitluses osalenud järgnevalt:

Haridus

	arv	%
alg	0	0,0
põhi	2	4,8
kesk	15	35,7
keskeri	7	16,7
kõrgem	18	42,9
	42	100,0

Suur osa küsitletutest oli kõrgharidusega (42,9%) ja keskharidusega (35,7%).

Pereliikmete arvu järgi jaotusid küsitletud järgnevalt:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	2	4,8
2	7	16,7
3	10	23,8
4	14	33,3
üle 4	9	21,4
	42	100,0

Sissetuleku järgi jaotusid küsitletud järgnevalt:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	13	31,0
2000-4000	14	33,3
4000-6000	8	19,0
üle 6000	7	16,7
	42	100,0

64,3% vastanutest kuulus gruppi, kus sissetulek pereliikme kohta jääb alla 4000 krooni kuus, sealhulgas 31%, kelle sissetulek pereliikme kohta ulatub 2000 kroonini kuus. Majanduslikult hästi kindlustatud perekondi oli vastanute hulgas 35,7%.

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid küsitletud Pirital järgnevalt:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	34	81,0
ridaelamu	1	2,4
2-20 korteriga korterelamu	2	4,8
üle 20 korteriga korterelamu	5	11,9
	42	100,0

Valdavalt olid uuringus osalenud Pirita linnaosa elanikud väikeelamute elanikud.

4.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	39	92,9
ei	3	7,1
	42	100,0

Üle 90% Pirita linnaosas küsitlusele vastanutest leiab, et jäätmekäitlusele peab keskkonnahoiust lähtudes senisest enam tähelepanu pöörama. Mõistetakse teema olulisust ja vajadust seda laiemalt käsitleda.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	1	2,4
rahuldav	25	59,5
puudulik	16	38,1
	42	100,0

59,5% Pirita elanikest hindab Tallinna jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks, 38,1% peab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas puudulikuks ning vaid 2,4% heaks. Sellest lähtuvalt peab mõtlema, mida annaks Tallinnas teisiti teha, et inimeste osakaal, kes jäätmekäitluse korraldust heaks peavad, oleks suurem nende osakaalust, kes seda puudulikuks peavad.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	14	33,3
ei ole piisavalt informeeritud	28	66,7
	42	100,0

66,7% Pirita elanikest leiab, et nad pole jäätmekäitluse korraldusest piisavalt informeeritud. See võib ka olla üheks põhjuseks, miks Pirital küsitluses osalenud ei hinda jäätmekäitluse korraldust eriti kõrgelt. Vähene teadlikkus põhjustab väärarvamusi ja raskendab jäätmemajanduse edukat ellurakendamist.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	3	7,1
Tallinna jäätmekavaga	5	11,9
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	0	0,0

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	7	16,7
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	35	83,3
	42	100,0

Pirital küsitluses osalenutest pole enamik (83,3%) tutvunud ühegi ülalmainitud jäätmekäitlusalase õigusaktiga. Mõne õigusaktiga on tutvunud 16,7% vastanutest, kusjuures Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga pole tutvunud ükski vastanu.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	33	78,6
vanapaber	34	81,0
klaastaara	36	85,7
kompostitavad jäätmed	11	26,2
metall	19	45,2
ohtlikud jäätmed	28	66,7
olmeelektroonika	6	14,3
autorehvid	3	7,1
mahukad jäätmed	3	7,1

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	3	7,1
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	0	0,0

Pirita elanikud on võrdlemisi paljude jäätmeliikide käitlemise kohta teavet saanud. Kõige enam on teavet saadud klaastaara (85,7% vastanutest), vanapaberi (81% vastanutest) ja plasttaara (78,6% vastanutest) käitlemise kohta. Enamik Pirital küsitletutest (66,7%) on informeeritud ka ohtlike jäätmete käitlemise ning üleandmise võimalustest.

Kõige vähem on teavet saadud olemelektroonika jäätmete, mahukate jäätmete ning vanade autorehvide käitlemise kohta. Pirita elanikud võiksid kindlasti olla rohkem informeeritud ka kompostitavate jäätmete käitlusest (kompostitavate jäätmete käitlusest on infot saanud 26,2% küsitletutest), kuna Pirita linnaosas on valdavaks elamutüübiks väikeelamud, mille kruntidel oleks võimalik kohapealset kompostimist hästi ellu rakendada.

Positiivne on Pirital see, et vastanute hulgas puudusid inimesed, kes pole üldse jäätmeliikide kohta teavet saanud. See näitab teiste linnaosadega võrreldes veidi paremat teadlikkuse taset. Samas olid vaid 3 vastanut saanud infot kõige loetletud jäätmeliikide kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	35	83,3
raadiost ja TVst	27	64,3
infovoldikutest	5	11,9
internetist	6	14,3
mujalt	0	0,0

Kõige enam on Pirita linnaosas vastanud teavet saanud ajakirjandusest (83,3%), raadiost ja TV-st (64,3%). 14,3% Pirita elanikest on teavet saanud ka Internetist.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	31	73,8
ei	11	26,2
	42	100,0

73,8% Pirita elanikest soovib ka edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. Mille kohta eeskätt teavet saada soovitakse, selgub järgneva küsimuse vastustest:

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	12	28,6
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	14	33,3
kogumispunktide asupaigad	28	66,7
kogumisaktsioonid	20	47,6
jäätmekäitlusettevõtted	8	19,0
muudatused ja uued nõuded	9	21,4

Pirita linnaosa elanikud soovivad kõige enam teavet kogumispunktide asupaikade kohta (66,7% vastanutest), samuti ollakse huvitatud kogumisaktsioonide kohta info saamisest (47,6% vastanutest) ja sellest, et neid teavitataks, kuidas jäätmeid sorteerida (28,6%) ja nende ohtlikkusest lähtuvalt liigitada (33,3% vastanutest).

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	27	64,3
raadiost ja TVst	17	40,5
infovoldikutest	23	54,8
internetist	12	28,6

Jäätmekäitluse kohta teavet saada eelistavad Pirital küsitluses osalenud ajakirjandusest (64,3%) ning infovoldikutest (54,8%). Küllalt kõrge on ka nende osakaal, kes soovivad infot saada raadiost (40,5%). Ka Internet sobib Pirital võrreldes Tallinna üldise keskmisena paremini infoallikaks. Kui Pirital soovib Interneti kaudu informatsiooni saada 28,6% vastanutest, siis kogu Tallinnas soovib Internetist teavet saada 20,1% vastanutest.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	34	81,0
mitte eriti vajalik	4	9,5
ei ole vajalik	4	9,5
	42	100,0

Enamik (81%) Pirital küsitluses osalenutest peavad jäätmete liigiti kogumist oluliseks ja vajalikuks tegevuseks. Vaid 9,5% vastanutest ei pea jäätmete sorteerimist üldse oluliseks.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	26	61,9
ei	16	38,1
	42	100,0

Pirita linnaosas on ka jäätmeid sorteerivate majapidamiste osakaal suurem võrreldes kogu Tallinna valimiga. Kui Pirital sorteerib osaliselt jäätmeid 61,9% vastanutest, siis kogu Tallinnas 55,9%. On väga positiivne, et Pirital on jäätmete sorteerijate osakaal suurem. See kergendab edasist jäätmekäitlusalast tööd ning kulutada tuleb vähem ressursse heade tulemusteni jõudmiseks jäätmekäitluse korraldamisel.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	4	9,5
pole ruumi	1	2,4
puudub vajalik teave	6	14,3
keeruline üle anda	5	11,9
ei teki nii palju jäätmeid	10	23,8

Peamiseks põhjuseks, miks Pirita linnaosas elanikud jäätmeid ei sorteeri, on küsitletud märkinud, et neil ei teki nii palju jäätmeid, järgmiste põhjustena on välja toodud, et puudub vajalik teave ja sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda. Edaspidise teavitustöö käigus peab tingimata elanikele selgitama, et jäätmeid peab liigiti koguma olenemata sellest, kui palju neid tekib.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	15	35,7
vanapaberit ja pappi	16	38,1
klaastaarat	25	59,5
metalli	10	23,8
plasttaarat	5	11,9
ohtlikke jäätmeid	16	38,1

Pirita linnaosas sorteeritakse kõige enam klaastaarat. Ühtlaselt järgnevad vanapaber ja papp, ohtlikud jäätmed ning komposteeritavad jäätmed. Võib öelda, et Pirita linnaosas küsitluses osalenud on usinamad jäätmete liigiti kogumisel ning sorteerivad võrreldes kogu Tallinna linna küsitletutega ühtlasemalt rohkem erinevaid jäätmeliike. See näitab Pirita linnaosa elanike suhteliselt suuremat teadlikkust ning aktiivsust jäätmekäitluse alal.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	4	9,5
üsna lihtne	13	31,0
mitte eriti lihtne	16	38,1
keeruline	9	21,4
	42	100,0

Pirita linnaosas peab jäätmete sorteerimist oma kodus ja seejärel jäätmete kogumispunkti viimist keeruliseks 21,4% vastanutest, mis on vähem kui Tallinnas üldiselt (35,2%). Mitte eriti lihtsaks peab prügi sorteerimist ainult 38,1% vastanutest. Antud küsimus näitab jällegi, et Pirita elanikud on aktiivsemad jäätmete sorteerimisel ja see pole nende jaoks nii suur probleem, kui enamikes teistes linnaosades. Üsna lihtsaks ja väga lihtsaks peab jäätmete sorteerimist Pirital 40,5% vastanutest, mis on kogu Tallinnaga võrreldes märkimisväärselt suur (kogu Tallinnas peab prügi sorteerimist üsna lihtsaks ja väga lihtsaks 29,7% vastanutest).

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	8	19,0
klaastaarat	25	59,5
metalli	5	11,9
plasttaarat	5	11,9
patareisid	13	31,0
teisi ohtlikke jäätmeid	1	2,4

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	27	64,3
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	15	35,7
	42,0	100,0

Pirital on nende vastanute osakaal, kes on viimase kolme kuu jooksul erinevaid jäätmeid kogumispunktidesse viinud, võrreldes üldise Tallinna pildiga, mõnevõrra suurem. Jäätmeid on kogumispunktidesse toimetanud Pirital 64,3% vastanutest. Seejuures on kõige enam kogumispunktidesse viidud klaastaarat (59,5% vastanutest) ning patareisid (31% vastanutest). Teisi jäätmeliike on kogumispunktidesse viidud vähem.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	5	11,9	37	88,1
plastiktaara	6	14,3	36	85,7
klaastaara	17	40,5	25	59,5
metall	0	0,0	42	100,0
ohtlikud jäätmed	2	4,8	40	95,2

Pirita elanikest arvab enamik, et erinevate jäätmeliikide jaoks pole kogumispunkte ja konteinereid piisavalt. Rahuldavaks peetakse vaid klaastaara kogumispunktide arvu.

Kõik vastanud arvavad, et metallijäätmete jaoks pole linnaosas kogumispunkte piisavalt ning vaid 2 vastanut arvas, et ohtlike jäätmete jaoks on kogumispunkte piisavalt.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	13	31,0
ei	29	69,0
	42	100,0

Oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi on Pirital muutnud viimase kolme aasta jooksul vaid 31% vastanutest. Tegelikult võib arvata, et inimesed oma harjumusi muutnud rohkem, seda ainult ei märgata, ega osata välja tuua.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	11	26,2
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	3	7,1
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	0	0,0

Need, kes oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi on muutnud, on märkinud peamiselt, et on alustanud jäätmete liigiti kogumist. Kolm korda märgiti, et lastakse jäätme-konteinerit sagedamini tühjendada.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	37	88,1
ei	5	11,9
	42	100,0

Jäätmete liigiti kogumisega on edaspidi valmis tegelema 88,1 % vastanutest, mis annab põhjust loota, et Pirital on võimalik kiiresti rakendada efektiivset jäätmete sorteerimist ja kogumist, arvestades et üle 60 % vastanutest tegeleb juba praegu mingil määral jäätmete sorteerimisega.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	6	14,3
kord kahe nädala jooksul	13	31,0
kord kuus	3	7,1
kord kahe kuu jooksul	2	4,8
ei oska öelda	18	42,9
	42	100,0

Suur osa Pirita elanikke ei oska öelda kui tihti peab jäätmekonteinerit tühjendama (42,9% vastanutest). 31% vastanutest peab vajalikuks jäätmekonteinerit tühjendada

kord kahe nädala jooksul ning 14,3% kord nädalas. Kuna Pirital on valdavaks elamutüübiks väikeelamud, siis on harvem tühjendussagedus täiesti mõistetav.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	18	42,9
kompostin lahtiselt aunas	20	47,6
kompostin komposteris	4	9,5
	42	100,0

Pirita linnaosas kompostib jäätmeid 57,1% vastanutest, kelle hulgas 9,5% on neid, kes kompostivad jäätmeid kompostimisnõus. Ülejäänud kompostivad jäätmeid lahtiselt aunas. Pirita linnaosas on jäätmete kompostimine ka lihtsamalt korraldatav, kuna eramute elanikud saavad jäätmete kompostimisega tegeleda oma krundil. Seeläbi väheneb koormus jäätmeveole ja üldiselt jäätmekäitluse korraldusele Pirital.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	30	71,4
ei	12	28,6
	42	100,0

Pirital põletab oma jäätmeid 71,4% küsitluses osalenutest.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	28	66,7
plastmassi	3	7,1
aiajäätmeid	16	38,1
pakendeid	12	28,6
kilekotte	5	11,9
tekstiilijäätmeid	5	11,9

Põhiliselt põletatakse Pirital vanapaberit ja pappi (66,7% vastanutest), küllalt paljud vastanud põletavad ka aiajäätmeid ja mitmesuguseid pakendeid. Vaatamata Pirita elanike suhteliselt kõrgemale teadlikkusele jäätmekäitluse vallas, põletatakse siiski ka plastmassi, kilekotte ja tekstiilijäätmeid oma koduses majapidamises. Edasine teavitustöö peab pöörama tähelepanu ka sellel, milliseid jäätmeid tohib põletada ja milliseid mitte.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	7	16,67
jäätmeveofirma viib ära	24	57,14
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	11	26,19
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,00
	42	100,00

Algselt polnud küsitlusankeedis varianti, et mahukaid jäätmeid ei teki, kuid ka Pirital leidus elanikke, kes märkisid, et neil ei ole mahukaid jäätmeid tekkinud.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	5	11,9
panen olmejäätmete konteinerisse	20	47,6
tellin jättmefirmalt äraveo	9	21,4
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	8	19,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	42	100,0

Enamikel Pirita elanikel viib mahukad jäätmed ära jäätmeveofirma (57,1%). 26,2% vastanutest transpordib mahukad jäätmed oma transpordiga prügilasse ja ükski vastanutest pole märkinud, et transpordib jäätmed omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla.

Remondi- ja ehitusjäätmeid pole tekkinud 11,9% Pirital küsitluses osalenutel. 47,6% vastanutest paigutab oma remondijäätmed lihtsalt olmejäätmete konteinerisse. 21,4% vastanutest on ehitusjäätmete tarbeks jäätmeveo ettevõttelt eraldi äraveo tellinud. Oma transporti ehitus- ja remondijäätmete ehitusjäätmete laduspaika viimiseks on kasutanud 19% vastanutest. Keegi pole kasutanud ebaseaduslikku omavolilist prügi mahapaneku kohta.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	1	2,4
neid ei teki	22	52,4
panen olmejäätmete konteinerisse	0	0,0
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	1	2,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	11	26,2
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	7	16,7
	42	100,0

Pisut üle poole Pirita elanikest (52,4%) on vastanud, et neil ei teki jäätmetena vanu autorehve. 26,2% vastanutest annab vanad rehvid üle rehvivahetusega tegelevale ettevõttele ja 16,7% vastanutest hoiab neid kodus, kuni selgub, kuhu vanu rehve viima peab. Nagu juba 5. küsimuse vastustest selgus, pole Pirita elanikud väga hästi informeeritud autorehvide käitlemisest (vaid 7,1% vastanutest on autorehvide käitlemise kohta teavet saanud), näitab ka käesolev küsimus, et küllalt paljud Pirita linnaosa elanikud ei oma piisavalt teavet, mida vanade rehvidega ette võtta.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	5	11,9
panen olmejäätmete konteinerisse	29	69,0
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	1	2,4
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	7	16,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	42	100,0

Pirita linnaosas küsitluses osalenud paigutavad elektroonika- ja tehnikajäätmed enamasti olmejäätmete konteinerisse, nii toimib 69% vastanutest). Väga vähe kasutatakse võimalust anda elektroonikajäätmed üle firmale, kes nende käitlemisega tegeleb (16,7% vastanutest) ja vaid kord on mainitud, et viiakse vana olmetehnika kauplusesse, et sel viisil odavamalt uut soetada. Antud teemat peab samuti edasise teavitustöö käigus käsitlema ja selgitama linnaosa elanikele elektroonikajäätmete käitlemist ja eraldi kogumist.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	19	45,2
rentinud tooteid nende ostmise asemel	1	2,4
kogunud jäätmeid eraldi	11	26,2
parandanud vanu tooteid	19	45,2
keeldunud postkastireklaamist	2	4,8
muud	4	9,5

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	37	88,1
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	5	11,9
	42	100,0

Antud küsimuste vastused toovad taas välja Pirita linnaosa elanike mõnevõrra suurema teadlikkuse jäätmekäitluse vallas. Pirital on 88,1% vastanutest püüdnud jäätmete kogust vähendada, mis ületab tunduvalt kogu Tallinna jäätmete kogust vähendada püüdnud inimeste osakaalu, milleks oli 62,9%.

Põhiliselt on Pirita elanikud jäätmete kogust püüdnud vähendada tarbimisharjumuste muutmise läbi ning vanade toodete parandamisega. Üsna paljud on märkinud ka, et on hakanud jäätmeid eraldi koguma. Muude variantide all on märgitud, et pressitakse pakendeid kokku ja et põletatavaid materjale põletatakse.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	10	23,8
arstimid	36	85,7
hõõglamp	35	83,3
külmik	37	88,1
värvid	40	95,2
jääkõlid	41	97,6
akud	42	100,0

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	1	2,4
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	41	97,6
	42	100,0

Kuigi Pirital küsitlusele vastanutest on täiesti õigesti jäätmete ohtlikkust hinnanud vaid üks vastanu, tuleb ka antud küsimuse vastustest välja Pirita elanike mõnevõrra kõrgem jäätmekäitlusalane teadlikkus.

100-protsendiliselt on ohtlike jäätmete hulka arvatud akud, vaid üks vastanu on eksinud, et jääkõlid pole ohtlikud ning vaid 2 vastanut on arvanud, et vanad värvid pole ohtlikud jäätmed. Mõnevõrra enam on eksitud külmiku, hõõglambi ja vanade arstimite

liigitamisel ohtlikke jäätmete hulka, kuid ka nende jäätmeliikide osas on õigesti vastanuid üle 80%.

4.2. Kokkuvõte Pirita elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Pirita elanikud leiavad, et keskkonnahoiust lähtuvalt on vajalik jäätmekäitlusele rohkem tähelepanu pöörata. Vaid 7% vastanutest ei pea jäätmekäitluse teemat eriti oluliseks.

Enamik Pirita linnaosa elanikke peab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas rahuldavaks. Küllaltki suur osa peab seda ka puudulikuks ning vaid üks vastanutest hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks.

Valdavalt arvavad Pirita elanikud, et pole jäätmekäitlusest piisavalt informeeritud. Üheks põhjuseks on ilmselt asjaolu, et 83,3% vastanutest pole tutvunud ühegi jäätmekäitlusalase õigusaktiga. Samas on Pirita linnaosas küsitluses osalenud siiski võrreldes teiste linnaosadega mõnevõrra rohkem teavet erinevate jäätmeliikide käitlemise kohta saanud. Enamik vastanutest on teavet saanud klaas- ja plasttaara ja vanapaberi käitlemise kohta. Küllalt palju on infot saadud ka ohtlike jäätmete käitlemise kohta. Puudulikult on teavet saadud vanade rehvide, mahukate jäätmete ja elektroonikajäätmete kohta. Peamisteks infoallikateks on Pirita elanike seas olnud ajakirjandus ja raadio ning televisioon. Võrreldes paljude teiste linnaosadega on Pirita linnaosas ka Internetist info saanute osakaal pisut suurem.

73,8% Pirital küsitluses osalenutest soovib ka edaspidi saada teavet jäätmekäitluse kohta. Peamiselt ollakse huvitatud kogumispunktide asupaikadest ning kogumisaktsioonide toimumisest. Pirita elanikud tunnevad aga ka vajadust saada teavet selle kohta, kuidas jäätmeid sorteerima ja liigitama peaks. Teavet soovivad Pirita elanikud saada peamiselt ajakirjandusest ja infovoldikutest. Võrreldes teiste Tallinna linnaosadega, on aga Internetist info otsijate hulk pisut kõrgem.

Enamik Pirita elanikest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks tegevuseks ja 61,9% vastanutest sorteerib Pirital ka ise jäätmeid. Peamiselt sorteeritakse Pirital klaastaarat, ohtlikke jäätmeid, vanapaberit ja kompostitavaid jäätmeid. Peamiseks põhjuseks, miks jäätmeid ei sorteerita või siis sorteeritakse vähe, on toodud, et ei teki nii palju jäätmeid, järgmisena on märgitud, et puudub vajalik teave.

Üle poole Pirita elanikest peab jäätmete sorteerimist ja kogumispunkti viimist keeruliseks või mitte eriti lihtsaks. Siiski on Pirital 40,5% vastanutest arvanud, et sorteerimine on üsna lihtne või isegi väga lihtne. See ületab tunduvalt Tallinna üldist arvamust jäätmete liigiti kogumise kohta.

Kõige enam on Pirita elanikud jäätmekogumispunktidesse viinud klaastaarat ning patareisid, teisi jäätmeliike suhteliselt vähe. Enamik Pirita elanikest arvab, et erinevate jäätmeliikide jaoks pole linnaosas kogumispunkte piisavalt. Klaastaara

kogumispunktide osas ollakse vähem negatiivselt meelestatud, kuid ka klaastaara kogumispunktide arvu peab ligi 60% vastanutest liiga väikeseks.

Oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi on Pirital muutnud vaid 31 % vastanutest, põhiliselt on märgitud sellisel juhul, et harjumusi on muudetud jäätmeid sorteerima hakates.

Ligi 90% Pirita elanikest on valmis ka edaspidi jäätmete sorteerimisega tegelema või tegelema hakkama.

Suur osa Pirital küsitluses osalenutest ei oska öelda, kui tihti peaks jäätmekonteinerit tühjendama, kuid need kes oskavad, arvavad, et seda tuleks teha kord kahe nädala jooksul.

Pirital kompostib oma jäätmeid 57,1% vastanutes ning põletab 71,4% vastanutest, mis on täiesti mõistetav, kuna Pirital on valdavaks elamutüübiks väikeelamud. Peamiselt põletavad Pirita elanikud vanapaberit ja aiajäätmeid, küllaltki paljud ka erinevaid pakendeid.

Mahukad jäätmed viib enamasti Pirita elanikel ära jäätmeveofirma. Ehitus- ja remondijäätmed paigutatakse põhiliselt olmejäätmete konteinerisse. Enamikul vastanutest ei teki üldse autorehve jäätmetena, kellel tekib, annavad enamasti vanad rehvid üle rehvivahetusega tegelevale firmale.

88,1% Pirital küsitlusele vastanutest on püüdnud ka oma jäätmete kogust vähendada, peamiselt on seda tehtud tarbimisharjumuste muutmise ja vanade toodete parandamisel.

Pirita linnaosa elanike teadlikkus ohtlike jäätmete osas on suhteliselt kõrgem, kui Tallinnas keskmiselt. Ehkki vaid üks vastanutest on 100-protsendiliselt õigesti hinnanud jäätmete ohtlikust, on üldiselt siiski ligi 90% vastanutest kõiki, tõepoolest ohtlikke jäätmeid ohtlikeks pidanud.

5. Kesklinn

Kesklinn koosneb ajaloolisest Vanalinnast ja seda ümbritsevast, ülemöödunud sajandi lõpul ja möödunud aastasaja alul rajatud puithoonestusega eeslinnadest. Viimaseid on järk-järgult rekonstrueeritud ja tihendatud kaasaegsete kivihoonetega. Hoonestuse üldpilt on siiski võrdlemisi kirju. Alanud on tööstuse järk-järguline väljatõrjumine linnaosa piirest. Elanike arv on 40 720. Kesklinna linnaosast küsitleti juhusliku valiku alusel uuringu käigus 96 inimest, neist 71 telefoni teel ning 25 intervjuumeetodil.

Küsitletavad jaotusid vanuse järgi järgnevalt:

Vanus

	arv	%
kuni 20	5	5,2
20-40	33	34,4
40-60	34	35,4
üle 60	24	25,0
	96	100,0

Enamik küsitletutest jäi vanusevahemikku 20-60 eluaastat.

Hariduse järgi jaotusid küsitletud:

Haridus

	arv	%
alg	2	2,1
põhi	5	5,2
kesk	29	30,2
keskeri	23	24,0
kõrgem	37	38,5
	96	100,0

Leibkonna suuruse alusel jaotusid küsitletud:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	25	26,0
2	32	33,3
3	16	16,7
4	15	15,6
üle 4	8	8,3
	96	100,0

Sissetuleku alusel jaotusid küsitletud järgnevalt:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	32	33,3
2000-4000	34	35,4
4000-6000	18	18,8
üle 6000	12	12,5
	96	100,0

Enamike vastanute sissetulek pereliikme kohta kuus jäi alla 4000 krooni (68,7% vastanutest)

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid küsitletud Kesklinnas järgnevalt:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	8	8,3
ridaelamu	1	1,0
2-20 korteriga korterelamu	62	64,6
üle 20 korteriga korterelamu	25	26,0
	96	100,0

Valdavaks elamutüübiks küsitletute hulgas oli 2-20 korteriga korterelamud.

5.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	89	92,7
ei	7	7,3
	96	100,0

Kesklinna piirkonnas küsitluses osalenute arvates tuleb jäätmekäitlusele senisest enama tähelepanu pöörata, vaid 7,3% vastanutest on arvanud, et see pole oluline.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	3	3,1
rahuldav	48	50,0
puudulik	45	46,9
	96	100,0

Kesklinna elanike hinnang Tallinna jäätmekäitlusele pole kuigi kõrge. 50% vastanutest peab jäätmekäitluse korraldus Tallinnas rahuldavaks, ning 46,9% puudulikuks. Vaid 3,1% on hinnanud jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	20	20,8
ei ole piisavalt informeeritud	76	79,2
	96	100,0

1/5 vastanutest peab end jäätmekäitluse alal hästi informeerituks. 79,2% arvab, et ei ole piisavalt informeeritud. Seega vajab ka Kesklinna piirkond edasise teavitustöö tegemist.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	9	9,4
Tallinna jäätmekavaga	6	6,3
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	15	15,6

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	19	19,8
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	77	80,2
	96	100,0

80,2% Kesklinna linnaosas küsitluses osalenutest pole tutvunud ühegi jäätmekäitlusalase õigusaktiga. 19,8% seas, kes mõne jäätmekäitlusalase õigusaktiga tutvunud on, on kõige enam neid, kes on uurinud Tallinna jäätmehoolduseeskirja.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	31	32,3
vanapaber	43	44,8
klaastaara	70	72,9
kompostitavad jäätmed	16	16,7
metall	12	12,5
ohtlikud jäätmed	41	42,7
olmeelektroonika	12	12,5
autorehvid	25	26,0
mahukad jäätmed	19	19,8

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	4	4,2
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	13	13,5

13,5% Kesklinnas küsitluses osalenutest pole üldse ühegi jäätmeliigi käitlemise kohta teavet saanud. Kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud vaid 4 vastanut. Kõige enam on infot saadud klaastaara käitlemise kohta (72,9% vastanutest). Järgnevalt on suhteliselt paljud saanud infot vanapaberi käitlemise (44,8% vastanutest) ning ohtlike jäätmete käitlemise kohta (42,7%). Vähesed on teavitatud kompostitavate jäätmete käitlemisest (16,7%), olmeelektroonika (12,5%), mahukate jäätmete (19,8%) ja metallijäätmete käitlemisest (12,5%). Üldiselt võib rahuldavaks lugeda vaid

informeeritust klaastaara käitlemise osas. Ülejäänud jäätmeliikidele peab edasine selgitustöö endiselt suurt tähelepanu pöörama.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	63	65,6
raadiost ja TVst	51	53,1
infovoldikutest	12	12,5
internetist	9	9,4
mujalt	12	12,5

Kesklinnas on ülekaalukalt suuremad jäätmekäitlusalased infokanalid olnud ajalehed/ajakirjad ja raadio ning TV. Vähesed on teavet saanud infovoldikutest või Internetist. Muude variantide all on 5 korral märgitud, et infot on saadud töölt, paaril korral on märgitud, et infot on saadud ise kogumiskonteinereid nähes. Veel on infot saadud teistelt maja elanikelt. Korra märgiti, et infot on saadud linnavalitsusest.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	74	77,1
ei	22	22,9
	96	100,0

77,1% Kesklinna linnaosas küsitluses osalenutest soovib edaspidi jäätmekäitluse kohta infot saada. Sisuliselt sama palju vastanutest arvab 3. küsimuse vastuste põhjal, et nad pole piisavalt jäätmekäitlusest informeeritud.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	31	32,3
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	29	30,2
kogumispunktide asupaigad	68	70,8
kogumisaktsioonid	30	31,3
jäätmekäitlusettevõtted	12	12,5
muudatused ja uued nõuded	16	16,7

Kesklinna elanikud soovivad kõige enam teavet kogumispaikade asupaikade kohta (seda soovivad peaaegu, kõik kes üldse teavet jäätmekäitluse kohta saada tahavad). Ligikaudu 1/3 vastanutest on huvitatud ka sellest, kuidas jäätmeid liigitama ja sorteerima peab ning informatsiooni kogumisaktsioonide korraldamise kohta.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	48	50,0
raadiost ja TVst	39	40,6
infovoldikutest	28	29,2
internetist	18	18,8

Ajakirjandus ning meediakanalid on end senini õigustanud parimate teabeallikatena. Nii soovivad Kesklinna elanikud ka edaspidi kõige enam teavet saada ajakirjanduse ja meedia vahendusel. Mõnevõrra rohkem võib tähelepanu pöörata ka infovoldikute levitamisele ja tutvustada jäätmete käitlemist Internetis.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	84	87,5
mitte eriti vajalik	11	11,5
ei ole vajalik	1	1,0
	96	100,0

Kesklinnas küsitluses osalenutest peab prügi sorteerimist vajalikuks 87,5% vastanutest. Vaid üks vastanu on peab sorteerimist mittevajalikuks.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	58	60,4
ei	38	39,6
	96	100,0

Oma majapidamises tegeleb suuremal või vähemal määral prügi sorteerimisega 60,4% vastanutest.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	7	7,3
pole ruumi	11	11,5
puudub vajalik teave	10	10,4
keeruline üle anda	61	63,5
ei teki nii palju jäätmeid	25	26,0

Peamise vähese jäätmete sorteerimise põhjusena on Kesklinna elanikud välja toonud selle, et sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda. Koguni 63,5% vastanutest põhjendab jäätmete sorteerimisega mitte tegelemist või vähe tegelemist jäätmete üleandmise probleemiga. 26% arvab ka, et neil ei teki nii palju jäätmeid, et neid peaks sorteerima. Antud juhul on tegu väärarvamusega, mida tuleb muuta. Tuleb selgitada, et jäätmeid peab sorteerima, olenemata nende kogusest.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	8	8,3
vanapaberit ja pappi	45	46,9
klaastaarat	36	37,5
metalli	2	2,1
plasttaarat	8	8,3
ohtlikke jäätmeid	13	13,5

Kesklinnas piirdub jäätmete sorteerimine sisuliselt klaastaara ja vanapaberi eraldi kogumisega. Kõiki teisi jäätmeliike sorteeritakse vähesel määral. Vaid ohtlike jäätmete liigiti kogujate osakaal ületab veel 10% vastanutest (13,5%). Kõige rohkem kogutakse Kesklinnas eraldi vanapaberit.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	3	3,1
üsna lihtne	8	8,3
mitte eriti lihtne	32	33,3
keeruline	53	55,2
	96	100,0

Vähese sorteerimise põhjuseid tuleb otsida ilmselt 14. küsimuse vastustest. 55,2% vastanutest Kesklinna piirkonnas hindab jäätmete sorteerimist oma kodus ja kogumispunkti viimist keeruliseks, 33,3% ei pea seda eriti lihtsaks. Vaid 11,4% vastanutest hindab jäätmete sorteerimist Kesklinnas üsna lihtsaks või väga lihtsaks, seejuures väga lihtsaks vaid 3 vastanut.

Võib järeldada, et Kesklinna piirkonnas tuleb rohkem vaeva nähe jäätmekäitluseks ja jäätmete liigiti kogumiseks paremate tingimuste loomise ning teavitustöö läbiviimisega.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	6	6,3
klaastaarat	34	35,4
metalli	2	2,1
plasttaarat	8	8,3
patareisid	10	10,4
teisi ohtlikke jäätmeid	2	2,1

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	41	42,7
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	55	57,3
	96,0	100,0

57,3% Kesklinna elanikest pole viimase kolme kuu jooksu sorteeritud jäätmeid kogumispunktidesse viinud. Kes on aga jäätmeid kogumispunkti viinud, on viinud enamasti klaastaarat. Vähesel määral on kogumiskastidesse toimetatud ka patareisid. Teisi jäätmeliike on kogumispunktidesse viidud Kesklinnas minimaalselt.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	5	5,2	90	93,8
plastiktaara	9	9,4	87	90,6
klaastaara	18	18,8	77	80,2
metall	4	4,2	91	94,8
ohtlikud jäätmed	6	6,3	89	92,7

Üle 90% vastanutest arvab kõigi jäätmeliikide (v.a klaastaara) puhul, et kogumispunkte ja –konteinereid pole Kesklinnas piisavalt. Ka klaastaara puhul peab kogumispunktide arvu 80,2% vastanutest ebapiisavaks. See on kahtlemata üheks peamiseks põhjuseks, miks Kesklinnas jäätmete liigiti kogumine väga levinud pole.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	32	33,3
ei	64	66,7
	96	100,0

Oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi on Kesklinnas muutnud 1/3 vastanutest.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	19	19,8
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	6	6,3
kasutan legaalseid prügilaid	1	1,0
muud	6	0,7

Peamiselt on jäätmekäitlusalaseid harjumusi muudetud jäätmete sorteerimisega alustades. Üksikud vastanud lasevad ka prügikonteinerit sagedamini tühjendada. Muude variantide all on märgitud, et taarat antakse “prügikollidele”, tarbimisharjumusi on muudetud ja seega ka jäätmeteke on muutunud ning rohkem püütakse keskkonnasäästlikult käituda.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	86	89,6
ei	10	10,4
	96	100,0

89,6% vastanutest Kesklinnas on valmis alustama jäätmete liigiti kogumist või sellega edasi tegelema. Samas on märgitud, et ollakse valmis jäätmeid sorteerima vaid juhul, kui kogumiskonteinerid on kodule lähedal. Palju kurdeti, et kogumiskonteinereid on liiga vähe.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	64	66,7
kord kahe nädala jooksul	9	9,4
kord kuus	3	3,1
kord kahe kuu jooksul	1	1,0
ei oska öelda	19	19,8
	96	100,0

66,7% vastanutest Kesklinna piirkonnas peab vajalikuks tühjendada prügikonteinerit kord nädalas. Korra on mainitud, et konteinerit peaks tühjendama iga päev. 19,8% ei oska öelda, kui sagedasti nende jäätmekonteinerit tühjendama peaks.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	84	87,5
kompostin lahtiselt aunas	9	9,4
kompostin komposteris	3	3,1
	96	100,0

Kesklinnas kompostib oma jäätmeid 12,5% vastanutest, neist enamik lahtiselt aunas.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	38	39,6
ei	58	60,4
	96	100,0

39,6% vastanutest Kesklinna piirkonnas põletab oma jäätmeid.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	38	39,6
plastmassi	1	1,0
aiajäätmeid	2	2,1
pakendeid	17	17,7
kilekotte	4	4,2
tekstiilijäätmeid	14	14,6

Põhiliselt põletavad Kesklinna elanikud vanapaberit ja pappi. Peaaegu kogu sorteeritav vanapaber põletatakse Kesklinnas ära ning kogumiskonteineritesse viiakse väike osa. Kui 13. küsimuse vastustest lähtuvalt sorteerib vanapaberit 46,9% vastanutest ja 39,6%

vastanutest põletab vanapaberit, siis võib järeldada, et vaid ligikaudu 7% vastanutest viib sorteeritud vanapaberi kogumispunkti. Suhteliselt palju põletatakse Kesklinnas ka pakendeid ja tekstiilijäätmeid.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	7	7,3
jäätmeveofirma viib ära	66	68,8
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	22	22,9
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,0
	96	100,0

7,3% Kesklinna piirkonnas vastanutest ei teki mahukaid jäätmeid. 68,8% on vastanud, et nende mahukad jäätmed viib ära jäätmeveofirma. Enamasti on olukord sarnane ka Kesklinnas: mahukad jäätmed, mis konteinerisse ei mahu, jäätakse lihtsalt kogumiskonteineri kõrvale ja loodetakse, et jäätmeveofirma need ära viib.

22,9% vastanutest transpordib mahukad jäätmed ise selleks ettenähtud kohta. Üks vastanu on tunnistanud, et viib mahukad jäätmed omavolilisse prügi mahapaneku kohta.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	9	9,4
panen olmejäätmete konteinerisse	24	25,0
tellin jättmefirmalt äraveo	53	55,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	10	10,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	96	100,0

Kesklinna linnaosas tellib küsimuse vastuste kohaselt 55,2% ehitusjäätmete ja remondijäätmete tarbeks jäätmeveofirmalt äraveo. 25% viskab ehitusjäätmed olmejäätmete konteinerisse.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	0	0,0
neid ei teki	60	62,5
panen olmejäätmete konteinerisse	1	1,0
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	3	3,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	22	22,9
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	10	10,4
	96	100,0

Kesklinna piirkonnas väidab 62,5% vastanutest et neil ei teki vanu autorehve. 22,9% vastanutest annavad vanad rehvid üle rehvivahetusega tegelevale firmale. 10% vastanutest hoiab neid kodus, kuni selgub, kuhu viia. Natuke raske on uskuda, et tänapäeva autostunud ühiskonnas rohkem kui 60% vastanutest ei teki vanu rehve. Tõenäoliselt on probleem autorehvidega siiski olemas ja sellele teemale tule senisest enam tähelepanu pöörata.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	18	18,8
panen olmejäätmete konteinerisse	55	57,3
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	11	11,5
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	9	9,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	3,1
	96	100,0

18,8% vastanutest ei ole Kesklinna linnaosas elektroonika- ja tehnikajäätmeid tekkinud. Tekkivad elektroonikajäätmed paigutatakse üldiselt olmejäätmete konteinerisse. Vähesed annavad elektroonikajäätmed üle nende käitlemisega tegelevale firmale või viivad kauplusesse, et siis uusi seadmeid odavamalt osta. 3,1% vastanutest, on tunnistanud, et viivad elektroonikajäätmed omavolilisse prügi mahapaneku kohta.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	26	27,1
rentinud tooteid nende ostmise asemel	2	2,1
kogunud jäätmeid eraldi	19	19,8
parandanud vanu tooteid	23	24,0
keeldunud postkastireklaamist	11	11,5
muud	6	6,3

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	61	63,5
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	35	36,5
	96	100,0

Kesklinna linnaosa elanikest on jäätmete kogust püüdnud vähendada 63,5% vastanutest. Seejuures on peamiselt jäätmekogust püütud vähendada tarbimisharjumusi muutes, vanu tooteid parandades ning jäätmeid eraldi kogudes. Muude variantide all on märgitud, et jäätmeteket on püütud vähendada jäätmeid kokku surudes ja vähem tarbides, samuti et põletatakse jäätmeid, mis põlevad.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	0	0,0
arstimid	79	82,3
hõõglamp	57	59,4
külmik	68	70,8
värvid	88	91,7
jääkõlid	93	96,9
akud	93	96,9

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	39	40,6
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	57	59,4
	96	100,0

Kontrollküsimus ohtlike jäätmete tundmise kohta, on Kesklinnas andnud häid tulemusi ning näitab erinevalt 5. küsimuse vastustest, et Kesklinna elanike teadlikkus polegi nii väike. Vähemalt on paljud Kesklinnas küsitluses osalenud kursis ohtlike jäätmetega. 40,6% vastanutest on jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud, mis on mõnevõrra suurem arv võrreldes Tallinna linna keskmisega. Lisaks sellele pole kordagi liigitatud diivanit ohtlike jäätmete alla kuuluvaks. Kõige enam on eksitud hõõglambi suhtes ning küllalt paljud pole pidanud ka vana külmikut ohtlike jäätmete hulka kuuluvaks. Vanu värve, jääkõlisid ja akusid peavad ohtlikuks üle 90% vastanutest. Vanade arstimite osas on kõhklejaid olnud rohkem (neid on ohtlikuks pidanud 82,3% vastanutest).

5.2. Kokkuvõte Kesklinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Üle 90% Kesklinna elanikest peab oluliseks jäätmekäitlusele keskkonnahoiust lähtuvalt senisest enam tähelepanu pöörata. Seejuures hindavad Kesklinna linnaosas küsitletud jäätmekäitluse korraldust Tallinnas väga negatiivselt. 50% hindab seda rahuldavaks ja 46,9% puudulikuks.

1/5 vastanutest peab end jäätmekäitlusalaselt hästi informeerituks. Ülejäänud 4/5 ei pea oma teadmisi piisavateks. Ligi 1/5 vastanutest on tutvunud ka mõne jäätmekäitlusalase õigusaktiga, peamiselt ollakse tutvunud Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga.

Erinevate jäätmeliikide käitlemise osas on Kesklinna elanikud väheinformeeritud. Heal tasemel on teavet saadud vaid klaastaara käitlemise kohta. Üle 40% vastanutest on saanud teavet ka ohtlike jäätmete ning vanapaberi käitlemise kohta. Teiste jäätmeliikide käitlemise alane informeeritus on madal, eriti madal elektroonika-, metalli- ja kompostitavate jäätmete osas. Erinevate jäätmeliikide käitlemise kohta on infot saadud põhiliselt ajakirjandusest, raadiost ja TV-st. Väga vähesed on infot saanud infovoldikutest või Internetist.

¾ vastanutest soovivad edaspidi jäätmekäitluse kohta infot saada. Seejuures on peaaegu kõik küsitletud huvitatud kogumispunktide asupaikadest. Suhteliselt suurt huvi tuntakse ka jäätmete liigituse, sorteerimise ja ohtlikkuse ning kogumisaktsioonide toimumisaegade vastu. Sobivaimate teabekanalitena on märgitud ajakirjandus ja raadio ning TV. Senisest mõnevõrra enam oodatakse infot ka infovoldikutest.

4/5 vastanutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks. Üldse mitte vajalikuks peab jäätmete sorteerimist Kesklinna piirkonnas vaid üks vastanu. See annab tunnistust Kesklinna elanike positiivsest suhtumisest jäätmete sorteerimisse. Ise sorteerib Kesklinnas jäätmeid 60% vastanutest, Üldiselt piirdub jäätmete eraldi kogumine vaid vanapaberi ja klaastaaraga, kõiki teisi jäätmeliike sorteeritakse väga vähe. Seejuures enamus vanapaberit põletatakse. Kogumispunktidesse viiakse põhiliselt klaastaarat. Peamiselt põhjendatakse vähest jäätmete sorteerimist sellega, et neid on liialt keeruline üle anda.

Vaid 11,4% Kesklinna elanikest hindab jäätmete sorteerimist kodus ja seejärel kogumispunkti viimist üsna lihtsaks või väga lihtsaks. Kõik ülejäänud vastanud peavad seda mitte eriti lihtsaks ja 55% lausa keeruliseks. Lisaks sellele arvab üle 90%, et kõigi erinevate jäätmeliikide jaoks (v.a klaastaara) pole kogumispunkte ja –konteinereid linnaosas piisavalt. Ka klaastaara kogumispunktide arvu peab 80% vastanutest ebapiisavaks. See on kahtlemata üks peamisi põhjuseid, miks Kesklinnas jäätmete sorteerimine väga levinud pole.

Oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi on Kesklinnas viimase 3 aasta jooksul muutnud 1/3 vastanutest, peamiselt on hakatud jäätmeid sorteerima. Ligi 90% vastanutest on valmis ka edaspidi jäätmete sorteerimisega tegelema või tegelema hakkama, kuid seejuures on mainitud, et seda juhul, kui linnaosasse paigaldatakse rohkem kogumiskonteinereid.

Jäätmekonteinerit peaks enamiku vastanute arust tühjendama kord nädalas. Oma jäätmeid kompostivad 12,5% vastanutest, enamasti lahtiselt aunas. Oma jäätmeid põletab ligikaudu 40% vastanutest. Praktiliselt kõik, kes jäätmete põletamisega tegelevad, põletavad vanapaberit ja pappi. Küllalt paljud põletavad ka mitmesuguseid pakendeid ning tekstiilijäätmeid.

Kesklinna elanikud toimivad mahukate jäätmetega nagu enamik Tallinna elanikke. Mahukad jäätmed viiakse enamasti jäätmekonteineri kõrvale ja oodatakse kuni jäätmeveofirma need minema transpordib 22,9% viib siiski ka mahukaid jäätmeid oma transpordiga prügilasse. Korra on ka mainitud, et mahukad jäätmed viiakse omavolilisse prügi mahapaneku kohta.

Ehitus- ja remondijäätmeid lasevad üle 50% Kesklinna piirkonnas küsitletutest korralikult jäätmeveofirmal ära vedada. ¼ vastanutest paigutab ehitusjäätmed aga olmejäätmete konteinerisse.

Vanu autorehve ei teki küsitluse tulemusena enam kui 60% vastanutest. Kas see tegelikkuses ka nii on, ei oska öelda. Pea 1/4 vastanutest annab vanad rehvid üle rehvivahetusega tegelevale ettevõttele. 10% vastanutest ei oska vanade rehvidega midagi peale hakata ja hoiavad neid kodus, kuni selgub kuhu viia.

Üle 50% vastanutest paigutab oma elektroonikajäätmed olmejäätmete konteinerisse. Vähesed annavad elektroonikajäätmed üle nende käitlemisega tegelevale firmale või viivad kauplusesse. Kolm vastanut on tunnistanud, et elektroonikajäätmed viiakse omavolilisse prügi mahapaneku kohta.

Kesklinna linnaosa elanikest on jäätmete kogust püüdnud vähendada 63,5%. Seejuures on peamiselt jäätmekogust püütud vähendada tarbimisharjumusi muutes, vanu tooteid parandades ning jäätmeid eraldi kogudes.

Jäätmete ohtlikkust on Kesklinna elanikud hinnanud keskmisest paremini. Õigesti on hinnanud jäätmete liigitust 40% vastanutest. Kordagi pole diivanit peetud ohtlike jäätmete hulka kuuluvaks. Kõige rohkem on eksitud ohtlike jäätmete määramisel hõõglambi osas. 1/3 vastanutest pole vana külmikut samuti ohtlike jäätmete hulka kuuluvaks pidanud.

6. Mustamäe

Mustamäe linnaosa piirneb Kristiine, Nõmme ja Haabersti linnaosadega. Territooriumi suuruseks on 8,0 km^2. Elanikke arv on 61 315, mis moodustab 16,8% kogu Tallinna elanikearvust. Mustamäe linnaosast küsitleti 146 inimest, neist 42 intervjuu meetodil ning 104 telefoni teel.

Küsitluses osalenute vanuseline osakaal oli järgmine:

Vanus

	arv	%
kuni 20	24	16,4
20-40	57	39,0
40-60	32	21,9
üle 60	33	22,6
	146	100,0

Hariduse järgi jaotusid küsitletud:

Haridus

	arv	%
alg	6	4,1
põhi	10	6,8
kesk	45	30,8
keskeri	37	25,3
kõrgem	48	32,9
	146	100,0

Leibkonna suuruse järgi:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	23	15,8
2	40	27,4
3	48	32,9
4	25	17,1
üle 4	10	6,8
	146	100,0

Sissetuleku järgi jagunesid küsitletud järgnevalt:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	42	28,8
2000-4000	47	32,2
4000-6000	27	18,5
üle 6000	30	20,5
	146	100,0

Sarnaselt kogu Tallinna tulemusega, jääb ka Mustamäe linnaosas elanike sissetulek valdavalt 2000-4000 krooni piiridesse kuus ühe pereliikme kohta.

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid uuringus osalenud inimesed:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	7	4,8
ridaelamu	0	0,0
2-20 korteriga korterelamu	8	5,5
üle 20 korteriga korterelamu	131	89,7
	146	100,0

Mustamäe linnaosa valdavaks elamutüübiks on suured korterelamud, mille osakaaluks oli ligi 90%.

6.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	129	88,4
ei	16	11,0
	145	99,3

Antud küsimusele ei vastanud üks küsitletu. Sarnaselt kogu Tallinna tulemustele, peavad ka Mustamäe elanikud oluliseks pöörata jäätmekäitlusele üha suuremat tähelepanu, mille tulemusel on võimalik arendada jäätmekäitlust selles linnaosas senisest efektiivsemaks ja keskkonnasõbralikumaks.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	20	13,7
rahuldav	73	50,0
puudulik	53	36,3
	146	100,0

Mustamäe inimestest hindavad pooled (50%) Tallinna jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks ja puudulik arvab selle olevat 36,3% vastanutest.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	42	28,8
ei ole piisavalt informeeritud	104	71,2
	146	100,0

Mustamäe linnaosa elanikest arvab 71,2%, et nad ei ole piisavalt informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas, mis tähendab, et inimesi on vaja rohkem jäätmekorraldusega kurssi viia. Seeläbi tekib elanikel parem ettekujutus linna jäätmekäitluse korraldusest ja paraneb ka arvamus Tallinna jäätmekäitluskorraldusest tervikuna.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	22	15,1
Tallinna jäätmekavaga	34	23,3
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	26	17,8

Võrreldes teiste linnaosadega, on Mustamäe elanikud tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega natukene enam (32,9%). Ometi on aga inimeste huvi selle teema vastu veel selgelt väike ning iseseisvalt otsitakse informatsiooni suhteliselt vähe. Põhiliselt on seadusi ja eeskirju loetud ajakirjandusest või siis seoses töökohustustega.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	61	41,8
vanapaber	85	58,2
klaastaara	114	78,1
kompostitavad jäätmed	22	15,1
metall	46	31,5
ohtlikud jäätmed	79	54,1
olmeelektroonika	15	10,3
autorehvid	27	18,5
mahukad jäätmed	14	9,6

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	3	2,1
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	23	15,8

Kõigi jäätmeliikide käitlemise kohta on teavet saanud väga vähesed vastajad - kõigest 2,1%. Kõige enam on teavet saadud klaastaara (78,1%) ja vanapaberi (58,2%) käitlemise kohta, samuti on küllalt paljud infot saanud plasttaara ning ohtlike jäätmete kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	91	62,3
raadiost ja TVst	96	65,8
infovoldikutest	8	5,5
internetist	12	8,2
mujalt	15	10,3

Põhiliselt on infot saadud raadiost ja televisioonist (65,8%) ning ajakirjandusest (62,3%). Muude variantide all märgiti, et infot on saadud välismaal reisides ja sealsetelt tuttavatelt ja sugulastelt.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	110	75,3
ei	36	24,7
	146	100,0

Sisuliselt soovib ¾ küsitlusele vastanutest edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. See näitab positiivset suhtumist ja elanike põhimõttelist valmisolekut tegeleda aktiivsemalt jäätmekäitlusega.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	73	50,0
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	71	48,6
kogumispunktide asupaigad	101	69,2
kogumisaktsioonid	71	48,6
jäätmekäitlusettevõtted	46	31,5
muudatused ja uued nõuded	51	34,9

Mustamäe elanikke huvitab kõige enam teave kogumispunktide asupaikade kohta (69,2%), millele järgneb jäätmete liigitust ja ohtlikkust puudutav informatsioon (48,6%) ning jäätmete sorteerimist puudutav teave (50%). Sarnaselt teiste linnaosadega tunnevad Mustamäe elanikud huvi ka kogumisaktsioonide läbiviimise vastu.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	90	61,6
raadiost ja TVst	74	50,7
infovoldikutest	55	37,7
internetist	37	25,3

Kuuenda küsimuse põhjal selgus, et senini on Mustamäe elanikud jäätmekäitlusalast informatsiooni ammutanud põhiliselt ajakirjandusest, televisioonist ja raadiost. Ka tulevikus eelistatakse jätkuvalt samasid infokanaleid. Ajakirjandusväljaannetest soovib

infot saada 61,6% ning raadiost ja televisioonist 50,7% vastanutest. Vähem soovitakse informatsiooni leida Internetist ning infovoldikutest. Neid tulemusi tuleb arvesse võtta edaspidisel jäätmekäitlusalase teabe levitamisel.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	118	80,8
mitte eriti vajalik	21	14,4
ei ole vajalik	7	4,8
	146	100,0

Antud küsimus näitab, et 80,8% Mustamäe linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks, samas on järgmise küsimuse vastustest näha, et ise sorteerib prügi tunduvalt vähem inimesi. Sellest selgub, et linnaelanike suhtumine jäätmekäitlusesse on positiivne, kuid ise sellega veel aktiivselt ei tegeleta. Põhjuseid, miks inimesed jäätmete sorteerimisega veel kuigi aktiivselt ja laiaulatuslikult ei tegele kirjeldavad 12. küsimuse vastused.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	66	45,2
ei	80	54,8
	146	100,0

Küsitluse käigus selgus, et pisut alla poole (45,2%) Mustamäe elanikest sorteerivad jäätmeid mingil määral. Siiski piirdub enamike jaoks jäätmete liigiti kogumine vaid klaastaara ja vanapaberi eraldi kogumisega, teisi jäätmeliike eraldatakse tunduvalt vähem.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	18	12,3
pole ruumi	56	38,4
puudub vajalik teave	16	11,0
keeruline üle anda	51	34,9
ei teki nii palju jäätmeid	31	21,2

Peamiste jäätmete vähese sorteerimise põhjustena on välja toodud ruumipuudus (38,4%) ja üleandmise keerulisus (34,9%), mis näitab, et prügikonteinereid on liiga vähe ja need asuvad liiga hajutatult.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	11	7,5
vanapaberit ja pappi	43	29,5
klaastaarat	54	37,0
metalli	10	6,8
plasttaarat	15	10,3
ohtlikke jäätmeid	27	18,5

Mustamäe linnaosas sorteerib enamik vastanutest põhiliselt klaastaarat (37%) ning vanapaberit ja pappi (29,5%). Teiste jäätmete liigiti kogumine on vähem levinud ja selles osas on vajalik teha rohkem selgitustööd ning parandada tingimusi jäätmete üleandmiseks.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	14	9,6
üsna lihtne	30	20,5
mitte eriti lihtne	44	30,1
keeruline	58	39,7
	146	100,0

Mustamäe linnaosas vastasid küsitletud inimestest 30,1%, et jäätmete sorteerimine ja jäätmete kogumispunkti viimine pole eriti lihtne ning 39,7%, et see on keeruline. Seega pole jäätmete sorteerimine ja äraandmine inimeste arvates lihtne ja seetõttu on jäätmete sorteerimine vähe levinud.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	28	19,2
klaastaarat	62	42,5
metalli	4	2,7
plasttaarat	6	4,1
patareisid	38	26,0
teisi ohtlikke jäätmeid	6	4,1

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	79	54,1
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	67	45,9
	146,0	100,0

Viimase kolme kuu jooksul on Mustamäe linnaosas kogumispunkti jäätmeid viinud 54,1% vastanutest. Peamiselt viiakse kogumispunkti klaastaarat (42,5%), millele järgnevad patareid ja vanapaber. Teisi jäätmeliike on kogumispunktidesse viidud vähem.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	28	19,2	118	80,8
plastiktaara	28	19,2	118	80,8
klaastaara	63	43,2	83	56,8
metall	11	7,5	135	92,5
ohtlikud jäätmed	28	19,2	118	80,8

Enamik Mustamäe linnaosa elanikest arvab, et kogumiskonteinereid erinevate jäätmeliikide jaoks pole piisavalt. Kõigi jäätmeliikide, välja arvatud klaastaara puhul, on üle 80% vastanutest pidanud konteinerite ja kogumispunktide arvu ebapiisavaks. Kogumispunktide ja –konteinerite vähesus on ka ilmselt üheks peamiseks põhjuseks, miks jäätmeid vähe sorteeritakse.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	25	17,1
ei	121	82,9
	146	100,0

Valdav osa vastanutest (82,9%) pole enda arvates viimase kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	22	15,1
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	3	2,1
kasutan legaalseid prügilaid	2	1,4
muud	2	0,2

Need, kes arvasid, et midagi on nad oma jäätmekäitlusalases tegevuses muutnud mainisid, et on hakanud jäätmeid põhjalikumalt üksteisest eraldama ja hoolikalt konteinerit tühjendama. Märgiti, et viimasel ajal on hakatud tähelepanu pöörama ohtlike jäätmete, eelkõige vanade akude, patareide ja vanaõli eraldamisele üldisest jäätmevoost.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	98	67,1
ei	48	32,9
	146	100,0

Ligi 70% vastanutest on edaspidi valmis alustama jäätmete liigiti kogumist, kui paranevad sorteeritud jäätmete üleandmisvõimalused. See näitab, et inimesed üldiselt hoolivad ümbruskonna heakorrast ja suhtuvad keskkonna- ja loodusressursside kasutamisse respektiga.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	84	57,5
kord kahe nädala jooksul	12	8,2
kord kuus	5	3,4
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	45	30,8
	146	100,0

Üle poolte Mustamäe elanikest (57,5%) peavad vajalikuks jäätmekonteineri iganädalast tühjendamist. Tihti on mainitud, et vajadusel peaks prügikonteinereid isegi sagedamini tühjendama, kuid üldjoontes vastavalt nende täitumisele.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	128	87,7
kompostin lahtiselt aunas	14	9,6
kompostin komposteris	4	2,7
	146	100,0

Arvestades Mustamäe linnaosa valdavat elamutüüpi, on loogiline et inimesed ei tegele eriti jäätmete kompostimisega (87,7%). Põhiliselt kompostivad oma jäätmeid väikeelamute elanikud, kellel on selleks võimalused oma aias.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	24	16,4
ei	121	82,9
	145	99,3

Antud küsimusele ei vastanud üks küsitletu. Analoogselt eelmisele küsimusele on ka jäätmeid põletavate elanike osakaal Mustamäe linnaosas väike, sest korterelamutes puuduvad selleks võimalused. Samas on aga märgitud, et vanu ajalehti/ajakirju viiakse suvilasse ja maakodudesse, kus neid küttekolletes põletatakse.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	21	14,4
plastmassi	7	4,8
aiajäätmeid	14	9,6
pakendeid	8	5,5
kilekotte	5	3,4
tekstiilijäätmeid	9	6,2

Jäätmetest põletatakse kõige enam paberit ja pappi (14,4%), aga samuti teisi jäätmeliike. Jäätmete põletamise alal on Mustamäel vaja sarnaselt teiste linnaosadega teha selgitustööd, juhtides elanike tähelepanu asjaolule, et jäätmete põletamine saastab atmosfääri ja halvendab elukeskkonda ning lisaks sellele võib rikkuda küttekoldeid ja nende tõmbelõõre.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	11	7,5
jäätmeveofirma viib ära	113	77,4
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	21	14,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,7
	146	100,0

Ankeedis polnud algselt vastusevarianti, mahukate jäätmete mittetekkimise kohta. Uuringu käigus selgus, et on suur hulk vastajaid, kellel selliseid jäätmeid ei teki ning seetõttu viidi nimetatud vastusevariant aruandesse sisse. Vastajad, kellel on olnud tegemist suuremõõtmeliste jäätmetega, on valdavalt kasutanud jäätmeveofirmade teenust ja lasknud need ära vedada. Seejuures tõstavad paljud inimesed tekkinud mahukad jäätmed lihtsalt tavalise prügikonteineri kõrvale. Omatranspordiga on mahukaid jäätmeid ametlikule prügimäele toimetanud 14,4% vastanutest.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	11	7,5
panen olmejäätmete konteinerisse	95	65,1
tellin jäätmefirmalt äraveo	20	13,7
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	18	12,3
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,7
	145	99,3

Antud küsimusele ei vastanud üks küsitletu. Algselt polnud ka 25. küsimusel varianti, et ehitus- ja remondijäätmeid ei teki, kuid kuna märgiti, et neid ei teki, siis viidi nimetatud variant aruandesse sisse.

Tulemustest selgus, et enamasti paigutatakse remondi- ja ehitustöödel tekkivad jäätmed olmejäätmete konteinerisse (65,1%). Tavaliselt tekkib selliseid jäätmeid võrdlemisi vähe ning inimesed püüavad neist hajutamise teel vabaneda, ilma et otsitaks üles spetsiaalne jäätmete kogumis- või ladustuspaik.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	3	2,1
neid ei teki	97	66,4
panen olmejäätmete konteinerisse	9	6,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	1	0,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,7
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	21	14,4
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	14	9,6
	146	100,0

Üle poole Mustamäe linnaosa küsitletutest (66,4%) vastas, et neil ei teki vanu autorehve. Osad inimesed (14,4% vastanutest) annavad kasutatud rehvid üle rehvide vahetusega tegelevatele firmadele. Suhteliselt palju (9,6%) on neid, kes hoiavad vanu rehve kodus ja ootavad kuni selgub, kuhu neid viia.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	25	17,1
panen olmejäätmete konteinerisse	91	62,3
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	16	11,0
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	10	6,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	2,7
	146	100,0

Enamasti paigutatakse vana olmeelektroonika ja olmetehnika olmejäätmete konteineritesse (62,3%). 11% vastanutest on vana seadme poodi viinud, et selle vastu soodsamalt uut osta. Kahjuks ei saa linnavalitsus iseseisvalt selliseid kampaaniaid korraldada, kuid nende läbiviimist võiks kaaluda koostöös jäätmekäitlejate ja mõnede kauplustekettidega, eeldusel, et kogutud jäätmetega suudetakse midagi mõistlikku peale hakata. Säärased aktsioonid on väga tervitatavad, sest niimoodi on võimalik teatud

jäätmeid korduvalt kasutada ja seeläbi säästa looduskeskkonnast ammutatavaid ressursse.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	42	28,8
rentinud tooteid nende ostmise asemel	1	0,7
kogunud jäätmeid eraldi	22	15,1
parandanud vanu tooteid	42	28,8
keeldunud postkastireklaamist	14	9,6
muud	4	2,7

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	84	57,5
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	62	42,5
	146	100,0

Mustamäe linnaosas on jäätmete kogust püüdnud vähendada 57,5% vastanutest. Põhiliselt on jäätmete koguse vähendamisel kasutatud vanade toodete parandamist nende äraviskamise asemel ja tarbimisharjumuste muutmist. Arvatavasti on tarbimisharjumuste muutmise põhjuseks ka inimeste majanduslikud kaalutlused.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	8	5,5
arstimid	109	74,7
hõõglamp	71	48,6
külmik	80	54,8
värvid	102	69,9
jääkõlid	123	84,2
akud	136	93,2

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	43	29,5
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	103	70,5
	146	100,0

Jäätmete ohtlikkust on Mustamäe linnaosas õigesti hinnanud kõigest 29,5% vastanutest. Kõige kindlamalt teatakse, et ohtlikud on jääkõlid ja akud.

Antud tulemused näitavad, et hoolimata positiivsest hoiakust on jäätmekäitluse alal vaja siiski teha palju teavitustööd, et inimesed mõistaksid, mida ja kuidas teha ning milleks see vajalik on.

6.2. Kokkuvõte Mustamäe elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Ligi 90% Mustamäe linnaosas küsitluses osalenutest peavad oluliseks pöörata jäätmekäitlusele üha suuremat tähelepanu. Mustamäe inimestest hindavad pooled (50%) Tallinna jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks ja puudulikus 36,3%.

Peaaegu ¾ Mustamäe linnaosa elanikest arvab, et nad ei ole piisavalt informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas. Võrreldes teiste linnaosadega, on Mustamäe inimesed natuke rohkem tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega (32,9%).

Erinevatest jäätmeliikidest on kõige enam teavet saadud klaastaara ja vanapaberi käitlemise kohta, samuti on küllalt paljud infot saadud plasttaara ning ohtlike jäätmete kohta. Teavet on Mustamäe elanikud põhiliselt saanud ajakirjanduse ja elektroonilise meedia vahendusel.

Mustamäe linnaosas soovib ¾ küsitlusele vastanutest ka edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. Elanikke huvitab kõige enam teave kogumispunktide asupaikade kohta, millele järgnevad jäätmete liigitus ja ohtlikkus ning nende sorteerimine. Seejuures on soovitumateks infokanaliteks märgitud ajalehed, ajakirjad, raadio ja televisioon.

Ligi 80% Mustamäe linnaosas küsitletutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks, kuid jäätmeid sorteerib siiski alla poole vastanutest. Jäätmete liigiti kogumine piirdub enamasti vaid klaastaara ja vanapaberi eraldi kogumisega ning teisi jäätmeliike sorteeritakse vähe. Peamise jäätmete vähese sorteerimise põhjusena on märgitud, et jäätmeid on keeruline üle anda ja sorteerimiseks pole korterites piisavalt ruumi.

Jäätmete sorteerimist ja üleandmist hinnatakse pigem keeruliseks kui lihtsaks. Selle üheks peamiseks põhjuseks on asjaolu, et enamiku küsitletute arvates pole erinevate jäätmeliikide jaoks kogumiskonteinereid piisavalt.

Jäätmekäitlusalaseid harjumusi on viimase kolme aasta jooksul Mustamäe elanikest muutnud vaid 17%, seejuures on põhiliseks muutuseks olnud jäätmete sorteerimisega alustamine.

Ligi 70% vastanutest on edaspidi valmis alustama jäätmete liigiti kogumist, kui paranevad tingimused jäätmete üleandmisel. Jäätmekonteinerit peetakse enamasti vajalikuks tühjendada kord nädalas - nii arvab pisut üle poole Mustamäe elanikest.

Mustamäe linnaosas piirab jäätmete kompostimist ja põletamist elamutüüp. Kompostimise ja põletamisega tegelevad valdavalt eramajade elanikud.

Mahukatest jäätmetest ja ehitus- ning remonditöödel tekkivatest jäätmetest paigutatakse enamik olmejäätmete konteinerisse. Niisamuti toimitakse olmeelektroonika ja olmetehnika jäätmetega. Autorehve annavad paljud elanikud üle rehvivahetusega tegelevale ettevõttele, kuid tihti hoitakse neid ka kodus või suvilas, kuni selgub, mida nendega peale hakata.

Jäätmeteket on püüdnud vähendada üle poole Mustamäe linnaosa küsitletud elanikest. Enamasti on selleks parandanud vanu tooteid ja muudetud tarbimisharjumusi. Jäätmete ohtlikkust on absoluutselt õigesti hinnanud 30% vastanud Mustamäe elanikest.

7. Põhja-Tallinn

Põhja Tallinna linnaosa asub Paljassaare ja Kopli poolsaare piirkonnas ning piirneb lõunast Haabersti, Kesklinna ja Kristiine linnaosadega. Territooriumi suuruseks on 17,3 km^2. Elanike arv on 51 938 inimest, mis moodustab 14,2% kogu Tallinna elanike arvust. Põhja Tallinna linnaosast küsitleti 101 inimest, neist 29 intervjuu meetodil ning 72 telefoni teel.

Küsitluses osalenute vanuseline struktuur oli järgmine:

Vanus

	arv	%
kuni 20	6	5,9
20-40	27	26,7
40-60	42	41,6
üle 60	26	25,7
	101	100,0

Hariduse järgi jaotusid küsitletud järgnevalt:

Haridus

	arv	%
alg	5	5,0
põhi	3	3,0
kesk	25	24,8
keskeri	34	33,7
kõrgem	34	33,7
	101	100,0

Leibkonna suuruse järgi:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	16	15,8
2	31	30,7
3	29	28,7
4	19	18,8
üle 4	6	5,9
	101	100,0

Sissetuleku järgi jagunesid küsitletud järgnevalt:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	33	32,7
2000-4000	37	36,6
4000-6000	25	24,8
üle 6000	6	5,9
	101	100,0

Küsitluses osalenud elanikud jagunesid sissetulekust lähtuvalt suhteliselt ühtlaselt, kuid siiski oli mõnevõrra rohkem vastanuid, kelle sissetulek jäi alla 2000 või 2000 – 4000 krooni vahemikku (kokku 69,3% vastanutest). Vähem oli inimesi, kelle sissetulek pereliikme kohta ületas 6000 krooni (5,9%).

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid uuringus osalenud inimesed:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	12	11,9
ridaelamu	6	5,9
2-20 korteriga korterelamu	43	42,6
üle 20 korteriga korterelamu	39	38,6
	100	99,0

Antud küsimusele ei vastanud üks küsitletutest. Põhja-Tallinna linnaosas küsitletud inimeste valdavaks elamutüübiks on kas 2-20 korteriga elamu (42,6%) või siis üle 20 korteriga korterelamu (38,6%).

7.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	99	98,0
ei	1	1,0
	100	99,0

Antud küsimusele ei vastanud üks inimene. Ligi 100% Põhja-Tallinna linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmekäitlust ja sellest lähtuvat keskkonnahoidu oluliseks. Selline hoiak on heaks eelduseks jäätmekäitluse edasisel korraldamisel.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	9	8,9
rahuldav	49	48,5
puudulik	43	42,6
	101	100,0

Põhja-Tallinna elanikest hindavad ligi pooled (48,5%) jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks. Samas peab aga tervelt 42,6% küsitletud elanikest jäätmekäitluse korraldust puudulikuks ning vaid 8,9% hindab jäätmekäitluse korraldust heaks.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	31	30,7
ei ole piisavalt informeeritud	70	69,3
	101	100,0

Põhja-Tallinna linnaosa elanikest hindab oma jäätmekäitlusalast informeeritust heaks 21,1%, ülejäänud 69,3% vastanutest leiab, et nad pole piisavalt informeeritud.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	13	12,9
Tallinna jäätmekavaga	13	12,9
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	8	7,9

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	24	23,8
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	77	76,2
	101	100,0

Jäätmekäitlusalaste õigusaktidega on Põhja-Tallinna linnaosas tutvunud 23,8% vastanutest ning mitte ühegi õigusaktiga pole tutvunud 76,2%. See asjaolu selgitab ilmekalt inimeste vähest jäätmekäitlusealast informeeritust.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	60	59,4
vanapaber	76	75,2
klaastaara	94	93,1
kompostitavad jäätmed	22	21,8
metall	52	51,5
ohtlikud jäätmed	62	61,4
olmeelektroonika	17	16,8
autorehvid	23	22,8
mahukad jäätmed	21	20,8

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	7	6,9
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	4	4,0

Põhja-Tallinna linnaosas vastanutest on vaid 6,9% saanud teavet kõigi ankeedis toodud jäätmeliikide käitlemise kohta. Kõige enam on teavet saadud klaastaara ja vanapaberi käitlemise kohta, samuti on küllalt paljud infot saanud ohtlike jäätmete (61,4%) ja plastaara (59,4%) kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	74	73,3
raadiost ja TVst	68	67,3
infovoldikutest	8	7,9
internetist	16	15,8
mujalt	9	8,9

Põhiliselt on küsitluses osalenud Põhja-Tallinna elanikud saanud jäätmekäitluse kohta teavet ajalehtedest ja ajakirjadest (73,3%) ning raadiost ja televisioonist (67,3%), mis näitab, et edasise teavitustöö käigus on samuti otstarbekas kasutada nimetatud massimeedia kanaleid. Mitmel korral märgiti, et jäätmekäitlusega seonduvat infot on saadud tööalaselt, koolist ja välismaal reisides.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	78	77,2
ei	23	22,8
	101	100,0

Enamik küsitlusele vastanud Põhja-tallinlasi (77,2%) soovib edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada, mis näitab inimeste positiivset suhtumist ja valmisolekut tegeleda jäätmeküsimustega aktiivsemalt.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	44	43,6
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	42	41,6
kogumispunktide asupaigad	61	60,4
kogumisaktsioonid	27	26,7
jäätmekäitlusettevõtted	13	12,9
muudatused ja uued nõuded	14	13,9

Kõige enam huvitab inimesi teave kogumispunktide asupaikade kohta (60,4%). Mõnevõrra vähem soovitakse teavet jäätmete liigituse, ohtlikkuse ja sorteerimise kohta.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	63	62,4
raadiost ja TVst	62	61,4
infovoldikutest	24	23,8
internetist	18	17,8

Põhja-Tallinna elanike seas on populaarsemateks infoallikateks ajakirjandusväljaanded (62,4%) ning raadio- ja televisioonikanalid (61,4%). Vähem soovitakse informatsiooni saada Internetist ning infovoldikutest.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	93	92,1
mitte eriti vajalik	6	5,9
ei ole vajalik	2	2,0
	101	100,0

Põhja-Tallinna elanike suhtumine jäätmete käitlemisega seotud küsimustesse on positiivne, sest 92,1% vastanutest peab prügi sorteerimist ja eraldi kogumist vajalikuks. Vaid 2% vastanutest leiab, et prügi sorteerimine pole kindlasti vajalik.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	52	51,5
ei	49	48,5
	101	100,0

Põhja-Tallinna linnaosas on jäätmete sorteerijate osakaal 51,5% vastanutest. Sarnaselt teiste linnaosade elanikega eraldatakse aktiivsemalt klaastaarat ja vanapaberit ning ülejäänud jäätmetele pööratakse tunduvalt vähem tähelepanu.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	9	8,9
pole ruumi	4	4,0
puudub vajalik teave	9	8,9
keeruline üle anda	50	49,5
ei teki nii palju jäätmeid	23	22,8

Jäätmete vähese sorteerimise peamiseks põhjuseks on jällegi toodud sorteeritud jäätmete üleandmise keerukust (49,5%) ja seda, et jäätmeid ei tekib suhteliselt vähe (22,8%).

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	16	15,8
vanapaberit ja pappi	34	33,7
klaastaarat	43	42,6
metalli	14	13,9
plasttaarat	14	13,9
ohtlikke jäätmeid	26	25,7

Enamik vastanutest sorteerivad põhiliselt klaastaarat (42,6%) ning vanapaberit ja pappi (33,7%). Teiste jäätmeliikide liigiti kogumine pole nii levinud ja selles osas on tõenäoliselt vaja teha rohkem selgitustööd ning parandada tingimusi jäätmete üleandmiseks.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	7	6,9
üsna lihtne	33	32,7
mitte eriti lihtne	44	43,6
keeruline	16	15,8
	100	99,0

Antud küsimusele ei vastanud üks inimene. Põhja-Tallinna linnaosas vastasid küsitletud inimestest 43,6%, et jäätmete sorteerimine ja jäätmete kogumispunkti viimine pole eriti lihtne ning 15,8%, et see on keeruline. Tõenäoliselt võib üheks väheseks jäätmete sorteerimise põhjuseks olla just nimelt asjaolu, et seda peetakse keeruliseks nii jäätmete üleandmise kui ka koduse sorteerimiskorralduse tõttu.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	11	10,9
klaastaarat	42	41,6
metalli	3	3,0
plasttaarat	11	10,9
patareisid	18	17,8
teisi ohtlikke jäätmeid	3	3,0

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	45	44,6
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	56	55,4
	101	100,0

Viimase kolme kuu jooksul on Põhja-Tallinna linnaosas kogumispunkti jäätmeid viinud 44,6% vastanutest. Peamiselt viiakse kogumispunkti klaastaarat. Võrdsete osakaaludena järgnevad nii vanapaber, plasttaara kui ka patareid. Vanapaberit sorteeritakse linnaosa elanike poolt ligikaudu sama palju kui klaastaarat, kuid suur osa sellest ilmselt põletatakse, sest kogumispunktidesse viiakse seda suhteliselt vähe.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	6	5,9	95	94,1
plastiktaara	11	10,9	90	89,1
klaastaara	31	30,7	70	69,3
metall	4	4,0	97	96,0
ohtlikud jäätmed	8	7,9	93	92,1

Antud küsimuste vastustest selgub üks põhjuseid, miks Põhja-Tallinna elanikud prügi sorteerimist keeruliseks peavad. Enamik elanikest leiab, et kogumiskonteinereid erinevate jäätmeliikide jaoks, välja arvatud klaastaara, ei ole piisavalt. Üle 85% vastanutest peab konteinerite ja kogumispunktide arvu ebapiisavaks.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	30	29,7
ei	71	70,3
	101	100,0

Suurem osa küsitletutest (70,3%) pole enda arvates kolme viimase aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	19	18,8
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	5	5,0
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	5	0,6

Nendest 29,7% vastanutest, kes on muutnud oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase kolme aasta jooksul, on enamus hakanud jäätmeid sorteerima (18,8%). Muude variantide all märgiti näiteks, et on jäätmeveo firmat vahetatud, purke ja klaastaarat antakse “prügikollidele”. Vastanute ütluste põhjal võib oletada, et vähenenud on ka jäätmete põletamine.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	89	88,1
ei	12	11,9
	101	100,0

Ligi 90% küsitletutest on valmis edaspidi alustama jäätmete liigiti kogumist.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	46	45,5
kord kahe nädala jooksul	19	18,8
kord kuus	8	7,9
kord kahe kuu jooksul	1	1,0
ei oska öelda	26	25,7
	100	99,0

Antud küsimusele ei vastanud üks inimene. Kõige rohkem on mainitud, et jäätmekonteinerit peaks tühjendama kord nädalas (45,5% vastanutest). Küllaltki tihti märgiti, et konteinerit peab tühjendama vastavalt nende täitumisele.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	82	81,2
kompostin lahtiselt aunas	13	12,9
kompostin komposteris	6	5,9
	101	100,0

Põhja-Tallinnas on valdavalt levinud korterelamud. Seega on loomuliik, et suurem osa elanikest (81,2%) ei tegele jäätmete kompostimisega. Põhiliselt kompostivad oma jäätmeid väikeelamute elanikud, kellel on selleks võimalused oma krundi piires.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	29	28,7
ei	72	71,3
	101	100,0

Analoogselt eelmisele küsimusele on ka jäätmete põletamise osakaal Põhja-Tallinna linnaosas väike (28,7%). Enamus kortereid on varustatud tsentraalse keskküttega ja lokaalseid küttekoldeid esineb vähe. Samas märkisid osad vastajad, et viivad vanu ajalehti/ajakirju suvilasse ja maakodudesse, kus nad neid põletatavad.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	25	24,8
plastmassi	0	0,0
aiajäätmeid	10	9,9
pakendeid	13	12,9
kilekotte	5	5,0
tekstiilijäätmeid	2	2,0

Peamiselt põletatakse vanapaberit ja pappi, sellele järgnevad enam-vähem võrdsete osakaaludega pakendid, aiajäätmed, tekstiilijäätmed ja kilekotid.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	8	7,9
jäätmeveofirma viib ära	67	66,3
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	25	24,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	100	99,0

Antud küsimusele ei vastanud üks inimene. Ankeedis polnud algselt varianti, et mahukaid jäätmeid ei teki, kuid ometi oli küllalt palju vastanuid, kellel ei teki või pole senini mahukaid jäätmeid tekkinud (7,9%).

Üle poolte vastanutest, 66,3% mainis, et nende mahukad jäätmed viib ära jäätmekäitlusfirma, mis aga sisuliselt tähendab seda, et mahukad jäätmed asetatakse jäätmekonteineri kõrvale ja need viiakse prügiauto poolt ära. Ülejäänud 24,8% vastanutest viib mahukad jäätmed oma transpordiga prügimäele.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	5	5,0
panen olmejäätmete konteinerisse	48	47,5
tellin jättmefirmalt äraveo	30	29,7
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	18	17,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	101	100,0

Algselt polnud ka 25. küsimusel vastusevarianti, et ehitus- ja remondijäätmeid ei teki, kuid kuna tihti mainiti, et neid ei teki, siis sellise vastusevariandiga arvestati.

Küsitluse tulemusena selgus, et sarnaselt eelmisele küsimusele paigutatakse suurem osa ehitus- ja remondijäätmeid olmejäätmete konteinerisse. Nii toimib 47,5% vastanutest. Jäätmeveofirmalt tellib äraveo 29,7% vastanutest ja 17,8% viib need oma transpordiga ehitusjäätmete ladestuspaika. Antud jäätmeliigi osas tuleb senisest enam teha selgitustööd ning samas tuleb luua linnaelanikele rohkem võimalusi tekkivate ehitus- ja remondijäätmete üleandmiseks.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	1	1,0
neid ei teki	61	60,4
panen olmejäätmete konteinerisse	4	4,0
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	5	5,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	21	20,8
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	8	7,9
	100	99,0

Üle poole Põhja-Tallinna linnaosa küsitletutest (60,4%) vastas, et neil ei teki vanu autorehve ja neil kellel tekivad, annavad need üle vastavale ettevõttele (20,8%). Suhteliselt palju (7,9%) on neid, kes hoiavad vanu rehve kodus, kuni selgub kuhu neid viia. See näitab jällegi selgitustöö vajalikkust, et teavitada elanikke vanarehvide üleandmise ja käitluse võimalustest.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	10	9,9
panen olmejäätmete konteinerisse	63	62,4
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	7	6,9
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	21	20,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	101	100,0

Antud küsimuse juures on 62,4% küsitletutest vastanud, et paigutavad need olmejäätmete konteinerisse. Muid võimalusi kasutatakse harvem. 20,8% vastanutest otsib üles firma, kes tegeleb antud jäätmete käitlusega ja annab need neile üle.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	22	21,8
rentinud tooteid nende ostmise asemel	6	5,9
kogunud jäätmeid eraldi	21	20,8
parandanud vanu tooteid	16	15,8
keeldunud postkastireklaamist	8	7,9
muud	9	8,9

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	52	51,5
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	49	48,5
	101	100,0

Jäätmete kogust on teadlikult püüdnud vähendada 51,5% vastanud Põhja-tallinlastest. Põhiliselt on seejuures märgitud tarbimisharjumuste muutmist, jäätmete eraldi kogumist ning vanade toodete parandamist.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	7	6,9
arstimid	87	86,1
hõõglamp	63	62,4
külmik	78	77,2
värvid	85	84,2
jääkõlid	92	91,1
akud	98	97,0

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	39	38,6
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	62	61,4
	101	100,0

Õigesti hindas jäätmete ohtlikkust 38,6% küsitluses osalenud Põhja-Tallinna elanikku. Vastustest ilmneb, et inimeste jäätmekäitlusalane teadlikkus on veel suhteliselt ebaühtlane ja seda on vaja teavitustööd tehes suurendada ning ühtlustada.

7.2. Kokkuvõte Põhja-Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Peaaegu kõik Põhja-Tallinna linnaosas küsitluses osalenutest peavad jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks. Põhja-Tallinna elanikest hindavad ligi pooled jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks, samas peab aga tervelt 43% küsitletud elanikest jäätmekäitluse korraldust puudulikuks ning vaid 9% hindab jäätmekäitluse korraldust heaks.

Ligi 70% Põhja-Tallinna linnaosa elanikest arvab, et nad ei ole piisavalt informeeritud jäätmekäitluse korraldusest. Vähest informeeritust jäätmekäitluse osas näitab ka inimeste tagasihoidlik õigusaktide tundmine.

Erinevatest jäätmeliikidest on kõige enam teavet saadud klaastaara ja vanapaberi käitlemise kohta, samuti on küllalt paljud infot saadud ohtlike jäätmete ja plasttaara kohta. Teavet on Põhja-Tallinna elanikud valdavalt saanud ajakirjanduse ja meediakanalite kaudu.

Põhja-Tallinna linnaosas soovib ¾ küsitlusele vastanutest ka edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. Elanikke huvitab kõige enam teave kogumispunktide asupaikade

kohta, mõnevõrra vähem soovitakse teavet jäätmete liigituse, ohtlikkuse ja sorteerimise kohta. Seejuures on soovitumateks infokanaliteks märgitud ajalehed, ajakirjad, raadio ja televisioon.

Ligi 95% Põhja-Tallinna linnaosas küsitletutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks ja ise tegelevad sellega pooled vastanutest. Peamise jäätmete vähese sorteerimise põhjusena on märgitud, et jäätmeid on keeruline üle anda või neid ei teki nii palju. Põhiliselt sorteeritakse klaastaarat, vanapaberit ja pappi.

Kõige märkisid vastajad, et jäätmete sorteerimine pole eriti lihtne. Viimase kolme kuu jooksul on Põhja-Tallinna linnaosas jäätmeid kogumispunktidesse viinud 45% küsitletutest - enamasti on viidud klaastaarat.

Enamik Põhja-Tallinna linnaosa elanikest arvab, et kogumiskonteinereid pole erinevate jäätmeliikide jaoks piisavalt. Jäätmekäitlusalaseid harjumusi on viimase kolme aasta jooksul muutnud 70% küsitletutest, seejuures on põhiliseks muutuseks olnud jäätmete sorteerima hakkamine.

Ligi 90% küsitletud inimestest on edaspidi valmis alustama jäätmete liigiti kogumist. Enamasti peetakse vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit kord nädalas - nii arvas 45% küsitletud Põhja-Tallinna elanikest.

Põhja-Tallinna linnaosas piirab jäätmete kompostimist ja põletamist elamutüüp. Enamasti tegelevad kompostimise ja põletamisega eramajade elanikud.

Mahukatest jäätmetest ja ehitus- ning remonditöödel tekkivatest jäätmetest paigutatakse enamik olmejäätmete konteinerisse. Sarnaselt toimitakse olmeelektroonika ja olmetehnika jäätmetega. Autorehve annavad paljud elanikud üle rehvivahetusega tegelevale ettevõttele.

Jäätmeteket on püüdnud vähendada 52% Põhja-Tallinna linnaosas küsitletud elanikest. Muudetud on tarbimisharjumusi, jäätmeid kogutakse eraldi ja parandatakse vanu esemeid. Jäätmete ohtlikkust on õigesti hinnanud 39% küsitletud Põhja-Tallinna elanikest.

8. Kristiine

Kristiine linnaosa piirneb Põhja-Tallinna, Kesklinna, Nõmme, Mustamäe ja Haabersti linnaosadega ning jaguneb neljaks asumiks: Järve, Tondi ja Lilleküla elurajoonid ning Marja-Liimi-Laki ettevõtluspiirkond. Linnaosa territoorium on 9,4 km^2 (moodustab 5,9% Tallinna pindalast). Elanike arv on 27 073, moodustades 6,7% kogu Tallinna linna elanike hulgast. Kristiine linnaosast küsitleti 76 inimest, neist 19 intervjuu meetodil ning 57 telefoni teel.

Küsitluses osalenute vanuseline struktuur oli järgmine:

Vanus

	arv	%
kuni 20	10	13,2
20-40	21	27,6
40-60	22	28,9
üle 60	23	30,3
	76	100,0

Hariduse järgi jagunesid vastanud järgmiselt:

Haridus

	arv	%
alg	2	2,6
põhi	10	13,2
kesk	28	36,8
keskeri	16	21,1
kõrgem	20	26,3
	76	100,0

Perekonna suuruse järgi jagunesid küsitluses osalenud:

Pereliikmete arv

	arv	%
1	15	19,7
2	14	18,4
3	17	22,4
4	19	25,0
üle 4	11	14,5
	76	100,0

Sissetuleku järgi kuus jagunesid küsitletud:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	34	44,7
2000-4000	27	35,5
4000-6000	11	14,5
üle 6000	4	5,3
	76	100,0

Tulemustest on näha, et ligi poolte (44,7%) vastanute sissetulek kuus, ühe pereliikme kohta, jääb alla 2000 krooni ja lisaks veel 35,5% vastanutest vahemikku 2000 – 4000 krooni. Võrreldes teiste linnaosadega on Kristiine linnaosas väiksema sissetulekuga (kuni 2000 krooni) elanikke pisut enam. Kuna aga tegu oli juhusliku valimiga, siis ei pruugi see kehtida linnaosa kohta tervikuna.

Elamutüübi järgi jagunesid Kristiine linnaosas küsitluses osalenud inimesed järgnevalt:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	35	46,1
ridaelamu	9	11,8
2-20 korteriga korterelamu	9	11,8
üle 20 korteriga korterelamu	23	30,3
	76	100,0

8.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	73	96,1
ei	3	3,9
	76	100,0

96,1% Kristiine linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks. See annab lootust, et piisava teavitustöö juures on võimalik, tänu olemasolevale positiivsele suhtumisele, saavutada kaasaegse, integreeritud jäätmekäitluse korraldusel häid tulemusi. Järgnevate küsimuste vastustest selgub aga, et inimeste käitumisharjumuste muutmiseks on vaja veel palju tööd teha.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	9	11,8
rahuldav	47	61,8
puudulik	20	26,3
	76	100,0

Kristiine elanikest üle poole (61,8%) hindab Tallinna jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks. Samas peab aga tervelt 26,3% Kristiine elanikest jäätmekäitluse korraldust puudulikuks ning vaid 11,8% hindab jäätmekäitluse korraldust heaks. Võib järeldada, et elanikkond ootab linnavalitsuselt jäätmekäitluse paremat korraldamist ning jäätmete kogumise süsteemi optimeerimist.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	16	21,1
ei ole piisavalt informeeritud	60	78,9
	76	100,0

Kristiine linnaosa elanikest hindab oma informeeritust jäätmekäitluse alal heaks vaid 21,1% vastanutest. 78,9% vastanutest arvab, et nad võiksid olla paremini informeeritud.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	3	3,9
Tallinna jäätmekavaga	3	3,9
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	0	0,0

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	6	7,9
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	70	92,1
	76	100,0

Jäätmekäitlusalaste õigusaktidega on Kristiine linnaosas tutvunud kõigest 7,9% vastanutest ning mitte ühegi õigusaktiga pole tutvunud 92,1%. Juba ainuüksi toodud fakti tõttu võib arvata, et elanike jäätmekäitlusalane informeeritus ei saa kuigi hea olla.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	29	38,2
vanapaber	42	55,3
klaastaara	56	73,7
kompostitavad jäätmed	10	13,2
metall	19	25,0
ohtlikud jäätmed	23	30,3
olmeelektroonika	4	5,3
autorehvid	4	5,3
mahukad jäätmed	2	2,6

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	1	1,3
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	13	17,1

Kristiine linnaosa elanike ebapiisavat teadlikust jäätmekäitluse osas iseloomustab ka see, et vaid 1 vastaja on saanud teavet kõigi küsitud jäätmeliikide käitlemise kohta. Samas pole 17,1% vastanutest saanud infot ühegi jäätmeliigi käitlemise kohta. Kõige enam on teavet saadud klaastaara ja vanapaberi käitlemise kohta, samuti küllalt paljud on plastaara ning ohtlike jäätmete kohta. Minimaalselt on infot saadud olmeelektroonika, autorehvide ning mahukate jäätmete käitlemise kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	39	51,3
raadiost ja TVst	40	52,6
infovoldikutest	7	9,2
internetist	4	5,3
mujalt	11	14,5

Informatsiooni on Kristiine elanikud saanud põhiliselt erinevatest meediakanalitest ja ajakirjandusest. Muude variantide all on märgitud, et infot on saadud välismaalt (märgitud 4 korda), jäätmekäitlusfirmast (märgitud 2 korda). Lisaks on teavet saadud veel tuttavatelt, koolist, ülikoolist ja töölt.

Infovoldikutest ning Internetist on teavet saanud vastanutest vähesed. Põhjuseks võib olla, et neid kanaleid on Tallinnas vähe kasutatud või vähem tutvustatud.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	52	68,4
ei	24	31,6
	76	100,0

Enamik Kristiine linnaosa elanikke (68,4%) soovib jäätmekäitluse kohta edaspidi teavet saada. Arvestades, seda, et Kristiine elanike teadlikkus ei paista olevat väga kõrge, võiks teavet soovida isegi rohkem elanikke. Teatud määral näitab suhteliselt suur teavet mittesoovijate osakaal (31,6%) vastanute ükskõiksust teema vastu. Olgugi, et esimesest küsimusest lähtuvalt peab ligi 100% Kristiine elanikest jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks, pole nende huvi antud teemasse ise süüvida ja selle kohta infot koguda väga suur.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	32	42,1
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	30	39,5
kogumispunktide asupaigad	48	63,2
kogumisaktsioonid	13	17,1
jäätmekäitlusettevõtted	9	11,8
muudatused ja uued nõuded	12	15,8

Kristiine elanikke huvitab kõige enam teave kogumispunktide asupaikade kohta (63,2%). Mõnevõrra vähem soovitakse teavet jäätmete liigituse, ohtlikkuse ja sorteerimise kohta. Ka antud küsimuste vastustest võib järeldada, et küsitlusele vastanud Kristiine elanikud ei orienteeru põhilistes jäätmete sorteerimist puudutavates küsimustes väga hästi ja edaspidine teavitustöö peaks parandama elanike suhtumist ja valmidust jäätmeid liigiti koguda.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	43	56,6
raadiost ja TVst	41	53,9
infovoldikutest	11	14,5
internetist	9	11,8

Kristiine elanike seas on sarnaselt ülejäänud Tallinna linnaga levinumateks infoallikateks ajakirjandusväljaanded ning raadio- ja televisioon. Vähem soovitakse informatsiooni saada Internetist ning infovoldikutest. Koostöö ajakirjanduse ja meediaga on keskkonnateadlikkuse kasvatamisel kahtlemata oluline.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	64	84,2
mitte eriti vajalik	8	10,5
ei ole vajalik	4	5,3
	76	100,0

Antud küsimus näitab, et 84,2% Kristiine linnaosast küsitluses osalenutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks, samas on järgmise küsimuse vastustest näha, et ise sorteerib prügi tunduvalt vähem inimesi. Üle 15% on inimesi, kes peavad prügi sorteerimist mitte eriti vajalikuks või üldse mitte vajalikuks.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	37	48,7
ei	39	51,3
	76	100,0

Kristiine linnaosas jääb jäätmete sorteerijate osakaal alla 50%.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	9	11,8
pole ruumi	33	43,4
puudub vajalik teave	8	10,5
keeruline üle anda	19	25,0
ei teki nii palju jäätmeid	12	15,8

Jäätmete vähese sorteerimise peamiseks põhjuseks on Kristiine linaosas vastanute sõnul ruumipuudus, järgmisena on mainitud, et sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda. Küllaltki paljud vastanutest on märkinud, et neil pole aega jäätmete sorteerimiseks või neil ei teki nii palju jäätmeid. Põhjuseks on tegelikult viga inimeste suhtumises – tundub nagu Kristiine linnaosa elanikud peavad jäätmete sorteerimist küll vajalikuks, kuid mugavuse tõttu ei ole enamasti valmis sellega tegelema.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	11	14,5
vanapaberit ja pappi	24	31,6
klaastaarat	29	38,2
metalli	8	10,5
plasttaarat	11	14,5
ohtlikke jäätmeid	14	18,4

Nagu juba eelpool mainitud, sorteerivad enamik vastanutest põhiliselt vanapaberit ja pappi ning klaastaarat. Teiste jäätmete liigiti kogumine pole nii levinud ja selles osas on tõenäoliselt vaja teha rohkem selgitustööd teha ning parandada tingimusi jäätmete üleandmiseks.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	1	1,3
üsna lihtne	23	30,3
mitte eriti lihtne	27	35,5
keeruline	25	32,9
	76	100,0

Kristiine linnaosas vastasid küsitletutest 35,5%, et jäätmete sorteerimine ja jäätmete kogumispunkti viimine pole eriti lihtne ja 32,9% et see on keeruline. Seega peab 68,4% vastanutest jäätmete sorteerimist ja kogumispunkti viimist mitte just lihtsaks. Väga lihtsaks peab jäätmete sorteerimist vaid üks vastanu. Tõenäoliselt võib üheks väheseks jäätmete sorteerimise põhjuseks olla asjaolu, et jäätmete liigiti eraldamist peetakse juba eos keeruliseks, proovimata, kuidas see võiks tegelikult toimida.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	9	11,8
klaastaarat	31	40,8
metalli	2	2,6
plasttaarat	9	11,8
patareisid	9	11,8
teisi ohtlikke jäätmeid	3	3,9

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	35	46,1
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	41	53,9
	76,0	100,0

Viimase 3 kuu jooksul on Kristiine linnaosas kogumispunkti jäätmeid viinud 46,1% vastanutest. Peamiselt viiakse kogumispunkti klaastaarat. Võrdsete osakaaludena järgnevad nii vanapaber, plasttaara kui ka patareid. Vanapaberit sorteeritakse linnaosa elanike poolt ligikaudu sama palju kui klaastaarat, kuid suur osa vanapaberist põletatakse, sest kogumispunktidesse viiakse seda vastajate sõnul vähe. Ohtlikest jäätmetest sorteeritakse peamiselt patareisid. Patareide kogumiskastide paigaldamine käidavatesse kohtadesse paistab olevat vilja kandnud.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	14	18,4	62	81,6
plastiktaara	15	19,7	61	80,3
klaastaara	32	42,1	44	57,9
metall	7	9,2	69	90,8
ohtlikud jäätmed	12	15,8	64	84,2

Antud küsimuste vastustest selgub üks peamisi põhjuseid, miks Kristiine elanikud prügi sorteerimist keeruliseks peavad ja eriti palju prügi ei sorteeri. Üle 80% Kristiine elanikest arvavad kõigi jäätmeliikide osas (v.a. klaastaara), et kogumispunkte pole piisavalt. Ka klaastaara osas peab 57,9% vastanutest kogumispunktide arvu ebapiisavaks.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	20	26,3
ei	56	73,7
	76	100,0

Kristiine linnaosas küsitletute hulgas on pisut üle ¼ muutnud oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase 3 aasta jooksul.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	15	19,7
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	4	5,3
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	0	0,0

Põhiliseks jäätmekäitlusalaste harjumuste muutuseks on Kristiine elanikel jäätmete sorteerimisega alustamine. Samuti on märgitud, et lastakse konteinerit sagedamini tühjendada.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	55	72,4
ei	21	27,6
	76	100,0

72,4% Kristiine linnaosas küsitletutest on valmis edaspidi jäätmete liigiti kogumisega tegelema. Siiski on Kristiine linnaosas küllaltki suur ka nende osakaal, kes arvavad, et ei ole valmis jäätmete sorteerimisega alustama. Nagu ka eelnevate küsimuste vastustest on ilmnenud, on Kristiine linnaosas nende inimeste osakaal veel küllaltki suur, kelle suhtumist jäätmekäitlusesse tuleb alles muutma hakata. Kui ¼ linnaosa elanikest arvab, et nad ei ole valmis jäätmete liigiti kogumisega alustama, siis on seda liiga palju.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	35	46,1
kord kahe nädala jooksul	17	22,4
kord kuus	11	14,5
kord kahe kuu jooksul	3	3,9
ei oska öelda	10	13,2
	76	100,0

Ligi pooled Kristiine elanikest peavad oluliseks jäätmekonteineri tihedat tühjendamist (46,1% peab vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit kord nädalas). Järgmisel kohal on need vastanud, kes peavad vajalikuks tühjendada konteinerit kord kahe nädala jooksul. Võib järeldada, et Kristiine linnaosa küsitletud on suuremalt jaolt mõistnud sageda konteineri tühjendamise vajalikkust.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	44	57,9
kompostin lahtiselt aunas	26	34,2
kompostin komposteris	6	7,9
	76	100,0

Arvestades, et 46,1% Kristiine linnaosas küsitletud inimestest elavad kuni kahe korteriga väikeelamutes ja individuaalelamutes, mille kruntidel on mugav jäätmete kompostimisega tegeleda, on jäätmete kompostijaid piisavalt palju (kokku 42,1% kogu Kristiine linnaosas küsitlusele vastanutest).

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	39	51,3
ei	37	48,7
	76	100,0

Kuna Kristiine linnaosas on palju ahiküttega varustatud elamuid, siis on mõistetav, et antud piirkonnas on ka jäätmete põletamine levinud. Üle poole linnaosa elanikest põletab oma jäätmeid. Mida peamiselt põletatakse, selgub järgneva küsimuse vastustest.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	35	46,1
plastmassi	5	6,6
aiajäätmeid	24	31,6
pakendeid	13	17,1
kilekotte	6	7,9
tekstiilijäätmeid	5	6,6

Praktiliselt kõik, kes Kristiine linnaosas jäätmeid põletavad, põletavad paberit ja pappi, samuti on väga palju neid, kes oma aias aiajäätmeid põletavad. Küllalt palju on ka neid, kes erinevaid pakendeid põletavad. Õnneks põletatakse kilekotte, plastikut ja tekstiilijäätmeid suhteliselt vähe, kuid edasine selgitustöö peab juhtima tähelepanu ka sellele, et plastmassi ja kile põletamine oma kodus on kahjulik nii keskkonnale ning kahjustab ka küttekoldeid.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	22	28,9
jäätmeveofirma viib ära	43	56,6
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	11	14,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	76	100,0

Ankeedis ei olnud algselt varianti, et mahukaid jäätmeid ei teki, kuid ometi oli küllalt palju vastanuid, kellel väidetavasti ei teki mahukaid jäätmeid või pole senini tekkinud.

Üle 50% küsitletutest vastas, et nende mahukad jäätmed viib ära jäätmekäitlusfirma. Üldiselt tähendab see, et mahukad jäätmed tõstetakse lihtsalt jäätmekonteineri kõrvale ja oodatakse, et jäätmekäitleja need minema transpordib. Harvemal juhul tellitakse ekstra vedu. 14,5% vastanutest transpordib oma mahukad jäätmed ise ametlikule prügimäele.

Kordagi ei märgitud, et mahukaid jäätmeid toimetatakse omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	15	19,7
panen olmejäätmete konteinerisse	32	42,1
tellin jättmefirmalt äraveo	19	25,0
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	10	13,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	76	100,0

Algselt polnud ka 25. küsimusel varianti, et ehitus- ja remondijäätmeid ei teki, kuid kuna tihti mainiti, et neid ei teki, siis see vastusevariant lisati.

Küsitluse tulemusena selgus, et Kristiine linnaosas paigutatakse suurem osa ehitus- ja remondijäätmeid olmejäätmete konteinerisse (nii toimid 42,1% vastanutest). 25% vastanutest tellib äraveo jäätmekäitlusfirmalt ning 13,2% viib ehitusjäätmed ise prügilasse. Kordagi pole mainitud, et ehitusjäätmeid transporditakse omavolilisse prügi mahapaneku kohta. Antud jäätmeliigi osas tuleb kindlasti senisest enam teha selgitustööd ning samas luua linnaelanikele rohkem võimalusi tekkivate ehitus- ja remondijäätmete üle andmiseks.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	0	0,0
neid ei teki	43	56,6
panen olmejäätmete konteinerisse	5	6,6
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	0	0,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	18	23,7
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	10	13,2
	76	100,0

Üle poole vastanutest (56,6%) väitis, et neil ei teki jäätmetena vanu autorehve. 23,7% Kristiine elanikest toimib õigesti, andes rehvid üle rehvivahetusega tegelevale firmale. Suhteliselt palju (13,2%) on neid, kes hoiavad vanu rehve kodus, kuni selgub, mida nendega ette võtta. See näitab veelkord selgitustöö vajalikkust, et teavitada linnaosa elanikke kasutatud autorehvide üleandmise võimalustest.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	30	39,5
panen olmejäätmete konteinerisse	33	43,4
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	3	3,9
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	9	11,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,3
	76	100,0

Ka antud küsimuse juures on tervelt 39,5% Kristiine linnaosas vastanud maininud, et neil ei teki olmeelektroonika ja –tehnika jäätmeid. Vastajad, kellel tekib elektroonika jäätmeid, paigutavad need enamasti olmejäätmete konteinerisse. Teisi võimalusi kasutatakse harvem. 11,8% vastanutest otsib üles firma, kes tegeleb nimetatud jäätmete käitlusega.

Üks Kristiine linnaosa elanik tunnistas, et on elektroonikajäätmed viinud omavolilisse prügi mahapaneku kohta.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	14	18,4
rentinud tooteid nende ostmise asemel	2	2,6
kogunud jäätmeid eraldi	22	28,9
parandanud vanu tooteid	20	26,3
keeldunud postkastireklaamist	5	6,6
muud	1	1,3

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	42	55,3
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	34	44,7
	76	100,0

Kristiine linnaosas on jäätmete kogust püüdnud vähendada 55,3% vastanutest. Põhiliselt on jäätmete kogust püütud vähendada jäätmeid üksteisest eraldades. Veel on tegeletud katkiste toodete parandamisega ning osad vastajad märkisid, et püüavad kaupluses käies osta tooteid, millel on keskkonnasõbralikum pakend või ostavad kaupu üldse ilma pakendita. Tõenäoliselt on tarbimisharjumuste muutmise ja vanade toodete parandamise taga rohkem majanduslikud põhjused, kui siiras mure jäätmemajanduse pärast, kuivõrd 44,7 % vastanute sissetulek pereliikme kohta jääb alla 2000 krooni kuus.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	0	0,0
arstimid	59	77,6
hõõglamp	40	52,6
külmik	49	64,5
värvid	69	90,8
jääkõlid	72	94,7
akud	69	90,8

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	27	35,5
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	49	64,5
	76	100,0

Jäätmete ohtlikkust on Kristiine linnaosas täiesti õigesti hinnanud 35,5% vastanutest. Samas on positiivne see, et keegi pole ohtlike jäätmete alla liigitanud diivanit, nagu seda mitmetes teistes linnaosades ette tuli. Kõige enam on ohtlike jäätmete hulka liigitamisel eksitud hõõglambi ja külmiku osas – neid ei ole vastajad ohtlikeks pidanud. Kõige kindlamalt teatakse, et ohtlikud on jääkõlid (seda teab 94,7% vastanutest).

8.2. Kokkuvõte Kristiine elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Kristiine linnaosa elanikud mõistavad, et keskkonnahoiust lähtuvalt peab jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu pöörama. Uuringus osalenud peavad jäätmekäitluse korraldust Tallinnas üldiselt rahuldavaks, kuid ¼ vastanutest hindab seda puudulikuks ja vaid 11% heaks.

Kristiine elanikest arvab vaid 1/5, et on jäätmekäitlusest piisavalt informeeritud, mis näitab, et jäätmekäitlusalase info levitamisel on veel suur töö ära teha. Samuti on jäätmekäitlusalaste õigusaktidega Kristiine linnaosas tutvunud väga vähesed vastajad. Erinevatest jäätmeliikidest, mille käitlemise kohta on teavet saadud, on põhiliseks klaastaara ning vanapaberi käitlusalane teave. Jäätmekäitlusalast teavet on Kristiine elanikud valdavalt saanud ajakirjanduse ja meediakanalite kaudu. 2/3 kodanikest soovib ka edaspidi saada infot jäätmekäitluse kohta. Põhiliselt soovitakse teavet kogumispunktide asupaikade, jäätmete sorteerimise, liigituse ja ohtlikkuse kohta. Seejuures on eelistatavamad infokanalid ajakirjandus, raadio ja televisioon.

Kristiine elanikud peavad üldiselt jäätmete sorteerimist vajalikuks, kuid jäätmeid sorteerivad Kristiine linnaosas siiski alla poole vastanutest. Peamise jäätmete vähese sorteerimise põhjusena on märgitud, et selleks pole ruumi ja et jäätmeid on keeruline üle anda.

Enamasti sorteerivad Kristiine elanikud klaastaarat ning vanapaberit, seejuures põletatakse sorteeritud vanapaber väga suures osas ning üsna vähe viiakse seda kogumiskonteineritesse. Kõige enam on kogumispunktidesse viidud klaastaarat.

Jäätmete sorteerimist hinnatakse pigem mitte eriti lihtsaks ja keeruliseks. Sellise hinnangu üheks peamiseks põhjuseks on ilmselt asjaolu, et enamik Kristiine elanike arvab, et eri jäätmeliikide jaoks pole kogumiskonteinereid nende linnaosas piisavalt.

Jäätmekäitlusalaseid harjumusi on viimase kolme aasta jooksul muutnud vaid ¼ Kristiine elanikest. Seejuures on põhiliseks muutuseks olnud jäätmete sorteerimise alustamine. Jäätmete sorteerimisega on valmis edaspidi tegelema või tegelema hakkama ¾ Kristiine linnaosas vastanutest. Peaaegu kõik väikeelamutes elavad Kristiine elanikud kompostivad oma jäätmeid ja samuti enamik ahikütet omavatest Kristiine elanikest põletavad oma jäätmeid. Kõige enam põletatakse vanapaberit ja pappi, aga ka erinevaid pakendeid.

Mahukatest jäätmetest ning ehitus- ja remonditöödel tekkivatest jäätmetest paigutatakse enamik olmejäätmete konteinerisse. Mahukad jäätmed, mis konteinerisse ei mahu jäetakse enamasti lihtsalt prügikonteineri kõrvale ja oodatakse kuni jäätmekäitlusfirma selle ära viib. Samuti toimitakse olmeelektroonika ja olmetehnika jäätmetega. Autorehvide osas on olukord mõnevõrra parem, kuna suhteliselt paljud annavad vanad rehvid üle rehvivahetusega tegelevale ettevõttele. Samas on üle poole vastanutest Kristiine linnaosas märkinud, et neil ei teki jäätmetena autorehve.

Jäätmeteket on püüdnud vähendada pooled Kristiine linnaosa vastajatest, valdavalt on seda tehtud jäätmete eraldi kogumise ja vanade toodete parandamise käigus.

Jäätmete liigitust ja ohtlikkust on täiesti õigesti hinnanud 1/3 Kristiine elanikest.

9. Nõmme

Nõmme linnaosa piirneb Haabersti, Mustamäe, Kesklinna ja Kristiine linnaosadega. Territooriumi suuruseks on 28,0 km^2. Elanikke arv on 34 673 inimest, mis moodustab 9,5% kogu Tallinna elanike arvust. Nõmme linnaosast küsitleti 108 inimest, neist 23 intervjuu meetodil ning 85 telefoni teel. Nõmme linnaosa valdavaks elamutüübiks on ühepereelamud, mis paiknevad männimetsaga kaetud liivikul. Nõmmel on väike hoonestustihedus ja tööstusettevõtted peaaegu puuduvad.

Küsitluses osalenute vanuseline struktuur oli järgmine:

Vanus

	arv	%
kuni 20	8	7,4
20-40	35	32,4
40-60	41	38,0
üle 60	24	22,2
	108	100,0

Hariduse järgi jaotusid küsitletud järgnevalt:

Haridus

	arv	%
alg	4	3,7
põhi	5	4,6
kesk	29	26,9
keskeri	33	30,6
kõrgem	37	34,3
	108	100,0

Leibkonna suuruse järgi

Pereliikmete arv

	arv	%
1	9	8,3
2	28	25,9
3	21	19,4
4	29	26,9
üle 4	21	19,4
	108	100,0

Sissetuleku järgi jagunesid küsitletud järgnevalt:

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	22	20,4
2000-4000	44	40,7
4000-6000	29	26,9
üle 6000	13	12,0
	108	100,0

Tulemustest on näha, et ligi poolte (40,7%) vastanute sissetulek kuus pereliikme kohta on 2000 – 4000 krooni. See näitab, et enamik vastanutest on keskmise majandusliku kindlustatusega.

Elamutüübist lähtuvalt jagunesid uuringus osalenud inimesed:

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	80	74,1
ridaelamu	3	2,8
2-20 korteriga korterelamu	17	15,7
üle 20 korteriga korterelamu	8	7,4
	108	100,0

Nõmme linnaosa valdavaks elamutüübiks on väikesed ühepereelamud, mille osakaaluks on ligi 75%. See asjaolu mõjutab oluliselt inimeste jäätmekäitlusalaseid harjumusi ja seda enamasti positiivses suunas.

9.1. Küsimustele vastamine

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

	arv	%
jah	102	94,4
ei	6	5,6
	108	100,0

Ligi 95% Nõmme linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks, mis näitab inimeste positiivset suhtumist keskkonda ning loob head eeldused süstematiseeritud jäätmekäitluse ja -korralduse väljaarendamiseks Nõmme linnaosas.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

	arv	%
hea	12	11,1
rahuldav	56	51,9
puudulik	40	37,0
	108	100,0

Vaid 11,1% vastanutest hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks, samas peab jäätmekäitluse korraldust puudulikuks koguni 37,0% ja rahuldavaks 51,9% Nõmme elanikest.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

	arv	%
hästi informeeritud	30	27,8
ei ole piisavalt informeeritud	77	71,3
	107	99,1

Antud küsimusele ei vastanud üks küsitletu. Nõmme linnaosas küsitletud elanikest hindab oma jäätmekäitlusalast informeeritust heaks vaid 27,8%, mistõttu on inimesi vaja rohkem teavitada jäätmekäitlusest ja selle korraldusest Tallinnas.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

	arv	%
jäätmeseadusega	8	7,4
Tallinna jäätmekavaga	5	4,6
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	7	6,5

	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	14	13,0
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	94	87,0
	108	100,0

Vähest informeeritust jäätmekäitluse osas näitab ka inimeste tagasihoidlik õigusaktide tundmine. Jäätmekäitlusalaste õigusaktidega on Nõmme linnaosas tutvunud 13,0% vastanutest ning mitte ühegi õigusaktiga pole tutvunud 87,0%. Valdavalt on õigusaktidega tutvutud seoses oma tööga ja väga vähe isiklikust huvist lähtudes.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

	arv	%
plasttaara	50	46,3
vanapaber	59	54,6
klaastaara	87	80,6
kompostitavad jäätmed	23	21,3
metall	46	42,6
ohtlikud jäätmed	57	52,8
olmeelektroonika	12	11,1
autorehvid	27	25,0
mahukad jäätmed	15	13,9

	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	8	7,4
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	12	11,1

Nõmme linnaosa elanike jäätmekäitlusalast teadlikkust iseloomustab asjaolu, et vaid 7,4% vastanutest on saanud teavet kõigi küsitud jäätmeliikide käitlemise kohta. Samas pole 11,1% vastanutest saanud infot ühegi jäätmeliigi käitlemise kohta. Kõige enam on teavet saadud klaastaara ja vanapaberi käitlemise kohta, samuti on küllalt paljud saanud infot ohtlike jäätmete, plastaara ja metalli kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	85	78,7
raadiost ja TVst	64	59,3
infovoldikutest	7	6,5
internetist	4	3,7
mujalt	3	2,8

Sarnaselt teistele linnaosadele on Nõmme elanikud saanud infot põhiliselt ajakirjandusest (78,7%) ja erinevatest meediakanalitest (59,3%). Infovoldikutest ning Internetist on teavet saanud vähesed vastanutest.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

	arv	%
jah	80	74,1
ei	28	25,9
	108	100,0

Peaaegu 75% Nõmme linnaosa vastajatest soovivad edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. Selline suhtumine näitab, et inimesed soovivad jäätmekäitlusega edaspidi aktiivselt tegeleda.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	68	63,0
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	60	55,6
kogumispunktide asupaigad	73	67,6
kogumisaktsioonid	59	54,6
jäätmekäitlusettevõtted	43	39,8
muudatused ja uued nõuded	50	46,3

Põhiliselt soovitakse informatsiooni jäätmete kogumispunktide asupaikade (67,6%), jäätmete sorteerimise (63,0%), jäätmete liigituse ja ohtlikkuse (55,6%) ning kogumisaktsioonide (54,6%) kohta.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	70	64,8
raadiost ja TVst	59	54,6
infovoldikutest	41	38,0
internetist	8	7,4

Nõmme elanike seas on hinnatud infoallikateks ajakirjandusväljaanded (64,8%) ning raadio- ja televisioon (54,6%). Samuti soovitakse informatsiooni saada infovoldikutest ning Internetist.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

	arv	%
on vajalik	100	92,6
mitte eriti vajalik	7	6,5
ei ole vajalik	1	0,9
	108	100,0

10. küsimuse vastustest selgub, et 92,6% Nõmme linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks ja vaid üks inimene leiab, et prügi sorteerimine pole oluline. Samas aga selgub järgmisest küsimusest, et jäätmete sorteerimisega nii palju inimesi ei tegele.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

	arv	%
jah	74	68,5
ei	34	31,5
	108	100,0

Nõmme linnaosas sorteerib mingil määral jäätmeid 68,5% vastajatest, mis on võrreldes teiste linnaosadega hea tulemus.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

	arv	%
pole aega	16	14,8
pole ruumi	14	13,0
puudub vajalik teave	13	12,0
keeruline üle anda	19	17,6
ei teki nii palju jäätmeid	8	7,4

Jäätmeid ei sorteerita või sorteeritakse vähe, kuna neid on keeruline üle anda (17,6%) või sorteerimiseks ei leita aega (14,8%). Võrreldes teiste linnaosadega sorteeritakse Nõmme linnaosas jäätmeid rohkem eelkõige seetõttu, et inimesed elavad eramajades ning neil on selleks paremad tingimused, eelkõige ilmselt suurema elamispinna tõttu.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	48	44,4
vanapaberit ja pappi	55	50,9
klaastaarat	66	61,1
metalli	23	21,3
plasttaarat	26	24,1
ohtlikke jäätmeid	50	46,3

Pooled vastanutest sorteerivad klaastaarat, vanapaberit ja pappi ning ohtlikke jäätmeid. Klaastaara all mõeldakse enamasti pudeleid, mida viiakse taara kokkuostupunktidesse. Vanapaberit sorteerivad põhiliselt need inimesed, kellel on ahiküte ja enamasti see põletatakse.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

	arv	%
väga lihtne	14	13,0
üsna lihtne	35	32,4
mitte eriti lihtne	38	35,2
keeruline	21	19,4
	108	100,0

Kõige rohkem vastasid inimesed, et jäätmete sorteerimine pole eriti lihtne (35,2%). Kuna Nõmme linnaosa elanikel on kodudes paremad eeldused jäätmete liigiti eraldamiseks, siis hindasid vastajad siin ilmselt enam jäätmete kogumispunkti viimist. Kuna kogumiskohti on elanike hinnangul veel suhteliselt vähe (vt. 16. küsimus), siis on jäätmete üleandmine suhteliselt komplitseeritud.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

	arv	%
vanapaberit ja pappi	19	17,6
klaastaarat	69	63,9
metalli	14	13,0
plasttaarat	18	16,7
patareisid	35	32,4
teisi ohtlikke jäätmeid	12	11,1

	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	82	75,9
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	26	24,1
	108,0	100,0

Viimase kolme kuu jooksul on Nõmme linnaosas jäätmeid kogumispunktidesse viinud 75,9% küsitletutest, mis on tunduvalt kõrgem protsent võrreldes ülejäänud Tallinna linnaosadega. Rohkem viiakse kogumispunkti klaastaarat ja patareisid, veidi vähem viiakse metalli, plasttaarat ja vanapaberit ning teisi ohtlikke jäätmeid.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	21	19,4	87	80,6
plastiktaara	26	24,1	82	75,9
klaastaara	69	63,9	39	36,1
metall	19	17,6	89	82,4
ohtlikud jäätmed	32	29,6	76	70,4

Enamik Nõmme linnaosa elanikest arvab, et kogumiskonteinereid erinevate jäätmeliikide jaoks pole piisavalt, välja arvatud klaastaara osas, mille puhul arvas 63,9% inimestest, et neid jätkub. Samas on need protsendid paremad võrreldes Tallinna teiste linnaosadega. Kõige vähem tundub konteinereid olevat vanapaberi ja pappi ning metalli jaoks.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

	arv	%
jah	31	28,7
ei	77	71,3
	108	100,0

Nõmme linnaosas on pisut üle 1/3 küsitletutest viimase 3 aasta jooksul muutnud oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi.

18. Kui jah, siis mil viisil?

	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	23	21,3
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	5	4,6
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	7	0,8

Põhiliselt on inimesed hakanud oma jäätmeid sorteerima (21,3%) ja pööravad järjest enam tähelepanu prügikonteineri tühjendamisele.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

	arv	%
jah	95	88,0
ei	13	12,0
	108	100,0

Ligi 90% küsitletud inimestest on edaspidi valmis alustama jäätmete liigiti kogumist, mis näitab inimeste valmisolekut kaasaegse jäätmekäitluskorraldusega kaasa minna.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

	arv	%
kord nädalas	23	21,3
kord kahe nädala jooksul	37	34,3
kord kuus	17	15,7
kord kahe kuu jooksul	2	1,9
ei oska öelda	29	26,9
	108	100,0

Kõige rohkem on vastatud, et jäätmekonteinerit peaks tühjendama kord kahe nädala jooksul (34,3%), mis on tingitud sellest, et eramutel on enamasti personaalsed jäätmekonteinerid ja prügi ei teki nii palju, et nende sagedasem tühjendamine oleks vajalik.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

	arv	%
ei	50	46,3
kompostin lahtiselt aunas	52	48,1
kompostin komposteris	6	5,6
	108	100,0

Arvestades, et ligi 75% Nõmme linnaosas küsitletud inimestest elavad kuni kahe korteriga väikeelamutes võiks komposteerimise osakaal olla suuremgi. Antud juhul kompostib oma jäätmeid 53,7 % küsitluses osalenud inimestest. Valdavalt kompostivad Nõmme elanikud oma jäätmeid lahtiselt aunas.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

	arv	%
jah	62	57,4
ei	46	42,6
	108	100,0

Nõmme linnaosas on palju ahikütte ja kaminatega varustatud elamuid, mistõttu põletatakse antud piirkonnas ka mõnevõrra rohkem jäätmeid (57,4%).

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

	arv	%
paberit ja pappi	57	52,8
plastmassi	23	21,3
aiajäätmeid	38	35,2
pakendeid	32	29,6
kilekotte	23	21,3
tekstiilijäätmeid	27	25,0

Peamiselt põletatakse vanapaberit ja pappi (52,8%) ja aiajäätmeid (35,2%). Nendele järgnevad enam-vähem võrdsete osakaaludega pakendid, tekstiilijäätmed, kilekotid ja plastmassi jäätmed.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	10	9,3
jäätmeveofirma viib ära	73	67,6
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	25	23,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	108	100,0

Ankeedis polnud algselt varianti, et mahukaid jäätmeid ei teki, kuid ometi oli küllalt palju vastanuid, kellel väidetavasti ei teki mahukaid jäätmeid või pole senini tekkinud.

67,6% inimestest vastas, et nende mahukad jäätmed viib ära jäätmekäitlusfirma, mis tähendab, et mahukad jäätmed tõstetakse lihtsalt jäätmekonteineri kõrvale, kust jäätmekäitlusfirma need minema viib. Harvemal juhul transporditakse mahukad jäätmed ise ametlikule prügimäele (23,1%).

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

	arv	%
ei teki	10	9,3
panen olmejäätmete konteinerisse	64	59,3
tellin jättmefirmalt äraveo	22	20,4
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	11	10,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,9
	108	100,0

Algselt polnud ka 25. küsimusel varianti, et ehitus- ja remondijäätmeid ei teki, kuid kuna tihti mainiti, et neid ei teki, siis see vastusevariant lisati.

Küsimuse vastustest selgub, et Nõmme linnaosas paigutatakse suurem osa ehitus- ja remondijäätmeid olmejäätmete konteinerisse (59,3%). 20,4% vastanutest tellib äraveo jäätmekäitlusfirmalt ning 10,2% viib ehitusjäätmed ise prügilasse.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

	arv	%
ei tea	1	0,9
neid ei teki	45	41,7
panen olmejäätmete konteinerisse	12	11,1
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	5	4,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	24	22,2
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	21	19,4
	108	100,0

41,7% inimestest vastas, et neil ei teki jäätmetena vanu autorehve ja 22,2% annab rehvid üle rehvivahetusega tegelevale firmale. Suhteliselt palju (19,4%) on neid inimesi, kes hoiavad vanu rehve kodus, kuni selgub, mida nendega ette võtta. Küsimuse vastustest ilmneb taas, et sarnaselt Tallinna teiste linnaosade elanikega ei oma paljud Nõmme linnaosa elanikud piisavalt teavet, mida vanade rehvidega ette võtta.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

	arv	%
ei teki	14	13,0
panen olmejäätmete konteinerisse	76	70,4
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	3	2,8
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	15	13,9
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	108	100,0

Antud küsimuse juures polnud samuti algselt ankeedis varianti, et elektroonikajäätmeid ei teki. Küsitluse läbiviimise käigus selgus aga, et paljudel vastanutel pole elektroonikajäätmeid tekkinud. Niisiis arvestati ka variandiga “ei teki”.

Inimestel, kellel on vana olmeelektroonika ja olmetehnika jäätmeid tekkinud, paigutavad need enamasti olmejäätmete konteinerisse (70,4%). Muid variante kasutatakse vähem. 13,9% vastanutest otsib üles firma, kes tegeleb antud jäätmete käitlusega.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	33	30,6
rentinud tooteid nende ostmise asemel	4	3,7
kogunud jäätmeid eraldi	38	35,2
parandanud vanu tooteid	39	36,1
keeldunud postkastireklaamist	6	5,6
muud	2	1,9

	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	85	78,7
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	23	21,3
	108	100,0

Jäätmete kogust on püüdnud vähendada 78,7% vastanutest. Peamisteks variantideks on seejuures märgitud vanade toodete parandamist (36,1%), jäätmete eraldi kogumist (35,2%) ning tarbimisharjumuste muutmist (30,6%).

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

	arv	%
diivan	29	26,9
arstimid	91	84,3
hõõglamp	70	64,8
külmik	84	77,8
värvid	99	91,7
jääkõlid	97	89,8
akud	94	87,0

	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	34	31,5
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	74	68,5
	108	100,0

Jäätmete ohtlikkust on Nõmme linnaosas täiesti õigesti hinnanud 31,5% vastanutest. Kõige enam on jäätmete liigitamisel eksitud hõõglambi ja külmiku osas ja kõige kindlamalt teatakse, et ohtlikud jäätmed on värvid (91,7%).

9.2. Kokkuvõte Nõmme elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse

Ligi 95% Nõmme linnaosas küsitluses osalenutest peab jäätmekäitlust ja keskkonnahoidu oluliseks. Nõmme inimestest hindavad vaid 11% vastanutest jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks. Puudulikuks peab jäätmekäitluse korraldust koguni 37% ja rahuldavaks 52% vastanutest.

Peaaegu ¾ Nõmme linnaosa elanikest arvab, et nad ei ole piisavalt informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas. Vähest informeeritust jäätmekäitluse osas näitab ka inimeste suhteliselt tagasihoidlik õigusaktide tundmine. Nõmme linnaosas on aga sellele vaatamata elanike jäätmekäitlusalane keskkonnateadlikkus, võrreldes Tallinna teiste linnaosadega, kõrgem.

Erinevatest jäätmeliikidest on kõige enam teavet saadud klaastaara ja vanapaberi käitlemise kohta. Küllalt paljud on infot saadud ohtlike jäätmete, plasttaara ning metalli kohta. Enamasti on Nõmme elanikud teavet saanud ajakirjanduse ja elektroonilise meedia kaudu.

Nõmme linnaosas soovib ¾ küsitlusele vastanutest ka edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada. Kõige enam huvitab elanikke teave kogumispunktide asupaikade kohta, millele järgnevad jäätmete sorteerimine, liigitus ja ohtlikkus ning kogumisaktsioonid. Seejuures on soovitumateks infokanaliteks märgitud ajalehed, ajakirjad, raadio ja televisioon.

Ligi 95% Nõmme linnaosas küsitletutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks ja ise tegeleb sellega 70% vastajatest. Peamise jäätmete vähese sorteerimise põhjusena on

märgitud, et jäätmeid on keeruline üle anda või sorteerimiseks ei jätku aega. Põhiliselt sorteeritakse klaastaarat, vanapaberit ja pappi ning ohtlikke jäätmeid.

Viimase kolme kuu jooksul on Nõmme linnaosas jäätmeid kogumispunktidesse viinud 76% küsitletutest - rohkem klaastaarat ja patareisid, kuid ka kõik teised ankeedis toodud jäätmeliigid olid suuremal või väiksemal määral esindatud.

Enamik Nõmme linnaosa elanikest arvab, et kogumiskonteinereid erinevate jäätmeliikide jaoks ei ole piisavalt. Kõige vähem on konteinereid vanapaberi ja pappi ning metalli jaoks. Jäätmekäitlusalaseid harjumusi on viimase kolme aasta jooksul muutnud 1/3 küsitletutest, seejuures on põhiliseks muutuseks olnud jäätmete sorteerimisega alustamine. Ka edaspidi on ligi 90% küsitletud inimestest valmis alustama või jätkama jäätmete liigiti kogumist.

Nõmme linnaosas küsitletud inimestest kompostivad ja põletavad oma jäätmeid üle poolte vastanutest. Valdavalt kompostivad Nõmme elanikud oma jäätmeid lahtiselt aunas ja peamiselt põletatakse vanapaberit ja pappi ning aiajäätmeid, vähesel määral ka pakendeid ja plastikut.

Mahukatest jäätmetest ja ehitus- ning remonditöödel tekkivatest jäätmetest paigutatakse enamik olmejäätmete konteinerisse. Samuti toimitakse nii olmeelektroonika ja olmetehnika jäätmetega. Vanad autorehvid annab 1/5 vastanutest üle rehvivahetusega tegelevale ettevõttele. Sama palju elanikke hoiab vanu rehve kodus, teadmata ilmselt, mida nendega ette võtta. Jäätmeid metsa alla Nõmme linnaosa elanikud ilmselt eriti ei toimeta, kuigi üks vastaja märkis, et on ehitusjäätmeid viinud selleks mitte ettenähtud kohta.

Jäätmeteket on püüdnud vähendada ligi 80% Nõmme linnaosa küsitletud elanikest, põhiliselt on selleks parandanud vanu tooteid, kogutud jäätmeid eraldi ja muudetud tarbimisharjumusi. Jäätmete ohtlikkust on õigesti hinnanud 32 % küsitletud Nõmme elanikest.

10. Tunnuste statistika

10.1. Vanusest lähtuvalt

Küsitletud jaotati küsitlusankeedis järgmistesse vanusevahemikesse:

- kuni 20 aastat;
- 20-40 aastat;
- 40-60 aastat;
- üle 60 aasta.

Koguvalimi vanuseline jaotus:

	arv	%
kuni 20	97	11,4
20-40	305	35,9
40-60	263	30,9
üle 60	185	21,8
	850	100,0

Nagu lähtub läbiviidud küsitluste tulemustest hõlmati põhiliselt vanusegruppe 20-40 ja 40-60 (kõigist kokku 67%), mis annab alust oletada, et saadud tulemused on usaldusväärsed ja kirjeldavad elanike ja ka perekondade (leibkondade) võimalikku edasist käitumist ja nende elunorme ca 10…15 aastase perioodi jooksul.

Esitatud küsimustele vastati vanusest lähtuvalt järgnevalt:

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

kuni 20	arv	%
jah	84	86,6
ei	12	12,4
	96	99,0

20-40	arv	%
jah	284	93,1
ei	21	6,9
	305	100,0

40-60	arv	%
jah	250	95,1
ei	13	4,9
	263	100,0

üle 60	arv	%
jah	176	95,1
ei	8	4,3
	184	99,5

Kuni 20 aastaste ja üle 60 aastaste vanusegrupist ei vastanud sellele küsimusele üks inimene.

Keskkonnahoiust lähtuvalt pidasid oluliseks jäätmekäitlusele tähelepanu pöörata kõikide vanusegruppide esindajad ja ootuspäraselt vähem oluliseks pidasid seda kuni 20 aastased küsitletud, kelledest vastasid jaatavalt sellele küsimusele 87%. Kuid ka see osakaal on kõrge ning näitab, et vähemalt suur osa noortest mõistab jäätmekäitluse tähtsust. Ilmselt on see suurelt osalt viimastel aastatel läbiviidud koolireformi ja üldise teadlikkuse tõusu tulemus. Kuigi otseste käitusnormide muutusteni, massides, on veel vaja palju teha.

Enamik (95%) üle 60 aastaste inimeste on samuti sellele küsimusele vastanud jaatavalt. See on mingil määral hea näitaja, kuna sellises vanusegrupis olevad inimesed tegelevad tihti oma lastelastega, kelle suhtumisele ning kasvatusele on vanematel inimestel kindlasti oluline mõju.

Kui lähtuda koguvalmist, siis on näha, et inimeste arvates on jäätmekäitlusele vaja tähelepanu pöörata. Nii arvas 848 inimesest 93%.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

kuni 20	arv	%
hea	7	7,2
rahuldav	66	68,0
puudulik	24	24,7
	97	100,0

20-40	arv	%
hea	25	8,2
rahuldav	151	49,5
puudulik	129	42,3
	305	100,0

40-60	arv	%
hea	25	9,5
rahuldav	137	52,1
puudulik	100	38,0
	262	99,6

üle 60	arv	%
hea	17	9,2
rahuldav	86	46,5
puudulik	82	44,3
	185	100,0

Vanusegrupist 40-60 eluaastat ei soovinud sellele küsimusele vastata üks inimene.

Tallinna praeguse jäätmekäitluse korraldust hindasid kõik vanusegrupid rahuldavaks nii vanusegruppide lõikes kui ka kokkuvõtvalt (52%). Väga negatiivse hinnangu (puudulik) andsid Tallinna jäätmekäitluse korraldusele 39% kõigist küsitletutest. Tallinna jäätmekäitluse korraldust hindas heaks alla 10% vastanutest (kõigis vanusegruppides).

Niisiis ootavad kõik vanusegrupid jäätmekäitluse ja üldise heakorra parandamist.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

kuni 20	arv	%
hästi informeeritud	9	9,3
ei ole piisavalt informeeritud	87	89,7
	96	99,0

20-40	arv	%
hästi informeeritud	57	18,7
ei ole piisavalt informeeritud	248	81,3
	305	100,0

40-60	arv	%
hästi informeeritud	77	29,3
ei ole piisavalt informeeritud	185	70,3
	262	99,6

üle 60	arv	%
hästi informeeritud	51	27,6
ei ole piisavalt informeeritud	134	72,4
	185	100,0

Vanusegrupist kuni 20 ja 40-60 eluaastat ei soovinud sellele küsimusele vastata üks inimene.

Kõik küsitletud vanusegrupid hindasid enda jäätmekäitlusalast informeeritust kesiseks. Hästi informeerituna tundsid end, kõigist küsitletutest, ainult 23%, mis on liiga väike hulk, et tagada nõuetekohast ja hästi funktsioneerivat jäätmekäitlust Tallinnas.

Eeldatavalt valdasid jäätmekäitlusalast informatsiooni halvemini vanusegrupid kuni 20 (90%) ja 20-40 (81%). Esimese vanusegrupi puhul on see arusaadav, sest noorte omavastutus on väike ja tihti ei huvituta veel sellest teemast. Vanusegrupis 20-40 peaks aga jäätmekäitlusalane informeeritus olema suurem, sest nende käitumisest ja otsustest sõltub rohkem.

Ilmselt võib väita, et vanusegrupis 20-40 tõid teadlikkuse protsendi alla just 20…30 eluaastates olevad inimesed, sest kui lähtuda vanusegrupi 40-60 vastustest, siis nende hulgas oli jäätmealane teadlikkus pea 30%. Võib eeldada, et vanuses 30…40, kus inimeste vastutus suureneb, võiks see teadlikkuse protsent olla võrreldav vanuseklassist 40-60 saadud tulemustega.

Siiski on näha, et teadlikkus on kõigis vanuseklassides madal ja arvestades tulevasi suundi jäätmemajanduses (selle muutumist keerukamaks) peaks seda ilmtingimata suurendama.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

kuni 20	arv	%
jäätmeseadusega	10	10,3
Tallinna jäätmekavaga	6	6,2
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	6	6,2
	22	22,7

kuni 20	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	17	17,5
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	80	82,5
	97	100,0

20-40	arv	%
jäätmeseadusega	35	11,5
Tallinna jäätmekavaga	29	9,5
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	26	8,5
	90	29,5

20-40	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	59	19,3
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	246	80,7
	305	100,0

40-60	arv	%
jäätmeseadusega	24	9,1
Tallinna jäätmekavaga	25	9,5
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	26	9,9
	75	28,5

40-60	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	48	18,3
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	215	81,7
	263	100,0

üle 60	arv	%
jäätmeseadusega	9	4,9
Tallinna jäätmekavaga	16	8,6
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	8	4,3
	33	17,8

üle 60	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	23	12,4
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	162	87,6
	185	100,0

Üldiselt tuleb esitatud küsimuse tulemustest välja, et jäätmeseaduse ja Tallinna jäätmealaste õigusaktidega on tutvunud kõige enam vanusegruppe 20-40 ja 40-60 esindavad inimesed. Tulemustest kumab siiski läbi, et õigusakte niisama kätte ei loeta.

Tulevikus võiks Tallinna elanike jäätmekäitlusalase tegevuse suunamisel kasutada võimalikult palju meediat ja infovoldikuid, kus tuleks rohkem viidata õigusaktidele ning nende lugemisvõimalust pakkuvatele kohtadele. Nendes infokandjates võiks viidata seadusaktide tähtsamatele punktidele. Nii saavad linnakodanikud üldinfot jäätmealase seadusandluse kohta ja võib-olla intensiivistub ka otsene tutvumine vastavate aktidega.

Vanuseklaaside kuni 20 ja üle 60 vastustesse (suhteliselt kõrged protsendid võrreldes kahe teise vanusegrupiga), et tutvutud on mõne jäätmealase õigusaktiga tuleb suhtuda ettevaatlikult. Kuni 20 aastaste puhul on see tutvumine olnud ilmselt põgus, kuid kuna jaatavaid vastuseid oli 18%, siis annab see vähemalt alust loota, et neile on antud edasiseks eluks juhiseid haridussüsteemi poolt ning teatakse, kust midagi otsida. Üle 60 eluaastaste inimeste puhul on ilmselt suurel määral tegu niinimetatud varasemate kogemustega.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

kuni 20	arv	%
plasttaara	48	49,5
vanapaber	65	67,0
klaastaara	79	81,4
kompostitavad jäätmed	13	13,4
metall	30	30,9
ohtlikud jäätmed	53	54,6
olmeelektroonika	14	14,4
autorehvid	15	15,5
mahukad jäätmed	7	7,2

20-40	arv	%
plasttaara	154	50,5
vanapaber	183	60,0
klaastaara	238	78,0
kompostitavad jäätmed	55	18,0
metall	109	35,7
ohtlikud jäätmed	166	54,4
olmeelektroonika	33	10,8
autorehvid	62	20,3
mahukad jäätmed	34	11,1

40-60	arv	%
plasttaara	117	44,5
vanapaber	158	60,1
klaastaara	200	76,0
kompostitavad jäätmed	53	20,2
metall	82	31,2
ohtlikud jäätmed	136	51,7
olmeelektroonika	44	16,7
autorehvid	53	20,2
mahukad jäätmed	46	17,5

üle 60	arv	%
plasttaara	90	48,6
vanapaber	108	58,4
klaastaara	142	76,8
kompostitavad jäätmed	43	23,2
metall	53	28,6
ohtlikud jäätmed	74	40,0
olmeelektroonika	28	15,1
autorehvid	34	18,4
mahukad jäätmed	28	15,1

Jäätmekäitlusalane informeeritus erinevate jäätmeliikide käitluse kohta oli pea kõigis vanuseklassides sama ning põhiliselt omatakse infot järgnevate jäätmeliikide kohta:

I klaastaara;
II vanapaber;
III ohtlikud jäätmed.

Nende jäätmeliikide kohta parema info omamine on loogiline, sest neid jäätmeid tekib kõige enam. Kokkuvõtlikult võib öelda, et kolme eelmainitud jäätmeliikide käitlemise kohta omab infot üle 50% küsitletutest. Sellesse gruppi ei kuulu üle 60 aastased elanikud. Neist 49% teadis mida teha plastikjäätmetega.

Kõige vähem teavet on saadud mahukate jäätmete käitlemise kohta. Sellealast infot omab ainult 14% kõigist küsitletud inimestest. Vanusegruppides (20-40 ja 40-60), kus selliseid jäätmeid tekib eelduslikult enim, on teadlikkus madal (11…18%). Kui arvestada uusi jäätmete ladestamise nõudeid ja üldist heakorda, siis peaks just neile vanusegruppidele suunama sellelaadset infot kõige rohkem.

Vastustest selgub, et kõigi jäätmeliikide kohta olid vanusegrupid saanud infot järgnevalt:

kuni 20 – 0%;
20-40 – 5%;
40-60 – 9%;
üle 60 – 11%.

Ühegi jäätmeliigi kohta ei omanutud infot:

kuni 20 – 8%;
20-40 – 11%;
40-60 – 14%;
üle 60 – 20%.

Viimased protsendid kajastavad ilmselt nende küsitletute hoolimatust, kuid samas ka kesist haridus- ja teavitustööd. Sellised tulemused ei ole kiiduväärt, sest kindlasti peaks olema igal inimesel mingisugunegi teadlikkus jäätmeliikide kohta. Mitteteadlikkuse

protsent vahemikus 8…20% on aga suhteliselt kõrge. Hea on nentida, et just vanusegruppides kuni 20 ja 20-40 on see protsent väikseim, ehk teisisõnu: nendeni on riiklik ja omaalgatuslik teavitustöö jõudnud paremini.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

kuni 20	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	63	64,9
raadiost ja TVst	59	60,8
infovoldikutest	14	14,4
internetist	12	12,4
mujalt	18	18,6

20-40	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	198	64,9
raadiost ja TVst	183	60,0
infovoldikutest	43	14,1
internetist	38	12,5
mujalt	41	13,4

40-60	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	167	63,5
raadiost ja TVst	144	54,8
infovoldikutest	22	8,4
internetist	23	8,7
mujalt	33	12,5

üle 60	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	118	63,8
raadiost ja TVst	115	62,2
infovoldikutest	8	4,3
internetist	2	1,1
mujalt	13	7,0

Kõigis vanusegruppides on jäätmekäitlusalast infot saadud kõige enam just kirjutava meedia kaudu (kõik vanusegrupid kokku 64%). Sellele järgneb raadio ja televisiooni kanalite kaudu saadud info (kõik vanusegrupid kokku 59%) ning variantidest kolmandana oli märgitud üldine määratlus mujalt (kõik vanusegrupid kokku 12%). Viimane erines ainult vanusegrupis 20-40, kus oli kolmandaks enammainitud infoallikaks infovoldikud (14%).

Informatsiooni Intermetis, eriti just püsivaid ja vajalikke teadmisi näiteks jäätmete sorteerimise osas, tasuks pakkuda vanusegruppidele kuni 20, 20-40 ja 40-60, sest nendes vanusegruppides, eriti just esimeses kahes, on Interneti kasutamine levinuim.

Informatsiooni saamine voldikutest oli kõigis vaenuseklassides ühtlane, jäädes 15% piiresse ja kahanedes ühtlaselt küsitletavate vanuse suurenemisega. Kuid kuna üldkokkuvõttes on infovoldikutest saadud rohkem infot kui internetist, siis tasub seda info levitamise viisi kasutada olulise ja vajaliku teabe jagamisel eriti veel vanusegrupis üle 60.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

kuni 20	arv	%
jah	72	74,2
ei	25	25,8
	97	100,0

20-40	arv	%
jah	249	81,6
ei	56	18,4
	305	100,0

40-60	arv	%
jah	193	73,4
ei	70	26,6
	263	100,0

üle 60	arv	%
jah	121	65,4
ei	64	34,6
	185	100,0

Tulemustest võib järeldada, et pea ¾ küsitletutest, kõigis vanusegruppides, soovivad jäätmekäitluse kohta rohkem infot saada.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

kuni 20	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	37	38,1
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	48	49,5
kogumispunktide asupaigad	50	51,5
kogumisaktsioonid	20	20,6
jäätmekäitlusettevõtted	13	13,4
muudatused ja uued nõuded	23	23,7

20-40	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	154	50,5
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	151	49,5
kogumispunktide asupaigad	230	75,4
kogumisaktsioonid	144	47,2
jäätmekäitlusettevõtted	87	28,5
muudatused ja uued nõuded	113	37,0

40-60	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	128	48,7
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	119	45,2
kogumispunktide asupaigad	167	63,5
kogumisaktsioonid	107	40,7
jäätmekäitlusettevõtted	58	22,1
muudatused ja uued nõuded	75	28,5

üle 60	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	64	34,6
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	65	35,1
kogumispunktide asupaigad	112	60,5
kogumisaktsioonid	64	34,6
jäätmekäitlusettevõtted	31	16,8
muudatused ja uued nõuded	34	18,4

Küsimuse vastustest selgub, et vanusegrupp kuni 20 eluaastat soovib kõige enam teada jäätmete kogumispunktide asupaiku, seejärel jäätmete liigitamise ja lõpuks nende sorteerimise kohta.

Järgmistes vanusegruppides peeti tähtsaimaks samuti kogumispunktide asupaiku, teisena tuli välja sorteerimisalase info vajadus ja kolmandaks tähtusutati teabe omamist ohtlikest jäätmetest. Huvi pakkus kogumisaktsioonide toimumine (36…47%). Tulemus on mõistetav, sest elementaarsed teadmised jäätmete liigitusest ja ohtlikkusest on juba omandatud ja rohkem informatsiooni vajatakse jäätmete sorteerimise ja äraandmise ning sellega seotud kogumisaktsioonide kohta. Vähem informatsiooni sooviti seadusaktidest tulenevate muudatuste ja jäätmekäitlusalaste ettevõtete kohta.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

kuni 20	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	48	49,5
raadiost ja TVst	49	50,5
infovoldikutest	24	24,7
internetist	17	17,5

20-40	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	188	61,6
raadiost ja TVst	163	53,4
infovoldikutest	138	45,2
internetist	98	32,1

40-60	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	158	60,1
raadiost ja TVst	134	51,0
infovoldikutest	99	37,6
internetist	47	17,9

üle 60	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	90	48,6
raadiost ja TVst	89	48,1
infovoldikutest	51	27,6
internetist	9	4,9

Need, kes soovisid saada edaspidi jäätmealast infot, soovisid seda näha põhiliselt ajalehtedes/ajakirjades. Neile infokandjatele järgnesid raadio/televisioon, voldikud ja Internet. Viimast infokanalit soovis kasutada kõigist küsitletutest 171 inimest. Selline teabekandjate järjestus oli läbiv kõigis vanusegruppides.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

kuni 20	arv	%
on vajalik	81	83,5
mitte eriti vajalik	11	11,3
ei ole vajalik	5	5,2
	97	100,0

20-40	arv	%
on vajalik	270	88,5
mitte eriti vajalik	29	9,5
ei ole vajalik	6	2,0
	305	100,0

40-60	arv	%
on vajalik	222	84,4
mitte eriti vajalik	33	12,5
ei ole vajalik	8	3,0
	263	100,0

üle 60	arv	%
on vajalik	168	90,8
mitte eriti vajalik	14	7,6
ei ole vajalik	3	1,6
	185	100,0

Selles küsimuses olid kõik vanusegrupid üksmeelselt nõus (keskmiselt 87 protsenti kõigist vastanutest), et jäätmeid peab tõesti eraldi koguma ja sorteerima.

Mitte eriti vajalikuks hindas seda tegevust kuni 20 aastaste seas 5 inimest 97-st ja 40-60 aastaste seas 8 inimest 263-st. Need arvud on väga väikesed, mis näitab, et suurem osa kodanikest peavad jäätmete taaskasutust tähtsaks ja põhimõtteliselt on valmis sellega ka tegelema hakkama.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

kuni 20	arv	%
jah	62	63,9
ei	35	36,1
	97	100,0

20-40	arv	%
jah	174	57,0
ei	131	43,0
	305	100,0

40-60	arv	%
jah	158	60,1
ei	105	39,9
	263	100,0

üle 60	arv	%
jah	81	43,8
ei	104	56,2
	185	100,0

Kui jäätmete sorteerimise vajadusega oli nõus enamus vanusegruppide esindajatest, siis küsimusele, kas Te ka praegu jäätmeid sorteerite, vastasid jaatavalt ainult 56%. Jäätmete sorteerimisega tegelevad aktiivsemalt just esimese kolme vanusegrupi esindajad. Vastavalt 64%, 57% ja 60 %.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

kuni 20	arv	%
pole aega	37	38,1
pole ruumi	31	32,0
puudub vajalik teave	23	23,7
keeruline üle anda	37	38,1
ei teki nii palju jäätmeid	16	16,5

20-40	arv	%
pole aega	52	17,0
pole ruumi	88	28,9
puudub vajalik teave	49	16,1
keeruline üle anda	136	44,6
ei teki nii palju jäätmeid	47	15,4

40-60	arv	%
pole aega	15	5,7
pole ruumi	39	14,8
puudub vajalik teave	27	10,3
keeruline üle anda	105	39,9
ei teki nii palju jäätmeid	47	17,9

üle 60	arv	%
pole aega	5	2,7
pole ruumi	36	19,5
puudub vajalik teave	6	3,2
keeruline üle anda	77	41,6
ei teki nii palju jäätmeid	52	28,1

Kõigis vanusegruppides on mainitud kõige enam jäätmete vähese sorteerimise või mitte üldse sorteerimise põhjusteks nende üleandmise keerulisust. Vanusegrupis kuni 20 eluaastat mainis 37 inimest ka ajapuudust. Teistes vanusegruppides oli ajapuudus viimaste täheldatud mõjufaktorite seas.

Vanusegrupis 20-40 olid põhilisteks jäätmete mittekogumise põhjusteks, peale nende üleandmise keerukuse, ruumi ja vajaliku teabe puudus. Seda mainiti ka vanusegrupis

40-60 eluaastat. Viimati mainitud vanusegrupp ja üle 60 aastased tõid välja ka jäätmete vähese tekke (mainitud vastavalt 47 ja 52 korral).

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

kuni 20	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	11	11,3
vanapaberit ja pappi	33	34,0
klaastaarat	49	50,5
metalli	6	6,2
plasttaarat	9	9,3
ohtlikke jäätmeid	23	23,7

20-40	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	46	15,1
vanapaberit ja pappi	117	38,4
klaastaarat	144	47,2
metalli	35	11,5
plasttaarat	41	13,4
ohtlikke jäätmeid	73	23,9

40-60	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	51	19,4
vanapaberit ja pappi	114	43,3
klaastaarat	128	48,7
metalli	31	11,8
plasttaarat	50	19,0
ohtlikke jäätmeid	66	25,1

üle 60	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	33	17,8
vanapaberit ja pappi	62	33,5
klaastaarat	58	31,4
metalli	17	9,2
plasttaarat	24	13,0
ohtlikke jäätmeid	28	15,1

Vanusegruppides kuni 20, 20-40 ja 40-60 on jäätmete sorteerimise pingerida järgmine:

I klaastaara – 47…51%;
II vanapaber ja papp – 34…43%;
III ohtlikud jäätmed – 24…25%.

Kõige vähem sorteeriti kõigis vanusegruppides metallijäätmeid.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

kuni 20	arv	%
väga lihtne	2	2,1
üsna lihtne	21	21,6
mitte eriti lihtne	53	54,6
keeruline	21	21,6
	97	100,0

20-40	arv	%
väga lihtne	21	6,9
üsna lihtne	72	23,6
mitte eriti lihtne	104	34,1
keeruline	108	35,4
	305	100,0

40-60	arv	%
väga lihtne	20	7,6
üsna lihtne	66	25,1
mitte eriti lihtne	91	34,6
keeruline	85	32,3
	262	99,6

üle 60	arv	%
väga lihtne	11	5,9
üsna lihtne	39	21,1
mitte eriti lihtne	50	27,0
keeruline	85	45,9
	185	100,0

Sellele küsimusele ei vastanud üks inimene vanusegrupist 40-60.

Enamik kõigi vanusegruppide vastajaid pidasid jäätmete sorteerimist kodus ja nende viimist kogumispunkti mitte eriti lihtsaks ja keeruliseks.

Väga lihtsaks hinnati seda tegevust väheste poolt ja üsna lihtsaks pidasid seda, kõigis vanusegruppidest, 22…25% vastanutest.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

kuni 20	arv	%
vanapaberit ja pappi	19	19,6
klaastaarat	56	57,7
metalli	3	3,1
plasttaarat	9	9,3
patareisid	18	18,6
teisi ohtlikke jäätmeid	1	1,0

20-40	arv	%
vanapaberit ja pappi	57	18,7
klaastaarat	152	49,8
metalli	16	5,2
plasttaarat	31	10,2
patareisid	68	22,3
teisi ohtlikke jäätmeid	12	3,9

40-60	arv	%
vanapaberit ja pappi	36	13,7
klaastaarat	129	49,0
metalli	17	6,5
plasttaarat	27	10,3
patareisid	49	18,6
teisi ohtlikke jäätmeid	13	4,9

üle 60	arv	%
vanapaberit ja pappi	16	8,6
klaastaarat	59	31,9
metalli	6	3,2
plasttaarat	14	7,6
patareisid	18	9,7
teisi ohtlikke jäätmeid	5	2,7

Kõigis vanusegruppides, v.a. kuni 20 eluaastat, vastati, et kolme viimase kuu jooksul on enim kogumispunktidesse viidud klaastaarat, millele järgnesid patareid ning kolmandana mainiti vanapaberit ja pappi.

Ühtsed tulemused vanusegruppide vahel saadi ka vähim kogumispunktidesse viidud jäätmeliikide osas, milleks olid metalli ja ohtlikud jäätmed.

Kõigi vanusegruppide protsentuaalsed tulemused olid jäätmete kogumispunktidesse viimisel ühtlased. Ainult üle 60 aastaste seas oli märgata sellealase aktiivsuse vähenemist.

Kolme kuu jooksul ei olnud jäätmepunktidesse jäätmeid viinud:

kuni 20 – 33%;
20–40 – 38%;
40-60 – 44%;
üle 60 – 61,1%.

Saadud negatiivne tulem on üsna suur ja ilmselt põhjustatud kahest põhilisest faktorist:

Jäätmete kogumispunkte on veel liiga vähe;
Pole kujunenud jäätmete sorteerimise harjumust.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

kuni 20	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	29	29,9	68	70,1
plastiktaara	24	24,7	73	75,3
klaastaara	56	57,7	41	42,3
metall	11	11,3	86	88,7
ohtlikud jäätmed	17	17,5	80	82,5

20-40	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	44	14,4	261	85,6
plastiktaara	52	17,0	253	83,0
klaastaara	131	43,0	174	57,0
metall	19	6,2	286	93,8
ohtlikud jäätmed	40	13,1	265	86,9

40-60	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	32	12,2	230	87,5
plastiktaara	31	11,8	232	88,2
klaastaara	96	36,5	166	63,1
metall	14	5,3	248	94,3
ohtlikud jäätmed	30	11,4	232	88,2

üle 60	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	19	10,3	166	89,7
plastiktaara	22	11,9	163	88,1
klaastaara	51	27,6	134	72,4
metall	13	7,0	172	93,0
ohtlikud jäätmed	16	8,6	169	91,4

Sellele küsimusele vastati kõigi vanusegruppide poolt üksmeelselt, et metallijäätmete kogumispunkte on Tallinnas liiga vähe. Samuti oldi ühisel arvamusel, et rohkem peaks olema ohtlike jäätmete kogumispunkte.

Keskmiselt 85% küsitletutest tundis puudust plastiktaara ning vanapaberi ja papi kogumiskonteineritest. Keskmiselt 40% leidis, et klaastaara kogumispunkte on linnas piisavalt.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

kuni 20	arv	%
jah	26	26,8
ei	71	73,2
	97	100,0

20-40	arv	%
jah	98	32,1
ei	207	67,9
	305	100,0

40-60	arv	%
jah	75	28,5
ei	188	71,5
	263	100,0

üle 60	arv	%
jah	29	15,7
ei	156	84,3
	185	100,0

Oma jäätmealaseid harjumusi ei ole enda arvates muutnud keskmiselt 75% küsitletutest.

Järgmine küsimus annab ülevaate vastustest, milliseid andsid vastajad, kes arvasid, et on viimase kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalastes harjumustes midagi muutnud.

18. Kui jah, siis mil viisil?

kuni 20	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	23	23,7
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	1	1,0
kasutan legaalseid prügilaid	1	1,0
muud	6	6,2

20-40	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	64	21,0
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	18	5,9
kasutan legaalseid prügilaid	6	2,0
muud	17	5,6

40-60	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	55	20,8
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	12	4,5
kasutan legaalseid prügilaid	2	0,8
muud	16	6,0

üle 60	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	21	11,4
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	1	0,5
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	5	2,7

Peamiste käitumisharjumuste muutustena mainiti kõigis vanusegruppides, et on alustatud jäätmete sorteerimisega. Majade prügikonteinereid on hakanud sagedamini tühjendama just 20-40 ja 40-60 vanusegruppe esindanud vastajad.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

kuni 20	arv	%
jah	69	71,1
ei	28	28,9
	97	100,0

20-40	arv	%
jah	255	83,6
ei	50	16,4
	305	100,0

40-60	arv	%
jah	223	84,8
ei	40	15,2
	263	100,0

üle 60	arv	%
jah	147	79,5
ei	38	20,5
	185	100,0

Üheksateistkümnes küsimus näitab, et enamikul inimestel, kes sorteerivad jäätmeid vähe või ei tee seda üldse (kõigist küsitletutest 44%), on olemas tahe sellega tegelema hakata.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

kuni 20	arv	%
kord nädalas	45	46,4
kord kahe nädala jooksul	16	16,5
kord kuus	4	4,1
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	31	32,0
	96	99,0

20-40	arv	%
kord nädalas	147	48,2
kord kahe nädala jooksul	56	18,4
kord kuus	30	9,8
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	72	23,6
	305	100,0

40-60	arv	%
kord nädalas	125	47,5
kord kahe nädala jooksul	43	16,3
kord kuus	22	8,4
kord kahe kuu jooksul	6	2,3
ei oska öelda	67	25,5
	263	100,0

üle 60	arv	%
kord nädalas	79	42,7
kord kahe nädala jooksul	22	11,9
kord kuus	14	7,6
kord kahe kuu jooksul	5	2,7
ei oska öelda	65	35,1
	185	100,0

Vanusegrupist kuni 20 jättis sellele küsimusele vastamata üks küsitletu. Kõigi vanusegruppide esindajatest 43…48% pidas vajalikuks jäätmekonteinerit tühjendada vähemalt kord nädalas

Erinevatel põhjustel, kuna konteineri(te) tühjendamise tihedus sõltub paljudest faktoritest, oli järgmiseks prevaleerivaks vastuseks “ei oska öelda”. Suhteliselt väike osa küsitletutest (12…18%) pakkus vastuseks ka “kord kahe nädala jooksul”.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

kuni 20	arv	%
ei	72	74,2
kompostin lahtiselt aunas	16	16,5
kompostin komposteris	9	9,3
	97	100,0

20-40	arv	%
ei	241	79,0
kompostin lahtiselt aunas	51	16,7
kompostin komposteris	13	4,3
	305	100,0

40-60	arv	%
ei	184	70,0
kompostin lahtiselt aunas	63	24,0
kompostin komposteris	16	6,1
	263	100,0

üle 60	arv	%
ei	135	73,0
kompostin lahtiselt aunas	47	25,4
kompostin komposteris	3	1,6
	185	100,0

Jäätmete komposteerimisega ei tegele, vanuselistest andmetest lähtuvalt, Tallinnas 70…79% elanikkonnast.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

kuni 20	arv	%
jah	30	30,9
ei	67	69,1
	97	100,0

20-40	arv	%
jah	96	31,5
ei	208	68,2
	304	99,7

40-60	arv	%
jah	85	32,3
ei	178	67,7
	263	100,0

üle 60	arv	%
jah	71	38,4
ei	114	61,6
	185	100,0

Vanusegrupist 20-40 jättis sellele küsimusele vastamata üks inimene, kuid üldiselt ei põleta oma jäätmeid ühegi vanusegrupi enamik esindajaid. Ainult 31…38% küsitletutel olid jäätmete põletamise võimalused linnas ja ilmselt ka suvilates. Vanusegrupis üle 60 eluaasta on jäätmete põletamine mõnevõrra aktiivsem (38% küsitletutest vastas, et põletavad oma jäätmeid).

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

kuni 20	arv	%
paberit ja pappi	30	30,9
plastmassi	4	4,1
aiajäätmeid	14	14,4
pakendeid	12	12,4
kilekotte	6	6,2
tekstiilijäätmeid	9	9,3

20-40	arv	%
paberit ja pappi	93	30,5
plastmassi	19	6,2
aiajäätmeid	46	15,1
pakendeid	44	14,4
kilekotte	21	6,9
tekstiilijäätmeid	27	8,9

40-60	arv	%
paberit ja pappi	79	30,0
plastmassi	22	8,4
aiajäätmeid	46	17,5
pakendeid	41	15,6
kilekotte	22	8,4
tekstiilijäätmeid	24	9,1

üle 60	arv	%
paberit ja pappi	60	32,4
plastmassi	11	5,9
aiajäätmeid	32	17,3
pakendeid	26	14,1
kilekotte	12	6,5
tekstiilijäätmeid	19	10,3

Kõigi vanusegruppide vastustest võib järeldada, et enim põletatakse paberit ja pappi, järgmisena aiajäätmeid ja seejärel erinevaid pakendeid. Saadud protsentuaalsed tulemused on kõigis vanusegruppides ühtlased.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

kuni 20	arv	%
ei teki	11	11,3
jäätmeveofirma viib ära	64	66,0
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	18	18,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	3,1
	96	99,0

20-40	arv	%
ei teki	27	8,9
jäätmeveofirma viib ära	214	70,2
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	61	20,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	1,0
	305	100,0

40-60	arv	%
ei teki	33	12,5
jäätmeveofirma viib ära	179	68,1
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	50	19,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,4
	263	100,0

üle 60	arv	%
ei teki	53	28,6
jäätmeveofirma viib ära	115	62,2
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	17	9,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	185	100,0

Küsimusele ei vastanud üks inimene, kes kuulus vanusegruppi kuni 20 eluaastat. Kõigi vanusegruppide mahukad jäätmed viiakse enamaltjaolt ära jäätmefirmade poolt. Vanusegruppides kuni 20, 20-40, 40-60 oli vastanute hulgas ca 20% inimesi, kes viisid suuremõõtmelised jäätmed ise ametlikule prügimäele.

Väike protsent vastanuid viis oma suuremõõtmelised jäätmed illegaalsetesse prügilastesse.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

kuni 20	arv	%
ei teki	13	13,4
panen olmejäätmete konteinerisse	52	53,6
tellin jättmefirmalt äraveo	19	19,6
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	11	11,3
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	2,1
	97	100,0

20-40	arv	%
ei teki	16	5,2
panen olmejäätmete konteinerisse	169	55,4
tellin jättmefirmalt äraveo	74	24,3
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	44	14,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,3
	304	99,7

40-60	arv	%
ei teki	25	9,5
panen olmejäätmete konteinerisse	137	52,1
tellin jättmefirmalt äraveo	69	26,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	30	11,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,4
	262	99,6

üle 60	arv	%
ei teki	32	17,3
panen olmejäätmete konteinerisse	100	54,1
tellin jättmefirmalt äraveo	46	24,9
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	7	3,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	185	100,0

Sellele küsimusele jätsid vastamata kaks inimest vanuserühmadest 20-40 ja 40-60 eluaastat.

Ehitusjäätmete tekkimine on suurim vanuserühmades 20-40 ja 40-60 eluaastat. Umbes pooled kõikidest vanusegruppide esindajatest panevad tekkivad ehitusjäätmed olmejäätmetele mõeldud konteineritesse ja umbes ¼ kõikide vanusegruppide esindajatest tellib eraldi ehitusjäätmete äraveo jäätmefirmalt.

Ise viivad ehitusjäätmeid ehitusjäätmete ladestuspaikadesse põhiliselt kolm esimest vanusegruppi (11…14% vastanutest).

Isetekkelistesse prügiladustuspunktidesse viivad oma ehitusjäätmeid vähesed. Seda ei tee üldse üle 60 aastased inimesed.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

kuni 20	arv	%
ei tea	5	5,2
neid ei teki	61	62,9
panen olmejäätmete konteinerisse	3	3,1
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	1	1,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	2,1
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	18	18,6
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	7	7,2
	97	100,0

20-40	arv	%
ei tea	2	0,7
neid ei teki	139	45,6
panen olmejäätmete konteinerisse	27	8,9
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	12	3,9
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	0,7
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	75	24,6
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	47	15,4
	304	99,7

40-60	arv	%
ei tea	6	2,3
neid ei teki	138	52,5
panen olmejäätmete konteinerisse	17	6,5
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	8	3,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	0,8
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	64	24,3
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	28	10,6
	263	100,0

üle 60	arv	%
ei tea	6	3,2
neid ei teki	130	70,3
panen olmejäätmete konteinerisse	10	5,4
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	1	0,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	23	12,4
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	15	8,1
	185	100,0

Sellele küsimusele ei soovinud vastata üks inimene vanuseklassist 20-40. Kõige rohkem tekib vanasid autorehve vanuseklassides 20-40 ja 40-60.

Vanadest rehvidest vabanemise viisiks oli kõikides vanusegruppides enim valitud variandiks “annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale”.

Vanuseklasside 20-40 ja 40-60 esindajad märkisid teistest vanusegruppidest enam ka variante “panen olmejäätmete konteinerisse” ja “hoian kodus kuni selgub, kuhu viia”.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

kuni 20	arv	%
ei teki	25	25,8
panen olmejäätmete konteinerisse	58	59,8
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	5	5,2
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	7	7,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	2,1
	97	100,0

20-40	arv	%
ei teki	48	15,7
panen olmejäätmete konteinerisse	184	60,3
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	27	8,9
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	41	13,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	5	1,6
	305	100,0

40-60	arv	%
ei teki	57	21,7
panen olmejäätmete konteinerisse	163	62,0
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	15	5,7
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	25	9,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	1,1
	263	100,0

üle 60	arv	%
ei teki	61	33,0
panen olmejäätmete konteinerisse	99	53,5
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	4	2,2
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	20	10,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,5
	185	100,0

Sellele küsimusele vastanute hulgast kerkivad esile jällegi vanusegrupid 20-40 ja 40-60, kelledel tekkis olmeelektroonikat ja –tehnikat kõige enam.

Sellisest jäätmeliigist vabanemiseks olid kõikidest vanusegruppidest rohkem kui pooled vastanutest valinud variandi “panen olmejäätmete konteinerisse”. Teiseks enim valitud variandiks oli “otsin firma, kes tegeleb antud esemetega”.

Küsimuse vastustest ilmneb ka, et just olmetehnika ja –elektroonika viimine omavolilisse prügiladestuspaikadesse on võrrelduna eelpool toodud jäätmeliikidega (küsimused 24…26) suurim.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

kuni 20	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	19	19,6
rentinud tooteid nende ostmise asemel	1	1,0
kogunud jäätmeid eraldi	22	22,7
parandanud vanu tooteid	24	24,7
keeldunud postkastireklaamist	14	14,4
muud	4	4,1

20-40	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	102	33,4
rentinud tooteid nende ostmise asemel	18	5,9
kogunud jäätmeid eraldi	76	24,9
parandanud vanu tooteid	90	29,5
keeldunud postkastireklaamist	40	13,1
muud	25	8,2

40-60	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	73	27,8
rentinud tooteid nende ostmise asemel	10	3,8
kogunud jäätmeid eraldi	65	24,7
parandanud vanu tooteid	68	25,9
keeldunud postkastireklaamist	11	4,2
muud	15	5,7

üle 60	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	38	20,5
rentinud tooteid nende ostmise asemel	1	0,5
kogunud jäätmeid eraldi	33	17,8
parandanud vanu tooteid	50	27,0
keeldunud postkastireklaamist	8	4,3
muud	5	2,7

Vanusegrupp kuni 20 on enim esile tõstnud varianti “parandanud vanu tooteid”. Sellele järgneb “kogunud jäätmeid eraldi” ja kolmandaks enim kordi märgitud võimaluseks oli “muutes tarbimisharjumusi”.

Järgmistel vanusegruppidel on aga just enimmainitumaks variandiks tarbimisharjumuste muutmine, mis on ka loogiline, kuna nad tarbivad rohkem kui alla 20 aastased. Lisaks on neil ka suuremad rahalised võimalused tarbimisharjumuste muutmiseks.

Kolm viimast vanuseklassi olid märkinud teiseks, enim märgitud variandiks vanemate toodete parandamise ja uuesti kasutusele võtmise. Kolmandaks variandiks pakuti jäätmete eraldi kogumist. Just nende vanuserühmade puhul oleks aga oluline, et jäätmete eraldi kogumise tähtsustamine tõuseks “tarbimisharjumuste muutmisega” ühele tasemele.

Kahekümne kaheksanda küsimuse vastustest selgus, et jäätmeteket on vanusegrupid püüdnud vähendada järgnevalt:

kuni 20 – 60%;
20-40 – 70%;
40-60 – 63%;
üle 60 – 53%.

Üle poolte vastanutest on püüdnud jäätmete teket vähendada ja see on positiivne. Väga kõrge on tulemus vanuserühmas 20-40 ja see võiks tulevikus olla sama või isegi kõrgem vanuserühmades kuni 20 ja 40-60 eluaastat.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

kuni 20	arv	%
diivan	13	13,4
arstimid	73	75,3
hõõglamp	63	64,9
külmik	59	60,8
värvid	74	76,3
jääkõlid	90	92,8
akud	93	95,9

20-40	arv	%
diivan	31	10,2
arstimid	251	82,3
hõõglamp	175	57,4
külmik	219	71,8
värvid	269	88,2
jääkõlid	282	92,5
akud	289	94,8

40-60	arv	%
diivan	42	16,0
arstimid	231	87,8
hõõglamp	176	66,9
külmik	205	77,9
värvid	234	89,0
jääkõlid	244	92,8
akud	248	94,3

üle 60	arv	%
diivan	33	17,8
arstimid	152	82,2
hõõglamp	117	63,2
külmik	115	62,2
värvid	160	86,5
jääkõlid	163	88,1
akud	169	91,4

Jäätmete ohtlikust hindasid õigesti:

kuni 20 – 23%;
20-40 – 37%;
40-60 – 41%;
üle 60 – 25%.

Ohtlike jäätmete klassifikatsiooni osas vajab täitmist suur lünk. Paremat ettekujutust ohtlike jäätmete liigitusest omavad vanusegruppidest 20-40 ja 40-60 küsitletud inimesed.

10.1.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse lähtuvalt küsitletute vanusest

Enamik küsitletuid inimesi kuulusid vanusegruppidesse 20-40 ja 40-60 (67% kõigist). Just need vanusegrupid mõjutavad lähima kümne aasta jooksul enim Tallinna linna jäätmekäitlus olukorda ning neile tuleks suunata põhiline info, et nende teadlikkus tõuseks piisavalt ja et nende käitumine hakkaks mõjutama ka praegu vanusegruppi kuni 20 kuuluvaid noori inimesi. Viimaste harjumusi ja tõekspidamisi tuleks mõjutada ka erinevate linna ja riiklike jäätmealaste kampaaniatega ning haridusprogrammidega.

Keskkonnahoiu seost jäätmekäitlusega nägid kõik vanusegrupid ning olid nõus, et jäätmekäitlusele tuleb rohkem tähelepanu pöörata, et tagada puhtam elukeskkond. Tallinna linna praegust jäätmekäitlust ehk ka keskkonnahoidu hinnati kõigis vanusegruppuides rahuldavaks või isegi puudulikuks. Kõige enam oli rahulolematuid vanuseklassis kuni 20.

Enim küsitletud vanusegruppide liikmetest (20-40 ja 40-60) märkisid suurem osa, et nad ei ole piisavalt informeeritud jäätmete käitlemise korraldusest Tallinnas (vastavalt 81 ja 70%) ning samuti oli kesine nende hulk, kes olid tutvunud jäätmekäitlust puudutavate õigusaktidega (keskmiselt 81% polnud tutvunud õigusaktidega) ja ka nende, kes hindasid õigesti ohtlikke jäätmete liigitust (keskmiselt 39%). Samas oli just nende vanusegruppide edaspidise informatsiooni vajadus suurim (vastavalt 82 ja 73%).

Uut infot soovisid Tallinnas domineerivad vanusegrupid (20-40 ja 40-60) järgmistest allikatest (eelistatuse järjekorras):

ajalehtedest/ajakirjadest;
raadiost ja TVst;
infovoldikutest;
Internetist.

Ja neist infokanaleist tahaksid nad leida järgnevat informatsiooni:

Kogumispunktide asupaigad Tallinna linnas;
Kuidas jäätmeid sorteerida;
Kuidas jäätmed liigituvad ja millised on neist ohtlikud;
Kus ja millal toimuvad kogumisaktsioonid;
Õigusaktidest tulenevad uued muudatused ja nõuded;
Jäätmekäitlusettevõtteid puudutavat teavet.

Arvestades, et põhiliselt soovitav info on oluline igapäevases elus, siis see peaks olema esitatud nii, et vajadusel oleks see lihtsalt leitav ja talletav just tavakasutajale. Niisiis

peaks enim kasutama pabermeediat, infovoldikuid ja ka Interneti, et tagada soovitud teabe levik just nende huvigruppideni (20-40 ja 40-60), kes on suurimad jäätmete tekitajad (suurimate finantsressurssidega), kes samas omavad enim potentsiaali jäätmete sorteerimiseks ja seega ka üldise heakorra tagamiseks.

Kui silmas pidada tulevikusuundumusi ja seda, et vanusegrupid 20-40 ja 40-60 kasutavad juba praegu üsna intensiivselt Interneti, et leida jäätmetega seonduvat infot (vastavalt 13 ja 9%) ja kavatsevad seda tulevikus teha veelgi rohkem (vastavalt 32 ja 18%), siis soovitaks hakata propageerima just seda infokanalit, mis on parem kõigist infovoldikutest, sest kui info on hästi esitletud on see ka pea alati leitav Internetist. Pabervoldikud kipuvad aga kaduma. Pealegi oleks just jäätmepunktide asupaikade, kogumisaktsioonide ja uute seadusaktide lisamine Interneti lihtsaim ja uued andmed jõuavad kõige operatiivsemalt teadliku kasutajani. Kindlasti peab aga Interneti kui infokanali propageerimine ja sealsete andmete esitlemine käima käsikäes muu meedia ja infovoldikutega.

Prügi sorteerimist ja eraldi kogumist hinnati kõigis vanusegruppides vajalikuks (keskmiselt 87% küsitletutest). Küsitluse läbiviimise ajahetkel sorteeris jäätmeid aga keskmiselt 56% küsitletutest ja enim väitsid end sellega tegelevat vanusegrupp kuni 20 (64%). Neile järgnesid 40-60 ja 20-40, vastavalt 57% ja 60%. Saadud tulemused näitavad, et üle poolte küsitluses osalenutest sorteerivad jäätmeid, kuid kuna seda ei tehakse järjepidevalt (viimase kolme kuu jooksul on keskmiselt jäätmeid kogumispunktidesse viinud 20-40 ja 40-60 aastaste seast 41%) ja põhiliselt sorteeritakse ainult klaastaarat, vanapaberit/pappi ning ohtlikke jäätmeid.

Jäätmete kogumispunkte on just 20-40 ja 40-60 aastaste, kes tegelevad põhiliselt sorteeritud jäätmete äraviimisega, arvates liiga vähe.

Jäätmete vähest sorteerimist kinnitab ka fakt, et üle 40% kõigi vanusegruppide vastanutest peab õigeks, et jäätmekonteinereid peaks tühjendama kord nädalas. Probleemi kahandaks sorteerimissüsteemi juurutamine ehk olmekonteineritesse ladustatavate jäätmete hulga vähendamine.

Jäätmete sorteerimist oma kodus hinnatakse, põhiliste vanusegruppide poolt, 1/3 vastanute seas mitte eriti lihtsaks ja keeruliseks, mis kokkuvõttes annab suure protsendi inimesi, kes ei sorteeri jäätmeid kuna pole ruumi, kus seda teha ja puuduvad üleandmisvõimalused. Vanusegruppides 20-40 ja 40-60 mainisid neid põhjuseid vastavalt 29% ja 47% ning 15% ja 45% vastanutest. Vajaliku teabe puudust ei tõstetud aga eriti esile. Ilmselt tuleneb see ebapiisavast teadlikkusest, sest vajaliku teabe omamine aitaks lahendada ruumi puuduse, õpetaks jäätmeid õigesti sorteerima ja liigitama ja juhiks lähimate kogumispunktideni.

Jäätmete liigiti kogumisega on nõus alustama vanusegruppides 20-40 ja 40-60 tervelt 84…85% küsitletutest, kui lahenduksid eelpool nimetatud probleemid. Ja jäätmete kogust on juba püütud vähendada muutes põhiliselt tarbimisharjumusi ning tekkivaid jäätmeid eraldi kogudes.

Mahukate jäätmete, vanade autorehvide, remondi ja ehitusjäätmete ja olmeelektroonikajäätmete tekke poolest hoiavad esikohta vanusegrupid 20-40 ja 40-60. Tegu oli ka vanusegruppidega, kes oma vastustega näitasid, et oleksid valmis neid tekkivaid jäätmeliike õigesti käsitlema ehk vajalikku kogumispunkti viima. Samas leidus nende seas ka rohkeim neid, kes olid kasutanud illegaalseid jäätmete ladustamiskohti.

See näitab veelgi, et lähiaastatel tuleb enim tähelepanu pöörata kahele vanusegrupile 20-40 ja 40-60. Et saavutada jäätmekäitluse vallas häid tulemusi, siis peaks linn arvestama nende soovidega ning mõjutama ja suunama nende tegevusi (tarbimisharjumusi, sorteerimisaktiivsust) enim ja kasutama selleks kanaleid, mis on populaarseimad eelnimetatud vanusegruppide seas.

10.2. Haridusest lähtuvalt

Küsitletud jaotati küsitlusankeedis haridustasemete järgi:

- alg;
- põhi;
- kesk;
- keskeri;
- kõrgema haridusega.

Koguvalimi haridustase oli järgnev:

	arv	%
alg	23	2,7
põhi	62	7,3
kesk	247	29,1
keskeri	241	28,4
kõrgem	277	32,6
	850	100,0

Nagu lähtub kogu valimi hariduslikust jaotusest oli vastajate hulgas kõige rohkem kõrgema haridusega inimesi (33%). Ülejäänutest moodustasid enamuse kesk- ja keskeriharidusega inimesed (kokku 57%).

Esitatud küsimustele vastati, haridustasemest lähtuvalt, järgnevalt:

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

alg	arv	%
jah	20	87,0
ei	3	13,0
	23	100,0

põhi	arv	%
jah	53	85,5
ei	8	12,9
	61	98,4

kesk	arv	%
jah	228	92,3
ei	18	7,3
	246	99,6

keskeri	arv	%
jah	226	93,8
ei	15	6,2
	241	100,0

kõrg	arv	%
jah	267	96,4
ei	10	3,6
	277	100,0

Vastamata jätsid 2 inimest, kellest üks oli põhi- ja teine keskharidusega.

Sõltumata haridustasemest arvab enamik vastanutest, et jäätmekäitlusele on vajalik rohkem tähelepanu pöörata. Kesk-, keskeri- ja kõrgema haridusega inimeste seas oli küsimusele jaatavalt vastanute arv üle 90%.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

alg	arv	%
hea	4	17,4
rahuldav	12	52,2
puudulik	7	30,4
	23	100,0

põhi	arv	%
hea	3	4,8
rahuldav	42	67,7
puudulik	16	25,8
	61	98,4

kesk	arv	%
hea	21	8,5
rahuldav	135	54,7
puudulik	91	36,8
	247	100,0

keskeri	arv	%
hea	19	7,9
rahuldav	116	48,1
puudulik	106	44,0
	241	100,0

kõrg	arv	%
hea	27	9,7
rahuldav	135	48,7
puudulik	115	41,5
	277	100,0

Sellele küsimusele ei vastanud üks põhiharidusega inimene.

Enamus vastajaid hindas jäätmekäitluse olukorda Tallinna linnas rahuldavaks. 17% algharidusega inimestest pidas jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks. Haritumad vastajad hindasid Tallinna jäätmekäitluse korraldust pigem rahuldavaks või puudulikuks kui heaks.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

alg	arv	%
hästi informeeritud	10	43,5
ei ole piisavalt informeeritud	13	56,5
	23	100,0

põhi	arv	%
hästi informeeritud	6	9,7
ei ole piisavalt informeeritud	55	88,7
	61	98,4

kesk	arv	%
hästi informeeritud	39	15,8
ei ole piisavalt informeeritud	208	84,2
	247	100,0

keskeri	arv	%
hästi informeeritud	58	24,1
ei ole piisavalt informeeritud	183	75,9
	241	100,0

kõrg	arv	%
hästi informeeritud	81	29,2
ei ole piisavalt informeeritud	195	70,4
	276	99,6

Sellele küsimusele ei vastanud kokku kaks inimest, üks oli põhi- ja teine kõrgharidusega.

Hästi informeerituks tunnistasid end pea pooled algharidusega inimesed (44%). Teised haridusgrupid ei tundnud end piisavalt informeerituna. Nii vastas neist 70% küsitletutest.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

alg	arv	%
jäätmeseadusega	4	17,4
Tallinna jäätmekavaga	3	13,0
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	3	13,0

põhi	arv	%
jäätmeseadusega	6	9,7
Tallinna jäätmekavaga	4	6,5
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	3	4,8

kesk	arv	%
jäätmeseadusega	16	6,5
Tallinna jäätmekavaga	16	6,5
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	19	7,7

keskeri	arv	%
jäätmeseadusega	18	7,5
Tallinna jäätmekavaga	18	7,5
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	12	5,0

kõrg	arv	%
jäätmeseadusega	34	12,3
Tallinna jäätmekavaga	35	12,6
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	29	10,5

Nagu küsimuse vastustest näha, on seadusaktidega tutvunute hulk kõigis haridusklassides võrdlemisi väike. Veidi rohkem on õigusaktidega tutvunud alg- ja kõrgema haridusega vastajad, kellest viimased mainisid korduvalt, et tegelevad õigusaktidega tööalaselt. Suurem osa inimesi ei olnud tutvunud ühegi jäätmealase seadusaktiga.

Ühegi õigusaktiga pole tutvunud:

alg – 83%;
põhi – 84%;
kesk – 85%;
keskeri – 86%;
kõrgem – 78%.

Eeldada võib, et kesk-, keskeri- ja kõrgemat haridust omavate inimeste seas on seadusaktidega mittetutvumise osakaal tegelikult väiksem, sest nii mõnigi kõrgemat haridust omav inimene ei pea seadusaktide sirvimist nendega tutvumiseks.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

alg	arv	%
plasttaara	9	39,1
vanapaber	14	60,9
klaastaara	19	82,6
kompostitavad jäätmed	4	17,4
metall	6	26,1
ohtlikud jäätmed	12	52,2
olmeelektroonika	3	13,0
autorehvid	2	8,7
mahukad jäätmed	3	13,0

põhi	arv	%
plasttaara	23	37,1
vanapaber	35	56,5
klaastaara	47	75,8
kompostitavad jäätmed	6	9,7
metall	15	24,2
ohtlikud jäätmed	25	40,3
olmeelektroonika	7	11,3
autorehvid	6	9,7
mahukad jäätmed	4	6,5

kesk	arv	%
plasttaara	124	50,2
vanapaber	145	58,7
klaastaara	186	75,3
kompostitavad jäätmed	43	17,4
metall	79	32,0
ohtlikud jäätmed	116	47,0
olmeelektroonika	30	12,1
autorehvid	45	18,2
mahukad jäätmed	22	8,9

keskeri	arv	%
plasttaara	119	49,4
vanapaber	151	62,7
klaastaara	192	79,7
kompostitavad jäätmed	51	21,2
metall	87	36,1
ohtlikud jäätmed	128	53,1
olmeelektroonika	40	16,6
autorehvid	50	20,7
mahukad jäätmed	39	16,2

kõrg	arv	%
plasttaara	134	48,4
vanapaber	169	61,0
klaastaara	215	77,6
kompostitavad jäätmed	60	21,7
metall	87	31,4
ohtlikud jäätmed	148	53,4
olmeelektroonika	39	14,1
autorehvid	61	22,0
mahukad jäätmed	47	17,0

Sõltumata haridustasemest, teadsid vastajad enam-vähem võrdselt, kuidas käidelda klaastaarat, vanapaberit ning ohtlikke jäätmeid. Viimase jäätmeliigi osas on küll teadlikkus mõnevõrra madalam, sõltuvalt haridusest 40…53%. Plasttaara käitlemise kohta on saanud infot väike osa küsitletutest.

Kõige vähem oldi teavet saadud, kõigis haridustasemetes, mahukate jäätmete, olmeelektroonika ja vanade autorehvide kohta.

Kõigi jäätmeliikide käitlemise kohta on infot saadud järgmiselt:

alg – 0%;
põhi – 2%;
kesk – 5%;
keskeri – 10%;
kõrgem – 8%.

Mitte ühegi jäätmeliigi käitluse kohta teavet omavate inimeste osakaal oli järgmine:

alg – 13%;
põhi – 0%;
kesk – 14%;
keskeri – 14%;
kõrgem – 13%.

Need tulemused näitavad selgelt, et mida rohkem on inimene haritud, seda enam teab ta erinevate jäätmeliikide käitlemisest. Samas leidub pea kõigis haridustasemetes protsentuaalselt võrdselt inimesi, kes pole kuulnud ühegi jäätmeliigi käitlemisest.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

alg	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	13	56,5
raadiost ja TVst	15	65,2
infovoldikutest	3	13,0
internetist	4	17,4
mujalt	4	17,4

põhi	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	36	58,1
raadiost ja TVst	36	58,1
infovoldikutest	6	9,7
internetist	3	4,8
mujalt	10	16,1

kesk	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	163	66,0
raadiost ja TVst	141	57,1
infovoldikutest	31	12,6
internetist	23	9,3
mujalt	35	14,2

keskeri	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	146	60,6
raadiost ja TVst	149	61,8
infovoldikutest	23	9,5
internetist	15	6,2
mujalt	24	10,0

kõrg	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	188	67,9
raadiost ja TVst	160	57,8
infovoldikutest	24	8,7
internetist	30	10,8
mujalt	32	11,6

Vastustest selgub, et väga paljud alghariduse inimesed olid jäätmekäitlusalast informatsiooni saanud televisioonist, raadiost ja ka ajakirjandusest.

Kesk-, keskeri ja kõrgharidusega inimeste põhilisteks jäätmealasteks infoallikateks olid samuti ajalehed/ajakirjad ning raadio/televisioon. Mujalt olid neist sellealast infot hankinud 10…14%. Infovoldikutest oli protsentuaalselt enam teavet saanud keskharidust omav küsitlusgrupp.

Suhteliselt väike osakaal on infoallikana kõigis haridusgruppides infovoldikutel. Tulevikus tasub mõelda spetsiaalse jäätmealase info levitamisel infovoldikute trükkimisele. Ilmselt on otstarbekas teavitavaid brošüüre jagada kampaaniate käigus, milles on oma osa ka kirjutaval ja elektroonilisel meedial.

Teistest veidi enam olid internetist infot saanud alg ja kõrgema haridusega inimesed (vastavalt 17% ja 11% küsitletutest).

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

alg	arv	%
jah	21	91,3
ei	2	8,7
	23	100,0

põhi	arv	%
jah	41	66,1
ei	21	33,9
	62	100,0

kesk	arv	%
jah	184	74,5
ei	63	25,5
	247	100,0

keskeri	arv	%
jah	179	74,3
ei	62	25,7
	241	100,0

kõrg	arv	%
jah	210	75,8
ei	67	24,2
	277	100,0

Kõige informatsioonialtimad on algharidusega vastajad (91%) ja kõige vähem soovisid uut jäätmekäitlusalast infot saada põhiharidusega vastajad (66%). Viimaste väiksem informatsiooni saamise soov on arvatavasti põhjendatav asjaoluga, et nad loevad ennast jäätmekäitlusalaselt teistest haridusgruppidest pisut paremini informeerituks (vt. 3. küsimus).

Uut jäätmekäitlusalast informatsiooni soovib lisaks saada ¾ kesk-, keskeri- ja kõrgharidust omavatest vastanutest.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

alg	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	14	60,9
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	13	56,5
kogumispunktide asupaigad	15	65,2
kogumisaktsioonid	11	47,8
jäätmekäitlusettevõtted	6	26,1
muudatused ja uued nõuded	6	26,1

põhi	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	17	27,4
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	22	35,5
kogumispunktide asupaigad	31	50,0
kogumisaktsioonid	13	21,0
jäätmekäitlusettevõtted	5	8,1
muudatused ja uued nõuded	9	14,5

kesk	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	107	43,3
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	107	43,3
kogumispunktide asupaigad	157	63,6
kogumisaktsioonid	87	35,2
jäätmekäitlusettevõtted	53	21,5
muudatused ja uued nõuded	74	30,0

keskeri	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	120	49,8
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	121	50,2
kogumispunktide asupaigad	161	66,8
kogumisaktsioonid	107	44,4
jäätmekäitlusettevõtted	57	23,7
muudatused ja uued nõuded	70	29,0

kõrg	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	125	45,1
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	120	43,3
kogumispunktide asupaigad	195	70,4
kogumisaktsioonid	117	42,2
jäätmekäitlusettevõtted	68	24,5
muudatused ja uued nõuded	86	31,0

Kõik haridusgrupid soovisid enim infot jäätmete kogumispunktide asupaikade kohta.

Teiseks eelistuseks seadsid alg-, kesk- ja kõrgharidusega inimesed jäätmete sorteerimist puudutava informatsiooni. Keskeriharidusega inimesed tahtsid samavõrd saada uut informatsiooni jäätmete liigituses ning ohtlikkuse kohta. Sama soovisid ka põhi- ja keskeriharidusega vastajad.

Kolmandaks eelistuseks oli alg- ja kõrgharidusega inimestel jäätmete liigitust ja ohtlikkust puudutav informatsioon. Põhi- ja keskeriharidust omavad küsitletud tahtsid aga andmeid jäätmete sorteerimise ja kogumisaktsioonide kohta. Viimast tahtsid, kolmanda eelistusena, teada ka keskharidust omavad linnakodanikud.

Vaadates tulemusi selgub, et jäätmekäitlusettevõtetest ja uutest seadlusandluste muudatustest/nõuetest ei ole inimesed väga huvitatud.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

alg	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	16	69,6
raadiost ja TVst	15	65,2
infovoldikutest	8	34,8
internetist	4	17,4

põhi	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	29	46,8
raadiost ja TVst	26	41,9
infovoldikutest	12	19,4
internetist	5	8,1

kesk	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	133	53,8
raadiost ja TVst	127	51,4
infovoldikutest	104	42,1
internetist	56	22,7

keskeri	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	144	59,8
raadiost ja TVst	134	55,6
infovoldikutest	82	34,0
internetist	41	17,0

kõrg	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	162	58,5
raadiost ja TVst	133	48,0
infovoldikutest	106	38,3
internetist	65	23,5

Kõigis haridusgruppides oli mainitud informatsioonallikate pingerida järgmine:

ajalehed/ajakirjad;
raadio ja televisioon;
infovoldikud.

Interneti kui uut ja väga infomahukat andmeedastuskanalit olid teistest enam valmis kasutama kesk- ja kõrgharidusega inimesed (23…24% küsitletutest).

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

alg	arv	%
on vajalik	19	82,6
mitte eriti vajalik	2	8,7
ei ole vajalik	2	8,7
	23	100,0

põhi	arv	%
on vajalik	53	85,5
mitte eriti vajalik	7	11,3
ei ole vajalik	2	3,2
	62	100,0

kesk	arv	%
on vajalik	212	85,8
mitte eriti vajalik	29	11,7
ei ole vajalik	6	2,4
	247	100,0

keskeri	arv	%
on vajalik	206	85,5
mitte eriti vajalik	27	11,2
ei ole vajalik	8	3,3
	241	100,0

kõrg	arv	%
on vajalik	251	90,6
mitte eriti vajalik	22	7,9
ei ole vajalik	4	1,4
	277	100,0

Prügi sorteerimist ja eraldi kogumist hindasid vajalikuks kõikide haridusgruppide esindajatest vähemalt 80%. Enam tähtsustasid seda kõrgharidusega küsitletud (91%). Haridusgruppides põhi-, kesk- ja keskeri oli 11…12% inimesi, kes arvasid, et see ei ole eriti vajalik. Mitte vajalikuks pidasid jäätmete sorteerimist ja eraldi kogumist vähesed vastajad.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

alg	arv	%
jah	12	52,2
ei	11	47,8
	23	100,0

põhi	arv	%
jah	37	59,7
ei	25	40,3
	62	100,0

kesk	arv	%
jah	144	58,3
ei	103	41,7
	247	100,0

keskeri	arv	%
jah	119	49,4
ei	122	50,6
	241	100,0

kõrg	arv	%
jah	163	58,8
ei	114	41,2
	277	100,0

Selle küsimuse tulemuste põhjal võib väita, et pooled alg- ja keskeriharidusega inimestest sorteerivad oma prügi ja pooled mitte. Teiste haridusgruppide puhul on üle poolte (56…60%) väitnud, et sorteerivad jäätmeid. Üldiselt võib arvestada, et pooled vastajatest tegelevad mingil määral jäätmete liigiti kogumisega. Neid inimesi, kes kõiki jäätmeliike pidevalt sorteeriks, on väga vähe.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

alg	arv	%
pole aega	4	17,4
pole ruumi	4	17,4
puudub vajalik teave	1	4,3
keeruline üle anda	4	17,4
ei teki nii palju jäätmeid	4	17,4

põhi	arv	%
pole aega	16	25,8
pole ruumi	19	30,6
puudub vajalik teave	10	16,1
keeruline üle anda	21	33,9
ei teki nii palju jäätmeid	8	12,9

kesk	arv	%
pole aega	47	19,0
pole ruumi	64	25,9
puudub vajalik teave	49	19,8
keeruline üle anda	108	43,7
ei teki nii palju jäätmeid	64	25,9

keskeri	arv	%
pole aega	24	10,0
pole ruumi	53	22,0
puudub vajalik teave	38	15,8
keeruline üle anda	115	47,7
ei teki nii palju jäätmeid	46	19,1

kõrg	arv	%
pole aega	18	6,5
pole ruumi	54	19,5
puudub vajalik teave	7	2,5
keeruline üle anda	107	38,6
ei teki nii palju jäätmeid	40	14,4

Kõik haridusgrupid on märkinud kõige enam jäätmete sorteerimist pärsivaks teguriks nende üleandmise keerukust. Järgnevateks on toodud ruumi ja aja puudus. Viimast ei rõhuta küll keskeri- ja kõrgharidusega inimesed, kellest (vastavalt 19 ja 14%) väidavad, et jäätmeid tekib lihtsalt liiga vähe, et neid sorteerima peaks.

Teabe puudumist, mis võiks olla tegelikult üks tähtsaimaid, rõhutavad ainult põhi-, kesk- ja keskeriharidusega inimesed. Ja neistki ainult 16…20% küsitletutest.

Ilmselt on aga jäätmete vähene sorteerimine põhjustatud just vähesest teabe omamisest, sest eelpool tähtsaimaks peetud probleemid ja sorteerimise vajadusest arusaamine põhinebki sellealase informatsiooni olemasolul ning selle teadvustamisel.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

alg	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	5	21,7
vanapaberit ja pappi	8	34,8
klaastaarat	11	47,8
metalli	2	8,7
plasttaarat	5	21,7
ohtlikke jäätmeid	3	13,0

põhi	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	8	12,9
vanapaberit ja pappi	25	40,3
klaastaarat	28	45,2
metalli	5	8,1
plasttaarat	7	11,3
ohtlikke jäätmeid	9	14,5

kesk	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	31	12,6
vanapaberit ja pappi	93	37,7
klaastaarat	112	45,3
metalli	17	6,9
plasttaarat	26	10,5
ohtlikke jäätmeid	53	21,5

keskeri	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	40	16,6
vanapaberit ja pappi	82	34,0
klaastaarat	99	41,1
metalli	25	10,4
plasttaarat	34	14,1
ohtlikke jäätmeid	50	20,7

kõrg	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	57	20,6
vanapaberit ja pappi	118	42,6
klaastaarat	129	46,6
metalli	40	14,4
plasttaarat	52	18,8
ohtlikke jäätmeid	75	27,1

Küsimuse vastustest selgub, et jäätmete sorteerimisega tegelevad mingil määral kõigi haridusgruppide esindajad. Muudest jäätmetest eraldatakse kõige rohkem klaastaarat. Sellele järgneb vanapaber ja papp ning ohtlikud jäätmeid.

Plasttaarat ja metalli sorteerivad teistest haridusgruppidest enim kõrgharidusega inimesed, vastavalt 19% ja 14% vastanutest.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

alg	arv	%
väga lihtne	3	13,0
üsna lihtne	4	17,4
mitte eriti lihtne	8	34,8
keeruline	8	34,8
	23	100,0

põhi	arv	%
väga lihtne	1	1,6
üsna lihtne	14	22,6
mitte eriti lihtne	29	46,8
keeruline	18	29,0
	62	100,0

kesk	arv	%
väga lihtne	6	2,4
üsna lihtne	55	22,3
mitte eriti lihtne	98	39,7
keeruline	88	35,6
	247	100,0

keskeri	arv	%
väga lihtne	18	7,5
üsna lihtne	55	22,8
mitte eriti lihtne	78	32,4
keeruline	89	36,9
	240	99,6

kõrg	arv	%
väga lihtne	26	9,4
üsna lihtne	70	25,3
mitte eriti lihtne	85	30,7
keeruline	96	34,7
	277	100,0

Küsimusele ei vastanud üks Tallinna linnakodanik, kellel oli keskeriharidus.

Alg-, kesk-, keskeri- ja kõrgharidust omavad inimesed hindasid jäätmete sorteerimise keerukust ja sorteeritud jäätmete äraandmist mitte eriti lihtsaks ning lausa keeruliseks.

Küsitletutest, kes olid põhiharidusega, arvasid pea pooled, et see ei ole mitte eriti lihtne.

Üsna lihtsaks pidas seda tegevust kõigi haridusgruppide lõikes 17…25% küsitletutest. Jäätmete sorteerimist pidasid kergeks üldiselt kõrgema haridustasemega vastajad.

Väga lihtsaks pidasid jäätmete eraldi kogumist ja sorteerimispunktidesse viimist alg- ja kõrgharidusega vastajad (vastavalt 13% ja 9%). Teiste haridustasemetega inimestest hindas jäätmete sorteerimist kodus ja nende üleandmist väga lihtsaks alla 8% vastanutest.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

alg	arv	%
vanapaberit ja pappi	5	21,7
klaastaarat	10	43,5
metalli	1	4,3
plasttaarat	2	8,7
patareisid	5	21,7
teisi ohtlikke jäätmeid	1	4,3

põhi	arv	%
vanapaberit ja pappi	11	17,7
klaastaarat	34	54,8
metalli	3	4,8
plasttaarat	8	12,9
patareisid	7	11,3
teisi ohtlikke jäätmeid	0	0,0

kesk	arv	%
vanapaberit ja pappi	35	14,2
klaastaarat	108	43,7
metalli	6	2,4
plasttaarat	16	6,5
patareisid	39	15,8
teisi ohtlikke jäätmeid	10	4,0

keskeri	arv	%
vanapaberit ja pappi	31	12,9
klaastaarat	116	48,1
metalli	13	5,4
plasttaarat	25	10,4
patareisid	37	15,4
teisi ohtlikke jäätmeid	10	4,1

kõrg	arv	%
vanapaberit ja pappi	46	16,6
klaastaarat	128	46,2
metalli	19	6,9
plasttaarat	30	10,8
patareisid	65	23,5
teisi ohtlikke jäätmeid	10	3,6

Klaastaara oli enim mainitud jäätmeliik, mida olid viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse kõigi haridusgruppide esindajad.

Alg- ja põhiharidusega inimesed nimetasid järgnevalt vanapaberit ja pappi ning kolmandana plasttaarat. Teiste haridustasemetega inimeste poolt mainiti patareisid (15…23%) ja vanapaberit ning pappi (13…15%).

Sõltumata hariduslikust jaotusest, olid vastajad viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse kõige vähem metalli ja ohtlikke jäätmeid.

Kolme kuu jooksul on jäätmeid kokkukogumispunktidesse viinud:

algharidusega – 48%;
põhiharidusega – 63%;
keskharidusega – 53%;
keskeri haridusega – 56%;
kõrgema haridusega – 57%.

Tulemustest lähtudes võib öelda, et pea pooled kõigi haridusgruppide esindajatest on oma jäätmeid kolme viimase kuu jooksul jäätmekogumispunktidesse viinud. Ilmselt teeks seda ka ülejäänud osa vastajatest, kui oleks lahendatud kuueteistkümnenda küsimuse vastustes ilmnenud puudujäägid.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

alg	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	5	21,7	18	78,3
plastiktaara	4	17,4	19	82,6
klaastaara	13	56,5	10	43,5
metall	3	13,0	20	87,0
ohtlikud jäätmed	4	17,4	19	82,6

põhi	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	18	29,0	43	69,4
plastiktaara	13	21,0	49	79,0
klaastaara	27	43,5	34	54,8
metall	5	8,1	56	90,3
ohtlikud jäätmed	9	14,5	52	83,9

kesk	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	34	13,8	213	86,2
plastiktaara	39	15,8	208	84,2
klaastaara	100	40,5	147	59,5
metall	20	8,1	227	91,9
ohtlikud jäätmed	30	12,1	217	87,9

keskeri	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	28	11,6	213	88,4
plastiktaara	37	15,4	204	84,6
klaastaara	92	38,2	149	61,8
metall	15	6,2	226	93,8
ohtlikud jäätmed	26	10,8	215	89,2

kõrg	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	39	14,1	238	85,9
plastiktaara	36	13,0	241	87,0
klaastaara	102	36,8	175	63,2
metall	14	5,1	263	94,9
ohtlikud jäätmed	34	12,3	243	87,7

Kõik erineva haridustasemega vastajad väitsid, et Tallinnas on kõige enam puudus metallikogumispunktidest (kõigist vastanutest 93%). Neile järgnesid ohtlike jäätmete, plastiktaara ja vanapaberi ning papi kogumiseks mõeldud konteinerid.

Klaastaara kogumispunktide tihedust hinnati juba päris heaks - nii arvas keskmiselt 40% kõigist vastajatest.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

alg	arv	%
jah	4	17,4
ei	19	82,6
	23	100,0

põhi	arv	%
jah	18	29,0
ei	44	71,0
	62	100,0

kesk	arv	%
jah	62	25,1
ei	185	74,9
	247	100,0

keskeri	arv	%
jah	62	25,7
ei	179	74,3
	241	100,0

kõrg	arv	%
jah	82	29,6
ei	195	70,4
	277	100,0

Viimase kolme aasta jooksul olid oma jäätmealaseid käitumismalle muutnud kõige enam põhi- ja kõrgharidusega vastajad (29…30%). Kesk- ja keskeriharidust omavate kodanike seast olid seda teinud ¼ küsitletutest.

18. Kui jah, siis mil viisil?

alg	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	2	8,7
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	0	0,0
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	2	8,7

põhi	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	17	27,4
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	1	1,6
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	1	1,6

kesk	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	42	17,0
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	12	4,9
kasutan legaalseid prügilaid	3	1,2
muud	14	5,7

keskeri	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	41	17,0
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	11	4,6
kasutan legaalseid prügilaid	4	1,7
muud	14	5,8

kõrg	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	61	22,0
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	8	2,9
kasutan legaalseid prügilaid	2	0,7
muud	13	4,7

Kõikide haridusgruppide esindajad valisid eelistatuimaks variandiks “olen hakanud prügi sorteerima”. Kaheks järgnevaks enamvalitud variantideks osutusid: “lasen konteinerit sagedamini tühjendada” ja “muud”.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

alg	arv	%
jah	17	73,9
ei	6	26,1
	23	100,0

põhi	arv	%
jah	45	72,6
ei	17	27,4
	62	100,0

kesk	arv	%
jah	187	75,7
ei	60	24,3
	247	100,0

keskeri	arv	%
jah	197	81,7
ei	44	18,3
	241	100,0

kõrg	arv	%
jah	248	89,5
ei	29	10,5
	277	100,0

Alg-, põhi- ja keskharidust omavatest inimestest on edaspidi valmis jäätmeid sorteerima umbes ¾ vastanutest.

Keskeri- ja kõrgharidusega inimeste puhul on see protsent suurem, vastavalt 82% ja 90%.

Tulemuste põhjal võib järeldada, et jäätmete üleandmise tingimuste ning vastavasisulise informatsiooni liikumise paranemisel alustavad paljud inimesed jäätmete liigiti kogumist. Alguses ilmselt väiksemates kogustes ja mida rohkem süsteem juurdub, seda enam suureneb sorteeritud jäätmete kogus erinevate jäätmeliikide osas.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

alg	arv	%
kord nädalas	10	43,5
kord kahe nädala jooksul	3	13,0
kord kuus	2	8,7
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	8	34,8
	23	100,0

põhi	arv	%
kord nädalas	23	37,1
kord kahe nädala jooksul	13	21,0
kord kuus	6	9,7
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	19	30,6
	61	98,4

kesk	arv	%
kord nädalas	111	44,9
kord kahe nädala jooksul	46	18,6
kord kuus	19	7,7
kord kahe kuu jooksul	2	0,8
ei oska öelda	69	27,9
	247	100,0

keskeri	arv	%
kord nädalas	117	48,5
kord kahe nädala jooksul	35	14,5
kord kuus	21	8,7
kord kahe kuu jooksul	3	1,2
ei oska öelda	65	27,0
	241	100,0

kõrg	arv	%
kord nädalas	135	48,7
kord kahe nädala jooksul	40	14,4
kord kuus	22	7,9
kord kahe kuu jooksul	6	2,2
ei oska öelda	74	26,7
	277	100,0

Sellele küsimusele ei vastanud üks põhiharidusega inimene.

Saadud tulemused jaotusid ühtlaselt, näidates, et enamik kõigi haridusgruppide inimesi arvab vajalik olevat prügikonteinerit tühjendada kord nädalas (kõikide küsitletute keskmine 47%). Kord kahe nädala jooksul arvab tarvilik olevat konteinerit tühjendada

alla 20% vastajatest. Paljud vastajad, erinevates haridusgruppides keskmiselt 28%, ei osanud jäätmekonteineri tühjendamise sageduse asjus seisukohta võtta. Võib arvata, et nende inimeste osas on tegu peamiselt suurte paneelelamute elanikega, kes ei tea kui sageli tühjendatakse praegu nende majale kuuluvat jäätmekonteinerit.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

alg	arv	%
ei	15	65,2
kompostin lahtiselt aunas	5	21,7
kompostin komposteris	3	13,0
	23	100,0

põhi	arv	%
ei	46	74,2
kompostin lahtiselt aunas	11	17,7
kompostin komposteris	5	8,1
	62	100,0

kesk	arv	%
ei	186	75,3
kompostin lahtiselt aunas	51	20,6
kompostin komposteris	10	4,0
	247	100,0

keskeri	arv	%
ei	186	77,2
kompostin lahtiselt aunas	45	18,7
kompostin komposteris	10	4,1
	241	100,0

kõrg	arv	%
ei	199	71,8
kompostin lahtiselt aunas	65	23,5
kompostin komposteris	13	4,7
	277	100,0

Saadud tulemusi vaadates võib väita, et keskmiselt ei komposti Tallinnas, üheski haridusgrupis, enda tekitatavaid jäätmeid ¾ küsitletutest. Vastajad, kes kompostimisega tegelevad, eelistavad lahtist aunkompostimist.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

alg	arv	%
jah	8	34,8
ei	15	65,2
	23	100,0

põhi	arv	%
jah	23	37,1
ei	39	62,9
	62	100,0

kesk	arv	%
jah	87	35,2
ei	160	64,8
	247	100,0

keskeri	arv	%
jah	73	30,3
ei	167	69,3
	240	99,6

kõrg	arv	%
jah	91	32,9
ei	186	67,1
	277	100,0

Küsimusele ei vastanud üks keskeriharidusega inimene. Kõigis haridusgruppides tegelesid oma jäätmete põletamisega keskmiselt 30% küsitletutest.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

alg	arv	%
paberit ja pappi	8	34,8
plastmassi	1	4,3
aiajäätmeid	4	17,4
pakendeid	2	8,7
kilekotte	1	4,3
tekstiilijäätmeid	2	8,7

põhi	arv	%
paberit ja pappi	21	33,9
plastmassi	3	4,8
aiajäätmeid	10	16,1
pakendeid	11	17,7
kilekotte	3	4,8
tekstiilijäätmeid	5	8,1

kesk	arv	%
paberit ja pappi	84	34,0
plastmassi	17	6,9
aiajäätmeid	43	17,4
pakendeid	41	16,6
kilekotte	19	7,7
tekstiilijäätmeid	28	11,3

keskeri	arv	%
paberit ja pappi	66	27,4
plastmassi	18	7,5
aiajäätmeid	37	15,4
pakendeid	35	14,5
kilekotte	20	8,3
tekstiilijäätmeid	18	7,5

kõrg	arv	%
paberit ja pappi	83	30,0
plastmassi	17	6,1
aiajäätmeid	44	15,9
pakendeid	34	12,3
kilekotte	18	6,5
tekstiilijäätmeid	26	9,4

Kõige enam põletatakse paberit ja pappi (keskmiselt 31%), järgmistena märgiti ära aiajäätmed ning pakendid. Plastmassi, kilekotte ja tekstiilijäätmeid põletasid vähesed.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

alg	arv	%
ei teki	5	21,7
jäätmeveofirma viib ära	14	60,9
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	4	17,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	23	100,0

põhi	arv	%
ei teki	14	22,6
jäätmeveofirma viib ära	41	66,1
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	5	8,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,6
	61	98,4

kesk	arv	%
ei teki	40	16,2
jäätmeveofirma viib ära	155	62,8
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	46	18,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	6	2,4
	247	100,0

keskeri	arv	%
ei teki	33	13,4
jäätmeveofirma viib ära	170	68,8
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	38	15,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	241	97,6

kõrg	arv	%
ei teki	32	11,6
jäätmeveofirma viib ära	192	69,3
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	53	19,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	277	100,0

Sellele küsimusele jättis vastamata üks põhiharidusega inimene.

Mahukaid jäätmeid tekib enim kõrgharidusega inimestel (88%). Neile järgnevad kesk- ja keskeriharidusega küsitletud (84…86%). Kõige vähem tekib neid alg- ja põhiharidusega linnakodanikel, kelledel on ilmselt kõige piiratumad võimalused uute mahukate esemete, nagu mööbel, külmikud, pesumasinad, soetamiseks.

Kõigi haridustasemete esindajatest üle 60%, on vastanud, et tekkivad suuremõõtmelised jäätmed viib ära jäätmefirma. Alg-, kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimeste seast on umbes 18% küsitletutest ka ise viinud mahukaid jäätmeid ametlikule prügimäele.

Isetekkelistele prügimägedele on mahukaid jäätmeid viinud ainult põhi- ja keskharidusega inimesed.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

alg	arv	%
ei teki	4	17,4
panen olmejäätmete konteinerisse	12	52,2
tellin jättmefirmalt äraveo	5	21,7
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	2	8,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	23	100,0

põhi	arv	%
ei teki	7	11,3
panen olmejäätmete konteinerisse	33	53,2
tellin jättmefirmalt äraveo	15	24,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	6	9,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,6
	62	100,0

kesk	arv	%
ei teki	31	12,6
panen olmejäätmete konteinerisse	131	53,0
tellin jäätmefirmalt äraveo	51	20,6
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	31	12,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	0,8
	246	99,6

keskeri	arv	%
ei teki	19	7,7
panen olmejäätmete konteinerisse	145	58,7
tellin jäätmefirmalt äraveo	48	19,4
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	28	11,3
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,4
	241	97,6

kõrg	arv	%
ei teki	25	9,0
panen olmejäätmete konteinerisse	137	49,5
tellin jäätmefirmalt äraveo	89	32,1
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	25	9,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	276	99,6

Sellele küsimusele jättis vastamata kaks inimest, üks kesk- ja teine kõrgharidusega. Küsimuse vastustest on näha samasugust trendi nagu 25. küsimuse puhul. Mida kõrgem on haridustase seda rohkematel küsitletutel tekib remondi- ja ehitustöödel jäätmeid. Ilmselt on siin jällegi otsene seos sissetulekute ja haridustaseme vahel.

Enamus (üle 50%) inimesi, kelledel tekivad ehitus- ja remonditöödel jäätmed, panevad need olmejäätmete konteineritesse. Nii tekid kõigi haridusgruppide esindajad.

Umbes kakskümmend protsenti inimestest, v.a. kõrgharidusega (nende puhul 32%), tellib jäätmeveofirmalt ehitusjäätmete äraveo. Keskmiselt 10% küsitletutest, viib need jäätmed ise ametlikule prügimäele.

Põhi-, kesk- ja keskeriharidusega inimeste seas leidus ka neid (ca 1%), kes olid viinud ehitusjäätmeid isetekkelistesse prügiladestuspaikadesse.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

alg	arv	%
ei tea	2	8,7
neid ei teki	13	56,5
panen olmejäätmete konteinerisse	4	17,4
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	0	0,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	4	17,4
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	0	0,0
	23	100,0

põhi	arv	%
ei tea	2	3,2
neid ei teki	41	66,1
panen olmejäätmete konteinerisse	2	3,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	1	1,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,6
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	10	16,1
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	5	8,1
	62	100,0

kesk	arv	%
ei tea	7	2,8
neid ei teki	156	63,2
panen olmejäätmete konteinerisse	14	5,7
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	6	2,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,4
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	35	14,2
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	28	11,3
	247	100,0

keskeri	arv	%
ei tea	5	2,0
neid ei teki	138	55,9
panen olmejäätmete konteinerisse	16	6,5
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	5	2,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	1,2
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	43	17,4
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	30	12,1
	240	97,2

kõrg	arv	%
ei tea	3	1,1
neid ei teki	120	43,3
panen olmejäätmete konteinerisse	21	7,6
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	10	3,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,4
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	88	31,8
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	34	12,3
	277	100,0

Sellele küsimusele jättis vastamata üks keskeriharidusega inimene.

Kõrgharidusega inimestel tekib vanu autorehve kõige enam (57% küsitletutel). Teistel haridusgruppidel tekib neid vähem, alla 43% küsitletutel.

Kõrgemate haridustasemetega inimestest on enamus vastanud põhiliselt: “annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale” ja “hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia”.

Kui algharidusega inimesed välja arvata, siis olid kõikide haridusgruppide esindajad viinud vanu autorehve isetekkelistesse prügilastesse. Kõrgeim selline protsent oli põhiharidusega inimeste hulgas (2%).

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

alg	arv	%
ei teki	7	30,4
panen olmejäätmete konteinerisse	15	65,2
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	1	4,3
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	0	0,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	23	100,0

põhi	arv	%
ei teki	19	30,6
panen olmejäätmete konteinerisse	33	53,2
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	4	6,5
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	5	8,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	1,6
	62	100,0

kesk	arv	%
ei teki	57	23,1
panen olmejäätmete konteinerisse	141	57,1
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	16	6,5
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	29	11,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	1,6
	247	100,0

keskeri	arv	%
ei teki	52	21,1
panen olmejäätmete konteinerisse	140	56,7
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	15	6,1
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	30	12,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	1,6
	241	97,6

kõrg	arv	%
ei teki	56	20,2
panen olmejäätmete konteinerisse	175	63,2
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	15	5,4
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	29	10,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	0,7
	277	100,0

Kõikidest haridusgruppidest küsitletud inimestest enamus (60%) viskab elektroonikajäätmed olmejäätmetele mõeldud konteineritesse.

Kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimeste seast märkisid, keskmiselt 10% vastanutest, et otsivad vastavat firmat, kes tegeleb olmeelektroonika ja –tehnika jäätmetega ning annavad need siis ära.

Kõikide haridustasemetega inimeste seas, v.a. algharidusega, leidus neid, kes olid olmeelektroonika ja –tehnika jäätmeid viinud isetekkelistele prügimägedele. Protsentuaalselt oli neid kõige enam põhi-, kesk- ja keskeriharidust omavate inimeste seas (2 %).

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

alg	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	6	26,1
rentinud tooteid nende ostmise asemel	1	4,3
kogunud jäätmeid eraldi	4	17,4
parandanud vanu tooteid	10	43,5
keeldunud postkastireklaamist	1	4,3
muud	1	4,3

põhi	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	11	17,7
rentinud tooteid nende ostmise asemel	1	1,6
kogunud jäätmeid eraldi	13	21,0
parandanud vanu tooteid	16	25,8
keeldunud postkastireklaamist	7	11,3
muud	4	6,5

kesk	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	76	30,8
rentinud tooteid nende ostmise asemel	5	2,0
kogunud jäätmeid eraldi	60	24,3
parandanud vanu tooteid	80	32,4
keeldunud postkastireklaamist	29	11,7
muud	8	3,2

keskeri	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	53	22,0
rentinud tooteid nende ostmise asemel	7	2,9
kogunud jäätmeid eraldi	44	18,3
parandanud vanu tooteid	52	21,6
keeldunud postkastireklaamist	20	8,3
muud	17	7,1

kõrg	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	86	31,0
rentinud tooteid nende ostmise asemel	16	5,8
kogunud jäätmeid eraldi	75	27,1
parandanud vanu tooteid	74	26,7
keeldunud postkastireklaamist	16	5,8
muud	19	6,9

Sellest küsimusest tulevad välja sarnasused alg-, põhi-, kesk- ja keskeriharidust omavate inimeste vahel, kes püüavad enam jäätmete teket vähendada parandades vanu tooteid, muutes tarbimisharjumusi ja kogudes jäätmeid eraldi. Põhiharidusega inimestel olid kaks viimatinimetatud jäätmete vähendamise viisi “vahetuses” (kõigepealt mainiti jäätmete eraldikogumist).

Kõrgharidusega inimesed püüdsid jäätmete teket vähendada eelkõige tarbimisharjumusi muutes, jäätmeid eraldi kogudes ning vanu tooteid parandades. Siia haridusgruppi kuulus ka enim neid inimesi, kes olid jäätmetekke vähendamiseks tooteid nende ostmise asemel rentinud (6% küsitletutest).

Mitte midagi ei olnud jäätmetekke vähendamise eesmärkidel ette võtnud:

algharidusega – 39%;
põhiharidusega – 42%;
keskharidusega – 33%;
keskeriharidusega – 42%;
kõrgema haridusega – 35%;

Nagu tulemused näitavad, on probleemidest rohkem teadlikud kesk- ja kõrgharidusega inimesed, kes on püüdnud nende vältimiseks kõige enam ära teha.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

alg	arv	%
diivan	6	26,1
arstimid	16	69,6
hõõglamp	17	73,9
külmik	12	52,2
värvid	16	69,6
jääkõlid	19	82,6
akud	21	91,3

põhi	arv	%
diivan	8	12,9
arstimid	47	75,8
hõõglamp	35	56,5
külmik	33	53,2
värvid	46	74,2
jääkõlid	57	91,9
akud	60	96,8

kesk	arv	%
diivan	30	12,1
arstimid	186	75,3
hõõglamp	154	62,3
külmik	175	70,9
värvid	215	87,0
jääkõlid	225	91,1
akud	227	91,9

keskeri	arv	%
diivan	37	15,4
arstimid	216	89,6
hõõglamp	153	63,5
külmik	172	71,4
värvid	222	92,1
jääkõlid	229	95,0
akud	232	96,3

kõrg	arv	%
diivan	38	13,7
arstimid	242	87,4
hõõglamp	172	62,1
külmik	206	74,4
värvid	238	85,9
jääkõlid	249	89,9
akud	259	93,5

Täiesti õigesti suutsid jäätmete ohtlikkust hinnata:

algharidusega – 26%;
põhiharidusega – 18%;
keskharidusega – 35%;
keskeriharidusega – 34%;
kõrgema haridusega – 16%;

On näha, et keskmiselt 34% küsitletutest on teadlikud kõigist ohtlike jäätmete liikidest. Hämmastav on aga kõrgema haridusega inimeste halb teadlikkus selles vallas. Arvestades haridustaset peaks see protsent olema oluliselt kõrgem.

10.2.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse lähtuvalt küsitletute haridusest

Hariduslikest tunnustest lähtuvalt ilmnes, et Tallinna linnas on enim kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimesi, kes moodustavad kõigi küsitletute hulgast 90%. Seetõttu keskendutakse kokkuvõtvas osas just neile, kuna nende praegusest ja edaspidistest käitumisnormidest ning teadmistest sõltub kõige enam Tallinna jäätmekäitluse areng.

Keskkonnahoiust lähtuvalt pidasid just kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimesed vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele Tallinnas rohkem tähelepanu, keskmiselt 93 % vastanutest. Praegust jäätmekäitlusalast olukorda hinnati aga just nendes haridusklassides kõige negatiivsemalt ehk siis rahuldavaks või puudulikuks.

Kõikide haridusgruppide vastustest ilmnes, et teadlikkus Tallinna jäätmekäitluse olukorra kohta on madal. Algharidusega inimestel oli see kõige parem ehk hästi informeerituks tunnistas end 44%. Kõige halvemaks pidasid enda informeeritust aga põhiharidusega inimesed (89% vastanutest). Teiste kolme haridusgrupi liikmed, kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega, hindasid oma teadlikkust ebapiisavaks (keskmiselt 77% küsitletutest). Sellised tulemused seavad ilmselt kahtluse alla kõigi haridusgruppide poolt Tallinna jäätmete käitlemise hetkeolukorrale antud hinnangu. Kui sellest teatakse vähe, siis ei saa olla ka hinnang väga objektiivne. Põhiliselt on infot saadud klaastaara, vanapaberi ja ohtlike jäätmete käitlemise kohta (keskmiselt üle 50% vastanutest).

Tallinna linna puudutavate jäätmekäitlusalaste seadusaktidega ollakse kõigis haridusgruppides vähe tutvutud. Ühegi keskkonnaalase õigusaktiga ei olnud tutvunud kesk- ja keskeriharidust omavatest küsitletutest keskmiselt 85,5%. Kõrgema haridusega inimeste seas oli see protsent küll natuke väiksem (78%), näidates, et neil on rohkem kokkupuuteid õigusaktidega.

Inimeste jäätmekäitlusalast teadlikkust püüti hinnata ka 29. küsimusega, kus paluti valida erinevate jäätmeliikide seast ohtlikud jäätmed. Kõige enam nimetati:

Akusid;
Jääkõlisid;
Värve;
Arstimeid.

Kõige paremini suutsid jäätmete ohtlikkust hinnata kesk- ja keskeriharidusega inimesed (keskmiselt 34,5% küsitletutest). Hämmastavalt väike oli see protsent kõrgharidusega inimeste seas (16%). Viimane viitab võib-olla nende inimeste keskendumisprobleemidele, tulenevalt ajapuudusest ja sellest, et see küsimus oli asetatud viimaseks ning vastamine nõudis ikkagi teatavat põhjalikkust.

Arvestades eelpooltoodut on üldise ja faktilise jäätmekäitlemisega seotud info valdamine lünklik. Oma teadmisi soovisid täiendada kõige enam algharidusega inimesed (91%). Kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimeste seast avaldas sellist soovi keskmiselt ¾ vastanutest.

Edaspidise teabe eelistused olid enim esindatud haridusgruppidel (kesk-, keskeri ja kõrgharidus) järgmised:

Jäätmete kogumispunktide asupaigad;
Kuidas sorteerida jäätmeid/jäätmete liigitus ja ohtlikkus;
Linnas toimuvad kogumisaktsioonid.

Vähem sooviti (domineerivates haridusgruppides) infot seadusandluste muudatuste ning neist lähtuvate uute nõuete (keskmiselt 30%) ning jäätmete käitlemisega tegelevate firmade kohta (keskmiselt 24%).

Kust aga eelistatakse tulevikus infot leida? Põhilisteks infokanaliteks, kõigis haridusgruppides, olid märgitud:

ajalehed/ajakirjad;
raadio ja televisioon;
infovoldikud.

Neid infokanaleid on kasutatud aktiivselt ennegi (ajalehed/ajakirjad 64%) ning võiksid olla edaspidigi põhilisteks infokandjateks. Kesk- ja kõrgharidusega inimesed kasutaksid

edaspidi ka rohkem Interneti. Vastavalt (23 ja 24%). Keskeriharidusega inimeste hulgas oli see protsent väiksem (17%).

Niisiis peaks enam kasutama trükimeediat, infovoldikuid ja ka Interneti, et tagada soovitud teabe levik just nende domineerivate haridusgruppideni, sest just nemad on suurimad jäätmete tekitajad (suurimate finantsressurssiga – keskmine kuu sissetulek 2000-4000 kuni 4000-6000). Samas omavad nendesse haridusgruppidesse (kesk, keskeri ja kõrgem) kuuluvad inimesed aga enam potentsiaali jäätmete sorteerimiseks ja seega ka üldise heakorra tagamiseks.

Prügi sorteerimist ja eraldi kogumist hinnati kõigis haridusgruppides vajalikuks (keskmiselt 87% küsitletutest). Kõige vajalikumaks pidasid seda kõrgharidusega inimesed (91%).

Küsitluse läbiviimise ajahetkel sorteeris jäätmeid keskmiselt 56% küsitletutest ja enim väitsid end seda tegevat põhiharidusega inimesed (60%). Neile järgnesid kesk- ja kõrgharidust omavad küsitletud (vastavalt 58 ja 59%) Keskeriharidusega inimeste seas oli see protsent väikseim (49%). Kuid kuna selle haridusgrupi näol on tegu ühe potentsiaalseima jäätmete tekitajaga (lähtudes näiteks sissetulekutest), siis peaks just selle haridusgrupi sorteerimistahet tõstma, samas ei tohiks unustada ka teisi haridusgruppe.

Praegused tulemused näitavad, et need kes väidavad end jäätmete sorteerimisega tegelevat, teevad seda üsna ebakorrapäraselt (viimase kolme kuu jooksul olid sorteeritud jäätmeid kogumispunktidesse viinud keskmiselt ainult 55% kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimestest) ja sorteeritavate jäätmeliikide hulk ja liikide arv on väike – põhiliselt on sorteeritud klaastaarat (45%), vanapaberit ja pappi (38%) ning ohtlikke jäätmeid (22%). Tulemustest lähtudes võib väita, et neid sorteeritud jäätmeliike on ka kõige rohkem üle antud. Nii tulemused (protsentides) kui ka sorteeritud jäätmeliikide nimetused näitavad, et paljud olmetarbimises tekkivad jäätmed visatakse sageli olmekonteinerisse. Seda kinnitab ka fakt, et kõigi haridusgruppide liikmetest peab valdav enamus vajalikuks tühjendada olmejäätmekonteinerit kord nädalas, mida ilmselt ei peaks tegema enamikel juhtudel kui sorteerimissüsteem töötab. Olmekonteineritesse lisatavate jäätmete hulka suurendavad ka Tallinna linnas jäätmete põletamise ja kompostimise võimaluste vähesus, kuna põhilised elamutüübiks on üle 20 korteriga tsentraalküttega majad. Kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimestest kompostis oma orgaanilisi jäätmeid keskmiselt 26% küsitletutest ja enamasti kasutati lahtises aunas kompostimist. Sama haridusgrupi inimestest põletavad keskmiselt 33% oma jäätmeid, milledeks on enamjaolt paber, papp, aiajäätmed ja pakendid.

Valmisolek prügi liigiti kogumiseks või sellega aktiivsemalt tegelemiseks on võrreldes praegu jäätmeid sorteerivate haridusgruppidega, suurim keskeriharidusega inimeste seas (82%). Keskharidusega küsitletutest on valmis sellega tegelema 76% linnakodanikest. Kõrgharidusega inimeste seas oli aga sellele küsimusele jaatavalt vastanute osakaal 90%. Nende kolme haridusgrupi vastused on niisiis kõige positiivsemad. Nende haridusgruppide domineerimine kogu valimis näitab, et kui tagada neile piisav info ja

võimalused, siis nad tegeleksid jäätmete sorteerimisega ja kogumispunktidesse viimisega üha aktiivsemalt.
Põhilisteks probleemideks, miks küsitluse momendil koguti jäätmeid aktiivselt väheste inimeste poolt olid järgmised:

Keeruline ja tülikas üle anda;
Sorteerimiseks vajaliku ruumi puudus;
Aja nappus ja väike jäätmehulk.

Kui paluti hinnata jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja kogumispunktidesse viimist, siis hinnati seda kõigis haridusgruppides mitte eriti lihtsaks ja keeruliseks. Sorteeritud jäätmete kogumispunktidesse viimise keerukust kinnitasid ka 16. küsimusele saadud vastused, kus üle poolte vastajatest (=60%) kõigis haridusgruppides v.a. algharidus, arvasid, et erinevate jäätmeliikide jaoks on vajalikke konteinereid liiga vähe. Oletatavasti oleks see osakaal väiksem kui Tallinna elanikel oleks kasutada täpsem ning käepärasem info kogumispunktide asupaikade kohta.

Oma vähese sorteerimisharjumusi põhjendati vähe aga teabe puudumisega, mis tegelikult on ilmselt määravam, sest info on tänapäeval kogu elu aluseks. Kõige enam mainisid info puudust põhi-, kesk- ja keskeriharidusega inimesed ja neistki ainult 16…20%. Kõrge teadlikkus aitaks lahendada aga ruumi puuduse, juhiks lähimate kogumispunktideni ja annaks teavet sorteerija kohustustest.

Mahukate jäätmete, vanade autorehvide, remondi- ja ehitusjäätmete ja olmeelektroonikajäätmete tekke poolest hoiavad samuti esikohta kolm domineerivat haridusgruppi, kesk, keskeri- ja kõrgharidusega inimesed. Samuti näitasid just need grupid oma vastustega küsimustele mahukate jäätmete, elektroonika-, ehitus- ja remondijäätmete ja autorehvide kohta, et oleksid valmis neid tekkivaid jäätmeliike õigesti käsitlema ehk vajalikku kogumispunkti viima.

Seda kinnitab ka fakt, et just neist haridusgruppidest küsitletud inimesed on kõige rohkem oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase kolme aasta jooksul muutnud (keskmiselt 27% küsitletutest) ja just jäätmete sorteerimise osas (19%).

Kokkuvõttes võib väita, kui vaadata haridusgruppe mõjutavaid faktoreid: vanus, pereliikmete arv, elamutüüp, et just kesk-, keskeri- ja kõrgharidusega inimeste informeerimisele ja suunamisele peaks Tallinna linn kõige rohkem rõhku panema. Vaatamata haridustasemele ei teata palju vajalikku, kuid samas ollakse piisavalt informeeritud teadvustamaks endale fakti jäätmete sorteerimise vajalikkust nii neile endile kui kogu ühiskonnale. Positiivne suhtumine jäätmete sorteerimisse peaks tagama järjest paraneva jäätmekäitlusolukorra kogu Tallinnas, kui linn suudab tagada piisavalt efektiivselt toimiva jäätmete kogumise ja utiliseerimise võrgustiku ning teabe.

Samuti ei saa rõhutamata jätta, et kõrgema haridustasemetega inimeste käitumisel on alati suunav mõju teistele, madalamate haridustasemetega linnakodanikele.

10.3. Sissetulekust lähtuvalt

Sissetulekud jaotati küsitlusankeedis järgmiselt:

- kuni 2000 krooni;
- 2000-4000 krooni;
- 4000-6000 krooni;
- üle 6000 krooni.

Sissetulekust lähtuvalt jagunesid küsitluses osalenud linnaelanikud suhteliselt ühtlaselt, kuid siiski oli mõnevõrra rohkem vastanuid, kelle sissetulek pereliikme kohta jäi kas alla 2000 või 2000 – 4000 krooni piirimaile. Vähem oli vastanuid, kelle sissetulek pereliikme kohta ületas 6000 krooni.

Sissetulek kuus pereliikme kohta

	arv	%
kuni 2000	253	29,8
2000-4000	307	36,1
4000-6000	178	20,9
üle 6000	110	12,9
	848	99,8

Kaks inimest ei vastanud antud küsimusele.

Küsimustele vastamine sissetulekust lähtuvalt

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

kuni 2000	arv	%
jah	231	91,3
ei	20	7,9
	251	99,2

2000-4000	arv	%
jah	286	93,2
ei	21	6,8
	307	100,0

4000-6000	arv	%
jah	173	97,2
ei	5	2,8
	178	100,0

üle 6000	arv	%
jah	102	92,7
ei	8	7,3
	110	100,0

Kuni 2000 kroonise sissetulekuga elanike hulgast ei vastanud sellele küsimusele kaks küsitletut.

Antud küsimusele vastamine ei olenenud sissetulekust. Enamike vastanute arvates tuleb jäätmekäitlusele, lähtudes keskkonnahoiust, pöörata senisest rohkem tähelepanu.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

kuni 2000	arv	%
hea	21	8,3
rahuldav	133	52,6
puudulik	98	38,7
	252	99,6

2000-4000	arv	%
hea	28	9,1
rahuldav	160	52,1
puudulik	119	38,8
	307	100,0

4000-6000	arv	%
hea	14	7,9
rahuldav	89	50,0
puudulik	75	42,1
	178	100,0

üle 6000	arv	%
hea	11	10,0
rahuldav	57	51,8
puudulik	42	38,2
	110	100,0

Kuni 2000 kroonise sissetulekuga elanike hulgast ei vastanud sellele küsimusele üks küsitletu.

Tallinna jäätmekäitluse korraldust ei hinda erinevate sissetulekutega elanikud kuigi kõrgelt. Enamasti on ligi 50% vastanutest hinnanud jäätmekäitluse korralust Tallinnas rahuldavaks. Üle 38% erineva sissetulekuga gruppidest peab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas puudulikuks.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

kuni 2000	arv	%
hästi informeeritud	55	21,7
ei ole piisavalt informeeritud	197	77,9
	252	99,6

2000-4000	arv	%
hästi informeeritud	73	23,8
ei ole piisavalt informeeritud	234	76,2
	307	100,0

4000-6000	arv	%
hästi informeeritud	38	21,3
ei ole piisavalt informeeritud	139	78,1
	177	99,4

üle 6000	arv	%
hästi informeeritud	28	25,5
ei ole piisavalt informeeritud	82	74,5
	110	100,0

Kuni 2000 kroonise ning 4000-6000 kroonise sissetulekuga inimeste seast ei vastanud sellele küsimusele kokku kaks küsitletut.

Erinevate sissetulekutega Tallinna elanike jäätmekäitlusalane informeeritus on ühtlaselt halb. Enamasti on 25% küsitletutest hästi informeeritud ja ülejäänud 75% on ebapiisavalt informeeritud.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

kuni 2000	arv	%
jäätmeseadusega	17	6,7
Tallinna jäätmekavaga	16	6,3
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	12	4,7

kuni 2000	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	29	11,5
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	224	88,5
	253	100,0

2000-4000	arv	%
jäätmeseadusega	27	8,8
Tallinna jäätmekavaga	24	7,8
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	25	8,1

2000-4000	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	51	16,6
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	41	13,4

4000-6000	arv	%
jäätmeseadusega	14	7,9
Tallinna jäätmekavaga	17	9,6
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	10	5,6

4000-6000	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	28	15,7
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	150	84,3
	178	100,0

üle 6000	arv	%
jäätmeseadusega	19	17,3
Tallinna jäätmekavaga	19	17,3
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	19	17,3

üle 6000	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	38	34,5
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	72	65,5
	110	100,0

Suhteliselt vähesed linnaelanikud on tutvunud jäätmekäitlusalaste õigusaktidega. Mõnevõrra suurem on jäätmealaste õigusaktidega tutvunute hulk üle 6000 kroonise sissetulekuga inimeste seas (35%).

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

kuni 2000	arv	%
plasttaara	114	45,1
vanapaber	155	61,3
klaastaara	198	78,3
kompostitavad jäätmed	44	17,4
metall	79	31,2
ohtlikud jäätmed	102	40,3
olmeelektroonika	33	13,0
autorehvid	38	15,0
mahukad jäätmed	27	10,7

kuni 2000	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	0	0,0
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	38	15,0

2000-4000	arv	%
plasttaara	161	52,4
vanapaber	194	63,2
klaastaara	232	75,6
kompostitavad jäätmed	74	24,1
metall	105	34,2
ohtlikud jäätmed	165	53,7
olmeelektroonika	50	16,3
autorehvid	65	21,2
mahukad jäätmed	50	16,3

2000-4000	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	26	8,5
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	115	37,5

4000-6000	arv	%
plasttaara	85	47,8
vanapaber	105	59,0
klaastaara	145	81,5
kompostitavad jäätmed	30	16,9
metall	59	33,1
ohtlikud jäätmed	96	53,9
olmeelektroonika	25	14,0
autorehvid	39	21,9
mahukad jäätmed	24	13,5

4000-6000	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	13	7,3
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	20	11,2

üle 6000	arv	%
plasttaara	48	43,6
vanapaber	59	53,6
klaastaara	83	75,5
kompostitavad jäätmed	16	14,5
metall	31	28,2
ohtlikud jäätmed	65	59,1
olmeelektroonika	11	10,0
autorehvid	21	19,1
mahukad jäätmed	14	12,7

üle 6000	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	4	3,6
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	16	14,5

Sissetulekust lähtuvalt pole statistiliselt olulisi erinevusi selles, milliste jäätmeliikide käitlemise kohta on teavet saadud. Kõige rohkem on küsitletud teavet saanud klaastaara, vanapaberi, plasttaara ja ohtlike jäätmete käitlemise kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

kuni 2000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	150	59,3
raadiost ja TVst	162	64,0
infovoldikutest	26	10,3
internetist	12	4,7
mujalt	25	9,9

2000-4000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	207	67,4
raadiost ja TVst	173	56,4
infovoldikutest	32	10,4
internetist	22	7,2
mujalt	38	12,4

4000-6000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	122	68,5
raadiost ja TVst	106	59,6
infovoldikutest	18	10,1
internetist	21	11,8
mujalt	28	15,7

üle 6000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	66	60,0
raadiost ja TVst	59	53,6
infovoldikutest	11	10,0
internetist	20	18,2
mujalt	13	11,8

Kõigi, lähtudes sissetulekutest, elanike põhilisteks jäätmekäitlusalasteks infokanaliteks on olnud ajalehed/ajakirjad ja raadio ning televisioon. Suurema sissetulekuga inimesed on natuke rohkem infot saadud eelkõige ajalehtedest ja ajakirjadest.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

kuni 2000	arv	%
jah	177	70,0
ei	76	30,0
	253	100,0

2000-4000	arv	%
jah	220	71,7
ei	87	28,3
	307	100,0

4000-6000	arv	%
jah	152	85,4
ei	26	14,6
	178	100,0

üle 6000	arv	%
jah	85	77,3
ei	25	22,7
	110	100,0

Üldjuhul soovivad erinevate sissetulekutega elanikud saada edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta (70…85% küsitletutest). Kõige rohkem soovivad uut teavet saada 4000-6000 kroonise sissetulekuga inimesed (85%).

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta

kuni 2000	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	104	41,1
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	94	37,2
kogumispunktide asupaigad	149	58,9
kogumisaktsioonid	78	30,8
jäätmekäitlusettevõtted	33	13,0
muudatused ja uued nõuded	49	19,4

2000-4000	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	122	39,7
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	126	41,0
kogumispunktide asupaigad	194	63,2
kogumisaktsioonid	118	38,4
jäätmekäitlusettevõtted	66	21,5
muudatused ja uued nõuded	93	30,3

4000-6000	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	96	53,9
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	106	59,6
kogumispunktide asupaigad	139	78,1
kogumisaktsioonid	85	47,8
jäätmekäitlusettevõtted	59	33,1
muudatused ja uued nõuded	65	36,5

üle 6000	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	60	54,5
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	56	50,9
kogumispunktide asupaigad	76	69,1
kogumisaktsioonid	54	49,1
jäätmekäitlusettevõtted	31	28,2
muudatused ja uued nõuded	38	34,5

Kõige hinnatumaks teabeks erinevate sissetulekutega linnaelanike seas on kogumispunktide asupaigad, jäätmete liigitus/ohtlikkus ning jäätmete sorteerimine.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

kuni 2000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	134	53,0
raadiost ja TVst	130	51,4
infovoldikutest	77	30,4
internetist	27	10,7

2000-4000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	172	56,0
raadiost ja TVst	149	48,5
infovoldikutest	102	33,2
internetist	54	17,6

4000-6000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	117	65,7
raadiost ja TVst	105	59,0
infovoldikutest	81	45,5
internetist	54	30,3

üle 6000	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	61	55,5
raadiost ja TVst	51	46,4
infovoldikutest	51	46,4
internetist	35	31,8

Kõige sobivamaks teabeallikaks peetakse meediat. Kõrgema sissetulekuga inimesed (4000-6000 ja üle 6000 krooni) soovivad edaspidi leida jäätmekäitlusalast informatsiooni ka infovoldikutest ja Internetist. Tõenäoliselt kasutavad kõrgema sissetulekuga inimesed rohkem Interneti ning on ka natuke rohkem huvitatud jäätmekäitlusalasest informatsioonist (nagu näitasid 7. küsimuse vastused). Madalama sissetulekuga inimestel on tihti muid esmasemaid muresid, mida peab lahendama ning nad ei ole valmis nii aktiivset jäätmekäitlusega tegelema.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

kuni 2000	arv	%
on vajalik	208	82,2
mitte eriti vajalik	35	13,8
ei ole vajalik	10	4,0
	253	100,0

2000-4000	arv	%
on vajalik	268	87,3
mitte eriti vajalik	34	11,1
ei ole vajalik	5	1,6
	307	100,0

4000-6000	arv	%
on vajalik	164	92,1
mitte eriti vajalik	10	5,6
ei ole vajalik	4	2,2
	178	100,0

üle 6000	arv	%
on vajalik	99	90,0
mitte eriti vajalik	8	7,3
ei ole vajalik	3	2,7
	110	100,0

Üle 80% erinevate sissetulekutega vastanutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks ning vastanute protsent suureneb kõrgemate sissetulekuga inimeste hulgas.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

kuni 2000	arv	%
jah	132	52,2
ei	121	47,8
	253	100,0

2000-4000	arv	%
jah	179	58,3
ei	128	41,7
	307	100,0

4000-6000	arv	%
jah	108	60,7
ei	70	39,3
	178	100,0

üle 6000	arv	%
jah	55	50,0
ei	55	50,0
	110	100,0

Kõige enam sorteerivad jäätmeid 2000-4000 ning 4000-6000 kroonise sissetulekuga elanikud (kuni 60% vastanutest).

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

kuni 2000	arv	%
pole aega	22	8,7
pole ruumi	49	19,4
puudub vajalik teave	29	11,5
keeruline üle anda	108	42,7
ei teki nii palju jäätmeid	74	29,2

2000-4000	arv	%
pole aega	46	15,0
pole ruumi	75	24,4
puudub vajalik teave	39	12,7
keeruline üle anda	128	41,7
ei teki nii palju jäätmeid	50	16,3

4000-6000	arv	%
pole aega	27	15,2
pole ruumi	41	23,0
puudub vajalik teave	26	14,6
keeruline üle anda	66	37,1
ei teki nii palju jäätmeid	28	15,7

üle 6000	arv	%
pole aega	14	12,7
pole ruumi	27	24,5
puudub vajalik teave	11	10,0
keeruline üle anda	52	47,3
ei teki nii palju jäätmeid	10	9,1

Kõik erineva sissetulekuga Tallinna elanikud on peamise jäätmete mittesorteerimise põhjusena märkinud, et sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda. Märgitud on ka ruuminappust. Ajapuudusega põhjendavad jäätmete vähest sorteerimist kõige vähem väiksema sissetulekuga inimesed.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

kuni 2000	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	33	13,0
vanapaberit ja pappi	93	36,8
klaastaarat	104	41,1
metalli	21	8,3
plasttaarat	34	13,4
ohtlikke jäätmeid	39	15,4

2000-4000	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	52	16,9
vanapaberit ja pappi	121	39,4
klaastaarat	140	45,6
metalli	44	14,3
plasttaarat	50	16,3
ohtlikke jäätmeid	75	24,4

4000-6000	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	38	21,3
vanapaberit ja pappi	72	40,4
klaastaarat	90	50,6
metalli	15	8,4
plasttaarat	29	16,3
ohtlikke jäätmeid	52	29,2

üle 6000	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	18	16,4
vanapaberit ja pappi	39	35,5
klaastaarat	44	40,0
metalli	9	8,2
plasttaarat	11	10,0
ohtlikke jäätmeid	23	20,9

Kõige enam sorteeritakse klaastaarat, vanapaberit ning komposteeritavaid jäätmeid. Selline pingerida avaldub kõigi erinevate sissetulekutega inimeste hulgas.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

kuni 2000	arv	%
väga lihtne	11	4,3
üsna lihtne	57	22,5
mitte eriti lihtne	90	35,6
keeruline	95	37,5
	253	100,0

2000-4000	arv	%
väga lihtne	15	4,9
üsna lihtne	73	23,8
mitte eriti lihtne	109	35,5
keeruline	109	35,5
	306	99,7

4000-6000	arv	%
väga lihtne	15	8,4
üsna lihtne	48	27,0
mitte eriti lihtne	62	34,8
keeruline	53	29,8
	178	100,0

üle 6000	arv	%
väga lihtne	13	11,8
üsna lihtne	20	18,2
mitte eriti lihtne	35	31,8
keeruline	42	38,2
	110	100,0

Sellele küsimusele ei vastanud üks küsitletu, kelle sissetulek jäi vahemikku 2000-4000 krooni.

Enamasti hinnatakse jäätmete sorteerimist ja üleandmist mitte eriti lihtsaks või keeruliseks ning seda sõltumata sissetulekust.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

kuni 2000	arv	%
vanapaberit ja pappi	29	11,5
klaastaarat	96	37,9
metalli	7	2,8
plasttaarat	19	7,5
patareisid	24	9,5
teisi ohtlikke jäätmeid	2	0,8

kuni 2000	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	113	44,7
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	140	55,3
	253	100,0

2000-4000	arv	%
vanapaberit ja pappi	46	15,0
klaastaarat	155	50,5
metalli	19	6,2
plasttaarat	35	11,4
patareisid	62	20,2
teisi ohtlikke jäätmeid	15	4,9

2000-4000	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	178	58,0
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	129	42,0
	307	100,0

4000-6000	arv	%
vanapaberit ja pappi	29	16,3
klaastaarat	96	53,9
metalli	11	6,2
plasttaarat	17	9,6
patareisid	34	19,1
teisi ohtlikke jäätmeid	13	7,3

4000-6000	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	115	64,6
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	63	35,4
	178,0	100,0

üle 6000	arv	%
vanapaberit ja pappi	23	20,9
klaastaarat	48	43,6
metalli	5	4,5
plasttaarat	10	9,1
patareisid	33	30,0
teisi ohtlikke jäätmeid	1	0,9

üle 6000	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	67	60,9
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	43	39,1
	110	100,0

Põhiliselt on kogumispunktidesse viidud klaastaarat ning patareisid. Kõige rohkem on viimase kolme kuu jooksul jäätmeid kogumispunktidesse viinud eelkõige kõrgema sissetulekuga vastajad. Kõrgema sissetulekuga küsitletud on ka vanapaberit ja patareisid võrreldes madal sisetulekuga inimestega rohkem kogumispunktidesse viinud.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

kuni 2000	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	36	14,2	217	85,8
plastiktaara	39	15,4	214	84,6
klaastaara	85	33,6	168	66,4
metall	20	7,9	233	92,1
ohtlikud jäätmed	26	10,3	227	89,7

2000-4000	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	43	14,0	263	85,7
plastiktaara	46	15,0	261	85,0
klaastaara	123	40,1	183	59,6
metall	21	6,8	285	92,8
ohtlikud jäätmed	34	11,1	272	88,6

4000-6000	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	24	13,5	154	86,5
plastiktaara	25	14,0	153	86,0
klaastaara	76	42,7	102	57,3
metall	11	6,2	167	93,8
ohtlikud jäätmed	20	11,2	158	88,8

üle 6000	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	20	18,2	90	81,8
plastiktaara	17	15,5	93	84,5
klaastaara	48	43,6	62	56,4
metall	5	4,5	105	95,5
ohtlikud jäätmed	22	20,0	88	80,0

Kuni 2000 kroonise sissetulekuga inimeste seast ei vastanud sellele küsimusele üks küsitletu.

Kõik linnelanikud ei pea, lähtuvalt sissetulekutest, erinevate jäätmeliikide kogumiskonteinerite arvu Tallinnas piisavaks. Kõige parem on olukord klaastaara kogumispunktide tihedusega. Kõigi teiste jäätmeliikide osas peavad kogumispunktide arvu ebapiisavaks üle 80% vastanutest.

17. Kas olete muutnud viimase kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

kuni 2000	arv	%
jah	47	18,6
ei	206	81,4
	253	100,0

2000-4000	arv	%
jah	94	30,6
ei	213	69,4
	307	100,0

4000-6000	arv	%
jah	52	29,2
ei	126	70,8
	178	100,0

üle 6000	arv	%
jah	34	30,9
ei	76	69,1
	110	100,0

Teistest mõnevõrra vähem on jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase kolme aasta jooksul muutnud madala sissetulekuga Tallinna linnaelanikud.

18. Kui jah, siis mil viisil?

kuni 2000	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	34	13,4
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	6	2,4
kasutan legaalseid prügilaid	1	0,4
muud	11	4,3

2000-4000	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	62	20,2
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	17	5,5
kasutan legaalseid prügilaid	5	1,6
muud	23	7,5

4000-6000	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	41	23,0
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	6	3,4
kasutan legaalseid prügilaid	3	1,7
muud	5	2,8

üle 6000	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	25	22,7
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	3	2,7
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	5	4,5

Peamiselt on kõik, kes jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase kolme aasta jooksul muutnud, märkinud, et nad on hakanud jäätmeid sorteerima. Seejuures madalama sissetulekuga inimesed sorteerivad erinevaid jäätmeid mõnevõrra vähem ja on sorteeritud jäätmeid ka vähem kogumispunktidesse viinud. Tõenäoliselt tekib madalama sissetulekuga inimestel jäätmeid ka vähem ja seetõttu tegelevad nad ka sorteerimisega vähem. Siiski on oluline pöörata tähelepanu ka antud inimgrupile ja selgitada neile, et jäätmeid peab liigiti koguma olenemata nende kogusest. Samas on oluline, et loodaks paremad tingimused jäätmete üleandmiseks ehk kogumispunkte peaks olema kogu linnas tihedamalt.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

kuni 2000	arv	%
jah	193	76,3
ei	60	23,7
	253	100,0

2000-4000	arv	%
jah	249	81,1
ei	58	18,9
	307	100,0

4000-6000	arv	%
jah	150	84,3
ei	28	15,7
	178	100,0

üle 6000	arv	%
jah	100	90,9
ei	10	9,1
	110	100,0

Mida kõrgem on sissetulek, seda rohkem on elanikud valmis alustama jäätmete liigiti kogumist. Kõige negatiivsem suhtumine on alla 2000 kroonise sissetulekuga inimestel, kellest ei ole valmis jäätmeid sorteerima 24%. Kõige rohkem on valmis jäätmeid liigiti koguma üle 6000 kroonise sissetulekuga vastanud. Siiski on keskmiselt ¾ vastanutest valmis alustama jäätmete liigiti kogumist.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

kuni 2000	arv	%
kord nädalas	118	46,6
kord kahe nädala jooksul	35	13,8
kord kuus	19	7,5
kord kahe kuu jooksul	4	1,6
ei oska öelda	77	30,4
	253	100,0

2000-4000	arv	%
kord nädalas	146	47,6
kord kahe nädala jooksul	50	16,3
kord kuus	21	6,8
kord kahe kuu jooksul	3	1,0
ei oska öelda	87	28,3
	307	100,0

4000-6000	arv	%
kord nädalas	76	42,7
kord kahe nädala jooksul	36	20,2
kord kuus	22	12,4
kord kahe kuu jooksul	3	1,7
ei oska öelda	40	22,5
	177	99,4

üle 6000	arv	%
kord nädalas	56	50,9
kord kahe nädala jooksul	16	14,5
kord kuus	8	7,3
kord kahe kuu jooksul	1	0,9
ei oska öelda	29	26,4
	110	100,0

4000-6000 kroonise sissetulekuga inimeste seast ei vastanud antud küsimusele üks küsitletu.

Enamasti peetakse vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit kord nädalas - nii arvas ligi 50% kõigist küsitluses osalenutest.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

kuni 2000	arv	%
ei	191	75,5
kompostin lahtiselt aunas	52	20,6
kompostin komposteris	10	4,0
	253	100,0

2000-4000	arv	%
ei	229	74,6
kompostin lahtiselt aunas	64	20,8
kompostin komposteris	14	4,6
	307	100,0

4000-6000	arv	%
ei	126	70,8
kompostin lahtiselt aunas	40	22,5
kompostin komposteris	12	6,7
	178	100,0

üle 6000	arv	%
ei	84	76,4
kompostin lahtiselt aunas	21	19,1
kompostin komposteris	5	4,5
	110	100,0

Jäätmete kompostimine ei sõltu elanike sissetulekust ja üldiselt tegeleb sellega 25% küsitluses osalenud inimestest.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

kuni 2000	arv	%
jah	81	32,0
ei	172	68,0
	253	100,0

2000-4000	arv	%
jah	104	33,9
ei	203	66,1
	307	100,0

4000-6000	arv	%
jah	66	37,1
ei	111	62,4
	177	99,4

üle 6000	arv	%
jah	31	28,2
ei	79	71,8
	110	100,0

Sellele küsimusele ei vastanud üks inimene kelle sissetulek jäi vahemikku 4000-6000 krooni. Kõikide erinevate sissetulekuga inimestest ei vastanud küsimusele üks küsitletutest. Kõige vähem põletavad oma jäätmeid üle 6000 kroonise sissetulekuga elanikud (28%).

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

kuni 2000	arv	%
paberit ja pappi	69	27,3
plastmassi	14	5,5
aiajäätmeid	42	16,6
pakendeid	31	12,3
kilekotte	14	5,5
tekstiilijäätmeid	23	9,1

2000-4000	arv	%
paberit ja pappi	99	32,2
plastmassi	28	9,1
aiajäätmeid	57	18,6
pakendeid	55	17,9
kilekotte	31	10,1
tekstiilijäätmeid	31	10,1

4000-6000	arv	%
paberit ja pappi	65	36,5
plastmassi	12	6,7
aiajäätmeid	25	14,0
pakendeid	27	15,2
kilekotte	14	7,9
tekstiilijäätmeid	18	10,1

üle 6000	arv	%
paberit ja pappi	29	26,4
plastmassi	2	1,8
aiajäätmeid	14	12,7
pakendeid	10	9,1
kilekotte	2	1,8
tekstiilijäätmeid	7	6,4

See milliseid jäätmeid põletatakse, ei sõltu oluliselt küsitletute sissetulekust. Üle 6000 krooni pereliikme kohta teenivad küsitletud ei põleta eriti muid jäätmeid peale vanapaberi ja aiajäätmete. Madalama sissetulekuga inimesed põletavad mõnevõrra rohkem ka erinevaid pakendijäätmeid.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

kuni 2000	arv	%
ei teki	57	22,5
jäätmeveofirma viib ära	161	63,6
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	32	12,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	1,2
	253	100,0

2000-4000	arv	%
ei teki	32	10,4
jäätmeveofirma viib ära	226	73,6
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	47	15,3
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,3
	306	99,7

4000-6000	arv	%
ei teki	23	12,9
jäätmeveofirma viib ära	115	64,6
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	39	21,9
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	177	99,4

üle 6000	arv	%
ei teki	11	10,0
jäätmeveofirma viib ära	69	62,7
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	27	24,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	2,7
	110	100,0

2000-4000 ning 4000-6000 kroonise sissetulekuga elanike hulgast ei vastanud sellele küsimusele kokku kaks küsitletut.

Antud küsimuse vastustes pole sissetulekust sõltuvalt eriti palju erinevusi. Enamasti paigutavad elanikud mahukad jäätmed olmejäätmete konteineri kõrvale ja ootavad, kuni jäätmeveofirma need ära viib. Peamiseks erinevuseks on see, et suurema sissetulekuga elanikud viivad antud jäätmeid rohkem oma transpordiga prügimäele.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

kuni 2000	arv	%
ei teki	38	15,0
panen olmejäätmete konteinerisse	145	57,3
tellin jättmefirmalt äraveo	51	20,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	16	6,3
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	0,8
	252	99,6

2000-4000	arv	%
ei teki	27	8,8
panen olmejäätmete konteinerisse	174	56,7
tellin jättmefirmalt äraveo	73	23,8
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	33	10,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	307	100,0

4000-6000	arv	%
ei teki	14	7,9
panen olmejäätmete konteinerisse	88	49,4
tellin jättmefirmalt äraveo	53	29,8
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	22	12,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	177	99,4

üle 6000	arv	%
ei teki	7	6,4
panen olmejäätmete konteinerisse	49	44,5
tellin jättmefirmalt äraveo	31	28,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	21	19,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	1,8
	110	100,0

Kuni 2000 ning 4000-6000 kroonise sissetulekuga elanike hulgast ei vastanud sellele küsimusele kokku kaks küsitletut.

Enamasti paigutavad elanikud ehitusjäätmed olmejäätmete konteinerisse. Võrreldes madalama sissetulekuga elanikega tekib suurema sissetulekuga elanikel antud jäätmeid

mõnevõrra rohkem ja sagedamini tellivad nad selliste jäätmete äraveo jäätmekäitlusfirmalt.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

kuni 2000	arv	%
ei tea	7	2,8
neid ei teki	178	70,4
panen olmejäätmete konteinerisse	16	6,3
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	2	0,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	27	10,7
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	23	9,1
	253	100,0

2000-4000	arv	%
ei tea	5	1,6
neid ei teki	166	54,1
panen olmejäätmete konteinerisse	20	6,5
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	8	2,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,3
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	56	18,2
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	50	16,3
	306	99,7

4000-6000	arv	%
ei tea	4	2,2
neid ei teki	83	46,6
panen olmejäätmete konteinerisse	11	6,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	9	5,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,6
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	58	32,6
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	12	6,7
	178	100,0

üle 6000	arv	%
ei tea	3	2,7
neid ei teki	41	37,3
panen olmejäätmete konteinerisse	10	9,1
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	3	2,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	3,6
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	37	33,6
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	12	10,9
	110	100,0

2000-4000 kroonise sissetulekuga linnakodanike hulgast ei vastanud sellele küsimusele üks küsitletu.

Enamik küsitletutest on vastanud, et neil tekib vanu autorehve vähe. Kui vanu autorehve tekib, siis antakse need enamasti üle rehvivahetusega tegelevale firmale, kuid küllalt paljud hoiavad ka vanu rehve kodus, kuni selgub, mida nendega ette võtta. Selgelt tuleb välja, et sissetulekute suurenedes tekib vanu autorehve jäätmetena rohkem. Madala sissetulekuga inimeste hulgas on kindlasti vähem autoomanikke, kellel potentsiaalselt vanu rehve tekib.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

kuni 2000	arv	%
ei teki	66	26,1
panen olmejäätmete konteinerisse	149	58,9
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	10	4,0
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	24	9,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	1,6
	253	100,0

2000-4000	arv	%
ei teki	68	22,1
panen olmejäätmete konteinerisse	191	62,2
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	13	4,2
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	31	10,1
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	1,3
	307	100,0

4000-6000	arv	%
ei teki	34	19,1
panen olmejäätmete konteinerisse	99	55,6
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	17	9,6
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	26	14,6
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	1,1
	178	100,0

üle 6000	arv	%
ei teki	22	20,0
panen olmejäätmete konteinerisse	64	58,2
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	11	10,0
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	12	10,9
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,9
	110	100,0

Kõik elanikud, lähtuvalt sissetulekutest, paigutavad olemelektroonika jäätmed enamasti olmejäätmete konteinerisse.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

kuni 2000	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	57	22,5
rentinud tooteid nende ostmise asemel	4	1,6
kogunud jäätmeid eraldi	45	17,8
parandanud vanu tooteid	65	25,7
keeldunud postkastireklaamist	22	8,7
muud	11	4,3

kuni 2000	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	146	57,7
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	107	42,3
	253	100,0

2000-4000	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	84	27,4
rentinud tooteid nende ostmise asemel	6	2,0
kogunud jäätmeid eraldi	77	25,1
parandanud vanu tooteid	87	28,3
keeldunud postkastireklaamist	25	8,1
muud	18	5,9

2000-4000	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	200	65,1
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	107	34,9
	307	100,0

4000-6000	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	53	29,8
rentinud tooteid nende ostmise asemel	10	5,6
kogunud jäätmeid eraldi	46	25,8
parandanud vanu tooteid	46	25,8
keeldunud postkastireklaamist	13	7,3
muud	13	7,3

4000-6000	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	110	61,8
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	68	38,2
	178	100,0

üle 6000	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	38	34,5
rentinud tooteid nende ostmise asemel	10	9,1
kogunud jäätmeid eraldi	27	24,5
parandanud vanu tooteid	33	30,0
keeldunud postkastireklaamist	12	10,9
muud	7	6,4

üle 6000	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	77	70,0
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	33	30,0
	110	100,0

Jäätmete kogust on püüdnud peamiselt vähendada suurema sissetulekuga elanikud. Kõige rohkem on seda teinud üle 6000 kroonise sissetulekuga inimesed (70%). Põhiliselt on seda tehtud jäätmeid eraldi kogudes, tarbimisharjumusi muutes ja vanu tooteid parandades.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

kuni 2000	arv	%
diivan	34	13,4
arstimid	204	80,6
hõõglamp	156	61,7
külmik	158	62,5
värvid	221	87,4
jääkõlid	232	91,7
akud	238	94,1

kuni 2000	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	75	29,6
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	178	70,4
	253	100,0

2000-4000	arv	%
diivan	37	12,1
arstimid	259	84,4
hõõglamp	185	60,3
külmik	216	70,4
värvid	263	85,7
jääkõlid	279	90,9
akud	284	92,5

2000-4000	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	107	34,9
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	200	65,1
	307	100,0

4000-6000	arv	%
diivan	30	16,9
arstimid	154	86,5
hõõglamp	113	63,5
külmik	139	78,1
värvid	158	88,8
jääkõlid	166	93,3
akud	170	95,5

4000-6000	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	65	36,5
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	113	63,5
	178	100,0

üle 6000	arv	%
diivan	17	15,5
arstimid	88	80,0
hõõglamp	75	68,2
külmik	83	75,5
värvid	93	84,5
jääkõlid	100	90,9
akud	105	95,5

üle 6000	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	42	38,2
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	68	61,8
	110	100,0

Sissetulekust lähtuvalt on jäätmete liigitamisel ja ohtlikkuse hindamisel kõige olulisemaks erinevuseks see, et mida kõrgem on vastaja sissetulek, seda täpsemini on hinnatud ka jäätmete ohtlikkust. See on loogiline, kuna kõrgema sissetulekuga inimesel on enamasti ka kõrgem haridustase. Siiski pole vahed madala sissetulekuga inimeste ja kõrge sissetulekuga inimeste vahel eriti suured ja edasisel teadlikkuse kasvatamisel tuleb tähelepanu pöörata kõigile gruppidele.

10.3.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse sissetulekust lähtuvalt

Enamiku erinevate sissetulekuga Tallinna elanike arvates tuleb jäätmekäitlusele pöörata senisest rohkem tähelepanu.

Tallinna jäätmekäitluse korraldust ei hinda erinevate sissetulekutega küsitletud kuigi kõrgelt. Enamasti on ligi 50% vastanutest hinnanud jäätmekäitluse korraldust rahuldavaks ja 38% puudulikuks.

Erineva sissetulekute linnaelanike jäätmekäitlusalane informeeritus on halb. Enamasti on ainult 25% küsitletutest hästi informeeritud. Vähesed Tallinna elanikud on tutvunud ka jäätmekäitlusalaste õigusaktidega. Mõnevõrra suureneb nende hulk (35%) üle 6000 kroonise sissetulekuga inimeste seas.

Üldjuhul soovivad erinevate sissetulekutega elanikud saada edaspidigi teavet jäätmekäitluse kohta. Infot soovib üldiselt saada ¾ kõigist vastanuist. Kõige hinnatum teave erineva sissetulekuga elanike seas on: kogumispunktide asupaigad, jäätmete liigitus/ohtlikkus ning jäätmete sorteerimisalane info. Kõige sobivamateks teabeallikateks peetakse meediat. Kõrgema sissetulekuga inimeste (4000-6000 ja üle 6000 krooni) seas soovitakse kõige rohkem uut teave saada infovoldikutest ja Internetist.

Üle 80% erinevate sissetulekutega vastanutest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks. See protsent suureneb kõrgemate sissetulekutega inimeste seas.

Kõige enam sorteerivad jäätmeid 2000-4000 ning 4000-6000 kroonise sissetulekuga küsitletud, kus sorteerimisega tegeleb 60% vastanutest. Kõige enam sorteeritakse, kõigi

sissetulekutega inimeste poolt, klaastaarat, vanapaberit ning komposteeritavaid jäätmeid. Erinevate sissetulekutega elanikud on peamiste jäätmete mitte sorteerimise põhjustena märkinud nende üleandmise keerukust.

Kogumispunktidesse on põhiliselt viidud klaastaarat ning ka patareisid. Kõige rohkem on viimase kolme aasta jooksul kogumispunkti viinud jäätmeid eelkõige kõrgema sissetulekuga Tallinna elanikud. Peamiseks vähese jäätmete kogumispunkti viimise ja jäätmete sorteerimise keerulisuse põhjuseks on peetud erinevate jäätmeliikide kogumiskonteinerite vähesust Tallinnas.

Teistest mõnevõrra enam on jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase kolme aasta jooksul muutnud kõrgema sissetulekuga küsitletud. Peamiselt on kõik küsitletud märkinud, et nad on hakanud jäätmeid sorteerima.

Mida kõrgem on sissetulek, seda rohkem on Tallinna elanikud valmis alustama jäätmete liigiti kogumist. Kõige tõrjuvamalt suhtuvad jäätmete sorteerimisse alla 2000 kroonise sissetulekuga inimesed, kelledest ei ole valmis jäätmeid sorteerima 24% vastanutest. Siiski on ¾ kõigist vastanutest valmis alustama jäätmete liigiti sorteerimist.

Jäätmekonteinerit peetakse enamasti vajalikuks tühjendada kord nädalas. Nii arvas ligi 50% erinevate sissetulekutega elanikest.

Kõige vähem põletavad oma jäätmeid üle 6000 kroonise sissetulekuga küsitletud (28%) ja kõige rohkem (37%) 4000-6000 kroonise sissetulekuga Tallinna elanikud.

Mahukad jäätmed paigutatakse põhiliselt olmejäätmete konteinerite kõrvale, kust jäätmeveofirma siis need ära viib. Sissetulekute vaheliseks peamiseks erinevuseks on see, et suurema sissetulekuga elanikel tekib neid jäätmeid rohkem ja nad viivad antud jäätmeid ka rohkem oma transpordiga prügimäele.

Ehitusjäätmed paigutatakse enamasti olmejäätmete konteineritesse. Suurema sissetulekuga linnaelanikel tekib antud jäätmeid rohkem ning nad tellivad nende äraveoks võrreldes madalama sissetulekuga inimestest rohkem jäätmeveofirmadelt teenust.

Enamik küsitletutest on vastanud, et neil ei teki vanu autorehve. Kui vanu autorehve tekib, siis antakse need enamasti üle rehvivahetusega tegelevale firmale. Küllalt paljud hoiavad vanu rehve ka kodus, kuni selgub, kuhu neid viia.

Kõigi sissetulekutüüpidega inimesed paigutavad olemelektroonika jäätmed enamasti olmejäätmete konteinerisse.

Jäätmete kogust on püüdnud peamiselt vähendada suurema sissetulekuga küsitletud. Kõige rohkem on seda teinud üle 6000 kroonise sissetulekuga inimesed (70%). Põhiliselt on seda tehtud jäätmeid eraldi kogudes, tarbimisharjumusi muutes ja vanu tooteid parandades.

Jäätmete liigitamisel ja ohtlikkuse hindamisel lähtuvalt sissetulekutüübist oli kõige olulisemaks erinevuseks see, et mida kõrgem oli elanike sissetulek, seda täpsemini oli hinnatud ka jäätmete ohtlikkust.

10.4. Elamutüübist lähtuvalt

Elamutüübid jaotati küsitlusankeedis järgmiselt:

- kuni 2 korteriga väikeelamu
- ridaelamu
- 2-20 korteriga elamu
- üle 20 korteriga elamu.

Kuna Tallinna elamufondis on suurem osakaal just korterelamutel, siis sattusidgi valimisse suuremas osas korterelamud, seejuures oli kõige enam üle 20 korteriga korterelamuid. Täpne küsitletavate jaotus elamutüübi järgi on toodud alljärgnevas tabelis.

Küsitletava elamutüüp

	arv	%
kuni 2 korteriga väikeelamu	235	27,6
ridaelamu	22	2,6
2-20 korteriga korterelamu	167	19,6
üle 20 korteriga korterelamu	426	50,1
	850	100,0

Küsimustele vastamine elamutüübist lähtuvalt

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

väikeelamu	arv	%
jah	222	94,5
ei	13	5,5
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
jah	22	100,0
ei	0	0,0
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
jah	158	94,6
ei	8	4,8
	166	99,4

üle 20 korteriga	arv	%
jah	392	92,0
ei	33	7,7
	425	99,8

2-20 korteriga elamute ning üle 20 korteriga elamute elanike seast ei vastanud sellele küsimusele kokku kaks küsitletut. Antud küsimuse vastused ei olenenud elamutüübist. Ühtviisi, et jäätmekäitlusele tuleb keskkonnahoiust lähtudes senisest rohkem tähelepanu pöörata arvas enamus kõigi elamutüüpide elanikest.

2. Kuidas hindate jäätmekäitluse korraldust Tallinnas?

väikeelamu	arv	%
hea	20	8,5
rahuldav	134	57,0
puudulik	81	34,5
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
hea	0	0,0
rahuldav	13	59,1
puudulik	9	40,9
	22	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
hea	41	9,6
rahuldav	204	47,9
puudulik	180	42,3
	425	99,8

2-20 korterit	arv	%
hea	13	7,8
rahuldav	89	53,3
puudulik	65	38,9
	167	100,0

Üks küsitluses osalenu, kes elas üle 20 korteriga elamus, ei vastanud antud küsimusele. Jäätmekäitluse korraldust ei hinda ühegi elamutüübi elanikud kuigi kõrgelt. Pisut negatiivsema hinnangu võrreldes teistega on andnud enam kui 20 korteriga elamute elanikud, kellest 42% hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas puudulikuks. Nii väikeelamute, ridaelamute, kui kuni 20 korteriga korterelamute elanike seas on üle 50% vastanutest hinnanud jäätmekäitluse korralust Tallinnas rahuldavaks. Ridaelamu elanikest pole keegi jäätmekäitluse korraldust heaks hinnanud.

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

väikeelamu	arv	%
hästi informeeritud	78	33,2
ei ole piisavalt informeeritud	156	66,4
	234	99,6

ridaelamu	arv	%
hästi informeeritud	3	13,6
ei ole piisavalt informeeritud	19	86,4
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
hästi informeeritud	30	18,0
ei ole piisavalt informeeritud	137	82,0
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
hästi informeeritud	83	19,5
ei ole piisavalt informeeritud	342	80,3
	425	99,8

Üks väikeelamus elav küsitletu ja üks üle 20 korteriga elamus elav küsitletu ei osanud antud küsimusele vastata. Küsimuse vastustest võib järeldada, et väikeelamute elanikud peavad end jäätmekäitluse korralduse osas mõnevõrra paremini informeerituks (33% vastanutest), kui teiste elamutüüpide elanikud (20% vastanutest). Tõenäoliselt on see tingitud sellest, et reeglina peab individuaalelamu elanik ise tegelema oma majapidamises tekkivate jäätmete käitluse korraldamisega, suurtes elamutes hoolitseb jäätmekäitluse korraldamise eest üldiselt ühistu ja igaühel pole jäätmemajandusega nii lähedast kontakti.

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

väikeelamu	arv	%
jäätmeseadusega	17	7,2
Tallinna jäätmekavaga	15	6,4
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	13	5,5

väikeelamu	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	33	14,0
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	202	86,0
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
jäätmeseadusega	3	13,6
Tallinna jäätmekavaga	0	0,0
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	0	0,0

ridaelamu	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	3	13,6
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	19	86,4
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
jäätmeseadusega	14	8,4
Tallinna jäätmekavaga	15	9,0
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	17	10,2

2-20 korterit	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	31	18,6
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	136	81,4
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
jäätmeseadusega	44	10,3
Tallinna jäätmekavaga	46	10,8
Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga	36	8,5

üle 20 korteriga	arv	%
on tutvunud mõne õigusaktiga	80	18,8
pole tutvunud ühegi õigusaktiga	346	81,2
	426	100,0

Suhteliselt ühtlaselt on vähesed kõigi elamutüüpide elanikud tutvunud jäätmekäitlusalaste õigusaktidega. Ridaelamutest küsitletud pole tutvunud kordagi Tallinna jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirjaga. Tõenäoliselt on see aga juhuslik tulemus ja ei olene niivõrd elamutüübist.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

väikeelamu	arv	%
plasttaara	120	51,1
vanapaber	141	60,0
klaastaara	178	75,7
kompostitavad jäätmed	56	23,8
metall	91	38,7
ohtlikud jäätmed	121	51,5
olmeelektroonika	34	14,5
autorehvid	48	20,4
mahukad jäätmed	31	13,2

väikeelamu	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	18	7,7
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	37	15,7

ridaelamu	arv	%
plasttaara	7	31,8
vanapaber	16	72,7
klaastaara	18	81,8
kompostitavad jäätmed	6	27,3
metall	4	18,2
ohtlikud jäätmed	12	54,5
olmeelektroonika	2	9,1
autorehvid	1	4,5
mahukad jäätmed	1	4,5

ridaelamu	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	0	0,0
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	1	4,5

2-20 korterit	arv	%
plasttaara	78	46,7
vanapaber	92	55,1
klaastaara	137	82,0
kompostitavad jäätmed	28	16,8
metall	47	28,1
ohtlikud jäätmed	75	44,9
olmeelektroonika	17	10,2
autorehvid	28	16,8
mahukad jäätmed	26	15,6

2-20 korterit	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	7	4,2
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	18	10,8

üle 20 korteriga	arv	%
plasttaara	204	47,9
vanapaber	265	62,2
klaastaara	326	76,5
kompostitavad jäätmed	74	17,4
metall	132	31,0
ohtlikud jäätmed	221	51,9
olmeelektroonika	66	15,5
autorehvid	87	20,4
mahukad jäätmed	57	13,4

üle 20 korteriga	arv	%
kõigi jäätmeliikide kohta on teavet saanud	0	0,0
ühegi jäätmeliigi kohta pole teavet saanud	59	13,8

Elamutüübist lähtuvalt pole statistiliselt olulisi erinevusi selles, milliste jäätmeliikide käitlemise kohta on teavet saadud. Kõige rohkem on kõigi elamutüüpide elanikud saanud teavet klaastaara käitlemise kohta. Üldjuhul järgnevad sellele vanapaber, ohtlikud jäätmed ja plasttaara. Ridaelamute ja väikeelamute elanikud on võrreldes korterelamutes elavate küsitletutega pisut rohkem infot saanud kompostitavate jäätmete käitlemise kohta.

Küsitletute hulgas, kes elavad väikeelamutest leidub 8% neid, kes on kõigi jäätmeliikide käitlemise kohta teavet saanud, samas on 2-20 korteriga majade elanike seas kõigi jäätmeliikide käitlemise kohta teavet saanud 4% vastanutest ja suuremate kortermajade ning ridamajade elanikest pole keegi informeeritud kõigi jäätmeliikide käitlemisest. Järeldada võib (nagu 3. küsimuse vastuste puhulgi), et väikeelamute elanikud on natuke paremini kui suuremate elamute elanikud kursis jäätmekäitlusega, kuid ilmnenud vahed teadlikkuse osas pole eriti suured.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

väikeelamu	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	162	68,9
raadiost ja TVst	133	56,6
infovoldikutest	30	12,8
internetist	22	9,4
mujalt	22	9,4

ridaelamu	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	14	63,6
raadiost ja TVst	15	68,2
infovoldikutest	4	18,2
internetist	1	4,5
mujalt	1	4,5

2-20 korterit	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	108	64,7
raadiost ja TVst	91	54,5
infovoldikutest	20	12,0
internetist	16	9,6
mujalt	20	12,0

üle 20 korteriga	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	262	61,5
raadiost ja TVst	262	61,5
infovoldikutest	33	7,7
internetist	36	8,5
mujalt	62	14,6

Kõigis erinevates elamutüüpides elavate inimeste põhilisteks jäätmekäitlusalasteks infokanaliteks on olnud ajalehed/ajakirjad ja raadio ning televisioon.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

väikeelamu	arv	%
jah	175	74,5
ei	60	25,5
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
jah	18	81,8
ei	4	18,2
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
jah	130	77,8
ei	37	22,2
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
jah	312	73,2
ei	114	26,8
	426	100,0

Soov edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada jaguneb samuti kõigi elamutüüpide elanike puhul ühtlastesse vahemikesse. Teavet soovib üldiselt saada ¾ kõigist vastanuist.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

väikeelamu	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	114	48,5
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	119	50,6
kogumispunktide asupaigad	160	68,1
kogumisaktsioonid	109	46,4
jäätmekäitlusettevõtted	70	29,8
muudatused ja uued nõuded	90	38,3

ridaelamu	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	11	50,0
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	10	45,5
kogumispunktide asupaigad	15	68,2
kogumisaktsioonid	5	22,7
jäätmekäitlusettevõtted	5	22,7
muudatused ja uued nõuded	4	18,2

2-20 korterit	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	73	43,7
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	72	43,1
kogumispunktide asupaigad	110	65,9
kogumisaktsioonid	59	35,3
jäätmekäitlusettevõtted	29	17,4
muudatused ja uued nõuded	33	19,8

üle 20 korteriga	arv	%
kuidas jäätmeid sorteerida	185	43,4
jäätmete liigitus ja ohtlikkus	182	42,7
kogumispunktide asupaigad	274	64,3
kogumisaktsioonid	162	38,0
jäätmekäitlusettevõtted	85	20,0
muudatused ja uued nõuded	118	27,7

Kõige hinnatum teave on sarnane kõigi elamute elanike arvates. Kõige enam soovitakse teavet kogumispunktide asupaikade kohta. Peale selle on ligi pooled vastanutest huvitaud sellest, kuidas peab jäätmeid sorteerima ja ohtlikkuse järgi liigitama. Küllalt paljud on huvitatud ka heakorrakampaaniate raames toimuvatest kogumisaktsioonidest (ridaelamu elanike seas on huvi kogumisaktsioonide vastu mõnevõrra väiksem).

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

väikeelamu	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	149	63,4
raadiost ja TVst	124	52,8
infovoldikutest	102	43,4
internetist	50	21,3

ridaelamu	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	13	59,1
raadiost ja TVst	13	59,1
infovoldikutest	7	31,8
internetist	0	0,0

2-20 korterit	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	92	55,1
raadiost ja TVst	89	53,3
infovoldikutest	52	31,1
internetist	28	16,8

üle 20 korteriga	arv	%
ajalehtedest/ajakirjadest	230	54,0
raadiost ja TVst	209	49,1
infovoldikutest	151	35,4
internetist	93	21,8

Kõige sobivamateks teabeallikateks peetakse ajakirjandust ja elektroonilist meediat. Väikeelamu elanikest on üle 40% huvitatud ka infovoldikutest. Niisiis on ilmselt otstarbekaim ja efektiivseim saata väikeelamu elanikele infovoldikuid.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

väikeelamu	arv	%
on vajalik	209	88,9
mitte eriti vajalik	18	7,7
ei ole vajalik	8	3,4
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
on vajalik	21	95,5
mitte eriti vajalik	1	4,5
ei ole vajalik	0	0,0
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
on vajalik	139	83,2
mitte eriti vajalik	25	15,0
ei ole vajalik	3	1,8
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
on vajalik	372	87,3
mitte eriti vajalik	43	10,1
ei ole vajalik	11	2,6
	426	100,0

Üle 80% vastanutest kõigis elamutüüpides elavatest linnakodanikest peab jäätmete sorteerimist vajalikuks. Ridaelamu elanikest isegi 96%. Üldiselt peetakse jäätmete sorteerimist, olenemata elamutüübist, vajalikuks.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

väikeelamu	arv	%
jah	165	70,2
ei	70	29,8
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
jah	13	59,1
ei	9	40,9
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
jah	92	55,1
ei	75	44,9
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
jah	205	48,1
ei	221	51,9
	426	100,0

Kõige enam sorteerivad jäätmeid väikemajade elanikud, kus sorteerimisega tegeleb 70% vastanutest. Kõige vähem on jäätmete sorteerijaid suurtes, enam kui 20 korteriga korterelamutes, kus prügi sorteerimisega tegeleb osaliselt 48% vastanutest.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

väikeelamu	arv	%
pole aega	22	9,4
pole ruumi	27	11,5
puudub vajalik teave	21	8,9
keeruline üle anda	45	19,1
ei teki nii palju jäätmeid	34	14,5

ridaelamu	arv	%
pole aega	2	9,1
pole ruumi	6	27,3
puudub vajalik teave	1	4,5
keeruline üle anda	8	36,4
ei teki nii palju jäätmeid	3	13,6

2-20 korterit	arv	%
pole aega	26	15,6
pole ruumi	28	16,8
puudub vajalik teave	21	12,6
keeruline üle anda	75	44,9
ei teki nii palju jäätmeid	35	21,0

üle 20 korteriga	arv	%
pole aega	59	13,8
pole ruumi	133	31,2
puudub vajalik teave	62	14,6
keeruline üle anda	227	53,3
ei teki nii palju jäätmeid	90	21,1

Kõigi elamutüüpide elanikud on peamise jäätmete mitte sorteerimise põhjusena märkinud sorteeritud jäätmete keerulist üleandmist. Jäätmete üleandmist on üle 20 korteriga elamutes keeruliseks pidanud 53% ja alla 20 korteriga korterelamutes 45%, ridaelamutes 36% ja väikelamutes19% vastanutest.

Üle 20 korteriga elamute ning ridaelamute elanikud on olulise põhjusena maininud vähese jäätmekäitlemisega tegelemisel ka ruumi puudust. Kõigi elamutüüpide elanikest on paljud märkinud jäätmete vähese sorteerimise põhjuseks, nende vähest teket.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

väikeelamu	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	101	43,0
vanapaberit ja pappi	119	50,6
klaastaarat	142	60,4
metalli	50	21,3
plasttaarat	57	24,3
ohtlikke jäätmeid	80	34,0

ridaelamu	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	4	18,2
vanapaberit ja pappi	8	36,4
klaastaarat	13	59,1
metalli	3	13,6
plasttaarat	4	18,2
ohtlikke jäätmeid	7	31,8

2-20 korterit	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	18	10,8
vanapaberit ja pappi	65	38,9
klaastaarat	65	38,9
metalli	10	6,0
plasttaarat	21	12,6
ohtlikke jäätmeid	27	16,2

üle 20 korteriga	arv	%
komposteeritavaid jäätmeid	18	4,2
vanapaberit ja pappi	134	31,5
klaastaarat	159	37,3
metalli	26	6,1
plasttaarat	42	9,9
ohtlikke jäätmeid	76	17,8

Nagu 11. küsimuse vastustest juba selgus, on kõige aktiivsemad jäätmete liigiti kogujad väikeelamute elanikud. Kõige enam sorteeritakse klaastaarat, vanapaberit ning komposteeritavaid jäätmeid. Küllalt paljud tegelevad ka ohtlike jäätmete sorteerimisega. Võrreldes teiste elamutüüpide elanikega on pisut suurem ka nende osakaal, kes sorteerivad plasttaarat ja metallijäätmeid.

Teistes elamutüüpides sorteeritakse peamiselt vaid klaastaarat ja vanapaberit. Ridaelamu elanikud sorteerivad korterelamute elanikest rohkem ka ohtlike jäätmeid. Kahjuks peab tõdema, et korterelamutes on jäätmete sorteerijate osakaal senini väike ja edasise töö käigus tuleb parandada tingimusi jäätmete sorteerimiseks ning tegeleda teavitustööga.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

väikeelamu	arv	%
väga lihtne	26	11,1
üsna lihtne	78	33,2
mitte eriti lihtne	74	31,5
keeruline	57	24,3
	235	100,0

2-20 korterit	arv	%
väga lihtne	9	5,4
üsna lihtne	38	22,8
mitte eriti lihtne	63	37,7
keeruline	57	34,1
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
väga lihtne	18	4,2
üsna lihtne	77	18,1
mitte eriti lihtne	150	35,2
keeruline	181	42,5
	426	100,0

ridaelamu	arv	%
väga lihtne	1	4,5
üsna lihtne	5	22,7
mitte eriti lihtne	11	50,0
keeruline	4	18,2
	21	95,5

Ridaelamu elanikest ei vastanud antud küsimusele üks küsitletu.

Võrreldes antud küsimuste vastuseid elamutüüpide lõikes, võib järeldada, et korterelamute ja ridaelamute elanikud peavad jäätmete sorteerimist oma kodus ja jäätmete kogumispunkti viimist keerulisemaks, kui väikeelamute elanikud. Kõige keerulisemaks peavad jäätmete sorteerimist oma kodus üle 20 korteriga elanikud. 78% üle 20 korteriga elamute elanikest peab jäätmete sorteerimist keeruliseks (43% küsitletutest) ja mitte eriti lihtsaks.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

väikeelamu	arv	%
vanapaberit ja pappi	40	17,0
klaastaarat	139	59,1
metalli	28	11,9
plasttaarat	35	14,9
patareisid	54	23,0
teisi ohtlikke jäätmeid	20	8,5

väikeelamu	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	158	67,2
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	77	32,8
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
vanapaberit ja pappi	4	18,2
klaastaarat	14	63,6
metalli	1	4,5
plasttaarat	3	13,6
patareisid	4	18,2
teisi ohtlikke jäätmeid	1	4,5

ridaelamu	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	14	63,6
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	8	36,4
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
vanapaberit ja pappi	11	6,6
klaastaarat	64	38,3
metalli	3	1,8
plasttaarat	17	10,2
patareisid	27	16,2
teisi ohtlikke jäätmeid	5	3,0

2-20 korterit	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	115	68,9
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	52	31,1
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
vanapaberit ja pappi	73	17,1
klaastaarat	179	42,0
metalli	10	2,3
plasttaarat	26	6,1
patareisid	68	16,0
teisi ohtlikke jäätmeid	5	1,2

üle 20 korteriga	arv	%
on 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	225	52,8
pole 3 kuu jooksul kogumispunkti viinud	201	47,2
	426	100,0

Põhiliselt on kogumispunktidesse viidud klaastaarat. Kõige vähem tegelevad jäätmete kogumispunkti viimisega üle 20 korteriga elamute elanikud.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks

väikeelamu	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	41	17,4	194	82,6
plastiktaara	46	19,6	189	80,4
klaastaara	113	48,1	122	51,9
metall	27	11,5	208	88,5
ohtlikud jäätmed	44	18,7	191	81,3

ridaelamu	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	1	4,5	21	95,5
plastiktaara	3	13,6	19	86,4
klaastaara	11	50,0	11	50,0
metall	0	0,0	22	100,0
ohtlikud jäätmed	1	4,5	21	95,5

2-20 korterit	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	7	4,2	159	95,2
plastiktaara	19	11,4	148	88,6
klaastaara	47	28,1	119	71,3
metall	7	4,2	159	95,2
ohtlikud jäätmed	16	9,6	150	89,8

üle 20 korteriga	jah	%	ei	%
vanapaber ja papp	75	17,6	351	82,4
plastiktaara	61	14,3	365	85,7
klaastaara	163	38,3	263	61,7
metall	23	5,4	403	94,6
ohtlikud jäätmed	42	9,9	384	90,1

Kõigi erinevate elamutüüpide elanikud ei pea erinevate jäätmeliikide kogumiskonteinerite arvu Tallinnas piisavaks. Väikeelamute ja ridaelamute elanike arvates on natuke parem olukord klaastaara kogumispunktide tihedusega. Siiski peab 50% väikeelamute ja ridaelamute elanikest klaastaara kogumispunktide arvu ebapiisavaks. Kõigi teiste jäätmeliikide osas peavad kogumispunktide arvu ebapiisavaks üle 80% vastajatest kõigist elamutüüpidest.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

väikeelamu	arv	%
jah	84	35,7
ei	151	64,3
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
jah	9	40,9
ei	13	59,1
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
jah	48	28,7
ei	119	71,3
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
jah	87	20,4
ei	339	79,6
	426	100,0

Teistest mõnevõrra enam on jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase kolme aasta jooksul muutnud väike- ja ridaelamute elanikud. Kõige vähem (80% vastanutest) on oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi kolme aasta jooksul muutnud üle 20 korteriga korterelamute elanikud. Tõenäoliselt on see tingitud sellest, et väikeelamute ja ridaelamute elanikud puutuvad mõnevõrra otsesemalt jäätmekäitlusega kokku, sest korterelamutes korraldab jäätmekäitlust enamasti ühistu.

18. Kui jah, siis mil viisil?

väikeelamu	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	61	26,0
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	16	6,8
kasutan legaalseid prügilaid	6	2,6
muud	12	5,1

ridaelamu	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	7	31,8
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	3	13,6
kasutan legaalseid prügilaid	0	0,0
muud	0	0,0

2-20 korterit	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	35	21,0
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	9	5,4
kasutan legaalseid prügilaid	1	0,6
muud	5	3,0

üle 20 korteriga	arv	%
olen hakanud jäätmeid sorteerima	60	14,1
lasen konteinerit sagedamini tühjendada	4	0,9
kasutan legaalseid prügilaid	2	0,5
muud	27	6,3

Peamiselt on kõik, kes jäätmekäitlusalaseid harjumusi viimase 3 aasta jooksul muutnud, märkinud, et nad on hakanud jäätmeid sorteerima.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

väikeelamu	arv	%
jah	205	87,2
ei	30	12,8
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
jah	19	86,4
ei	3	13,6
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
jah	143	85,6
ei	24	14,4
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
jah	327	76,8
ei	99	23,2
	426	100,0

Väikeelamutest, ridaelamutest ja kuni 20 korteriga korterelamutest küsitletutest on praktiliselt võrdselt, veidi üle 85% vastanutest valmis edaspidi jäätmete sorteerimisega tegelema või seda alustama. Kõige negatiivsem suhtumine on üle 20 korteriga korterelamute elanike seas, kellest ei ole valmis jäätmeid sorteerima 23%. Siiski on ¾ vastanutest ka suurtes korterelamutes valmis jäätmeid sorteerima.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

väikeelamu	arv	%
kord nädalas	45	19,1
kord kahe nädala jooksul	73	31,1
kord kuus	52	22,1
kord kahe kuu jooksul	10	4,3
ei oska öelda	55	23,4
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
kord nädalas	10	45,5
kord kahe nädala jooksul	5	22,7
kord kuus	3	13,6
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	4	18,2
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
kord nädalas	88	52,7
kord kahe nädala jooksul	29	17,4
kord kuus	9	5,4
kord kahe kuu jooksul	1	0,6
ei oska öelda	39	23,4
	166	99,4

üle 20 korteriga	arv	%
kord nädalas	253	59,4
kord kahe nädala jooksul	30	7,0
kord kuus	6	1,4
kord kahe kuu jooksul	0	0,0
ei oska öelda	137	32,2
	426	100,0

Väikeelamute elanikud peavad enamasti vajalikuks prügikonteinerit tühjendada kord kahe nädala jooksul (31%) või kord kuus (22%). 23% väikeelamu elanikest ei oska öelda, kui tihti peaks jäätmekonteinerit tühjendama. Ridaelamu, kuni 20 korteriga ja üle 20 korteriga kortermajade elanike arvates peab prügikonteinerit tühjendama kord nädalas. Nii väikeste kui ka suurte kortermajade elanike arvates isegi sagedamini, kui kord nädalas. Samas on kuni 20 korteriga korterelamute elanike seas 23% ja üle 20 korteriga korterelamute elanike seas 32% neid, kes ei oska öelda, kui tihti peaks jäätmekonteinerit tühjendama.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

väikeelamu	arv	%
ei	78	33,2
kompostin lahtiselt aunas	130	55,3
kompostin komposteris	27	11,5
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
ei	13	59,1
kompostin lahtiselt aunas	7	31,8
kompostin komposteris	2	9,1
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
ei	146	87,4
kompostin lahtiselt aunas	16	9,6
kompostin komposteris	5	3,0
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
ei	395	92,7
kompostin lahtiselt aunas	24	5,6
kompostin komposteris	7	1,6
	426	100,0

Väikeelamu elanikest kompostib jäätmeid 67% küsitletutest ja neist enamik teeb seda lahtiselt aunas. Ridaelamu elanikest kompostib oma jäätmeid 41% küsitletutest, kes teevad seda samuti enamasti lahtises aunas. Korterelamute elanikud ei komposti üldiselt oma jäätmeid, kuna neil puudub selleks võimalus. Üle 20 korteriga korterelamu elanike seas on neid, kes märkisid, et kompostivad jäätmeid oma suvilas.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

väikeelamu	arv	%
jah	172	73,2
ei	63	26,8
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
jah	12	54,5
ei	10	45,5
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
jah	62	37,1
ei	105	62,9
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
jah	36	8,5
ei	389	91,3
	425	99,8

Jäätmeid põletavad põhiliselt väikeelamute elanikud (73%), kuid küllalt suures osas ka ridaelamute (55%) ja kuni 20 korteriga elamute elanikud (37%).

Üle 20 korteriga elamute elanikest on üks vastanu jätnud antud küsimusele vastamata. Kuid 9% üle 20 korteriga korterelamutes elavatest küsitletutest on märkinud, et nad viivad näiteks vanapaberit suvilasse või maakodusse ja põletavad seda seal.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

väikeelamu	arv	%
paberit ja pappi	158	67,2
plastmassi	43	18,3
aiajäätmeid	102	43,4
pakendeid	75	31,9
kilekotte	45	19,1
tekstiilijäätmeid	50	21,3

ridaelamu	arv	%
paberit ja pappi	10	45,5
plastmassi	0	0,0
aiajäätmeid	5	22,7
pakendeid	4	18,2
kilekotte	1	4,5
tekstiilijäätmeid	0	0,0

2-20 korterit	arv	%
paberit ja pappi	63	37,7
plastmassi	4	2,4
aiajäätmeid	11	6,6
pakendeid	29	17,4
kilekotte	8	4,8
tekstiilijäätmeid	17	10,2

üle 20 korteriga	arv	%
paberit ja pappi	31	7,3
plastmassi	9	2,1
aiajäätmeid	20	4,7
pakendeid	15	3,5
kilekotte	7	1,6
tekstiilijäätmeid	12	2,8

Väikeelamute elanikud põletavad peamiselt vanapaberit, aiajäätmeid ja pakendijäätmeid ning suhteliselt palju ka teisi jäätmeliike. Eramute omanikel on valdavalt ka kõige paremad võimalused jäätmete põletamiseks oma krundil ning lisaks sellele veel ahjus põletamise võimalus. Ridaelamu elanikel ja kortermajade elanikel on jäätmete põletamiseks vähem võimalusi. Enamasti on võimalik jäätmeid põletada vaid ahiküttе, kamina või muu tulekolde olemasolul. Seetõttu põletavadki ridaelamute ja kuni 20 korteriga korterelamute elanikud põhiliselt vanapaberit, aga ka pakendeid ja ridaelamu elanikud ka aiajäätmeid. Üle 20 korteriga elamute elanikud põletavad linnas tekkivaid jäätmeid põhiliselt oma suvilates.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

väikeelamu	arv	%
ei teki	38	16,2
jäätmeveofirma viib ära	135	57,4
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	60	25,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	0,4
	234	99,6

ridaelamu	arv	%
ei teki	0	0,0
jäätmeveofirma viib ära	18	81,8
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	4	18,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
ei teki	14	8,4
jäätmeveofirma viib ära	122	73,1
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	28	16,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	1,2
	166	99,4

üle 20 korteriga	arv	%
ei teki	72	16,9
jäätmeveofirma viib ära	297	69,7
viin oma transpordiga ametlikule prügimäele	53	12,4
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	0,9
	426	100,0

Väikeelamu ja kuni 20 korteriga elamu elanike seast ei vastanud antud küsimusele üks küsitletu. Selle küsimuse vastustes pole elamutüübist lähtuvalt eriti palju erinevusi. Peamiseks erinevuseks võrreldes teiste elamutüüpidega on see, et enamasti korterelamute elanikud paigutavad mahukaid jäätmeid olmejäätmete konteinerite kõrvale ja ootavad, kuni jäätmeveofirma need ära viib. Vähem kasutatakse ekstra jäätmeveomasina tellimist.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

väikeelamu	arv	%
ei teki	33	14,0
panen olmejäätmete konteinerisse	82	34,9
tellin jättmefirmalt äraveo	77	32,8
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	42	17,9
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	234	99,6

ridaelamu	arv	%
ei teki	0	0,0
panen olmejäätmete konteinerisse	11	50,0
tellin jättmefirmalt äraveo	10	45,5
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	1	4,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
ei teki	10	6,0
panen olmejäätmete konteinerisse	78	46,7
tellin jättmefirmalt äraveo	60	35,9
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	17	10,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	1,2
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
ei teki	43	10,1
panen olmejäätmete konteinerisse	287	67,4
tellin jättmefirmalt äraveo	61	14,3
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	32	7,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	0,5
	425	99,8

Väikeelamu elanike ja üle 20 korteriga korterelamu elanike seast ei vastanud antud küsimusele kokku kaks inimest.

Põhiliselt paigutatakse ehitus- ja remondijäätmed olmejäätmete konteinerisse. Kõige levinum on see üle 20 korteriga elamute elanike seas ja kõige vähem levinud väikeelamute elanike seas. Väikeelamute, ridaelamute ja kuni 20 korteriga korterelamute elanikest tellib 1/3 ehitus- ja remondijäätmete tarbeks äraveo jäätmeveofirmalt, üle 20 korteriga elamute elanikest teeb seda aga vaid 14%. Oma transpordiga remondijäätmete ehitusjäätmete ladustamispaika viimist praktiseeritakse suhteliselt vähe, peamiselt kasutavad seda võimalust väikeelamute elanikud.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

väikeelamu	arv	%
ei tea	8	3,4
neid ei teki	81	34,5
panen olmejäätmete konteinerisse	21	8,9
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	11	4,7
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	2	0,9
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	66	28,1
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	46	19,6
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
ei tea	0	0,0
neid ei teki	13	59,1
panen olmejäätmete konteinerisse	0	0,0
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	1	4,5
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	4	18,2
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	4	18,2
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
ei tea	1	0,6
neid ei teki	106	63,5
panen olmejäätmete konteinerisse	7	4,2
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	5	3,0
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	0	0,0
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	32	19,2
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	16	9,6
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
ei tea	10	2,3
neid ei teki	268	62,9
panen olmejäätmete konteinerisse	29	6,8
viin oma transpordiga ehitusjäätmete ladustuspaika	5	1,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	0,9
annan ära rehvide vahetusega tegelevale firmale	78	18,3
hoian kodus, kuni selgub, kuhu viia	31	7,3
	425	99,8

Üle 20 korteriga korterelamute elanikest ei vastanud antud küsimusele üks küsitletu.

Enamik küsitletutest on vastanud, et neil ei teki jäätmetena vanu autorehve. Ridaelamute, ja korterelamute elanikest on nii vastanud 60%. Väikeelamute elanikest ei teki vanu autorehve 35%. Kui vanu autorehve tekib, siis antakse need enamasti üle rehvivahetusega tegelevale firmale, küllalt paljud hoiavad vanu rehve ka kodus, kuni selgub, kuhu neid viia.

Autorehvide käitlemisele ja üleandmisvõimalustele on kindlasti vaja edaspidise teavitustöö käigus rohkem tähelepanu pöörata.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

väikeelamu	arv	%
ei teki	66	28,1
panen olmejäätmete konteinerisse	125	53,2
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	10	4,3
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	31	13,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	1,3
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
ei teki	5	22,7
panen olmejäätmete konteinerisse	12	54,5
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	0	0,0
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	4	18,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	1	4,5
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
ei teki	24	14,4
panen olmejäätmete konteinerisse	103	61,7
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	14	8,4
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	23	13,8
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	3	1,8
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
ei teki	96	22,5
panen olmejäätmete konteinerisse	264	62,0
viin kauplusesse ja saan selle eest osta odavamalt uue	27	6,3
otsin firma, kes tegeleb antud esemete käitlusega ja annan üle	35	8,2
viin omavolilisse prügi mahapaneku kohta või metsa alla	4	0,9
	426	100,0

Kõigi elamutüüpide elanikud paigutavad olemelektroonika jäätmed enamasti olmejäätmete konteinerisse.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

väikeelamu	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	76	32,3
rentinud tooteid nende ostmise asemel	14	6,0
kogunud jäätmeid eraldi	94	40,0
parandanud vanu tooteid	88	37,4
keeldunud postkastireklaamist	13	5,5
muud	14	6,0

väikeelamu	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	181	77,0
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	54	23,0
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	6	27,3
rentinud tooteid nende ostmise asemel	0	0,0
kogunud jäätmeid eraldi	7	31,8
parandanud vanu tooteid	5	22,7
keeldunud postkastireklaamist	1	4,5
muud	1	4,5

ridaelamu	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	13	59,1
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	9	40,9
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	45	26,9
rentinud tooteid nende ostmise asemel	7	4,2
kogunud jäätmeid eraldi	34	20,4
parandanud vanu tooteid	46	27,5
keeldunud postkastireklaamist	21	12,6
muud	13	7,8

2-20 korterit	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	111	66,5
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	56	33,5
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
muutes tarbimisharjumusi	105	24,6
rentinud tooteid nende ostmise asemel	9	2,1
kogunud jäätmeid eraldi	61	14,3
parandanud vanu tooteid	93	21,8
keeldunud postkastireklaamist	38	8,9
muud	21	4,9

üle 20 korteriga	arv	%
on püüdnud jäätmete kogust vähendada	405	95,1
ei ole püüdnud jäätmete kogust vähendada	21	4,9
	426	100,0

Jäätmete kogust on püüdnud vähendada peamiselt üle 20 korteriga korterelamute elanikud (95% vastanutest) ja väikeelamute elanikud (77% vastanutest). Ka ridaelamu ja kuni 20 korteriga elamute elanikest on 60% püüdnud jäätmeteket vähendada. Põhiliselt on seda tehtud jäätmeid eraldi kogudes, tarbimisharjumusi muutes ja vanu tooteid parandades. Kõige vähem on jäätmeteket, jäätmeid eraldi kogudes, püüdnud vähendada üle 20 korteriga korterelamute elanikud.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

väikeelamu	arv	%
diivan	51	21,7
arstimid	195	83,0
hõõglamp	155	66,0
külmik	181	77,0
värvid	216	91,9
jääkõlid	216	91,9
akud	222	94,5

väikeelamu	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	79	33,6
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	156	66,4
	235	100,0

ridaelamu	arv	%
diivan	1	4,5
arstimid	20	90,9
hõõglamp	14	63,6
külmik	16	72,7
värvid	19	86,4
jääkõlid	20	90,9
akud	20	90,9

ridaelamu	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	7	31,8
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	15	68,2
	22	100,0

2-20 korterit	arv	%
diivan	14	8,4
arstimid	142	85,0
hõõglamp	105	62,9
külmik	120	71,9
värvid	147	88,0
jääkõlid	158	94,6
akud	157	94,0

2-20 korterit	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	66	39,5
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	101	60,5
	167	100,0

üle 20 korteriga	arv	%
diivan	53	12,4
arstimid	350	82,2
hõõglamp	257	60,3
külmik	281	66,0
värvid	355	83,3
jääkõlid	385	90,4
akud	400	93,9

üle 20 korteriga	arv	%
jäätmete ohtlikkust õigesti hinnanud	138	32,4
jäätmete ohtlikkust valesti hinnanud	288	67,6
	426	100,0

Jäätmete liigitamisel ja ohtlikkuse hindamisel olulisi erinevusi lähtuvalt elamutüüpidest ei ilmnenud. Kõige enam ei peetud ohtlikuks hõõglampi ja vana külmikut. Väikeelamu elanike seas oli ka palju neid, kes pidasid ohtlikuks diivanit.

10.4.1. Kokkuvõte Tallinna elanike suhtumisest jäätmekäitlusesse elamutüübist lähtuvalt

Enamik kõigi elamutüübi elanikest arvab, et jäätmekäitlusele tuleb keskkonnahoiust lähtudes senisest rohkem tähelepanu pöörata.

Jäätmekäitluse korraldust Tallinnas ei hinda ühegi elamutüübi elanikud kõrgelt. Üle 20 korteriga elamute elanikest hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas puudulikuks (42%). Nii väikeelamute, ridaelamute, kui kuni 20 korteriga korterelamute elanike seas on üle 50% vastanutest hinnanud jäätmekäitluse korralust Tallinnas rahuldavaks. Ridaelamu elanikest pole keegi hinnanud jäätmekäitluse korraldust heaks.

Väikeelamute elanikud peavad end jäätmekäitluse vallas mõnevõrra paremini informeerituks, kui teiste elamutüüpide elanikud. 33% väikeelamu elanikest peab end hästi informeerituks, teistes elamutüüpides peab end hästi informeerituks alla 20% vastanutest. Väikeelamutes elavate küsitletute hulgas leidub 8% neid, kes on teavet saanud kõigi jäätmeliikide käitlemise kohta, samas on 2-20 korteriga majade elanike seas kõigi jäätmeliikide käitlemise kohta teavet saanud 4% vastanutest ja suuremate kortermajade ning ridamajade elanikest pole keegi saanud teavet kõigi erinevate jäätmeliikide käitlemise kohta. Järeldada võib, et väikeelamute elanikud on kõige paremini kursis jäätmekäitlusega.

Soov edaspidi jäätmekäitluse kohta teavet saada on kõigi elamutüüpide elanike puhul ühtlaselt suur. Teavet soovib üldiselt saada ¾ kõigist vastanuist. Kõige sobivamateks teabeallikateks peetakse ajakirjandust ja meediat. Väikeelamu elanikest on üle 40% huvitatud ka infovoldikutest.

Jäätmete sorteerimist peetakse vajalikuks olenemata sellest millises elamutüübis elatakse. Kõige enam sorteerivad jäätmeid väikemajade elanikud (70% vastanutest). Kõige vähem on jäätmete sorteerijaid üle 20 korteriga korterelamutes, kus prügi sorteerimisega tegeleb 48% vastanutest. Kõigi elamutüüpide elanikud on peamise jäätmete mitte sorteerimise põhjusena märkinud sorteeritud jäätmete keerulist üleandmist. Üle 20 korteriga elamute ning ridaelamute elanikud on olulise põhjusena maininud ruumipuudust.

Kõige aktiivsemad jäätmete liigiti kogujad on väikeelamute elanikud ja enim sorteeritakse klaastaarat, vanapaberit ning komposteeritavaid jäätmeid. Teistes elamutüüpides sorteeritakse peamiselt vaid klaastaarat ja vanapaberit. Ridaelamu elanikud sorteerivad võrreldes korterelamute elanikega ka rohkem ohtlike jäätmeid.

Korterelamute ja ridaelamute elanikud peavad jäätmete sorteerimist oma kodus ja nende kogumispunkti viimist keerulisemaks, kui väikeelamute elanikud. Kõige keerulisemaks peavad jäätmete sorteerimist oma kodus üle 20 korteriga elamute elanikud. Üldiselt arvavad kõik vastanud, et jäätmete sorteerimine ja kogumispunktisesse viimine on pigem keeruline kui lihtne.

Põhiliselt viiakse kogumispunktidesse klaastaarat. Kõige vähem on erinevaid jäätmeliiki üldse kogumispunktidesse viinud üle 20 korteriga elamute elanikud. Peamiseks väheseks jäätmete kogumispunkti viimise põhjuseks on kõigi erinevate elamutüüpide elanike arvates erinevate jäätmeliikide jaoks mõeldud kogumiskonteinerite arvu ebapiisavus.

Oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi on viimase kolme aasta jooksul teistest mõnevõrra enam muutnud väikeelamu ja ridaelamu elanikud. Kõige vähem on oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud üle 20 korteriga korterelamute elanikud, Peamiselt on kõik küsitletud märkinud, et nad on selle aja jooksul hakanud jäätmeid sorteerima.

Väikeelamutest, ridaelamutest ja kuni 20 korteriga korterelamutest küsitletutest on praktiliselt võrdselt, üle 85% vastanutest valmis edaspidi jäätmete sorteerimisega tegelema või seda alustama. Üle 20 korteriga korterelamute elanike seast ei ole valmis jäätmeid sorteerima 23% vastanutest.

Väikeelamute elanikud peavad enamasti vajalikuks prügikonteinerit tühjendada kord kahe nädala jooksul või kord kuus. Ridaelamu, kuni 20 korteriga ja üle 20 korteriga kortermajade elanike arvates peab prügikonteinerit tühjendama vähemalt kord nädalas.

Väikeelamu elanikest kompostib jäätmeid 67% vastanuist ja neist enamik teeb seda lahtiselt aunas. Ridaelamu elanikest kompostib oma jäätmeid 41% vastanutest ja neistki enamik kasutab lahtist auna.

Jäätmeid põletavad põhiliselt väikeelamute elanikud (73%), kuid küllalt suures osas ka ridaelamute (55%) ja kuni 20 korteriga elamute elanikud (37%). Ridaelamute ja kuni 20 korteriga korterelamute elanikud põletavad põhiliselt vanapaberit ja pakendeid. Ridaelamute elanikud ka aiajäätmeid. Väikeelamute elanikud põletavad peamiselt vanapaberit, aiajäätmeid ja pakendijäätmeid ning suhteliselt palju ka teisi jäätmeliike.

Korterelamute elanikud paigutavad mahukaid jäätmeid enamasti olmejäätmete konteinerite kõrvale ja ootavad, kuni jäätmeveofirma need ära viib. Väiksem osa küsitletutest tellib ekstra jäätmeveomasina. Kõige rohkem kasutavad seda võimalust väikeelamute elanikud.

Ehitus- ja remondijäätmed paigutatakse põhiliselt olmejäätmete konteinerisse.

Enamik küsitletutest on vastanud, et neil ei teki vanu autorehve. Ridaelamute, ja korterelamute elanikest on nii vastanud 60%. Kui vanu autorehve tekib, siis antakse need enamasti üle rehvivahetusega tegelevale firmale. Küllalt paljud hoiavad vanu rehve ka kodus, kuni selgub, kuhu need viia.

Olemelektroonika jäätmed paigutatakse kõigi elamutüüpide elanike poolt enamasti olmejäätmete konteinerisse.

Jäätmete kogust on püüdnud peamiselt vähendada üle 20 korteriga korterelamute elanikud ja väikeelamute elanikud. Ka ridaelamu ja kuni 20 korteriga elamu elanikest on üle poolte püüdnud jäätmeteket vähendada. Põhiliselt on seda tehtud jäätmeid eraldi kogudes, tarbimisharjumusi muutes ja vanu tooteid parandades.

Jäätmete liigitamisel ja ohtlikkuse hindamisel ei ilmnenud elamutüüpidest lähtuvalt olulisi erinevusi. Kõige enam eksiti pidades hõõglampi ja vana külmikut mitte ohtlike jäätmete hulka kuuluvateks.

11. Tallinna elanike suhtumine jäätmekäitlusesse – Korrelatsioon

MS Exceli statistikapaketi abil arvutati välja antud küsitluse tulemuste korrelatsioonimaatriks.

Statistikas peetakse korrelatsioonikordajaid absoluutväärtusega alla 0,3 statistiliselt ebaolulisteks. Seetõttu arvestasime statistiliselt olulisteks seosteks korrelatsioonikordaja absoluutväärtused alates 0,3.

11.1. Statistilised seosed

Linnaosadest lähtuvalt pole statistiliselt olulisi erinevusi küsimuste vastustes.

1. Kas Te peate keskkonnahoiust lähtudes vajalikuks pöörata jäätmekäitlusele senisest enam tähelepanu?

Ainsa statistiliselt olulise seosena võib välja tuua selle, et need, kes ei pea vajalikuks jäätmekäitlusele rohkem tähelepanu pöörata, peavad ka jäätmete sorteerimist enamasti mittevajalikuks.

2. Kuidas hindate jäätmete käitluse korraldust Tallinnas?

Statistiliselt olulised seosed puuduvad

3. Mil määral olete informeeritud jäätmekäitluse korraldusest Tallinnas?

Statistiliselt olulised seosed puuduvad

4. Kas olete tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega?

a) jäätmeseadusega;
b) Tallinna jäätmekavaga;
c) Tallinna jäätmehoolduseeskirjaga.

Antud küsimuse vastuste analüüsist ilmneb, et need, kes on tutvunud jäätmeseadusega, on ka rohkem tutvunud teiste küsitud õigusaktidega, kui need, kes pole üldse ühegi õigusaktiga tutvunud.

5. Missuguste jäätmeliikide käitlemise kohta olete teavet saanud?

Antud küsimuse vastustest tulevad välja seosed, et küsitletud, kes on saanud infot plasttaara käitlemise kohta on tihti saanud teavet ka teiste jäätmeliikide käitlemise kohta, aga vähem autorehvide käitlemise kohta.

Peamiseks järelduseks ongi see, et kui üldse on teavet saadud, siis reeglina mitme erineva jäätmeliigi kohta.

6. Kust olete saanud teavet jäätmekäitluse kohta?

Need, kes on saanud infot jäätmekäitluse kohta ajakirjandusest, on tihti märkinud, ka, et on infot saanud raadiost ja televisioonist. Tavaline on see, et need vastanud, kes on põhiliselt infot saanud ajakirjandusest ja raadiost ning televisioonist, soovivad saada ka edaspidi infot samadest allikatest.

7. Kas soovite edaspidi saada jäätmekäitluse kohta teavet?

Antud küsimuse vastused korreleeruvad tugevalt järgmise küsimuse vastustega. Kõige tugevamalt tuleb korrelatsioonikordajaid analüüsides välja, et Tallinna elanikud soovivad kõige enam teavet just kogumispunktide asupaikade kohta. Tugevalt tuleb välja ka see, et teavet soovitakse saada põhiliselt ajakirjandusest, pisut vähem, aga küllalt palju raadiost ja televisioonist ning ka vähene huvi on infovoldikute kaudu info saamise vastu.

8. Kui jah, siis missugust teavet sooviksite edaspidi jäätmekäitluse kohta saada?

a) kuidas jäätmeid sorteerida;
b) jäätmete liigitus ja ohtlikkus;
c) kogumispunktide asupaigad;
d) kogumisaktsioonid;
e) jäätmekäitlusettevõtted;
f) muudatused ja uued nõuded seadusandluses.

Antud küsimuse variandid korreleeruvad omavahel tugevalt. See näitab peamiselt aga vaid seda, et küsitletud on alati märkinud mitmeid variante.

9. Kust eelistaksite edaspidi teavet jäätmekäitluse kohta saada?

a) ajalehtedest/ajakirjadest;
b) raadiost/TV’st;
c) infovoldikutest;
d) internetist.

Antud küsimuse vastustest tuleb välja, et kes soovivad teavet infovoldikutest, soovivad pisut enam teavet ka Internetist.

10. Kas prügi sorteerimine ja eraldi kogumine on Teie arvates vajalik?

a) on vajalik;
b) mitte eriti vajalik;
c) ei ole vajalik.

Antud küsimuse korrelatsioonianalüüs näitab, et need küsitletud, kes peavad jäätmete sorteerimist oluliseks, on enamasti alati valmis ka tulevikus jäätmete sorteerimisega tegelema.

11. Kas te sorteerite jäätmeid?

Antud küsimuse puhul ilmneb, et kui jäätmeid ei sorteerita, siis põhjendatakse seda peamiselt ruumipuudusega ning sellega, et sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda.

Samuti võib järeldada, et peamiselt sorteerivad Tallinna elanikud klaastaarat ja vanapaberit.

Tuleb välja, et paljud, kes sorteerivad jäätmeid, on muutnud viimase kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi ja seda just jäätmeid sorteerima hakates. Seega võib järeldada, et paljud Tallinna elanikest on jäätmete sorteerimisega alustanud viimase kolme aasta jooksul. Samuti on paljud vastanud, et nad on püüdnud jäätmeteket vähendada jäätmeid eraldi kogudes.

12. Kui Te ei sorteeri jäätmeid või sorteerite vähe, siis millistel põhjustel?

a) pole aega;
b) pole ruumi;
c) puudub vajalik teave;
d) keeruline üle anda;
e) ei teki nii palju jäätmeid.

Antud küsimuse juures selgub korrelatsioonimaatriksit analüüsides, et kellel pole aega jäätmete sorteerimisega tegeleda, on ka sageli märkinud, et neil puudub vajalik teave prügi sorteerimiseks.

Samuti on märgata, et põhiliselt põhjendavad vähest jäätmete sorteerimist ajapuudusega just nooremad inimesed.

Kes põhjendavad vähest jäätmete sorteerimisega ruumipuudusega või sellega, et jäätmeid on keeruline üle anda, peavad jäätmete sorteerimist keeruliseks. Kortermajade elanikud arvavad väikeelamu elanikest rohkem, et sorteeritud jäätmeid on keeruline üle anda,.

13. Milliseid jäätmeid Te põhiliselt sorteerite?

a) kompostitavaid jäätmed;
b) vanapaberit ja pappi;
c) klaastaarat;
d) metalli;
e) plasttaarat;
f) ohtlike jäätmeid.

Antud küsimuse variandid korreleeruvad tugevalt omavahel. Kõige tugevamad seosed tulevad välja klaastaara ja vanapaberi sorteerimise vahel.

Lisaks tuleb välja, et kes kompostitavaid jäätmeid sorteerivad, ka kompostivad neid. Samuti põletavad kompostitavaid jäätmete sorteerimisega tegelevad inimesed suhteliselt rohkem jäätmeid. On näha, et selliste kodanike puhul on põhiliselt tegu väikeelamu ja ridaelamute elanikega, kellel on majapidamises küttekolle või võimalus jäätmeid oma krundil põletada.

Need, kes sorteerivad vanapaberit ja pappi, on ka viimase 3 aasta jooksul jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud ja seda peamiselt jäätmeid sorteerima hakates. Samuti tuleb välja, et väga paljud põletavad sorteeritud vanapaberit.

Ka teiste jäätmeliikide sorteerimine korreleerub viimase kolme aasta jooksul jäätmekäitlusharjumuste muutmisega. Võib järeldada, et enamik vastanuist on alustanud jäätmete sorteerimist just viimaste aastate jooksul.

Analüüsi käigus selgub, et ohtlike jäätmete sorteerijad koguvad eraldi ja viivad kogumispunktidesse peamiselt patareisid ja vähem teisi ohtlikke jäätmeid.

14. Hinnake jäätmete sorteerimise keerukust oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist?

Antud küsimuse vastustel puudusid statistiliselt olulise seosed teiste küsimuste vastustega.

15. Kas olete viimase kolme kuu jooksul viinud kogumispunktidesse järgmisi jäätmeid?

a) vanapaberit ja pappi;
b) klaastaarat;
c) metalli;
d) plasttaarat;
e) patareisid;
f) teisi ohtlike jäätmeid.

Antud küsimuse vastuste põhjal selgub, et need, kes on klaastaarat kogumispunktidesse viinud, on tihti viinud kogumispunktidesse ka plastiktaarat ja nad peavad klaastaara kogumispunktide arvu harvemini ebapiisavaks, kui ülejäänud (kuid siiski mitte piisavaks).

Inimesed, kes kogumispunktidesse erinevaid jäätmeliike viivad, on viimase kolme aasta jooksul jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud eeskätt just jäätmeid sorteerima hakates ning on püüdnud jäätmeteket vähendada jäätmeid sorteerides.

16. Kas Teie arvates on Teie linnaosas järgnevate jäätmeliikide jaoks konteinereid/kogumispunkte piisavalt?

a) vanapaber ja papp;
b) plastiktaara;
c) klaastaara;
d) metall;
e) ohtlikud jäätmed.

Seosed on antud küsimuse erinevate variantide vahel suhteliselt tugevad. Valdavalt peetakse kõigi jäätmeliikide kogumiskonteinerite arvu ebapiisavaks.

17. Kas olete muutnud viimaste kolme aasta jooksul oma jäätmekäitlusalaseid harjumusi?

Peamiselt on jäätmekäitlusalaseid harjumusi muudetud jäätmeid liigiti koguma hakates ja jäätmeteket on püütud vähendada jäätmeid eraldi kogudes.

18. Kui jah, siis mil viisil?

a) olen hakanud jäätmeid sorteerima;
c) lasen konteinerit sagedamini tühjendada;
d) olen hakanud kasutama legaalseid prügilaid;
e) muud.

Kes on jäätmekäitlusalaseid harjumusi muutnud jäätmeid sorteerima hakates, on ka jäätmeteket püütud vähendada jäätmeid eraldi kogudes.

19. Kas oleksite valmis alustama jäätmete liigiti kogumist?

Antud küsimuse vastustel puuduvad statistiliselt olulised seosed teiste küsimuste vastustega.

20. Kui tihti peate vajalikuks tühjendada jäätmekonteinerit?

Antud küsimuse vastustel puuduvad statistiliselt olulised seosed teiste küsimuste vastustega.

21. Kas Te kompostite jäätmeid?

Need, kes kompostivad oma jäätmeid, tegelevad sageli ka jäätmete põletamisega. Põhiliselt põletavad jäätmete kompostimisega tegelejad vanapaberit ja aiajäätmeid. Jäätmete kompostimisega tegelejad on püüdnud tihti jäätmeteket vähendada jäätmeid eraldi kogudes.

Peale selle on jäätmete kompostimine tugevas seoses elamutüübiga. Kompostimisega tegeletakse peamiselt väikeelamute kruntidel, vähem ridaelamute ja kuni 20 korteriga korterelamute aedades.

22. Kas Te põletate oma jäätmeid?

Antud küsimuse vastuseid analüüsides selgub, et peaaegu kõik, kes jäätmeid põletavad, põletavad vanapaberit. Paljud põletavad ka aiajäätmeid ning erinevaid pakeneid. Vähem põletatakse tekstiilijäätmeid, plastmassi ja kilekotte.

Jäätmete põletajad on püüdnud tihti ka jäätmeteket vähendada jäätmeid eraldi kogudes. Jäätmete põletamine on samuti tugevas korrelatsioonis elamutüübiga. Kõige rohkem põletatakse jäätmeid väikeelamutes, aga ka ridaelamutes ja ahiküttega väiksemates korterelamutes.

23. Kui jah, siis milliseid jäätmeid Te põletate?

a) paberit ja pappi;
b) plastmassi;
c) aiajäätmeid;
d) pakendeid;
e) kilekotte;
f) tekstiilijäätmeid;

Antud küsimuse puhul on tugevas seoses omavahel erinevad variandid. Tavaline on, et põletatakse mitmeid erinevaid jäätmeliike, seejuures kõige rohkem vanapaberit ja pappi.

24. Mida teete tavaliselt mahukate jäätmetega?

Mahukate jäätmed ja remondijäätmed korreleeruvad eeskätt selles, et mahukad jäätmed paigutatakse enamasti olmejäätmete konteineri kõrvale ja lastakse jäätmeveofirmal ära vedada ning remondi- ja ehitusjäätmed paigutatakse peamiselt olmejäätmete konteinerisse.

25. Mida teete tavaliselt remondi- ja ehitustöödel tekkivate jäätmetega?

Antud küsimuse vastustel puuduvad statistiliselt olulised seosed teiste küsimuste vastustega.

26. Mida teete tavaliselt vanade autorehvidega?

Antud küsimuse vastustel puuduvad statistiliselt olulised seosed teiste küsimuste vastustega.

27. Mida teete tavaliselt vana olmeelektroonika ja olmetehnikaga?

Antud küsimuse vastustel puuduvad statistiliselt olulised seosed teiste küsimuste vastustega.

28. Millisel viisil olete ise püüdnud jäätmete kogust vähendada?

a) muutes tarbimisharjumusi;
b) rentinud tooteid nende ostmise asemel;
c) kogunud jäätmeid eraldi;
d) parandanud vanu tooteid;
e) keeldunud postkastireklaamist;
f) muud.

Ainsa nõrga seosena võib järeldada, et suurtes, üle 20 korteriga kortermajades küsitletud on vähemal määral püüdnud jäätmeteket vähendada, kui teiste elamutüüpide elanikud.

29. Milliseid alljärgnevatest jäätmetest peate ohtlikeks jäätmeteks?

a) diivan;
b) arstimid;
c) hõõglamp;
d) külmik;
e) värvid;
f) jääkõlid;
g) akud.

Korrelatsioonimaatriksist ilmneb, et põhiliselt on eksitud hõõglampi ja vana külmikut mitte ohtlikuks pidades ja et küllalt paljud on ka diivanit ohtlike jäätmete hulka liigitanud.

Tunnused

a) vanus;
b) haridus;
c) pereliikmete arv;
d) sissetulek kuus ühe inimese kohta (neto);
e) elamutüüp;

Ainsate seostena võib välja tuua, et vanus on nõrgas positiivses korrelatsioonis haridusega. Kes on vanemaks elanud, on jõudnud ka oma elus rohkem haridust omandada.

Lisaks sellele tulevad esile nõrgad negatiivsed seosed vanuse, pereliikmete arvu ja sissetuleku vahel. Mida vanemad küsitletud, seda väiksema perega on tavaliselt tegu ning samuti on vanemate, üle 60 aastaste küsitletute sissetulekud väiksemad.

12. Kokkuvõte

Uuringu käigus küsitletud 850 Tallinna linna elaniku vastused uuringu käigus esitatud küsimustele andsid tervikliku pildi linnaelanike suhtumisest ja käitumisest jäätmekäitluse vallas.

Küsitletute hinnangul ei ole jäätmekäitluse korraldus Tallinnas kuigi hea. Tallinna linnavalitsusel on veel palju jäätmekäitluse korraldamisel ning linnaelanike teavitamisel ära teha. Vaid 8,7% vastanutest hindab jäätmekäitluse korraldust Tallinnas heaks. Jäätmekäitluse korraldus on 39,4% vastanute arvates puudulik. Üldiselt peavad Tallinna elanikud jäätmete sorteerimist oma kodus ja sorteeritud jäätmete kogumispunkti viimist pigem keeruliseks kui lihtsaks.

Uuringu tulemusena selgus, et Tallinna elanikud peavad jäätmekäitlust oluliseks teemaks ning arvavad, et jäätmekäitlusele tuleb senisest enam tähelepanu pöörata. Linnaelanikud on põhimõtteliselt mõistnud, et keskkonnahoid on oluline ning selle heaks tuleb üha enam midagi ära teha. Samas ei ole paljud linnaelanikud ise veel jäätmekäitluse vallas eriti aktiivsed. Erinevaid jäätmeid eraldatakse jäätmevoost korrapäratult ning sorteeritud jäätmete kogumispunktidesse viimine on ebaregulaarne.

Küsitluses osalenud ei hinda ka oma teadlikkust ise kuigi kõrgelt. 76% vastanutest arvab, et ei ole jäätmekäitluse korraldusest piisavalt informeeritud.

Tallinna elanikest on vähesed tutvunud jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktidega. Valdavalt on seda tehtud seoses töökohustustega. Inimesed pole ise väga aktiivsed info otsimisel. Enamasti on jäätmekäitluse kohta teavet saadud trükimeediast ning raadiost ja televisioonist. Kahtlemata on meediakanalitega edaspidi koostööd tehes võimalik jõuda suuremate massideni. Samas ei tohi kindlasti kõrvale jätta teabe levitamisel infovoldikuid ja Interneti. Infovoldikute abil on võimalik anda edasi väga konkreetseid juhiseid. Internet uue meedia vahendina pakub aga kõige odavamat ja lihtsamat võimalust informatsiooni edasiandmiseks. Linnaelanikke peab lihtsalt suunama õigete kanalite juurde. Noorte inimeste teavitamisel on otstarbekas kindlasti teha koostööd koolidega.

Tallinna elanikud peavad ligi 90 protsendi ulatuses oluliseks ka jäätmete sorteerimist. Samas tegeleb jäätmete liigiti kogumisega vaid 55% uuringus osalenuist. Tihti piirdub jäätmete sorteerimine vaid klaastaara ja vanapaberi eraldamisega, väikeelamute piirkondades ka kompostitavate jäätmete sorteerimisega. Teisi jäätmeliike sorteeritakse vähe ja ebaregulaarselt. Seda näitab asjaolu, et kogumispunktidesse on reeglina viimase kolme kuu jooksul viidud suhteliselt vähe jäätmeid.

Vähese sorteerimise põhjuseks võib pidada asjaolu, et linnaelanikel on jäätmeid keeruline üle anda. Uuringu käigus küsitletud linnaelanike arvates on kõigi jäätmeliikide jaoks kogumiskonteinereid Tallinnas ebapiisavalt. Seetõttu peavadki Tallinna elanikud jäätmete sorteerimist ja kogumispunkti viimist peamiselt keeruliseks tegevuseks.

Jäätmete sorteerimisega on edaspidi valmis Tallinnas tegelema pisut üle 80% linnaelanikest. Seejuures soovitakse eelnevalt tingimuste parandamist sorteeritud jäätmete üleandmiseks ning enam teavet just kogumispunktide asupaikade kohta.

Mõneti erinevalt käitutakse jäätmekäitluse vallas elamutüübist, sissetulekust ja vanusest lähtuvalt. Väikeelamute elanikud sorteerivad jäätmeid pisut enam. Sageli tegeletakse jäätmete kompostimise ja põletamisega. Kõige vähem sorteerivad jäätmeid aga suurte kortermajade elanikud. Madalama sissetulekuga linnaelanikud on jäätmete sorteerimisel vähemaktiivsed ja pisut negatiivsema suhtumisega jäätmete sorteerimisse. Siiski pole vahed käitumismallides väga suured ja jäätmekäitlusalase teavitustöö käigus peab ühtviisi rõhku panema kõigile erinevatele elanikegruppidele.

Tallinna elanike jäätmekäitlusalaste harjumuste muutmisel ning jäätmekäitlusalase keskkonnateadlikkuse suurendamisel tuleb veel teha palju tööd. Tuleb selgitada, kuidas jäätmeid sorteerida ning kuhu saab sorteeritud jäätmeid üle anda. Tallinna elanikud on juba mõistnud jäätmete liigiti kogumise vajalikkust. Edaspidise töö käigus on vajalik elanike teadlikkuse suurendamine ning sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste parandamine. Ainult kirjeldatud viisil on tulevikus võimalik saavutada häid tulemusi kogu linna jäätmekäitluse korraldamisel.

Uuringu “Tallinna elanike suhtumine jäätmekäitluse” püstitatud eesmärgid said täidetud. Saadi ülevaade Tallinna elanike jäätmete käitlemise võimalustest ja harjumustest. Selgitati välja elanike jäätmekäitlusalane informeeritus ja valmisolek jäätmete sorteerimiseks tulevikus. Olemasoleva materjali põhjal on võimalik koostada edasine tegevuskava elanike jäätmekäitlusalaste teadmiste edendamiseks ning sorteerimist hõlbustavate meetmete parandamiseks.